

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA
PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW
PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE
BUCZKOWICE”**

ZLECENIODAWCA:

**Urząd Gminy Buczkowice,
ul. Lipowska 730; 43-374 Buczkowice**

Umowa nr 10/15/GKiB z dnia 19.03.2015 r.

**Pracownia Ekspertyz
Środowiskowych "DENDRUS"
Paweł Nejfeld
34-300 Żywiec, ul. Batorego 27
tel. 33/488 14-47 tel. kom. 604 968 957
REGON 240556935, NIP 553-213-63-00**

Redakcja naukowa

dr Paweł Nejfeld

ŻYWIEC, MARZEC 2016

Pracownia Ekspertyz Środowiskowych

„ D E N D R U S ”

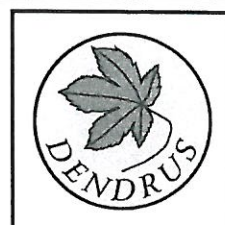
Paweł Nejfeld

ul. Batorego 27, 34-300 Żywiec

tel./ fax: /33/ 3338989

tel. kom. 604 968 957

e-mail: pawelnejfeld@interia.pl

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Autorzy opracowania

dr Paweł Nejfeld

dr hab. Zbigniew Wilczek

dr hab. Tadeusz Molenda

mgr inż. Artur Klaczak

mgr inż. Rafał Salach

mgr Mariola Matuszek-Nejfeld

Grzegorz Jarosiewicz

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Spis treści

Podstawa opracowania	7
1. Charakterystyka ogólna obszaru opracowania	11
1.1. Położenie i granice obszaru opracowania	13
1.2. Charakterystyka fizjograficzna obszaru opracowania	13
1.3. Warunki klimatyczne	14
1.4. Struktura użytkowania terenu	15
1.5. Ogólna charakterystyka zapisów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz programu ochrony środowiska dla gminy Buczkowice	19
1.5.1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	19
1.5.1.1. Plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczkowice we fragmencie obejmującym teren położony w centralnej części gminy przy ulicach: Lipowska, Długa i F. Miodońskiego	20
1.5.1.2. Plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczkowice dla obszaru w granicach administracyjnych sołectwa Godziszka	20
1.5.1.3. Plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczkowice dla obszaru w granicach administracyjnych Sołectwa Buczkowice	21
1.5.1.4. Plan zagospodarowania przestrzennego sołectwa Rybarzowice	22
1.5.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Buczkowice	27
1.5.3. Program ochrony środowiska dla gminy Buczkowice na lata 2009-2016	30
2. Przyroda żywna	33
2.1. Roślinność	35
2.1.1. Metodyka inwentaryzacji roślinności	35
2.1.2. Stan zbadania szaty roślinnej na podstawie dostępnej literatury i innych opracowań	38
2.1.3. Charakterystyka roślinności rzeczywistej	39
2.1.3.1. Systematyczny wykaz zbiorowisk i zespołów roślinnych	39
2.1.3.2. Charakterystyka zbiorowisk roślinnych, w tym naturalnych i półnaturalnych fitocenoz i siedlisk przyrodniczych	44
2.1.4. Potencjalna roślinność naturalna	69
2.1.5. Charakterystyka przyrodnicza lasów terenu opracowania	75
2.2. Flora roślin naczyniowych	91
2.2.1. Metodyka badań flory naczyniowej	91
2.2.2. Bogactwo gatunkowe i zróżnicowanie taksonomiczne flory	92
2.2.3. Gatunki obce we florze naczyniowej	103
2.2.3.1. Lista i klasyfikacja antropofitów	103
2.2.1.2. Gatunki inwazyjne	105

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

2.2.4. Występowanie chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych	115
2.3. Zagrożenia dla cennych zbiorowisk roślinnych, siedlisk przyrodniczych oraz chronionych i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych. Potrzeby ochrony szaty roślinnej w świetle zidentyfikowanych zagrożeń	129
2.4. Fauna	143
2.4.1. Dotychczasowy stan wiedzy o faunie obszaru opracowania	143
2.4.2. Owady	144
2.4.2.1. Zastosowane metody prac terenowych	144
2.4.2.2. Wyniki badań	145
2.4.2.3. Opis najbardziej interesujących przedstawicieli entomofauny	151
2.4.2.3. Walory edukacyjne w kontekście fauny owadów doliny Żylicy	154
2.4.2.4. Zagrożenia entomofauny i potrzeby jej ochrony w ich świetle	155
2.4.3. Ichtiofauna potoku Żylica	157
2.4.3.1. Metodyka inwentaryzacji ichtiologicznej	157
2.4.3.2. Wyniki badań ichtiofauny	158
2.4.3.3. Gatunki chronione i zagrożone w ichtiofaunie Żylicy	159
2.4.3.4. Zagrożenia ichtiofauny i potrzeby jej ochrony w ich świetle	160
2.4.4. Płazy i gady dolin Żylicy i Potoku Granicznego	161
2.4.4.1. Metodyka	161
2.4.4.2. Wyniki badań	161
2.4.4.3. Najważniejsze siedliska płazów i gadów	163
2.4.4.4. Zagrożenia fauny płazów i gadów i potrzeby jej ochrony w ich świetle	166
2.4.5. Awifauna	167
2.4.5.1. Metodyka inwentaryzacji awifaunistycznej	167
2.4.5.2. Charakterystyka awifauny obszaru opracowania	169
2.4.5.3. Ocena stanu awifauny	180
2.4.5.4. Przegląd najcenniejszych gatunków ptaków	182
2.4.5.5. Zagrożenia awifauny i potrzeby jej ochrony w ich świetle	183
2.4.6. Ssaki	185
2.4.6.1. Metodyka	185
2.4.6.2. Lista gatunków	185
2.4.6.3. Stanowiska ssaków z załącznika II „Dyrektywy Siedliskowej”	186
2.4.6.4. Zagrożenia teriofauny i potrzeby jej ochrony w świetle istniejących zagrożeń	187
3. Przyroda nieożywiona i krajobraz	197
3.1. Geomorfologia	199
3.2. Hydrologia i wody powierzchniowe	199
3.3. Gleby	201

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

3.4. Zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne, obiekty kulturowe	201
4. Ochrona przyrody	205
4.1. Istniejące formy ochrony przyrody	207
4.2. Wskazania terenów i obiektów przewidzianych do ochrony zasobów przyrodniczych	208
4.3. Korytarze ekologiczne – szlaki migracji zwierząt	217
4.4. Strefy węzłowe – biocentra	218
4.5. Bariery ekologiczne	219
4.6. Przyroda obszaru na tle dyrektyw Unii Europejskiej	224
4.6.1. Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory	224
4.6.2. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa	225
4.6.3. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej	233
5. Wskazania konserwatorskie oraz wskazania do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	235
Literatura, źródła danych, cytowane akty prawne	239
Dokumentacja fotograficzna	253
Wykaz tabel	325
Wykaz fotografii	327
Wykaz załączników kartograficznych	333
Załączniki kartograficzne	335

Podstawa opracowania

Podstawą opracowania jest umowa nr 10/15/GKiB zawarta w dniu 19 marca 2015 roku pomiędzy Gminą Buczkowice — Urzędem Gminy Buczkowice z siedzibą Buczkowice, ul. Lipowska 730, 43-374 Buczkowice a firmą Pracownia Ekspertyz Środowiskowych DENDRUS Paweł Nejfeld, ul. Batorego 27, 34-300 Żywiec. Przedmiotem opracowania jest pełna inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza w obszarze realizacji projektu — „Zagospodarowanie terenów przyległych do potoku Żylica z budową ścieżki dydaktycznej w gminie Buczkowice” realizowanych w ramach przedsięwzięcia pn. „Rewitalizacja przestrzeni nadbrzeżnych rzek, potoków i zbiorników wodnych Subregionu Południowego” z Programu Rozwoju Subregionu Południowego Województwa Śląskiego w ramach Regionalnych Inwestycji Terytorialnych.

Zamówienie obejmuje swym zakresem przedstawienie następujących zagadnień (załącznik nr 1 do umowy, pkt. 1):

I. Charakterystyka ogólna terenu:

- położenie i granice obszaru opracowania¹;
- charakterystyka fizjograficzna terenu²;
- warunki klimatyczne³;
- struktura użytkowania terenu⁴;
- ogólna charakterystyka zapisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Buczkowice⁵.

II. Przyroda ożywiona:

a) Szata roślinna

- metodyka inwentaryzacji szaty roślinnej⁶;
- stan zbadania szaty roślinnej na podstawie dostępnej literatury i innych opracowań⁷;
- charakterystyka roślinności rzeczywistej⁸;
- potencjalna roślinność naturalna⁹;
- charakterystyka naturalnych i półnaturalnych fitocenoz i siedlisk przyrodniczych¹⁰;

¹ rozdział 1.1 opracowania

² rozdział 1.2 opracowania

³ rozdział 1.3 opracowania

⁴ rozdział 1.4 opracowania

⁵ rozdział 1.5 opracowania

⁶ rozdział 2.1.1 opracowania

⁷ rozdział 2.1.2 opracowania

⁸ rozdział 2.1.3.2 opracowania

⁹ rozdział 2.1.4 opracowania

¹⁰ rozdział 2.1.3.2 opracowania

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

— charakterystyka przyrodnicza lasów terenu opracowania¹¹.

b) Flora

- występowanie chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych¹²;
- drzewa pomnikowe i drzewa spełniające warunki do objęcia ochroną¹³;
- potrzeby ochrony flory w świetle istniejących zagrożeń¹⁴.

c) Fauna

- dotychczasowy stan wiedzy o faunie obszaru opracowania¹⁵;
- występowanie chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt (kręgowce, owady i inne)¹⁶;
- zagrożenia dla fauny i potrzeby jej ochrony w świetle istniejących zagrożeń¹⁷.

III. Przyroda nieożywiona i krajobraz:

- geomorfologia¹⁸;
- hydrologia i wody powierzchniowe¹⁹;
- gleby²⁰;
- zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne, obiekty kulturowe²¹.

IV. Ochrona przyrody:

- istniejące formy ochrony przyrody²²;
- wskazania terenów i obiektów przewidzianych do ochrony zasobów przyrodniczych²³;
- wskazanie korytarzy ekologicznych — szlaków migracyjnych zwierząt²⁴;
- strefy węzłowe — biocentra²⁵;
- bariery ekologiczne²⁶;

¹¹ rozdział 2.1.5 opracowania

¹² rozdział 2.2.4 opracowania

¹³ rozdział 4.1.2 opracowania

¹⁴ rozdział 2.3 opracowania

¹⁵ rozdział 2.4.1 opracowania

¹⁶ rozdziały 2.4.2.3, 2.4.3.3, 2.4.4.2, 2.4.5.2, 2.4.6.2, 2.4.6.3 opracowania

¹⁷ rozdziały 2.4.2.4, 2.4.3.4, 2.4.4.4, 2.4.5.5, 2.4.6.4 opracowania

¹⁸ rozdział 3.1 opracowania

¹⁹ rozdział 3.2 opracowania

²⁰ rozdział 3.3 opracowania

²¹ rozdział 3.4 opracowania

²² rozdział 4.1 opracowania

²³ rozdział 4.2 opracowania

²⁴ rozdział 4.3 opracowania

²⁵ rozdział 4.4 opracowania

²⁶ rozdział 4.5 opracowania

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

— przyroda obszaru na tle dyrektyw Unii Europejskiej²⁷;

— przyroda obszaru opracowania w świetle prawa RP²⁸.

V. Wskazania konserwatorskie oraz wskazania do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego²⁹.

VI. Przedstawienie wyników inwentaryzacji na podkładach mapowych wraz z dokumentacją fotograficzną³⁰.

²⁷ rozdział 4.6 opracowania

²⁸ rozdziały 2.2.4, 2.4.3.3, 2.4.4.2, 2.4.5.2, 2.4.6.2, 4.1., 4.6 opracowania

²⁹ rozdział 5 opracowania

³⁰ rozdział: „załączniki kartograficzne”

INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE
REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA
Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”

1

Charakterystyka ogólna obszaru opracowania

Paweł Nejfeld

1.1. Położenie i granice obszaru opracowania

Obszar opracowania obejmuje:

- a) koryto potoku Żylicy oraz pas terenu o szerokości 400 m, obejmujący tereny położone na obu brzegach potoku, którego oś stanowi oś koryta ciekę;
- b) koryto Potoku Granicznego oraz pas terenu o szerokości 400 m, obejmujący tereny położone na obu brzegach potoku, którego oś stanowi oś koryta ciekę;
- c) pas terenu o szerokości 400 m, którego oś stanowi droga polna łącząca ulicę Sportową w Godziszce i ulicę Topolową w Rybarzowicach (rys. 1).

Obszar opracowania leży w całości na terenie gminy Buczkowice (pow. bielski, województwo śląskie) i zajmuję powierzchnię 357,31 ha (18,4 % powierzchni gminy).

1.2. Charakterystyka fizjograficzna obszaru opracowania

W rozdziale przedstawiono położenie badanego terenu w systemie kilku podziałów regionalnych (opracowanych na podstawie dominacji charakterystycznych cech poszczególnych elementów przyrody nieożywionej, czy szaty roślinnej). Bardziej szczegółowe informacje dotyczące przyrody nieożywionej przedstawiono w rozdziale 3.

Według podziału fizycznogeograficznego Polski (Kondracki, 1994, 1998, 2000) obszar opracowania położony jest w Zewnętrznych Karpatach Zachodnich (kod 513), makroregionie Beskidów Zachodnich (513.4-5) w obrębie mezoregionów Kotliny Żywieckiej (513.46) i na obrzeżach Beskidu Śląskiego (513.45; rys. 1).

W geobotaniczno-regionalnym podziale Polski J. M. Matuszkiewicza (1993) teren ten sklasyfikowano w sposób następujący: III. Obszar Europejskich Lasów Liściastych; III.6. Prowincja Karpacka; III.6.1. (H). Dział Zachodniokarpacki; H.1. Kraina Karpaty Zachodnie; H.1a. Podkraina Zachodniobeskidzka; H.1a.5. Okręg Beskidzki Żywiecki; H.1a.5.c. Podokręg Kotliny Żywieckiej. Jedynie północno zachodni skrawek obszaru opracowania, obejmujący dolne partie zboczy Klimczoka, leży w granicach Podokręgu Beskidu Śląskiego (H.1a.5.a).

Pod względem dominujących typów rzeźby (Starkel 1972, 1983), obszar opracowania leży w obrębie:

- dna kotliny (niemal cały obszar opracowania) ;
- gór niskich i wysokich pogórzy (jedynie północno zachodni skrawek obszaru opracowania, obejmujący dolne partie zboczy Klimczoka)

Analiza map geologicznych (Mapa geologiczna Polski 1:200 000. Ark. M-34-XX Bielsko-Biała. A. Mapa utworów powierzchniowych, Mapa geologiczna Polski 1:200 000. Ark. M-34-XX Bielsko-Biała. B. Mapa bez utworów czwartorzędowych) oraz dostępnych pozycji literaturowych (Grabowski i in. 1996, Paul i in. 1996, Ziętara 1986, 1998) wskazuje, że obszar opracowania ma budowę typową dla północno-zachodniej części Kotliny Żywieckiej. Podłożem geologicznym są tu iły, żwiry i piaski zwieterzelinowe, pochodzenia plejstocénskiego, przykrywające oligocénskie piaskowce i łupki warstw krosnéńskich. W dolinach potoków

występują holocenijskie mułki, piaski i żwiry rzeczne oraz, na wyższych terasach, mady, mułki, piaski i żwiry rzeczne pochodzące z okresu zlodowacenia północnopolskiego.

Dolne partie Klimczoka budują piaskowce, zlepieńce i łupki, reprezentujące warstwy godulskie dolne, pochodzące z okresu górnej kredy.

Pokrywa glebowa obszaru opracowania, podobnie, jak to jest w całych Karpatach, wykazuje wyraźne nawiązania do podłoża geologicznego, rzeźby i warunków klimatyczno-roślinnych (Skiba 1995).

Dno doliny Żylicy oraz dno doliny Potoku Granicznego pokrywają pasem o zróżnicowanej szerokości mady rzeczne. Tereny wyniesione ponad doliny pokrywają gleby brunatne i bielcowe wytworzone ze skał fliszowych. Różnią się one składem mechanicznym. W niemal całym obszarze opracowania, położonym w Kotlinie Żywieckiej są to utwory gliniaste, natomiast w obrębie dolnych partii zboczy Klimczoka (północno-zachodni skrawek obszaru opracowania) są to gleby wytworzone ze skał osadowych okruchowych niescementowanych, pyłowe (Mapa gleb Polski 1:300 000. Ark. F3 Cieszyn).

1.3. Warunki klimatyczne

Gmina Buczkowice należy do karpackiego regionu klimatycznego. Podstawową cechą tego regionu jest piętrowość widoczna w ułożeniu poszczególnych elementów. Hess (1965) w regionie karpackim wyróżnił pięć pięter klimatycznych, lecz tylko jedno spośród nich znajduje się na badanym obszarze. Jest to piętro umiarkowanie ciepłe — obejmujące tereny do około 670 m n.p.m.

Średnia roczna temperatura powietrza na tym obszarze wynosi $+7,1^{\circ}\text{C}$. Najzimniejszym miesiącem jest styczeń dla którego średnia temperatura powietrza wynosi $-1,8^{\circ}\text{C}$ a najcieplejszym lipiec ze średnią $+17,3^{\circ}\text{C}$. Temperatura powyżej 25°C występuje przez około 25 dni w roku. Okres trwania zimy, to jest średnia liczba dni z temperaturą dobową poniżej 0°C wynosi dla Buczkowic 150 dni. W obniżeniach terenowych oraz dolinie Żylicy może dochodzić do zalegania chłodnych mas powietrza które spływają z wyższych partii gór (głównie masywu Skrzycznego). Taka sytuacja sprzyja wytworzeniu inwersji, co jest zjawiskiem niekorzystnym, gdyż prowadzi do pogorszenia jakości powietrza. Zimą często dochodzi do powstania efektu fenowego (wiatr halny), który powoduje gwałtowny wzrost temperatury powietrza z odchyleniami dochodzącymi do $+2,5^{\circ}\text{C}$. Warunki termiczne gminy charakteryzują również duże dobowe wahania temperatury powietrza.

Średni roczny opad wynosi 850 mm, z tym, że wschodnie stoki Beskidu Śląskiego otrzymują większe opady przekraczające 1000 mm. Około 40% opadów przypada na miesiące letnie (czerwiec-sierpień). Udział opadów zimowych w ogólnej sumie opadów rocznych kształtuje się od 15 do 20% i jest zbliżony do opadów jesieni (20%). Nieco więcej opadów przypada na wiosnę (25%).

Na obszarze gminy wiatry wieją głównie z kierunków od południowego (S) do północno — zachodniego co jest zgodne z kierunkiem adwekcji mas powietrza. Cisza stanowi 27% obserwacji. Średnia prędkość wiatru (bez rozbięcia na kierunki) wynosi 2 m/s. Największe prędkości (> 35 m/s) osiągają wiatry typu fenowego (halne).

Najwięcej dni pochmurnych obserwuje się od listopada do stycznia. Minimum tych dni a zarazem maksimum dni pogodnych przypada we wrześniu i październiku.

Średnia liczba dni z pokrywą śnieżną wynosi 80, przy czym okres jej zalegania i grubość wzrasta na wschodnich stokach Beskidu Śląskiego (Atlas województwa bielskiego, 1981).

Wg danych atlasowych (<http://www.imgw.pl/klimat/#>) dla wielolecia 1971-2000, teren objęty badaniami charakteryzuje się następującymi cechami klimatu:

- średnia roczna temperatura powietrza w zakresie +7 do +8°C;
- roczna suma opadów w zakresie 900-950 mm;
- usłonecznienie w zakresie 1500 do 1520 h;
- średnia temperatura dla stycznia w zakresie od -1 do -2°C;
- średnia temperatura dla lipca w zakresie od 16 do 17°C.

Wg ww danych atlasowych dla roku 2015:

- średnia roczna temperatura powietrza mieściła się w zakresie +9 do +10°C;
- roczna suma opadów mieściła się w zakresie 700-750 mm
- usłonecznienie mieściło się w zakresie 1900 do 2000 h;
- średnia temperatura dla stycznia mieściła się w zakresie od 0 do -1°C;
- średnia temperatura dla lipca mieściła się w zakresie od 19 do 20°C.

1.4. Struktura użytkowania terenu

Strukturę użytkowania gruntów terenu badań, na tle udziału poszczególnych kategorii użytkowania gruntów na terenie gminy Buczkowice, w tym poszczególnych sołectw, na terenie których prowadzono badania, przedstawia tabela 1. Dane dla gminy Buczkowice oraz poszczególnych sołectw zaczerpnięto ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Buczkowice (2015; zał. 4), natomiast dane dotyczące obszaru opracowania pochodzą z analizy materiałów na stronach www „Systemu informacji o terenie powiatu bielskiego”.

W obszarze opracowania znalazła się znaczna część zasobów wód (30,02 ha, co stanowi 84,23 % zasobów wód gminy) i lasów (34,63 ha, co stanowi 32,72 % zasobów lasów gminy) gminy Buczkowice.

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Tabela 1. Struktura użytkowania gruntów terenu badań na tle udziału poszczególnych kategorii użytkowania gruntów gminy Buczkowice

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Symbol	Rodzaj terenu	Powierzchnia										
		Buczkowice (gmina)		Buczkowice		Rybarzowice		Godziszka		Obszar opracowania		
		[ha]	%	[ha]	%	[ha]	%	[ha]	%	[ha]	% powierzchni obszaru opracowania	% zasobów gminy
B	Zabudowane i zurbanizowane (razem: B, Ba, Bi, Bp, B-r, Bz)	337,18	17,36	130,90	20,03	111,41	13,30	66,91	21,24	Nie analizowano		
dr	drogi	93,58	4,82	29,06	4,45	45,42	5,42	13,13	4,17	Nie analizowano		
W	Wody powierzchniowe	35,64	1,84	2,60	0,40	30,92	3,69	2,12	0,67	30,02	8,40	84,23
N	Nieużytki	5,31	0,27	1,89	0,29	2,38	0,28	1,04	0,33	Nie analizowano		
Ti	Inne komunikacyjne	0,22	0,01	0,22	0,03	—	—	—	—	Nie analizowano		
Tr	Różne	3,24	0,17	0,05	0,01	2,89	0,34	0,30	0,10	Nie analizowano		
Lz	Zadrzewione i zakrzewione	20,78	1,07	16,80	2,57	2,18	0,26	1,26	0,40	Nie analizowano		
Ls	Lasy	105,85	5,45	64,69	9,90	34,79	4,15	6,37	2,02	34,63	9,69	32,72
Ł	Łąki trwałe	193,23	9,95	76,32	11,68	88,45	10,56	21,93	6,96	Nie analizowano		
Ps	Pastwiska trwałe	114,60	5,90	50,35	7,70	24,28	2,90	24,64	7,82	Nie analizowano		
R	Orne	1032,12	53,15	280,60	42,94	495,18	59,10	177,34	56,30	Nie analizowano		
	OGÓŁEM	1941,75	100,00	653,50	100,00	837,90	100,00	315,00	100,00	357,31	100	18,40

1.5. Ogólna charakterystyka zapisów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz programu ochrony środowiska dla gminy Buczkowice

1.5.1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Obszar gminy Buczkowice jest aktualnie w całości objęty planami zagospodarowania przestrzennego.

Listę obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z określeniem, czy obejmują one obszar objęty opracowaniem, przedstawia tabela 2. W rozdziałach 1.5.1.1 -1.5.1.4 scharakteryzowano krótko przeznaczenie terenów przyrodniczo cennych nad ciekami Żylica i Potok Graniczny wg zapisów poszczególnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Tabela 2. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego ze wskazaniem planów obejmujących obszar opracowania

1	2	3
L.p.	Tytuł planu. Uchwała	Plan obejmuje obszar opracowania (Tak/Nie)
1	Plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczkowice we fragmencie obejmującym teren położony w centralnej części gminy przy ulicach: Lipowska, Długa i F.Miodońskiego. Uchwała nr X/80/2003 Rady Gminy w Buczkowicach z dnia 21.10.2003 r.	TAK
2	Plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczkowice dla obszaru w granicach administracyjnych sołectwa Godziszka. Uchwała Nr XXIV/173/04 Rady Gminy Buczkowice z dnia 22.09.2004 r.	TAK
3	Plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczkowice dla obszaru w granicach administracyjnych sołectwa Kalna. Uchwała Nr XXIV/174/04 Rady Gminy Buczkowice z dnia 22.09.2004 r.	NIE
4	Plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczkowice dla obszaru w granicach administracyjnych sołectwa Buczkowice. Uchwała Nr XXIX/205/05 Rady Gminy Buczkowice z dnia 02.02.2005 r.	TAK
5	Plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczkowice dla obszaru sołectwa Buczkowice w rejonie ul. Bielskiej. Uchwała Nr XXIX/206/05 Rady Gminy Buczkowice z dnia 02.02.2005 r.	NIE
6	Plan zagospodarowania przestrzennego sołectwa Buczkowice w rejonie ul. Akacjowej. Uchwała Nr XIX/91/08 Rady Gminy Buczkowice z dnia 27 lutego 2008 r.	NIE
7	Plan zagospodarowania przestrzennego sołectwa Godziszka w rejonie ul. Beskidzkiej. Uchwała Nr XIX/92/08 Rady Gminy Buczkowice z dnia 27 lutego 2008 r.	NIE
8	Plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczkowice dla działki nr 112/6 położonej w Kalnej. Uchwała Nr XXXII/273/02 Rady Gminy Buczkowice z dnia 19.04.2002r.	NIE
9	Plan zagospodarowania przestrzennego sołectwa Rybarzowice. Uchwała Nr XXXIV/226/13 Rady Gminy Buczkowice z dnia 27 listopada 2013 r.	TAK

1.5.1.1. Plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczkowice we fragmencie obejmującym teren położony w centralnej części gminy przy ulicach: Lipowska, Długa i F. Miodońskiego

Plan (Uchwała nr X/80/2003 Rady Gminy w Buczkowicach z dnia 21.10.2003 r.) przewiduje przeznaczenie terenów położonych na prawym brzegu Żylicy w centralnej części Buczkowic na „tereny parkowej zieleni urządzonej (ZP)”. Według zapisów planu *„teren ten stanowi fragment ponadlokalnego pasma systemu ekologicznego. Adaptuje się istniejące zagospodarowanie z wymaganą ochroną zieleni i zaleceniem zwiększenia efektywności funkcji ekologicznej i przystosowaniem dla celów rekreacyjnych”*

1.5.1.2. Plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczkowice dla obszaru w granicach administracyjnych sołectwa Godziszka

Plan (Uchwała Nr XXIV/173/04 Rady Gminy Buczkowice z dnia 22.09.2004 r.) obejmuje górny odcinek Potoku Granicznego wraz z otoczeniem w granicach obrębu ewidencyjnego Godziszka.

Tereny zajęte przez koryto potoku i niektóre fragmenty jego bezpośredniego otoczenia a także powiązane z nimi przestrzenie zarośla śródpolne obejmuje jednostka planistyczna „cieki, zadrzewienia nadrzeczne i śródpolne — G ZE”.

W terenach tych w planie ustala się:

- zachowanie swobodnego dostępu do wody;
- utrzymanie i ochronę istniejących cieków i urządzeń wodnych wraz z zielenią przybrzeżną, niską i wysoką stanowiącą ich otulinę biologiczną;
- możliwość zagospodarowania części terenów jako trwałe użytki zielone;
- możliwość realizacji inwestycji związanych z regulacją cieków i zabezpieczeniem przeciwpowodziowym pod warunkiem zachowania ich naturalnego charakteru,
- możliwość zalesień i realizacji zieleni leśnej urządzonej na terenach niezmeliorowanych,
- możliwość realizacji niezbędnych sieci infrastruktury technicznej, szlaków pieszych i rowerowych.

W terenach tych w planie wyklucza się:

- lokalizację wszelkich obiektów kubaturowych,
- odprowadzanie wszelkich ścieków;
- naruszanie urządzeń melioracyjnych i innych urządzeń regulujących stosunki wodne.

Część terenów bezpośredniego otoczenia cieku obejmuje jednostka planistyczna „lasy — G ZL”.

W terenach tych w planie ustala się:

- utrzymanie i ochronę drzewostanów dla zachowania trwałości lasów;
- utrzymanie i ochronę istniejących cieków;

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

- użytkowanie zgodne z planami urządzenia lasów państwowych uwzględniającymi ich ochronny charakter;
- możliwość realizacji urządzeń komunikacji pieszej i kołowej, niezbędnej dla prowadzenia właściwej gospodarki leśnej oraz wykorzystania turystycznego,
- możliwość zalesień i realizacji zieleni leśnej urządzonej na terenach niezmeliorowanych,
- możliwość realizacji niezbędnych sieci infrastruktury technicznej dla potrzeb miejscowych

W terenach tych w planie wyklucza się dewastację lasów.

Tereny przylegające do zadrzewień i lasów otaczających koryto Potoku Granicznego obejmują jednostki planistyczne „uprawy polowe i ogrodnicze” GR i GRa

W terenach tych w planie ustala się:

- utrzymanie upraw polowych, ogrodniczych i sadownictwa,
- możliwość remontów, przebudowy i rozbudowy istniejących budynków gospodarczych,
- utrzymanie oraz budowę lokalnych sieci infrastruktury technicznej oraz dróg dojazdowych;
- utrzymanie oraz możliwość wytyczenia szlaków turystycznych pieszych i rowerowych.

W terenach tych w planie wyklucza się:

- usuwanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,
- naruszanie lokalnych cieków i urządzeń melioracyjnych;
- lokalizację nowych obiektów budowlanych.

Na terenach G Ra ustala się możliwość realizacji urządzeń i obiektów małej architektury dla prowadzenia działalności agroturystycznej.

1.5.1.3. Plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczkowice dla obszaru w granicach administracyjnych Sołectwa Buczkowice

Plan (Uchwała Nr XXIX/205/05 Rady Gminy Buczkowice z dnia 02.02.2005 r.) obejmuje odcinek Żylicy wraz z otoczeniem w granicach obrębu ewidencyjnego Buczkowice z wyjątkiem fragmentu centralnej części miejscowości (dla której sporządzono plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczkowice we fragmencie obejmującym teren położony w centralnej części gminy przy ulicach: Lipowska, Długa i F. Miodońskiego; Uchwała nr X/80/2003 Rady Gminy w Buczkowicach z dnia 21.10.2003 r.).

Teren koryta Żylicy wraz z bezpośrednim otoczeniem objęty jest jednostką planistyczną „tereny zieleni parkowej i rekreacji przywodnej — B, ZP, W”.

W terenach tych w planie ustala się:

- zachowanie swobodnego dostępu do wody;
- utrzymanie i ochronę istniejących cieków i urządzeń wodnych wraz z zielenią przybrzeżną niską i wysoka stanowiącą ich otulinę biologiczną,

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

- możliwość zagospodarowania części terenów jako tereny rekreacyjne, z formami małej architektury,
- obowiązek realizacji inwestycji związanych z regulacją cieków i zabezpieczeniem przeciwpowodziowym na odcinkach sąsiadujących z terenami zabudowanymi,
- możliwość lokalizacji niezbędnych sieci infrastruktury technicznej, szlaków pieszych i rowerowych.

W terenach tych w planie wyklucza się:

- zainwestowanie z wyjątkiem ww. ustaleń planu,
- odprowadzanie ścieków z wyjątkiem wód deszczowych i roztopowych,
- niszczenie urządzeń regulujących stosunki wodne.

1.5.1.4. Plan zagospodarowania przestrzennego sołectwa Rybarzowice

Plan (Uchwała Nr XXXIV/226/13 Rady Gminy Buczkowice z dnia 27 listopada 2013 r.) obejmuje odcinek Żylicy wraz z otoczeniem w granicach obrębu ewidencyjnego Rybarzowice oraz dolny odcinek Potoku Granicznego, a także pas terenu o szerokości 400 m, którego oś stanowi droga polna łącząca ulicę Sportową w Godziszce i ulicę Topolową w Rybarzowicach.

Plan wprowadza następujące ogólne warunki zagospodarowania terenów dotyczące ochrony środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu:

„W celu utrzymania lub przywrócenia racjonalnej gospodarki zasobami środowiska, przy wszelkich działaniach inwestycyjnych oraz innych, związanych ze zmianą funkcji i sposobu użytkowania terenów lub obiektów, nakazuje się w obszarze planu przestrzeganie następujących zasad:

- należy oszczędnie korzystać z terenu w trakcie przygotowania i realizacji inwestycji;
- z uwagi na ochronę zwartej zabudowy wsi, zakazuje się budowy zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenie wystąpieniem poważnych awarii, w rozumieniu definicji tych zakładów według przepisów o ochronie środowiska;
- zakazuje się lokalizacji inwestycji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska, z wyjątkiem inwestycji drogowych lub infrastruktury technicznej;
- na lokalizację przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska, zezwala się wyłącznie w terenach dopuszczonych na zasadach określonych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
- zakazuje się odprowadzania ścieków oraz wód opadowych i roztopowych w sposób pogarszający stan gleb, wód powierzchniowych lub podziemnych;
- nakazuje się wyposażenie terenów przeznaczonych dla zabudowy w sieci i urządzenia infrastruktury technicznej dla odprowadzania lub gromadzenia ścieków,
- nakazuje się odbiór i gromadzenie odpadów w systemie zorganizowanym,

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

- nakazuje się likwidację i rekultywację „dzikich” wysypisk odpadów;
- zakazuje się spalania odpadów komunalnych w piecach grzewczych;
- zaleca się stosowanie odpowiednich paliw i źródeł grzewczych.

W celu zachowania lub przywrócenia równowagi przyrodniczej i walorów krajobrazu, ustala się na całym obszarze objętym planem:

- nakaz utrzymania i ochrony lasów oznaczonych jako „Ls” w ewidencji gruntów oraz luźnych zadrzewień i zakrzewień oznaczonych jako „Lz” w ewidencji gruntów z wyjątkiem, gdy uniemożliwiają one użytkowanie terenu zgodnie z przeznaczeniem ustalonym w planie,
- nakaz utrzymania i ochrony zadrzewień, zakrzewień i darni, pełniących funkcje przeciwoerozyjne na skarpach z wyjątkiem, gdy uniemożliwiają one użytkowanie terenu zgodnie z przeznaczeniem ustalonym w planie;
- nakaz utrzymania i ochrony zadrzewień i zakrzewień śródpolnych z wyjątkiem, gdy uniemożliwiają one użytkowanie terenu zgodnie z przeznaczeniem ustalonym w planie,
- nakaz utrzymania i ochrony zadrzewień, zakrzewień, łąk, pastwisk i innych porostów lęgowych, stanowiących otulinę biologiczną wód powierzchniowych, z wyjątkiem, gdy uniemożliwiają one użytkowanie terenu zgodnie z przeznaczeniem ustalonym w planie.

Do ochrony istniejących drzew i krzewów stosuje się odpowiednio przepisy o ochronie przyrody.

Należy zachować minimalny udział powierzchni terenu biologicznie czynnej w obrębie terenów przeznaczonych do zabudowy.

W celu zwiększenia retencji wód zaleca się:

- przy utwardzaniu dojeżdż i dojazdów (poza drogami i parkingami publicznymi, placami składowymi itp.) stosować elementy drobnowymiarowe z preferencją dla materiałów naturalnych lub ażurowych;
- budowę zbiorników dla wykorzystania wód opadowych.

W celu ochrony lasów stosuje się odpowiednio zakazy, nakazy, dopuszczenia i ograniczenia w zagospodarowaniu terenu wynikające z przepisów o lasach.

Zasady zalesiania terenów nieleśnych w obszarze planu:

- do zmiany przeznaczenia terenu na las stosuje się odpowiednio przepisy o lasach;
 - zalesienia można przeprowadzać w terenach, gdzie dopuszczają takie przeznaczenie przepisy planu;
 - zalesienia powinny uwzględniać odpowiednio wymagania przepisów o ochronie przeciwpożarowej w zakresie odległości lasu od istniejących obiektów lub terenów przeznaczonych w planie pod zabudowę;
 - stosownie do przepisów prawa wodnego ustala się zakaz zalesiania obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, oznaczonego na rysunku planu;
 - w terenach wyposażonych w sieci lub urządzenia melioracyjne, zalesienia powinny uwzględniać ochronę tych sieci i urządzeń, z możliwością ich przebudowy.
-

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Do ochrony pomników przyrody ustanowionych w obszarze planu stosuje się odpowiednio przepisy o ochronie przyrody.

Sposób użytkowania terenów w obszarze planu powinien uwzględniać również ochronę proponowanego do ustanowienia w formie pomnika przyrody drzewa oznaczonego na rysunku planu lipy drobnolistnej o obwodzie pnia ok. 322 cm, rosnącej na posesji nr 161 przy ul. Beskidzkiej.

Właściwy akt ustanawiający pomnik przyrody może ustalać zakazy w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu lub obiektu, objętego tą formą ochrony.

Sposób użytkowania terenów w obszarze planu powinien uwzględniać również ochronę proponowanych do ustanowienia innych form ochrony przyrody oznaczonych na rysunku planu:

1) zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Żylica-Rybarzowice”, którego celem ochrony jest fragment potoku Żylica, z przylegającymi do niego żwirowiskami, stawami, dobrze zachowanymi fragmentami lasów łęgowych, zaroślami oraz łąkami;

2) stanowisko dokumentacyjne „Grzebień Żylicy”, którego celem ochrony jest skalisty odcinek potoku Żylica z odsłonięciem stromo ustawionych ławic piaskowców przypominających grzebień.

Właściwy akt ustanawiający stanowisko dokumentacyjne lub zespół przyrodniczo-krajobrazowy może ustalać zakazy w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu lub obiektu, objętego tą formą ochrony.

Tereny położone bezpośrednio wzdłuż głównych osi wyznaczonych dla obszaru niniejszego opracowania obejmują według obowiązującego „Planu zagospodarowania przestrzennego sołectwa Rybarzowice”, przede wszystkim trzy kategorie przeznaczenia terenów:

1) Wody powierzchniowe (W) — koryto Żylicy

W terenach tych ustala się zakaz zabudowy. W terenach tych dopuszcza się lokalizację wyłącznie:

- budowli i urządzeń wodnych;
 - budowli i urządzeń przeciwpowodziowych;
 - zieleni ochronnej stanowiącej otulinę wód;
 - infrastruktury technicznej;
 - małej architektury z wykluczeniem: wiat i budynków ogrodowych, w tym altan;
 - dróg dojazdowych, ścieżek pieszych i rowerowych;
 - szlaków turystycznych;
 - kładek;
 - ścieżek dydaktycznych.
-

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Przy zagospodarowaniu i użytkowaniu tych terenów należy odpowiednio uwzględnić inne ogólne ustalenia, w szczególności dotyczące obszarów zagrożenia powodzią warunków ochrony wód powierzchniowych oraz stosować przepisy prawa powszechnie obowiązującego.

2. Lasy (ZL) — otoczenie koryta Żylicy i Potoku Granicznego.

W terenach tych ustala się przeznaczenie podstawowe: las. W terenach tych ustala się zakaz zabudowy. W terenach tych dopuszcza się lokalizację wyłącznie:

- urządzeń wykorzystywanych dla potrzeb gospodarki leśnej z wykluczeniem budynków i wiat;
- budowli i urządzeń wodnych i melioracyjnych;
- dróg leśnych;
- infrastruktury technicznej odpowiednio do przepisów o lasach;
- urządzeń turystycznych, takich jak: kładki, szlaki turystyczne, w tym rowerowe i konne, ścieżki dydaktyczne, miejsca widokowe w wykluczeniu wież; małej architektury z wykluczeniem: wiat i budynków ogrodowych, w tym altan;

W terenie „ZL.36” (rejon ul. Wiklinowej, przy wschodniej granicy gminy) oraz w terenie „ZL.32” (działka nr 2667; w obrębie lasów łąkowych na lewym brzegu Żylicy) dopuszcza się użytkowanie i prowadzenie robót budowlanych przy legalnie istniejących obiektach lub terenach o przeznaczeniu innym niż ustalone powyżej, pod warunkiem niesprzeczności tego przeznaczenia z pozostałymi ustaleniami niniejszej uchwały oraz przepisami prawa powszechnie obowiązującego.

Przy zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów należy uwzględnić zasady ochrony lasu.

3. Zieleń nieurządzona (ZE) — otoczenie koryta Żylicy i Potoku Granicznego

Dla terenów tych ustala się przeznaczenie podstawowe: zieleń nieurządzona. Zieleń ta powinna pełnić funkcje przyrodnicze (siedlisk i korytarzy ekologicznych) oraz ochronne wód powierzchniowych. W terenach tych ustala się zakaz zabudowy. W terenach tych dopuszcza się lokalizację wyłącznie:

- budowli i urządzeń wodnych oraz melioracji;
- budowli i urządzeń przeciwpowodziowych;
- infrastruktury technicznej;
- dróg dojazdowych;
- urządzeń turystycznych, takich jak: kładki, szlaki turystyczne, w tym rowerowe i konne, ścieżki dydaktyczne, miejsca widokowe w wykluczeniu wież; małej architektury z wykluczeniem: wiat i budynków ogrodowych, w tym altan.

W terenach „ZE.55, ZE.53, ZE.49, ZE.48” (nad potokiem Żylica) dopuszcza się lokalizację parkingów turystycznych dla nie więcej niż 10 samochodów osobowych oraz wiat biwakowych, w ilości nie większej niż 1 parking i 1 wiata biwakowa w każdym terenie;

W terenie „ZE.44” dopuszcza się użytkowanie i prowadzenie robót budowlanych przy legalnie istniejących obiektach lub terenach o przeznaczeniu innym niż ustalone powyżej, pod warunkiem niesprzeczności tego przeznaczenia z pozostałymi ustaleniami planu oraz przepisami prawa powszechnie obowiązującego.

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

W terenach tych dopuszcza się użytkowanie rolnicze w formie:

- łąk i pastwisk, z ograniczeniem gruntów ornych wyłącznie do istniejących;
- stawów rybnych lub innych zbiorników wodnych;
- zadrzewień i zakrzewień śródpolnych.

W terenach tych dopuszcza się zalesienia.

Przy zagospodarowaniu i użytkowaniu tych terenów należy uwzględniać odpowiednio inne ogólne ustalenia planu, oraz przepisy prawa powszechnie obowiązującego.

Tereny obejmujące koryto Żylicy oraz jej bezpośrednie otoczenie leżą w granicach wyznaczonego na rysunkach planu „obszaru szczególnego zagrożenia powodzią: służącego przepuszczeniu wód powodziowych, oznaczony na rysunku planu na podstawie sporządzonego przez Dyrektora R.Z.G.W. w Krakowie „Studium określającego granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych w zlewni Soły”, według prawdopodobieństwa zalania 1 raz/ 100 lat (prawdopodobieństwo przekroczenia 1%). W obszarze tym stosuje się zakazy, nakazy, ograniczenia i dopuszczenia wynikające z przepisów dotyczących ochrony przed powodzią. Zalecany sposób zagospodarowania terenów w tym obszarze, jest łąka, pastwisko oraz łęgowe (wilgociolubne) zadrzewienia lub zakrzewienia, z wykluczeniem gruntów ornych.

W planie wyznacza się ponadto szerzej wytyczone wokół koryta Żylicy, a także Potoku Granicznego „obszary zagrożone zalaniem wodami powodziowymi,” które wobec braku dostępnych specjalistycznych opracowań zostały oznaczone na rysunku planu na podstawie zebranych informacji o historycznie zarejestrowanym maksymalnym poziomie wód powodziowych, w tym na podstawie opracowania ekofizjograficznego.

W obszarze tym ustala się w planie zakaz:

- lokalizowania inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem inwestycji gospodarki rybackiej, drogowych i infrastruktury technicznej;
- gromadzenia ścieków (w tym w osadnikach szczelnych), odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody;
- prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w przepisach prawa wodnego;
- lokalizacji urządzeń wodnych bez zezwoleń wymaganych przepisami prawa wodnego.

W obszarze tym, w planie dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń budowlanych wyłącznie w sposób zabezpieczający ludzi i mienie przed skutkami zalania powodziowego, a w szczególności ustala się:

- zakaz podpiwniczenia nowych budynków;
- obowiązek projektowania poziomu parteru nowych obiektów na wysokości nie mniejszej niż 60 cm ponad poziomem górnej krawędzi skarpy brzegowej cieku.

1.5.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Buczkowice

Tereny położone bezpośrednio wzdłuż głównych osi wyznaczonych dla obszaru niniejszego opracowania to według obowiązującego „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Buczkowice”, przede wszystkim „obszary przestrzeni chronionej”, czyli obszary planowane do ochrony przed zabudową niezwiązaną z celami ochrony i udostępnianiem terenów chronionych, w tym w szczególności tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ustawy z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Należą do nich:

- obszary wód (symbol na rysunkach „studium” — W),
- obszary lasów (symbol na rysunkach „studium” — L),
- obszary zieleni (symbol na rysunkach „studium” — Z).

Dla obszarów wód (W) „studium” przewiduje następujące kierunki zagospodarowania:

a) kierunek główny:

- budowie i urządzenia wodne i przeciwpowodziowe,

b) kierunek dopuszczany:

- zieleń nieurządzona stanowiąca otuliny biologiczne cieków wodnych,
- niezbędne drogi publiczne i wewnętrzne, dojazdy niewydzielone, dojścia piesze, drogi dla rowerów, szlaki turystyczne, parkingi itp.,
- niezbędna infrastruktura techniczna,

c) kierunek ograniczany:

- wykluczenie zabudowy,
- wykluczenie budowy ogrodzeń w celu zapewnienia drożności korytarzy ekologicznych,
- wykluczenie zalesień w celu zapewnienia swobodnego przepływu wód powodziowych.

Dla obszarów lasów (L) „studium” przewiduje następujące kierunki zagospodarowania:

a) kierunek główny:

- wielofunkcyjne lasy, bez zabudowy,

b) kierunek dopuszczany:

- zabudowa gospodarcza niezbędna dla gospodarki leśnej,
 - urządzenia turystyczne, sezonowe trasy narciarstwa biegowego itp.- bez zabudowy, oraz pod warunkiem zachowania: stanowisk chronionych gatunków roślin i zwierząt, walorów przyrody oraz korytarzy ekologicznych,
 - niezbędne drogi publiczne i wewnętrzne, dojazdy niewydzielone, dojścia piesze, drogi dla rowerów, szlaki turystyczne, parkingi leśne itp.,
-

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

— niezbędna infrastruktura techniczna,

c) kierunek ograniczany:

- wykluczenie zabudowy innej, niż zabudowa gospodarcza niezbędna dla gospodarki leśnej,
- ograniczenie budowy ogrodzeń w celu zapewnienia drożności korytarzy ekologicznych.

Dla obszarów zieleni (Z) „studium” przewiduje następujące kierunki zagospodarowania:

a) kierunek główny:

- zieleń nieurządzona, w szczególności otuliny biologiczne cieków wodnych,
- ekstensywne użytki rolne (łąki i pastwiska), bez zabudowy,

b) kierunek dopuszczany:

- zieleń urządzona, w szczególności ogrody, parki i skwery itp., bez zabudowy,
- budowle i urządzenia wodne i przeciwpowodziowe,
- niezbędne drogi publiczne, wewnętrzne, dojazdy niewydzielone, dojścia piesze, drogi dla rowerów, szlaki turystyczne itp.,
- place, boiska, trasy i inne urządzenia sportowe, rekreacyjne i turystyczne, pod warunkiem zachowania: stanowisk chronionych gatunków roślin i zwierząt, walorów przyrody proponowanych do ochrony oraz korytarzy ekologicznych. Tereny te stanowią obszary problemowe,
- niezbędna infrastruktura techniczna,
- dopuszcza się zalesienia pod warunkiem ochrony melioracji i swobodnego przepływu wód powodziowych, wyłącznie poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią,

c) kierunek ograniczany:

- wykluczenie nowej zabudowy, w szczególności mieszkalnej i rekreacji indywidualnej,
- dopuszczenie wyłącznie zabudowy niezbędnej jako zaplecze parku, urządzeń sportowych i turystycznych,
- ograniczenie budowy ogrodzeń w celu zapewnienia ogólnego dostępu do wód, swobodnego przepływu wód powodziowych oraz drożności korytarzy ekologicznych;
- ograniczenie intensywnej gospodarki rolnej, a w szczególności gruntów ornych oraz upraw plantacyjnych;

Tereny o ustalonych wyżej kierunkach rozwoju, położone nad Żylicą pokrywają się częściowo z „obszarem szczególnego zagrożenia powodzią”, wyznaczonym na podstawie „Studium określającego granice bezpośredniego zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych w zlewni Soły” według prawdopodobieństwa zalania 1 raz na 100 lat (prawdopodobieństwo przekroczenia 1%). Stanowią one obszary służące przepuszczaniu wód powodziowych wzdłuż potoku Żyllica w Buczkowicach i Rybarzowicach. Obszar ten osiąga największą szerokość w dolnym odcinku biegu Żyllicy na wschód od mostu w ciągu ulicy Topolowej. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy, nakazy,

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

dopuszczenia i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych dotyczących ochrony przed powodzią. Na terenach tych nie dopuszcza się zalesień.

Obszaru lasów (L) i obszary zieleni (Z) nad Potokiem Granicznym leżą w zasięgu „obszaru narażonego na niebezpieczeństwo powodzi”. Obszar ten został w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Buczkowice”, wobec braku specjalistycznych opracowań, wyznaczone na rysunku studium na podstawie zebranych informacji o historycznie zarezerwowanym maksymalnym poziomie wód powierzchniowych, w tym na podstawie opracowania ekofizjograficznego wzdłuż potoku.

Dla zapobiegania zalewaniu powodziowemu lub rozmyciu, dla umożliwienia prawidłowej gospodarki wodnej oraz ochrony otuliny biologicznej cieków należy urządzać pasy ochronne wzdłuż cieków (o min. szer. po 5m od skarpy, zalecane 15m lub większe), gdzie umożliwia się powszechny dostęp do wód, prowadzenie robót remontowych i konserwacyjnych w korytach, zapewnia się swobodny spływ wody i lodu, utrzymuje się i rozwija ekosystemy wodne i wodozależne. Preferowanym sposobem zagospodarowania pasów ochronnych jest zieleń łąkowa lub łąki i pastwiska, z wykluczeniem gruntów ornych i zabudowy. Uwarunkowaniami zwiększającymi zagrożenie ze strony cieków są przede wszystkim zaniedbania w utrzymywaniu prawidłowego profilu koryt oraz stosowanie wąskośrednicowych przepustów. Przy zagospodarowaniu terenów wód powierzchniowych należy uwzględniać warunki ochrony ich stanu ekologicznego.

W „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Buczkowice” przedstawia się na rysunkach oraz uwzględnia w części opisowej proponowane formy ochrony przyrody, w tym:

— Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Żylica-Buczkowice” w Buczkowicach, którego celem ochrony byłby fragment dobrze zachowanej nadrzecznej olszyny górskiej z udziałem chronionych gatunków roślin;

— Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Żylica-Rybarzowice” w Rybarzowicach, którego celem ochrony byłby fragment potoku „Żylica”, z przylegającymi do niego żwirowiskami, stawami, dobrze zachowanymi fragmentami lasów łąkowych, zaroślami oraz łąkami;

— Stanowisko dokumentacyjne „Grzebień Żylisy” w Rybarzowicach, którego celem ochrony byłby skalisty odcinek potoku Żylica z odsłonięciem stromo ustawionych ławic piaskowców przypominających grzebień.

Zarówno Żylica z otaczającymi ją lasami i terenami zieleni, jak i Potok Graniczny z analogicznym otoczeniem są wskazywane w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Buczkowice” jako „ważniejsze korytarze ekologiczne”. Utrzymywanie i korzystanie z wód nie powinno pogarszać ich stanu ekologicznego, w tym stanu ekosystemów zależnych od wód. W tym celu, przy zagospodarowaniu terenu stosuje się odpowiednio przepisy prawa wodnego. Elementem jakości wód płynących są w szczególności: zmienna głębokość i szerokość cieku, struktura i skład podłoża cieku, struktura strefy nadbrzeżnej i ciągłość morfologiczna cieku.

Od strony północnej do korytarza ekologicznego wyznaczonego wzdłuż Żylisy przylegają tereny, określone w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

przestrzennego gminy Buczkowice” jako obszary zabudowy mieszkaniowej (M), a na niektórych odcinkach, głównie w Buczkowicach obszary zabudowy usługowej (U).

Od strony południowej do korytarza ekologicznego wyznaczonego wzdłuż Żylicy przylegają tereny, określone w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Buczkowice” jako obszary zabudowy mieszkaniowej (M), obszary zabudowy usługowej (U) i obszaru zabudowy aktywności gospodarczej (P). Jedynie do wschodniego odcinka ww. korytarza przylegają w przewadze obszary produkcji rolniczej (R).

Pas terenu o szerokości 400 m, którego oś stanowi droga polna łącząca ulicę Sportową w Godziszce i ulicę Topolową w Rybarzowicach jest zajęty przez obszar o różnym przeznaczeniu, w tym głównie obszary lasów (L) i zieleni (Z) i obszary produkcji rolniczej (R), ale także: obszary zabudowy mieszkaniowej (M), obszary zabudowy usługowej (U) i obszary zabudowy zagrodowej (G).

1.5.3. Program ochrony środowiska dla gminy Buczkowice na lata 2009-2016

W programie ochrony środowiska (Chylak i in. 2009) wskazuje się następujące obszary związane z doliną Żylicy, jako jedne z najcenniejszych przyrodniczo fragmentów gminy Buczkowice:

*„— górny odcinek Żylicy wraz z usytuowaną na jej prawym brzegu nadrzeczną olszyną górską,
— fragment doliny Żylicy w Rybarzowicach, zawarty pomiędzy ulicą Mostową i granicą Gminy z Gminą Łodygowice – ze szczególnym wyróżnieniem rozlewiska pełniącego funkcję naturalnej oczyszczalni hydrobotanicznej dla stawów w Rybarzowicach,*

— skalisty odcinek rzeki pomiędzy progiem przy ul. Wodnej i granicą Gminy Buczkowice z Gminą Łodygowice”,

a jako główne zagrożenia dla siedlisk przyrodniczych oraz cennych gatunków roślin i zwierząt, wymienia się:

„— niekontrolowaną eksploatację żwiru rzeczno, powodującą zanikanie kamienistych tarlisk gatunków ryb,

— prace wykonywane w korytach potoków, związane z zabudową hydrotechniczną,

— zabudowę terenów zalewowych, prowadzącą do stopniowego zmniejszania szerokości koryta rzeczno,

— wycinkę lasów łęgowych oraz inwazję obcych gatunków roślin (synantropizacja)”.

W programie ochrony środowiska przewiduje się wprowadzenie szeregu nowych form ochrony przyrody — cennych przyrodniczo fragmentów gminy oraz obiektów do ochrony indywidualnej (drzew i ich grup), rozpoznanych i scharakteryzowanych w „waloryzacji przyrodniczej gminy” (Wilczek i in. 1999).

Lista proponowanych form ochrony przyrody związanych z obszarem niniejszego opracowania (jednak bez podania szczegółowego opisu granic), przedstawia się następująco:

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1) zespół przyrodniczo – krajobrazowy „Żylica – Buczkowice” (lokalizacja: Buczkowice; cel ochrony: *„ochrona fragmentu dobrze zachowanej nadrzecznej olszyny górskiej z udziałem chronionych gatunków roślin”*);

2) zespół przyrodniczo – krajobrazowy „Żylica – Rybarzowice” (lokalizacja: Rybarzowice; cel ochrony: *„ochrona fragmentu rzeki Żylicy wraz z przylegającymi do niej żwirowiskami, stawami, dobrze zachowanymi fragmentami lasów łęgowych, zaroślami oraz łąkami”*);

3) stanowisko dokumentacyjne „Grzebień Żylicy” (lokalizacja: Rybarzowice; cel ochrony: *„ochrona skalistego odcinka rzeki z odsłonięciem stromo ustawionych ławic piaskowców przypominających grzebień”*);

4) użytek ekologiczny „Nad Żylicą” (lokalizacja: Rybarzowice; cel ochrony: *„naturalne rozlewisko stanowiące naturalną oczyszczalnię hydrobotaniczną porośnięte przez szuwar”*)

5) pomniki przyrody — liczne okazałe drzewa lub ich grupy.

Program zakłada realizację następujących zadań własnych Gminy z zakresu ochrony przyrody i krajobrazu, których ukończenie przewidziano na rok 2016 i których zakres dotyczy lub dotyczyć może obszaru niniejszego opracowania:

OPK.2.1.2 — *„Wzbogacanie istniejących i realizacja nowych terenów ogólnodostępnej zieleni urządzonej (zielen wokół obiektów użyteczności publicznej kąpieliska nadwodne, inne tereny rekreacyjno- sportowe: wiejskie place zabaw, boiska sportowe, itp.)”*. Planowane efekty ekologiczne: *„kształtowanie terenów zieleni urządzonej i nieurządzonej ; poprawa „estetycznego wizerunku Gminy”*;

OPK.2.1.6 — *„Tworzenie wybranych ścieżek przyrodniczo - dydaktycznych w obrębie obszarów przyrodniczo cennych i atrakcyjnych krajobrazowo oraz miejsc dziedzictwa kulturowego”*. Planowane efekty ekologiczne: *aktywna edukacja ekologiczna*;

OPK.2.1.7 — *„Promocja własnych działań i inicjatyw proekologicznych, promujących walory środowiska”*. Planowane efekty ekologiczne: *aktywna edukacja ekologiczna*.

Do zadań koordynowanych przez Gminę (w przypadku których jednostką odpowiedzialną nie jest gmina Buczkowice) z zakresu ochrony przyrody i krajobrazu, których ukończenie przewidziano na rok 2016 i których zakres dotyczy lub dotyczyć może obszaru niniejszego opracowania, należą zadania:

OPK.1.1.4 — *„Program ochrony czynnej wybranych gatunków fauny i flory, siedlisk przyrodniczych (wybrane gatunki ptaków Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, płazy); idea włączenia szkół jako społecznych opiekunów – np. do opieki nad drzewami pomnikowymi”*. Jednostki odpowiedzialne: *Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach, lokalne stowarzyszenia ekologiczne, kluby ornitologiczne*. Planowane efekty ekologiczne: *aktywna edukacja ekologiczna i kwalifikowana turystyka przyrodnicza*;

OPK.2.1.5 — *„Proekologiczne rozwiązania w zakresie kształtowania zieleni nieurządzonej w dolinie rz. Żylicy i jej dopływów”*. Jednostki odpowiedzialne: *RZGW w Krakowie, inni administratorzy cieków wodnych, organizacje ekologiczne*. Planowane efekty ekologiczne: *wzrost różnorodności biologicznej na terenie Gminy, utrzymanie lokalnych „korytarzy ekologicznych”*;

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

OPK.2.1.4 — *„Realizacja platform widokowych w punktach ekspozycji widokowych na terenie gminy (dolina Żylicy, rejon szlaku turystycznego na Skrzyczne, Groniczek)”. Jednostki odpowiedzialne: lokalne stowarzyszenia, inwestorzy sektora prywatnego. Planowane efekty ekologiczne: rozszerzenie oferty rekreacyjno-turystycznej Gminy.*

INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE
REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA
Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”

2

Przyroda ożywiona

2.1. Roślinność

Zbigniew Wilczek Paweł Nejfeld

2.1.1. Metodyka inwentaryzacji roślinności

Zdjęcia fitosocjologiczne i analizę danych prowadzono metodą Braun-Blanquet’a, zgodnie z wytycznymi zawartymi w podręczniku Wysockiego i Sikorskiego (2002). Powierzchnia wykonywanych zdjęć fitosocjologicznych była zróżnicowana w zależności od charakteru, powierzchni, jednorodności i stopnia przekształcenia płatu. Zdjęcia w zbiorowiskach leśnych i zaroślowych wykonywano na powierzchniach 100-200 m², łąkowych, okrajowych, żwirowiskowych, ziołoroślowych: 25-50 m². Najmniejsze powierzchnie przyjmowano dla zbiorowisk źródlisk — 4 m².

Na powierzchniach zdjęć fitosocjologicznych odnotowywano wszystkie gatunki roślin naczyniowych i mszaków, wyceniając ich udział w strukturze fitocenoz za pomocą skali ilościowości, według metody Braun-Blanquet’a:

- 5 — pokrycie większe niż 75% powierzchni zdjęcia;
- 4 — pokrycie 50-75 % powierzchni zdjęcia;
- 3 — pokrycie 25-50 % powierzchni zdjęcia;
- 2 — pokrycie 5-25 % powierzchni zdjęcia;
- 1 — pokrycie nie przekracza 5 % powierzchni zdjęcia;
- + — pokrycie nieznaczne, do 1%;
- r — do 3 okazów, pokrycie znikome.

Ostatecznie w czasie badań terenowych wykonano 40 zdjęć fitosocjologicznych. Otrzymane dane zestawiono w 5 tabel. Oprócz tego, 14 pojedynczych zdjęć fitosocjologicznych zamieszczono w tekście, przy charakterystyce odpowiadających im zbiorowisk roślinnych. Przynależność fitosocjologiczną gatunków, systematykę oraz nazewnictwo przyjęto za Matuszkiewiczem (2008). Nazewnictwo roślin naczyniowych przyjęto za Mirkiem i innymi (2002), mchów za Ochyra i innymi (2003), a wątrobowców za Szwejkowskim (2006).

Kategorię zagrożenia natomiast rzadkich zbiorowisk roślinnych podano w oparciu o pracę pod redakcją Parusela i in. (2012).

W przypadku siedliska przyrodniczego o znaczeniu europejskim – 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnetum glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe), reprezentowanego przez zespół *Alnetum incanae*, wymienionego w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r., poz. 1713), dokonano oceny stanu zachowania zgodnie z metodyką monitoringu siedlisk przyrodniczych Natura 2000 (Pawlaczyk 2010; p. tab. 3). Wyznaczono 3 transekty o długości 200 m i szerokości 10 m. Na transektach tych wykonano po 3 zdjęcia fitosocjologiczne o powierzchni 100 m² każde — na początku, w środku i na końcu każdego transektu.

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Na podstawie przeprowadzonego rozpoznania zróżnicowania roślinności rzeczywistej sporządzono uproszczona mapę (rys. 2). Skupiono się w szczególności na dokładnym przedstawieniu zasięgu fitocenoz reprezentujących cenne siedliska przyrodnicze. W przypadku roślinności towarzyszącej zabudowie mieszkaniowej i usługowej, mozaiki pól i ugorów, dokonano generalizacji wydzieleni.

Tabela 3. Kryteria oceny stanu zachowania siedliska przyrodniczego 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe [=Alluvial forests with *Alnus glutinosa* and *Fraxinus excelsior* (Alno-Padion, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)]³¹; Pawlaczyk 2010)

1	2	3	4
Wskaźnik	Właściwy FV	Niezadowolający U1	Zły U2
Parametr: Powierzchnia			
—	Nie zmniejsza się, nie jest antropogenicznie pofragmentowana	Wykazuje powolny trend spadkowy lub jest antropogenicznie pofragmentowana	Wykazuje szybki trend Spadkowy lub jest silnie antropogenicznie pofragmentowana
Parametr: Specyficzna struktura i funkcje			
Gatunki charakterystyczne (wskaźnik kardynalny)	Kombinacja florystyczna typowa dla łągi	Kombinacja florystyczna zubożona, lecz oparta na gatunkach typowych dla łągi	Kombinacja florystyczna zdominowana przez gatunki nie łąkowe, a łąkowe lub ruderalne
Gatunki dominujące (wskaźnik kardynalny)	We wszystkich warstwach dominują gatunki typowe dla siedliska, przy czym są naturalne stosunki ilościowe (nie ma dominacji facjalnej)	We wszystkich warstwach dominują gatunki typowe dla siedliska, przy czym są zaburzone relacje ilościowe (dominacja facjalna)	W jednej lub więcej warstw dominuje gatunek obcy dla naturalnego zbiorowiska roślinnego
Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	<1% i nie odnawiające się	<10% i nie odnawiające się	>10% lub spontanicznie odnawiające się, niezależnie od udziału
Inwazyjne gatunki obce w podszyści i runie (wskaźnik kardynalny)	Obecny najwyżej 1 gatunek, nieliczny sporadyczny	Więcej niż 1 gatunek, lub nawet 1 gatunek jeżeli liczny	Facjalna dominacja gatunku obcego
Ekspansywne 1 gatunki rodzime (apofity) w runie	Nie bardzo silnie ekspansywne	Silnie ekspansywne, lecz nie ograniczające różnorodności runa	Facjalnie dominujące w sposób ograniczający różnorodności runa
Martwe drewno (wskaźnik kardynalny)	> 20 m ³ /ha	10-20 m ³ /ha	< 10 m ³ /ha
Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości ³²	> 5 szt. / ha	3-5 szt. / ha	< 3 szt. /ha

³¹ Nazwy siedlisk przyrodniczych w niniejszym opracowaniu przyjęto wg Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000. Wersja 2012.1. GDOŚ

³² Próg grubości obniżany do 30 cm gdy z przyczyn naturalnych drzewa nie dorastają do 50 cm grubości

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4
Naturalność koryta rzecznego (stosowa tylko, jeżeli występowanie łęgu jest związane z ciekim)	Brak regulacji lub ciek zupełnie zrenaturalizowany po dawniejszej regulacji	Regulacja wykonana metodami miękkimi, z zachowaniem cech hydromorfologicznych cieku naturalnego	Regulacja zmieniająca rytm zalewów lub regulacja zupełnie zmieniająca linię cieku. Istnienie urządzeń piętrzących zmieniających reżim cieku
Reżim wodny w tym rytm zalewów, jeśli występują (wskaźnik kardynalny)	Dynamika zalewów i przewodnienie podłoża normalne z punktu widzenia odpowiedniego ekosystemu / zbiorowiska roślinnego	Dynamika zalewów i przewodnienie podłoża obniżone w stosunku do normalnego	Zupełny brak zalewów lub zupełnie przesuszone podłoże
Wiek drzewostanu	>20% udział objętość. drzew starszych niż 100 lat	<20% udział drzew starszych niż 100 lat, ale >50% udział drzew starszych niż 50 lat	<20% udział drzew starszych niż 100 lat, ale <50% udział drzew starszych niż 50 lat
Pionowa struktura roślinności	Naturalna, zróżnicowana	Antropogenicznie zmieniona, lecz zróżnicowana	Antropogenicznie ujednolicona
Naturalne odnowienie drzewostanu	Tak, obfite	Tak, lecz pojedyncze	Brak
Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Brak	Nieliczne ślady, naruszone <1% powierzchni terenu, liczby drzew	Znaczące, obejmujące >1% powierzchni terenu, liczby drzew itp.
Inne zniekształcenia	Brak	Występują, lecz mało znaczące	Silne
Parametr: Struktura i funkcje	Wszystkie wskaźniki kardynalne oceniono na FV, pozostałe wskaźniki przynajmniej U1	Wszystkie wskaźniki kardynalne oceniono przynajmniej na U1	Jeden lub więcej wskaźników kardynalnych oceniono na U2
Parametr: Perspektywy ochrony			
—	Brak zagrożeń i negatywnych trendów. Zachowanie siedliska w stanie niepogorszonym w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne	Zachowanie siedliska w stanie niepogorszonym w perspektywie 10-20 lat nie jest pewne, ale jest prawdopodobne, o ile uda się zapobiec istniejącym zagrożeniom	Zachowanie siedliska w stanie niepogorszonym w perspektywie 10-20 lat będzie bardzo trudne: zaawansowane procesy recesji, silne negatywne trendy lub znaczne zagrożenia
Ocena ogólna			
—	Wszystkie parametry oceniono na FV	Jeden lub więcej parametrów oceniono na U1, brak ocen U2	Jeden lub więcej parametrów oceniono na U2

2.1.2. Stan zbadania szaty roślinnej na podstawie dostępnej literatury i innych opracowań

Dolina Żylicy była przedmiotem waloryzacji przyrodniczej w 1999 roku (Wilczek i in. 1999). W wyniku przeprowadzonej waloryzacji wykazano obecność 297 taksonów roślin naczyniowych. Spośród nich, zgodnie z obowiązującym wówczas Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 6 kwietnia 1995 r. w sprawie wprowadzenia ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 1995 r. Nr 41, poz. 214), 7 gatunków było objętych ochroną prawną.

Spośród gatunków podlegających ochronie ścisłej na terenie doliny Żylicy stwierdzono wtedy występowanie wawrzynka wilczełyko — *Daphne mezereum*, pióropusznika strusiego — *Matteucia struthiopteris* (fot. 19), parzydła leśnego — *Aruncus sylvestris* (fot. 29) oraz kosaćca syberyjskiego — *Iris sibirica*. Gatunkami podlegającymi ochronie częściowej były natomiast: pierwiosnek wyniosły — *Primula elatior* (fot. 30, 31), kopytnik pospolity — *Asarum europaeum* i kalina koralowa — *Viburnum opulus*.

Aktualnie obowiązuje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014 r., poz. 1409), zgodnie z którym wcześniej ściśle chronione wawrzynek wilczełyko — *Daphne mezereum*, pióropusznik strusi — *Matteucia struthiopteris* (fot. 19), parzydło leśne — *Aruncus sylvestris* (fot. 29), zostały przeniesione do grupy gatunków chronionych częściowo, natomiast z listy gatunków chronionych częściowo usunięte zostały kopytnik pospolity *Asarum europaeum* oraz kalina koralowa *Viburnum opulus*, które aktualnie nie podlegają ochronie prawnej.

Przedmiotem zainteresowania waloryzacji Doliny Żylicy (Wilczek i in. 1999) były również gatunki rzadkie w skali regionu, które wyznaczono na podstawie opracowania Parusela i in. (1996). Stwierdzono wtedy występowanie 12 gatunków zagrożonych w skali regionu. Gatunki te występowały głównie w zbiorowisku nadrzecznej olszyny górskiej.

Zaproponowano także powołanie 10 pomników przyrody, obejmujących pojedyncze drzewa i ich grupy.

W czasie poprzednich badań (Wilczek i in. 1999), na obszarze doliny Żylicy w granicach gminy Buczkowice, opisano za pomocą 20 zdjęć fitosocjologicznych 10 zbiorowisk nieleśnych oraz 2 zbiorowiska leśne. Zbiorowiska nieleśne uznano wtedy za dominujące na terenie doliny Żylicy. Podzielono je na: zbiorowiska ziołoroślowe występujące wzdłuż potoku oraz jej dopływów (zespół *Aegopodio-Petasitetum hybridi*), nitrofilne zbiorowiska utrwalaonych żwirowisk (zespoły: *Echio-Melilotetum* i *Tanaceto-Artemisietum vulgaris*), zbiorowiska łąkowe (zespoły: *Cirsietum rivularis* i *Arrhenatheretum medioeuropaeum*), zbiorowiska niekoszonych łąk (zbiorowisko z *Chaerophyllum aromaticum*), zbiorowiska pastwiskowe i dywanowe (zespoły: *Lolio-Cynosuretum* i *Lolio-Plantaginetum*), zbiorowiska szuwarowe (zespoły: *Typhetum latifoliae* i *Glycerietum fluiantis*). Wśród zbiorowisk leśnych i zaroślowych wyróżniono następujące zbiorowiska roślinne: nadrzeczna olszyna górską (*Alnetum incanae*) oraz zbiorowisko leszczyny i czeremchy zwyczajnej (*Corylus avellana-Padus avium*).

Podobnie jak w przypadku gatunków, przeprowadzono analizę pod kątem występowania zbiorowisk zagrożonych w skali regionu (Celiński i in. 1997). Wykazała ona obecność tylko jednego zbiorowiska, uznanego za narażone, które w niedalekiej przyszłości

znajdzie się w kategorii wymierających, jeśli nie przestaną działać czynniki zagrażające (V). Zbiorowiskiem tym była nadrzeczna olszyna górska *Alnetum incanae*.

Poza cytowaną waloryzacją, brak jest materiałów publikowanych, dotyczących szaty roślinnej doliny Żylicy. Jedynie niewielki fragment waloryzowanego obszaru, znajdujący się w obrębie Beskidu Śląskiego, opisywany był w pracy Wilczka (1995). Stoki Magury w grupie Klimczoka, opadające w kierunku doliny Żylicy w Szczyrku i Buczkowicach, opisywane również były przez Wilczka i Cabałę (1989). Z zacytowanych opracowań wynika, że na obrzeżach doliny Żylicy spotykane są kwaśne i żyzne buczyny, reprezentujące zespoły *Luzulo luzuloidis-Fagetum* oraz *Dentario glandulosae-Fagetum*.

2.1.3. Charakterystyka roślinności rzeczywistej

W obszarze dolin Żylicy i potoku Granicznego rozpoznano 19 typów roślinności. 17 z nich to zbiorowiska nieleśne a 2 to zbiorowiska leśne. W rozdziale 2.1.3.1 przedstawiono systematyczny wykaz stwierdzonych jednostek roślinności wg układu przyjętego w przewodniku Matuszkiewicza (2008), natomiast w rozdziale 2.1.3.2 przedstawiono charakterystykę wyróżnionych jednostek.

2.1.3.1. Systematyczny wykaz zbiorowisk i zespołów roślinnych

Cl.: *Epilobietea angustifolii* R.Tx. ET PRSG 1950

O.: *Atropetalia* VLIEG. 1937

All.: *Sambuco-Salicion* R.Tx. ET NEUM. 1950

Ass.: *Rubetum idaei* PFEIFF. 1936 EM. OBERD. 1973

Cl.: *Artemisietea vulgaris* LOHM., PRSG ET R. TX. IN R.Tx. 1950

SubCl.: *Galio-Urticenea* (PASS. 1967) TH. MÜLLER IN OBERD. 1983

O.: *Glechometalia hederaceae* R.Tx. IN R.Tx. ET BRUN-HOOL 1975

All.: *Aegopodion podagrariae* R.Tx. 1967

Ass.: *Phalarido-Petasitetum hybridi* SCHWICK. 1933

Ass.: *Chaerophylletum aromatici* GUTTE 1963

Ass.: *Anthriscetum sylvestris* HADAČ 1978

O. *Convolvuletalia sepium* R.Tx. 1950

All.: *Senecion fluviatilis* R.Tx. (1947) 1950 EM. R.Tx. 1967

Ass.: *Impatienti glanduliferae-Convolvuletum sepium* (MOOR 1958) HILBIG 1972

Cl.: *Charetea fragilis* FUKAREK 1961 EX KRAUSCH 1964

O.: *Nitelletalia flexilis* W. KRAUSE 1969

All.: *Nitellion flexilis* (CORILLION 1957) DĄMBSKA 1966

Ass.: *Nitelletum flexilis* CORILLION 1957

Cl.: *Montio-Cardaminetea* BR.-BL. ET R.TX. 1943

O.: *Montio-Cardaminetalia* PAWŁ. 1928

All.: *Cardamino-Montion* BR.-BL. 1925

Zb. *Cardamine amara-Chrysosplenium alternifolium* OBERD. 1977

Cl.: *Phragmitetea* R. TX. ET PRSG 1942

O.: *Phragmitetalia* Koch 1926

All.: *Magnocaricion* KOCH 1926

Ass.: *Phalaridetum arundinaceae* (KOCH 1926 N.N.) LIBB. 1931

Cl.: *Molinio-Arrhenatheretea* R.TX. 1937

O.: *Molinetalia caeruleae* W. KOCH 1926

All.: *Calthion palustris* R.TX. 1936 EM. OBERD. 1957

Ass.: *Cirsietum rivularis* NOWIŃSKI 1927

Ass.: *Scirpetum silvatici* RALSKI 1931

All.: *Alopecurion pratensis* PASS. 1964

Ass.: *Alopecuretum pratensis* (REGEL 1925) STEFFEN 1931

O.: *Arrhenatheretalia elatioris* PAWŁ. 1928

All.: *Arrhenatherion elatioris* (BR.-BL. 1925) KOCH 1926

Ass.: *Arrhenatheretum elatioris* BR.-BL. EX SCHERR. 1925

All.: *Cynosurion* R.TX. 1947

Ass.: *Anthoxantho-Agrostietum* SILINGER EM. JURKO 1969

O.: *Plantaginetalia majoris* R.TX. (1943) 1950

All.: *Polygonion avicularis* BR.-BL. 1931 EX AICH. 1933

Ass.: *Lolio-Polygonetum arenastri* BR.-BL. 1930 EM. LOHM. 1975

O.: *Trifolio fragiferae-Agrostietalia stoloniferae* R.TX. 1970

All.: *Agropyro-Rumicion crispi* NORDH. 1940 EM. R.TX. 1950

Zb. *Plantago major-Barbarea vulgaris*

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Cl.: *Querc-Fagetea* BR.-BL. ET VLIEG. 1937

O.: *Fagetalia sylvaticae* PAWL. IN PAWL., SOKOL. ET WALL. 1928

All.: *Alno-Ulmion* BR.-BL. ET R.TX. 1943

SubAll.: *Alnenion glutinoso-incanae* OBERD. 1953

Ass.: *Alnetum incanae* LÜDI 1921

All.: *Fagion sylvaticae* R.TX. ET DIEM. 1936

Ass.: *Luzulo luzuloidis-Fagetum* (DU RIETZ 1923) MARKGR. 1932 EM.
MEUSEL 1937

O.: —

All.: —

zbiorowisko *Corylus avellana*–*Padus avium*

Zbiorowiska o niejasnej przynależności syntaksonomicznej:

zbiorowisko *Cardamine flexuosa*

Wśród stwierdzonych zbiorowisk, 8 zostało ujętych w „czerwonej liście zbiorowisk roślinnych województwa śląskiego (Parusel i in. 2012; tab. 4). Spośród zbiorowisk narażonych na wymarcie w regionie stwierdzono trzy zespoły: *Cirsietum rivularis*, *Arrhenatheretum elatioris* oraz *Alnetum incanae*. Powodem zagrożenia wymienionych zespołów jest zaniechanie użytkowania łąk oraz regulacja potoków, uniemożliwiająca okresowe zalewanie siedlisk lasów łęgowych, co jest kluczowym warunkiem ich prawidłowego funkcjonowania.

Tabela 4. Zbiorowiska stwierdzone na badanym obszarze, które zostały ujęte w „czerwonej liście województwa śląskiego” (Parusel i in. 2012)

Nazwa zbiorowiska	Kategoria zagrożenia
Ziołorośle z lepiężnikiem różowym <i>Phalarido-Petasitetum hybridi</i>	I
Zespół kryniczника giętkiego <i>Nitelletum flexilis</i>	I
Zbiorowisko zrzerzuchy gorzkiej i śledziennicy skrętolistnej <i>Cardamine amara-Chrysosplenium alternifolium</i>	R
Wilgotna łąka ostrożeńiowa <i>Cirsietum rivularis</i>	V
Łąka wyczyńcowa <i>Alopecuretum pratensis</i>	I
Łąka rajgrasowa <i>Arrhenatheretum elatioris</i>	V
Nadrzeczna olszyna górską <i>Alnetum incanae</i>	V
Kwaśna buczyna górską <i>Luzulo luzuloidis-Fagetum</i>	R

Objaśnienia: I — zagrożenie nieokreślone; V — zbiorowisko narażone; R — zbiorowisko rzadkie (Parusel i in. 2012).

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Zestawienie informacji o położeniu wykonanych zdjęć fitosocjologicznych, z określeniem oznaczeń lokalizacji zdjęć w części rysunkowej opracowania przedstawiono w tabeli 5.

Tabela 5. Zestawienie informacji o położeniu wykonanych zdjęć fitosocjologicznych, z określeniem oznaczeń lokalizacji zdjęć w części rysunkowej opracowania

1	2	3	4	5
Oznaczenie zdjęcia w części rysunkowej	Jednostka roślinności, numer zdjęcia w odpowiedniej tabeli w części tekstowej opracowania	Położenie w układzie PUWG 1992 [m]		Uwagi
		X	Y	
Ri	<i>Rubetum idaei</i>	206531,16	508958,20	—
PhP1	<i>Phalarido-Petasitetum hybridi</i> (tabela 6, zdj. 1)	206528,17	507740,53	—
PhP2	<i>Phalarido-Petasitetum hybridi</i> (tabela 6, zdj. 2)	205927,42	506462,32	—
PhP3	<i>Phalarido-Petasitetum hybridi</i> (tabela 6, zdj. 3)	206143,45	506800,01	—
PhP4	<i>Phalarido-Petasitetum hybridi</i> (tabela 6, zdj. 4)	206467,01	509144,92	—
Cha	<i>Chaerophylletum aromatici</i>	206497,66	508862,42	—
As	<i>Anthriscetum sylvestris</i>	206360,24	508420,24	—
IgCs	<i>Impatienti glanduliferae-Convolutetum sepium</i>	206508,88	508929,41	—
Nf	<i>Nitelletum flexilis</i>	206504,55	508995,71	—
CaCha	Zb. <i>Cardamine amara-Chrysosplenium alternifolium</i>	206405,20	508733,60	—
Pha	<i>Phalaridetum arundinaceae</i>	206458,48	508693,88	—
Cr1	<i>Cirsietum rivularis</i> (tabela 7, zdj. 1)	205671,79	506472,72	—
Cr2	<i>Cirsietum rivularis</i> (tabela 7, zdj. 2)	205591,63	506356,79	—
Cr3	<i>Cirsietum rivularis</i> (tabela 7, zdj. 3)	205758,45	506439,46	—
Ss	<i>Scirpetum sylvatici</i>	205600,54	506371,91	—
Ap1	<i>Alopecuretum pratensis</i> (tabela 8, zdj. 1)	206406,07	507046,10	—
Ap2	<i>Alopecuretum pratensis</i> (tabela 8, zdj. 2)	206208,11	506950,53	—
Ae	<i>Arrhenatheretum elatioris</i>	206088,64	506513,29	—
AA	<i>Anthoxantho-Agrostietum</i>	206330,16	506783,92	—
LPa	<i>Lolio-Polygonetum arenastri</i>	206738,21	504857,54	—
PmBv	Zb. <i>Plantago major-Barbarea vulgaris</i>	206457,57	508747,02	—
Ai1	<i>Alnetum incanae</i> (tabela 9, zdj. 1)	206520,15	509020,18	—

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5
Ai2	<i>Alnetum incanae</i> (tabela 9, zdj. 2)	206087,85	506777,02	—
Ai3	<i>Alnetum incanae</i> (tabela 9, zdj. 3)	206536,56	508156,25	—
Ai4	<i>Alnetum incanae</i> (tabela 9, zdj. 4)	206677,85	504459,88	—
Ai5	<i>Alnetum incanae</i> (tabela 9, zdj. 5)	206693,51	504579,47	zdjęcie fitosocjologiczne I wykonane w transekcie na stanowisku monitoringu siedliska przyrodniczego 91E0 — Buczkowice — Żylica
Ai6	<i>Alnetum incanae</i> (tabela 9, zdj. 6)	205689,20	506148,41	zdjęcie fitosocjologiczne I wykonane w transekcie na stanowisku monitoringu siedliska przyrodniczego 91E0 — Potok Graniczny
Ai7	<i>Alnetum incanae</i> (tabela 9, zdj. 7)	206540,69	507147,52	zdjęcie fitosocjologiczne I wykonane w transekcie na stanowisku monitoringu siedliska przyrodniczego 91E0 — Rybarzowice — Żylica
Ai8	<i>Alnetum incanae</i> (tabela 9, zdj. 8)	206720,33	504747,32	zdjęcie fitosocjologiczne III wykonane w transekcie na stanowisku monitoringu siedliska przyrodniczego 91E0 — Buczkowice — Żylica
Ai9	<i>Alnetum incanae</i> (tabela 9, zdj. 9)	206719,15	504663,75	zdjęcie fitosocjologiczne II wykonane w transekcie na stanowisku monitoringu siedliska przyrodniczego 91E0 — Buczkowice — Żylica
Ai10	<i>Alnetum incanae</i> (tabela 10, zdj. 10)	206499,32	507771,55	—
Ai11	<i>Alnetum incanae</i> (tabela 9, zdj. 11)	206573,94	507071,10	zdjęcie fitosocjologiczne II wykonane w transekcie na stanowisku monitoringu siedliska przyrodniczego 91E0 — Rybarzowice — Żylica
Ai12	<i>Alnetum incanae</i> (tabela 9, zdj. 12)	206587,15	506972,38	zdjęcie fitosocjologiczne III wykonane w transekcie na stanowisku monitoringu siedliska przyrodniczego 91E0 — Rybarzowice — Żylica
Ai13	<i>Alnetum incanae</i> (tabela 9, zdj. 13)	205910,64	506372,27	—
Ai14	<i>Alnetum incanae</i> (tabela 9, zdj. 14)	205735,96	506218,26	zdjęcie fitosocjologiczne II wykonane w transekcie na stanowisku monitoringu siedliska przyrodniczego 91E0 — Potok Graniczny
Ai15	<i>Alnetum incanae</i> (tabela 9, zdj. 15)	205772,71	506277,31	zdjęcie fitosocjologiczne III wykonane w transekcie na stanowisku monitoringu siedliska przyrodniczego 91E0 — Potok Graniczny
LIF	<i>Luzulo luzuloidis-Fagetum</i>	206714,28	503795,74	—
CaPa1	<i>Corylus avellana-Padus avium</i> (tabela 10, zdj. 1)	206458,62	508956,48	—
CaPa2	<i>Corylus avellana-Padus avium</i> (tabela 10, zdj. 2)	206428,52	5088894,41	—
Cf	<i>Zb. Cardamine flexuosa</i>	205895,12	506409,76	—

2.1.3.2. Charakterystyka zbiorowisk roślinnych, w tym naturalnych i półnaturalnych fitocenoz i siedlisk przyrodniczych

2.1.3.2.1. *Rubetum idaei* PFEIFF. 1936 EM. OBERD. 1973 – zespół maliny właściwej

Informacje ogólne. Zbiorowisko typowe dla zrębów lub prześwietleń w lasach liściastych i mieszanych oraz dla zarastających polan (Matuszkiewicz 2008). Na waloryzowanym terenie rozległy płat zespołu stwierdzono na polanie w sąsiedztwie ulicy Wodnej.

Uwagi syntaksonomiczne. Za gatunek charakterystyczny zespołu, a zarazem dominant uznaje się malinę właściwą *Rubus idaeus*. Dodatkowo, w jej towarzystwie występuje często jeżyna krzewiasta *Rubus fruticosus* agg (Matuszkiewicz 2008).

Zasięg występowania. Zespół *Rubetum idaei* jest często spotykany zarówno w Polsce niżowej, jak i w górach (Matuszkiewicz 2008). W Karpatach omawiany zespół rzadko bywa wyróżniany, jednakże doniesienia zarówno z Karpat Zachodnich (m.in. Mirek 1997; Witkowska-Żuk i Ciurzycki 2000; Medvecká i in. 2010), Wschodnich (Milkina & Ljach 2008), jak i Karpat rumuńskich (Stoica 2011), sugerują, że jest on rozpowszechniony na obszarze całego łańcucha górskiego.

Status ochrony i zagrożenie. Zbiorowisko nie jest zagrożone i nie podlega ochronie.

Struktura badanych fitocenoz: Ubogie gatunkowo zbiorowisko z pełną dominacją maliny *Rubus idaeus*, która zarazem determinuje jego fizjonomię i osiąga pokrycie 100%. Innymi gatunkami, które odgrywają istotną w strukturze zbiorowiska, są podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria* oraz przytulia czepna *Galium aparine*. W składzie gatunkowym brak *Rubus fruticosus* agg. Skład florystyczny zespołu maliny właściwej przedstawia poniższe zdjęcie fitosocjologiczne.

Data: 02.07.2015. Lokalizacja (sołectwo): Rybarzowice. Wysokość n.p.m. [m]: 385. Pokrycie warstwy c [%]: 100. Powierzchnia zdjęcia [m²]: 25. Położenie w układzie PUWG 1992: X: 206531,16; Y: 508958,20. Liczba gatunków: 8. **Ch. Ass. *Rubetum idaei*:** *Rubus idaeus* 5; **Ch. Cl. *Artemisietea*:** *Galium aparine* 2; *Chaerophyllum aromaticum* +; *Urtica dioica* 1. **Pozostałe:** *Elymus repens* 1; *Aegopodium podagraria* 2; *Galeopsis speciose* +; *Holcus lanatus*.

2.1.3.2.2. *Phalarido-Petasitetum hybridi* SCHWICK. 1933 – ziołorośle z lepiężnikiem różowym

Informacje ogólne. Zbiorowiska z dominacją lepiężnika różowego, typowe dla mad rzecznych i żwirowisk w podgórskiej części niżu (Matuszkiewicz 2008). Fitocenozy zespołu lepiężnika różowego są pospolite na waloryzowanym obszarze. Największy płat stwierdzono nad potokiem Granicznym, pod linią elektroenergetyczną wysokiego napięcia.

Uwagi syntaksonomiczne. Za gatunek charakterystyczny zespołu jest uznawany lepiężnik różowy *Petasites hybridus*. Oprócz tego, za gatunki wyróżniające uznaje się kościenicę wodną *Myosoton aquaticum*, dzięgiel leśny *Angelica sylvestris* oraz ostrożeń warzywny, *Cirsium oleraceum* (Matuszkiewicz 2008). Zbiorowisko bywa także opisywane

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

jako *Petasitetum hybridi* IMCHENETZKY 1926, która to nazwa powinna być uznawana za obowiązującą, ze względu na zasadę priorytetu (Láníková i in. 2009).

Zasięg występowania. Zbiorowisko rozpowszechnione na południu Polski wzdłuż szybko płynących potoków. Spotykane zarówno w Kotlinie Żywieckiej (Nejfeld 2005), jak i sąsiednim Beskidzie Śląskim (Krause 2000; Zarzycki 2013). Fitocenozy z dominacją *Petasites hybridus* są rozpowszechnione w całych Karpatach Zachodnich, zwłaszcza na aluwiach większych rzek (Jarolímek i in. 1997, Láníková i in. 2009).

Status ochrony i zagrożenie. Zbiorowisko umieszczone na „czerwonej liście zbiorowisk roślinnych województwa śląskiego” z kategorią I – zagrożenie nieokreślone (Parusel i in. 2012). Poza tym jest wymieniany jako jeden z zespołów typowych dla siedliska przyrodniczego 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium* [=Hydrophilous tall herb fringe communities of plains and of the montane to alpine levels]; Mróz i in. 2012).

Struktura badanych fitocenz. W płatach zespołu zdecydowanym dominantem, nadającym charakterystyczny wygląd warstwie zielnej, jest lepiężnik różowy *Petasites hybridus*. Pozostałe gatunki są przytłumione przez lepiężnika, jednakże te spośród nich, które wpływają istotnie na strukturę fizjonomii warstwy zielnej fitocenz, to m.in. podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria*, mozga trzcinowata *Phalaris arundinacea* oraz pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica* (tab. 6).

Tabela 6. Ziołorośle z lepiężnikiem różowym *Phalarido-Petasitetum hybridi*

Numer kolejny zdjęcia		1	2	3	4
Lokalizacja (sołectwo)		R	R	R	R
Data	dd	18	29	07	01
	mm	05	05	05	05
	rrrr	2015	2015	2015	2015
Wysokość n.p.m. [m]		374	436	428	397
Nachylenie [°]		-	-	-	3
Ekspozycja		-	-	-	E
Pokrycie warstwy c [%]		100	100	100	100
Powierzchnia zdjęcia [m ²]		50	50	50	50
Położenie w układzie PUWG 1992	X	206528,17	205927,42	206143,45	206467,01
	Y	507740,53	506462,32	506800,01	509144,92
Liczba gatunków w zdjęciu		20	12	17	23

Ch. + *D. Ass. *Phalarido-Petasitetum*

<i>Petasites hybridus</i>	c	5	5	5	5
* <i>Angelica sylvestris</i>	c	.	.	.	+

Ch. + *D. All. *Aegopodion podagrariae*

* <i>Aegopodium podagraria</i>	c	+	3	.	1
* <i>Ficaria verna</i>	c	1	.	1	1
<i>Lamium maculatum</i>	c	.	+	.	.

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Numer kolejny zdjęcia		1	2	3	4
Ch. + *D. O. Glechometalia hederaceae					
<i>Anthriscus sylvestris</i>	c	.	1	.	2
<i>Chaerophyllum aromaticum</i>	c	.	1	.	+
<i>Glechoma hederacea</i>	c	.	.	+	1
<i>Alliaria petiolata</i>	c	+	.	.	.
<i>Geum urbanum</i>	c	.	.	+	.
<i>*Heracleum sphondylium</i>	c	+	.	.	.
Ch. SubCl. Galio-Urticenea					
<i>Impatiens glandulifera</i>	c	+	.	+	2
<i>Galium aparine</i>	c	1	+	.	.
<i>Rubus caesius</i>	c	.	.	.	+
Ch. Cl. Artemisietea vulgaris					
<i>Urtica dioica</i>	c	2	+	+	2
<i>Rumex obtusifolius</i>	c	+	+	.	.
<i>Epilobium hirsutum</i>	c	+	.	.	.
<i>Solidago canadensis</i>	c	.	.	.	+
Ch. Cl. Molinio-Arrhenatheretea					
<i>Taraxacum officinale</i>	c	+	.	+	+
<i>Dactylis glomerata</i>	c	.	1	.	+
<i>Poa trivialis</i>	c	1	+	.	.
<i>Ranunculus repens</i>	c	.	.	+	1
<i>Alopecurus pratensis</i> 2 (1); <i>Caltha palustris</i> 3 (1); <i>Cardamine pratensis</i> 4; <i>Juncus effusus</i> 3 (1); <i>Lysimachia nummularia</i> 3; <i>Mentha longifolia</i> 3 (1); <i>Myosotis palustris</i> 1; <i>Poa palustris</i> 4 (2); <i>Poa pratensis</i> 3 (1).					
Pozostałe					
<i>Phalaris arundinacea</i>	c	2	.	.	2
<i>Cardamine flexuosa</i>	c	+	.	1	.
<i>Festuca gigantea</i>	c	+	.	.	+
<i>Heracleum mantegazzianum</i>	c	1	.	.	1
<i>Stellaria nemorum</i>	c	+	.	1	.
<i>Stellaria uliginosa</i>	c	.	.	+	+
<i>Barbarea vulgaris</i> 4; <i>Carduus personata</i> 1; <i>Hesperis matronalis</i> 4 (1); <i>Reynoutria japonica</i> 4; <i>Primula elatior</i> 3; <i>Stachys sylvatica</i> 2; <i>Symphytum officinale</i> 1.					

Objaśnienia:

— wiersz „lokalizacja (sołectwo)”: R — Rybarzowice

2.1.3.2.3. *Chaerophylletum aromatici* GUTTE 1963 – zespół świerząbka korzennego

Informacje ogólne. *Chaerophylletum aromatici* jest pospolitym zespołem roślinnym, spotykanym zwykle na przydrożach, zboczach rowów czy wzdłuż mniejszych cieków wodnych (Matuszkiewicz 2008). Jest także zbiorowiskiem typowym dla porzuconych, zarastających pól uprawnych i łąk. Na badanym obszarze jest zespołem pospolitym, występującym na obrzeżach lasów oraz w obrębie fragmentów nieużytkowanych łąk, np. nad Potokiem Granicznym.

Uwagi syntaksonomiczne. Gatunkiem charakterystycznym zbiorowiska, będącym zazwyczaj także jego dominantem, jest świerząbek korzenny *Chaerophyllum aromaticum* (Matuszkiewicz 2008).

Zasięg występowania. Zespół *Chaerophylletum aromatici* jest rozpowszechniony w regionach wyżynnych i podgórskich Europy Środkowej, wszędzie tam, gdzie występuje świerząbek korzenny (Matuszkiewicz 2008, Láníková i in. 2009) Jest podawany także z Beskidu Śląskiego (Zarzycki 2013).

Status ochrony i zagrożenia. Zbiorowisko nie jest zagrożone i nie podlega ochronie.

Struktura badanych fitocenozy. Zdecydowanym dominantem, osiagającym prawie pełne pokrycie w płatach, jest świerząbek korzenny *Chaerophyllum aromaticum*. Spośród pozostałych gatunków, na fizjonomię warstwy zielnej wpływ mają takie gatunki jak pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica* oraz – zwłaszcza wczesną wiosną – ziarnopłon wiosenny *Ficaria verna*. Dominantem, osiagającej niewielkie pokrycie, warstwy mszystej jest dzióbowiec rozłożysty *Eurhynchium hians*. Skład florystyczny zespołu świerząbka korzennego przedstawia poniższe zdjęcie fitosocjologiczne.

Data: 18.05.2015. Lokalizacja (sołectwo): Rybarzowice. Wysokość n.p.m. [m]: 397. Pokrycie warstwy c [%]: 100. Pokrycie warstwy d [%]: 20. Powierzchnia zdjęcia [m²]: 50. Położenie w układzie PUWG 1992: X: 206497,66; Y: 508862,42. Liczba gatunków: 9. **Ch. Ass.** *Chaerophylletum aromatici*: *Chaerophyllum aromaticum* 5; **D. All.** *Aegopodion*: *Ficaria verna* 2. **Ch. O. Glechometalia**: *Anthriscus sylvestris* +. **Ch. Cl. Artemisietea**: *Urtica dioica* 1. **Ch. Cl. Molinio-Arrhenatheretea**: *Elymus repens* +; *Ranunculus acris* +; *Rumex acetosa* +. **Pozostałe**: *Eurhynchium hians* d 2; *Geranium phaeum* 4.

2.1.3.2.4. *Anthriscetum sylvestris* HADAČ 1978 – zespół trybuli leśnej

Informacje ogólne. Zbiorowisko okrajkowe gleb świeżych i zasobnych w azot, związane głównie ze zbiorowiskami łąkowymi (Matuszkiewicz 2008). Występuje na siedliskach grądowych, które w dolinie Żylicy zajmują łąki oraz pola uprawne. Stąd też fitocenozy tego zespołu są rzadkie i spotykano je jedynie na obrzeżach lasu w Rybarzowicach, w pobliżu drogi ekspresowej S69 oraz w kompleksie łąk nad potokiem Granicznym.

Uwagi syntaksonomiczne. Zbiorowisko słabo wyróżniające się jako zespół. Jedynym gatunkiem charakterystycznym jest trybula leśna *Anthriscus sylvestris*, która w płatach tego zespołu ma swoje optimum występowania (Matuszkiewicz 2008).

Zasięg występowania. Brak jest danych o pełnym rozmieszczeniu zbiorowiska w Polsce (Matuszkiewicz 2008), z racji jednak że jest on optymalnym siedliskiem trybuli leśnej, można się spodziewać jego występowania wszędzie, gdzie występuje ten gatunek.

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Anthriscetum sylvestris jest szeroko rozprzestrzenione w Czechach, także na obszarach górskich (Láníková 2009).

Status ochrony i zagrożenie. Zbiorowisko nie jest zagrożone i nie podlega ochronie.

Struktura badanych fitocenozy. Dominantem w fitocenozach zespołu jest trybula leśna *Anthriscus sylvestris*, jednakże istotny wpływ na fizjonomię warstwy zielnej ma także świerżabek korzenny *Chaerophyllum aromaticum*. W związku z tym płat udokumentowany poniższym zdjęciem fitosocjologicznym nawiązuje do poprzedniego z opisywanych zespołów. Do innych gatunków, mających istotny wpływ na fizjonomię warstwy zielnej, należą: kupkówka pospolita *Dactylis glomerata*, wyczyniec łąkowy *Alopecurus pratensis*, barszcz zwyczajny *Heracleum sphondylium* oraz pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica*. Skład florystyczny zespołu trybuli leśnej przedstawia poniższe zdjęcie fitosocjologiczne.

Data: 18.05.2015. Lokalizacja (sołectwo): Rybarzowice. Wysokość n.p.m. [m]: 397. Pokrycie warstwy c [%]: 100. Pokrycie warstwy d [%]: 20. Powierzchnia zdjęcia [m²]: 50. Położenie w układzie PUWG 1992: X: 206360,24; Y: 508420,24. Liczba gatunków: 17. **Ch. Ass. *Anthriscetum sylvestris*:** *Anthriscus sylvestris* 4; **Ch. All. *Aegopodion*:** *Cruciata laevipes* +; *Lamium maculatum* 1; *Chaerophyllum aromaticum* 3. **D. O. *Glechometalia*:** *Vicia sepium* +; *Heracleum sphondylium* +; *Veronica chamaedrys* +. **Ch. Cl. *Artemisietea*:** *Galium aparine* +; *Urtica dioica* +. **Ch. Cl. *Molinio-Arrhenatheretea*:** *Achillea millefolium* +; *Alopecurus pratensis* 1; *Dactylis glomerata* 2; *Lathyrus pratensis* +; *Poa trivialis* 1; *Ranunculus repens* 1. **Pozostałe:** *Alchemilla acutiloba* +; *Anthoxanthum odoratum* +.

2.1.3.2.5. *Impatiens glanduliferae-Convolutum sepium* (Moor 1958) Hilbig 1972 – zespół niecierpka gruczołowatego i kielisznika zaroślowego

Informacje ogólne. Zbiorowisko budowane przez inwazyjny gatunek obcy, jakim jest niecierpek gruczołowaty *Impatiens glandulifera*. Płaty tego zespołu są łatwe do zaobserwowania w sierpniu i we wrześniu, kiedy zakwita niecierpek, którego okazałe, ciemnoróżowe kwiaty przyciągają uwagę, nie tylko swoim wyglądem ale również zapachem. Niewielkie płaty tego zespołu występują w okolicach ulicy Wodnej w Rybarzowicach.

Uwagi syntaksonomiczne: Z racji ksenospontanizacji charakteru, zbiorowisko trudne do jednoznacznego zaklasyfikowania. Uznano je za tożsame z zespołem *Impatiens glanduliferae-Convolutum sepium* (MOOR 1958) HILBIG 1972, który należy do klasy roślinności syntantropijnej *Artemisietea*.

Zasięg występowania. Niecierpek stanowi groźny gatunek inwazyjny na obszarze większości kraju. Wszędzie tam może tworzyć własne agregacje. Zespół był opisywany z Karpat Zachodnich z terenu Beskidu Małego (Stebel 2002), z Kotliny Żywieckiej (Nejfeld 2005) oraz ze Słowackiej części Karpat, z Jaworników i Pogórza Ondawskiego (Jarolimek, Zaliberová 2001).

Status ochrony i zagrożenie. Z racji inwazyjnego charakteru niecierpek powinien być zwalczany.

Struktura badanych fitocenozy. Zbiorowisko jest ubogie gatunkowo, a jego zdecydowanym dominantem jest niecierpek gruczołowaty *Impatiens glandulifera*, pokrywający prawie 100% powierzchni fitocenozy, udokumentowanej poniższym zdjęciem

fitosocjologicznym. Spośród pozostałych gatunków, na fizjonomię zbiorowiska mają wpływ jeszcze m.in. świerżabek korzenny *Chaerophyllum aromaticum*, podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria* oraz perz właściwy *Elymus repens*. Skład florystyczny zespołu niecierpka gruczołowatego i kielisznika zaroślowego przedstawia poniższe zdjęcie fitosocjologiczne.

Data: 02.07.2015. Lokalizacja (sołectwo): Rybarzowice. Wysokość n.p.m. [m]: 393. Pokrycie warstwy c [%]: 100. Pokrycie warstwy d [%]: 20. Powierzchnia zdjęcia [m²]: 25. Położenie w układzie PUWG 1992: X: 206508,88; Y: 508929,41. Liczba gatunków: 10. **D. Ass. *Impatiens glanduliferae-Convulvuletum sepium*:** *Impatiens glandulifera* 5. **Ch. Cl. *Artemisietea*:** *Chaerophyllum aromaticum* 2; *Geum urbanum* +. **Ch. Cl. *Molinio-Arrhenatheretea*:** *Poa trivialis* +; *Elymus repens* 1; *Dactylis glomerata* +. **Pozostałe:** *Populus tremula* +; *Aegopodium podagraria* 2; *Galeopsis speciosa* 1; *Veronica chamaedrys* +.

2.1.3.2.6. *Nitelletum flexilis* CORILLION 1957 – zespół kryniczника giętkiego

Informacje ogólne. Zbiorowisko w typie „łąki ramienicowej”, uznawane za bardzo ubogie florystycznie. Związane z oligotroficznymi i mezotroficznymi zbiornikami wodnymi o dużej przeźroczystości (Šumberová i in. 2011). Jedyne stanowisko fitocenozy zespołu kryniczника giętkiego występuje na rozlewisku bobrowym poniżej jazu, przy ulicy Wodnej.

Zasięg występowania. Siedlisko to potencjalnie może występować na terenie całej Polski, szczególnie na obszarach Pojezierzy. Jest ono jednak bardzo słabo rozpoznane, zwłaszcza że kryniczники, a więc i zbiorowiska które tworzą, są bardzo wrażliwe na zmiany w środowisku (Piotrowicz 2004).

Status ochrony i zagrożenie. Zbiorowisko umieszczone na „czerwonej liście zbiorowisk roślinnych województwa śląskiego” z kategorią I – zagrożenie nieokreślone (Parusel i in. 2012). Zespół *Nitelletum flexilis* jest wymieniany jako identyfikator siedliska przyrodniczego 3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic Charetea [=Hard oligo-mesotrophic waters with benthic vegetation of Chara spp.] (Piotrowicz 2004), jednak w najnowszych opracowaniach (Gąbka i in. 2015) wskazuje się, że jako siedlisko przyrodnicze 3140 należy traktować wyłącznie duże, naturalne zbiorniki wodne (jeziora) z roślinnością ze znacznym udziałem ramienic i dużym zróżnicowaniem gatunkowym tej grupy roślin. W związku z powyższym trudno uznać pojedynczy płat zespołu za reprezentatywny dla siedliska przyrodniczego 3140.

Struktura badanych fitocenz: Ubogie florystycznie zbiorowisko. Charakteryzuje się dominacją kryniczника giętkiego z dodatkowym udziałem kilku wodnych gatunków roślin naczyniowych (Piotrowicz 2004; Šumberová i in. 2011). Skład florystyczny zespołu kryniczника giętkiego przedstawia poniższe zdjęcie fitosocjologiczne.

Data: 02.07.2015. Lokalizacja (sołectwo): Rybarzowice. Wysokość n.p.m. [m]: 385. Pokrycie warstwy c [%]: 20. Powierzchnia zdjęcia [m²]: 20. Położenie w układzie PUWG 1992: X: 206504,55; Y: 508995,71. Liczba gatunków: 5. **Ch. Ass. + Ch. Cl. *Charetea*:** *Nitella flexilis* 2. **Pozostałe:** *Glyceria fluitans* +; *Lemna minor* +; *Phalaris arundinacea* 1; *Callitriche cophocarpa* +.

2.1.3.2.7. Zbiorowisko *Cardamine amara-Chrysosplenium alternifolium* OBERD. 1977 – zbiorowisko źródliskowe rzeżuchy gorzkiej i śledziennicy skretolistnej

Informacje ogólne. Pospolite na niżu zbiorowisko źródlisk i wilgotnych zagłębień śródleśnych (Matuszkiewicz 2008). Fitocenozy zbiorowiska występują rzadko na badanym terenie, na źródliskach w obrębie lasów łęgowych.

Uwagi syntaksonomiczne. Zbiorowisko nie posiada gatunków charakterystycznych, jednak posiada swoistą kombinację gatunków (Matuszkiewicz 2008). Zbiorowisko często bywa ujmowane jako zespół *Cardamino-Chrysosplenietum alternifolii* MAAS 1959 (Hájková i Hájek 2011). Wtedy za gatunki diagnostyczne uznaje się m.in. rzeżuchę gorzką *Cardamine amara* subsp. *amara*, świerząbka orzęsionego *Chaerophyllum hirsutum*, śledziennicę skretolistną *Chrysosplenium alternifolium*, lepiężnika białego *Petasites albus*, gwiazdnicę gajową *Stellaria nemorum*; krótkosza strumieniowego *Brachythecium rivulare* (Hájková i Hájek 2011).

Zasięg występowania: Zbiorowisko uchodzi za pospolite na niżu. Oprócz tego jest pospolite i szeroko rozpowszechnione w Karpatach Zachodnich (Valachovič i Janovicová 1999, Wilczek 2006, Hájková i Hájek 2011). Występuje także w pozostałych częściach łuku karpackiego, m.in. w Bieszczadach i Karpatach rumuńskich (Wilczek 2006).

Status ochrony i zagrożenie: Zbiorowisko zostało umieszczone na „czerwonej liście zbiorowisk roślinnych województwa śląskiego” z kategorią R – rzadkie (Parusel i in. 2012).

Struktura badanych fitocenoz. W warstwie zielnej, o pokryciu nie przekraczającym 50%, dominują dwa gatunki – rzeżucha gorzka *Cardamine amara* oraz śledziennica skretolistna *Chrysosplenium alternifolium*, nadając zbiorowisku charakterystyczną fizjonomię. W udokumentowanym płacie, duży udział ma także jaskier rozłogowy *Ranunculus repens*. Skład florystyczny zbiorowiska źródliskowego rzeżuchy gorzkiej i śledziennicy skretolistnej przedstawia poniższe zdjęcie fitosocjologiczne.

Data: 15.05.2015. Lokalizacja (sołectwo): Rybarzowice. Wysokość n.p.m. [m]: 408. Pokrycie warstwy c [%]: 50. Powierzchnia zdjęcia [m²]: 4. Położenie w układzie PUWG 1992: X: 206405,20; Y: 508733,60. Liczba gatunków: 7. **Ch. GrAss. Cardaminenion:** *Chrysosplenium alternifolium* 3. **Ch. Cl. Montio-Cardaminetea:** *Cardamine amara* 2. **Pozostałe:** *Alliaria petiolata* r; *Galium aparine* +; *Impatiens noli-tangere* 1; *Ranunculus repens* 2; *Urtica dioica* +.

2.1.3.2.8. *Phalaridetum arundinaceae* (KOCH 1926 N.N.) LIBB. 1931 – szuwar mozgowy

Informacje ogólne. Trawiaste zbiorowisko szuwarowe typowe dla obrzeży rzek na niżu, tolerujące duże wahania poziomu wody (Matuszkiewicz 2008). W Beskidach może stanowić jedno ze stadiów sukcesyjnych zwirowisk, podobnie w dolinie Żylicy, gdzie płyty zespołu są pospolite na łąkach zwirowych.

Uwagi syntaksonomiczne. Gatunkiem charakterystycznym zbiorowiska jest mozga trzcinowata *Phalaris arundinacea* (Matuszkiewicz 2008).

Zasięg występowania. Zbiorowisko rozpowszechnione na niżu (Matuszkiewicz 2008). Jest ono także podawane z sąsiedniego Beskidu Śląskiego (Zarzycki 2013). Podobne zbiorowiska podawane są też z Górców (Kozak 2007), Orawy (Hrivnák i in. 2011) i Kotliny Koszyckiej (Kochjarová i in. 2012). Można przypuszczać, że zespół ten jest powszechny

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

w Karpatach Zachodnich, na niżej położonych obszarach, w dolinach większych potoków i dużych rzek.

Status ochrony i zagrożenie. Zbiorowisko nie jest zagrożone i nie podlega ochronie.

Struktura badanych fitocenozy. Zdecydowanym dominantem zbiorowiska jest mozga trzcinowata *Phalaris arundinacea* i ten gatunek determinuje fizjonomię fitocenozy omawianego zespołu. Pozostałe gatunki są przytłumione przez mozgę. Skład florystyczny szuwaru mózgowego przedstawia poniższe zdjęcie fitosocjologiczne.

Data: 02.07.2015. Lokalizacja (sołectwo): Rybarzowice. Wysokość n.p.m. [m]: 396. Pokrycie warstwy c [%]: 100. Powierzchnia zdjęcia [m²]: 50. Położenie w układzie PUWG 1992: X: 206458,48; Y: 508693,88. Liczba gatunków: 19. **Ch. Ass. *Phalaridetum*:** *Phalaris arundinacea* 5; **Ch. Cl. *Molinio-Arrhenatheretea*:** *Agrostis gigantea* +; *Dactylis glomerata* +; *Festuca arundinacea* +; *Holcus lanatus* 1; *Mentha longifolia* +; *Poa pratensis* +; *Poa trivialis* +; *Trifolium pretense* +; **Ch. Cl. *Artemisietea*:** *Artemisia vulgaris* 2; *Epilobium hirsutum* +; *Lapsana communis* +; *Myosoton aquaticum* +; *Oenothera biennis* +; *Petasites hybridus* +; *Rumex obtusifolius* 1; *Torilis japonica* +. **Pozostałe:** *Carduus personata* +; *Verbascum nigrum* +.

2.1.3.2.9. *Cirsietum rivularis* NOWIŃSKI 1927 – wilgotna łąka ostrożeńiowa

Informacje ogólne. Zbiorowisko jednokośnej łąki wilgotnej, typowe dla obszarów górskich i podgórskich oraz borealnych (Kozak 2007; Matuszkiewicz 2008). Na waloryzowanym terenie największe płaty wilgotnej łąki ostrożeńiowej stwierdzono w górnej części doliny potoku Granicznego.

Uwagi syntaksonomiczne. Za gatunek charakterystyczny zespołu uznaje się ostrożeń łąkowy *Cirsium rivulare* (Matuszkiewicz 2008). Dodatkowo, za diagnostyczne bywają uznane jeszcze przytulinka naga *Cruciata glabra*, kukulka szerokolistna *Dactylorhiza majalis* oraz firletka poszarpana *Lychnis flos-cuculi* (Hájková i in. 2007).

Zasięg występowania. Zbiorowisko o zasięgu dysjunktywnym, borealno-górskim. Na południu Polski jest spotykany w górach i na wyżynach (Matuszkiewicz 2008). Omawiany zespół jest także rozpowszechniony w całych Karpatach Zachodnich, gdzie jest spotykany w zasadzie we wszystkich pasmach (Nowiński 1967, Hájková 2007, Hájková i in. 2007). Oprócz tego, jest podawany z Karpat Wschodnich (Denisiuk i Korzeniak 1999, Hájková 2007) i rumuńskich (Hájková i in. 2007).

Status ochrony i zagrożenie. Zbiorowisko zostało umieszczone na „czerwonej liście zbiorowisk roślinnych województwa śląskiego” z kategorią V – narażone (Parusel i in. 2012).

Struktura badanych fitocenozy: Zdecydowanym dominantem, osiagającą 100% pokrycia, warstwy zielnej jest ostrożeń łąkowy *Cirsium rivulare*. Jego kwiatostany tworzą charakterystyczną podwarstwę, która może osiągać wysokość ponad 150 cm. Do innych gatunków, wpływających na fizjonomię płatów zbiorowiska, należą m.in. sit rozpięchły *Juncus effusus*, wyczyniec łąkowy *Alopecurus pratensis*, skrzyp błotny *Equisetum palustre*. W jednym z badanych płatów (zdjęcie fitosocjologiczne nr 3), dominację w niższej podwarstwie zielnej ma turzyca drżączkowata *Carex brizoides*, co jest przejawem cespityzacji zbiorowiska (tab. 7).

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Tabela 7. Wilgotna łąka ostrożeńiowa *Cirsietum rivularis*

Numer kolejny zdjęcia		1	2	3
Lokalizacja (sołectwo)		R	R	R
	dd	11	11	11
Data	mm	06	06	06
	rrrr	2015	2015	2015
Wysokość n.p.m. [m]		440	444	439
Nachylenie [°]		-	-	-
Ekspozycja		-	-	-
Pokrycie warstwy c [%]		100	100	100
Powierzchnia zdjęcia [m ²]		25	25	25
Położenie w układzie PUWG 1992	X	205671,79	205591,63	205758,45
	Y	506472,72	506356,79	506439,46
Liczba gatunków w zdjęciu		23	19	14

Ch. Ass.: *Cirsietum rivularis*

<i>Cirsium rivulare</i>	c	3	4	4
-------------------------	---	---	---	---

Ch. All. *Calthion palustris*

<i>Juncus effusus</i>	c	3	+	.
<i>Myosotis palustris</i>	c	2	.	.
<i>Crepis paludosa</i>	c	.	+	.
<i>Scirpus sylvaticus</i>	c	.	+	.

Ch. O. *Molinieta*

<i>Alopecurus pratensis</i>	c	2	3	1
<i>Equisetum palustre</i>	c	3	+	+
<i>Lotus uliginosus</i>	c	+	2	.
<i>Lysimachia vulgaris</i>	c	.	2	+

Angelica sylvestris 1; *Cirsium palustre* 3; *Lychnis flos-cuculi* 1; *Selinum carvifolia* 1.

Ch. Cl. *Molinio-Arrhenatheretea*

<i>Poa trivialis</i>	c	2	1	+
<i>Dactylis glomerata</i>	c	2	.	+
<i>Festuca pratensis</i>	c	+	+	.
<i>Lathyrus pratensis</i>	c	.	+	+
<i>Poa pratensis</i>	c	1	1	.
<i>Ranunculus acris</i>	c	1	.	1
<i>Rumex acetosa</i>	c	+	.	+

Avenula pubescens 2 (2); *Carex hirta* 3; *Festuca rubra* 1; *Holcus lanatus* 2 (2); *Ranunculus repens* 2 (2); *Trisetum flavescens* 1.

Pozostałe

<i>Anthoxanthum odoratum</i>	c	+	2	.
------------------------------	---	---	---	---

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Numer kolejny zdjęcia		1	2	3
<i>Alchemilla acutiloba</i>	c	+	.	.
<i>Alnus glutinosa</i>	c	.	.	1
<i>Briza media</i>	c	1	.	.
<i>Carex brizoides</i>	c	.	.	5
<i>Carex nigra</i>	c	+	.	.
<i>Chaerophyllum aromaticum</i>	c	.	+	.
<i>Equisetum fluviatile</i>	c	.	1	.
<i>Potentilla erecta</i>	c	+	.	.
<i>Stellaria graminea</i>	c	.	.	+
<i>Urtica dioica</i>	c	.	+	.
<i>Vicia sepium</i>	c	.	+	.

Alchemilla acutiloba 2; *Alnus glutinosa* 3 (1); *Briza media* 1 (1); *Carex brizoides* 3 (5);
Carex nigra 1; *Chaerophyllum aromaticum* 2; *Equisetum fluviatile* 2; *Potentilla erecta* 1;
Stellaria graminea 3; *Urtica dioica* 2; *Vicia sepium* 2.

Objaśnienia:

— wiersz „lokalizacja (sołectwo)”: R — Rybarzowice

2.1.3.2.10. *Scirpetum silvatici* RALSKI 1931 – zespół sitowia leśnego

Informacje ogólne. Zbiorowisko z dominacją sitowia leśnego *Scirpus sylvaticus*, przypominające niski szuwar turzycowe, występujące w miejscach wilgotnych – lokalnych zabagnieniach terenu, bagniskach, wysiękach (Matuszkiewicz 2008). Na waloryzowanym terenie największe płaty omawianego zespołu stwierdzono w dolinie potoku Granicznego.

Uwagi syntaksonomiczne. Za jedyny gatunek charakterystyczny zespołu uznaje się sitowie leśne *Scirpus sylvaticus* (Hájková i in. 2007; Matuszkiewicz 2008).

Zasięg występowania. Zespół jest rozpowszechniony w kraju. Pospolity jest także na obszarze całych Karpat Zachodnich (Wilczek 2006, Hájková 2007, Hájková i in. 2007). Występuje także w Karpatach Wschodnich (Hamar i Sárkány-Kiss 1999, Denisiuk i Korzeniak 1999, Hájková 2007) i Górach Zachodniorumuńskich (Hájková i in. 2007).

Status ochrony i zagrożenie. Zbiorowisko nie jest zagrożone i nie podlega ochronie.

Struktura badanych fitocenoz. Na badanym obszarze zbiorowisko jest typowo wykształcone, z warstwą zielną zdominowaną przez sitowie leśne *Scirpus sylvaticus*. Inne gatunki, które mają duży udział w zbiorowisku, to: sit rozpięchły *Juncus effusus*, wyczyniec łąkowy *Alopecurus pratensis*, wiechlina łąkowa *Poa pratensis*, wiechlina zwyczajna *Poa trivialis* oraz podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria*. Skład florystyczny zespołu sitowia leśnego przedstawia poniższe zdjęcie fitytosocjologiczne.

Data: 11.06.2015. Lokalizacja (sołectwo): Rybarzowice. Wysokość n.p.m. [m]: 440. Pokrycie warstwy c [%]: 100. Powierzchnia zdjęcia [m²]: 25. Położenie w układzie PUWG 1992: X: 205600,54; Y: 506371,91. Liczba gatunków: 13. **Ch. Ass. *Scirpetum silvatici*:** *Scirpus sylvaticus* 5. **Ch. All. *Calthion palustris*:** *Juncus effusus* 2. **Ch. O. *Molinietalia*:** *Lysimachia*

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

vulgaris +; *Alopecurus pratensis* 1; *Equisetum palustre* +. **Ch. Cl. Molinio-Arrhenatheretea:** *Arrhenatherum elatius* +; *Carex hirta* +; *Holcus lanatus* +; *Poa pratensis* 1; *Poa trivialis* 1. **Pozostałe:** *Aegopodium podagraria* 1; *Galium aparine* +; *Potentilla erecta*.

2.1.3.2.11. *Alopecuretum pratensis* (REGEL 1925) STEFFEN 1931 – łąka wyczyńcowa

Informacje ogólne. Zbiorowisko łąki wilgotnej, związane z glebami murszowo-torfowymi i murszowo mułowymi. Rozpowszechnione w dolinach dużych rzek (Matuszkiewicz 2008). Na waloryzowanym terenie największe płaty łąki wyczyńcowej stwierdzono nad potokiem Granicznym

Uwagi syntaksonomiczne. Łąki wyczyńcowe zajmują pozycję pośrednią między łąkami wilgotnymi a świeżymi. Czasami bywają uznawane za najwilgotniejszą postać łąki rajgrasowej (Matuszkiewicz 2008).

Zasięg występowania. Łąka wyczyńcowa jest jednym z najszerzej rozpowszechnionych typów łąk w Polsce. Występuje w całym kraju, w dolinach większości rzek (Matuszkiewicz 2008).

Status ochrony i zagrożenie. Zbiorowisko umieszczone na „czerwonej liście zbiorowisk roślinnych województwa śląskiego” z kategorią I – zagrożenie nieokreślone (Parusel i in. 2012).

Struktura badanych fitocenozy. W runi omawianych łąk dominantem jest wyczyniec łąkowy *Alopecurus pratensis*. Innymi gatunkami, odgrywającymi istotną rolę w tworzeniu fizjonomii warstwy zielnej, są: szczaw zwyczajny *Rumex acetosa*, kupkówka pospolita *Dactylis glomerata*, tomka wonna *Anthoxanthum odoratum* oraz jastrun właściwy *Leucanthemum vulgare* (tab. 8; fot. 23).

Tabela 8. Łąka wyczyńcowa *Alopecuretum pratensis*

Numer kolejny zdjęcia		1	2
Lokalizacja (sołectwo)		R	R
	dd	15	29
Data	mm	05	05
	rrrr	2015	2015
Wysokość n.p.m. [m]		422	423
Nachylenie [°]		3	-
Ekspozycja		N	-
Pokrycie warstwy c [%]		100	100
Powierzchnia zdjęcia [m ²]		50	50
Położenie w układzie PUWG 1992	X	206406,07	206208,11
	Y	507046,10	506950,53
Liczba gatunków w zdjęciu		24	15

Ch. + *D. Ass. *Alopecuretum pratensis*

<i>Alopecurus pratensis</i>	c	4	5
* <i>Glechoma hederacea</i>	c	.	+

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Numer kolejny zdjęcia		1	2
Ch. O. Molinieta			
<i>Equisetum palustre</i>	c	+	.
<i>Lychnis flos-cuculi</i>	c	.	+
Ch. Cl. Molinio-Arrhenatheretea			
<i>Rumex acetosa</i>	c	2	3
<i>Dactylis glomerata</i>	c	1	1
<i>Alchemilla monticola</i>	c	+	+
<i>Cerastium holsteoides</i>	c	+	+
<i>Ranunculus acris</i>	c	+	+
<i>Vicia sepium</i>	c	1	+
<i>Leucanthemum vulgare</i>	c	3	.
<i>Holcus lanatus</i>	c	2	.
<i>Trifolium repens</i>	c	2	.
<i>Cardamine pratensis</i>	c	1	.
<i>Arrhenatherum elatius</i>	c	.	+
<i>Centaurea jacea</i>	c	+	.
<i>Galium mollugo</i>	c	+	.
<i>Heracleum sphondylium</i>	c	+	.
<i>Plantago lanceolata</i>	c	.	+
<i>Poa pratensis</i>	c	.	1
<i>Poa trivialis</i>	c	.	1
<i>Ranunculus repens</i>	c	+	.
<i>Taraxacum officinale</i>	c	+	.
Pozostałe			
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	c	3	.
<i>Chaerophyllum aromaticum</i>	c	+	.
<i>Cirsium arvense</i>	c	.	+
<i>Holcus mollis</i>	c	.	+
<i>Hypericum maculatum</i>	c	+	.
<i>Luzula campestris</i>	c	1	.
<i>Rumex obtusifolius</i>	c	+	.
<i>Tanacetum vulgare</i>	c	+	.
<i>Veronica chamaedrys</i>	c	+	.

Objaśnienia:

— wiersz „lokalizacja (sołectwo)”: R — Rybarzowice

2.1.3.2.12. *Arrhenatheretum elatioris* BR.-BL. EX SCHERR. 1925 – łąka rajgrasowa

Informacje ogólne. Najpospolitszy w Polsce typ łąki, stanowiący zbiorowisko zastępcze dla lasów grądowych (Kucharski & Perzanowska 2004; Matuszkiewicz 2008).

Uwagi syntaksonomiczne. Zespół o charakterze zbiorowym, mocno zróżnicowany regionalnie w zasięgu swojego występowania. Za gatunki charakterystyczne w Polsce uznaje się szczaw rozpierschły *Rumex thyrsiflorus*, bodziszek łąkowy *Geranium pratense*, pasternak zwyczajny *Pastinaca sativa*, kozibród wschodni *Tragopogon pratensis* ssp. *orientalis* oraz rajgras wyniosły *Arrhenatherum elatius* (Matuszkiewicz 2008).

Zasięg występowania. Łąka o charakterze niżowym, spotykana pospolicie na obszarze całego kraju, poza wyższymi partiami gór (Kucharski & Perzanowska 2004; Matuszkiewicz 2008).

Status ochrony i zagrożenie. Omawiany zespół jest identyfikatorem siedliska przyrodniczego 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) [=Lowland hay meadows (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)] (Kucharski & Perzanowska 2004). Mimo że zbiorowisko jest uznawane za pospolite, to z racji powszechnego zaprzestawiania użytkowania łąk, znalazło się na „czerwonej liście zbiorowisk roślinnych województwa śląskiego” i otrzymało kategorię V – narażone (Parusel i in., red. 2012). Jednak łąki świeże występujące w analizowanym obszarze trudno uznać aktualnie za reprezentatywne dla siedliska przyrodniczego 6510 (rozwijają się one na gruntach porolnych i w różnych innych przypadkowych miejscach, nie tworząc zwartych i rozległych płatów, nie wyróżniają się też pod względem bogactwa gatunkowego; reprezentacja pod względem ilości gatunków charakterystycznych w płatach jest niewielka).

Struktura badanych fitocenozy. Fitocenozy zbiorowiska charakteryzują się obecnością bujnej warstwy zielnej, stąd jest to ważny gospodarczo typ łąki. Największy wpływ na fizjonomię warstwy zielnej mają rajgras wyniosły *Arrhenatherum elatius* oraz złocień właściwy *Leucanthemum vulgare*, a także, w mniejszym stopniu kłosówka wełnista *Holcus lanatus* i wiechlina łąkowa *Poa pratensis* (fot. 22). Spośród gatunków osiągających niższe rozmiary, liczne są takie jak: krwawnik pospolity *Achillea millefolium* i gwiazdnica trawolistna *Stellaria graminea*. Skład florystyczny łąki rajgrasowej przedstawia poniższe zdjęcie fitosocjologiczne.

Data: 11.06.2015. Lokalizacja (sołectwo): Rybarzowice. Wysokość n.p.m. [m]: 429. Pokrycie warstwy c [%]: 100. Powierzchnia zdjęcia [m²]: 25. Położenie w układzie PUWG 1992: X: 206088,64; Y: 506513,29. Liczba gatunków: 20. **Ch. Ass. *Arrhenatheretum*:** *Arrhenatherum elatius* 3. **Ch. O. *Arrhenatheretalia elatioris*:** *Achillea millefolium* 2; *Bromus hordeaceus* +; *Dactylis glomerata* 1; *Leucanthemum vulgare* 4; *Taraxacum officinale* 2. **Ch. Cl. *Molinio-Arrhenatheretea*:** *Holcus lanatus* 2; *Lathyrus pratensis* +; *Phleum pratense* 1; *Plantago lanceolata* +; *Poa pratensis* 2. **Pozostałe:** *Anthoxanthum odoratum* 1; *Elymus repens* +; *Lolium multiflorum* +; *Melandrium album* +; *Rumex obtusifolius* +; *Stellaria graminea* 2; *Veronica chamaedrys* +; *Vicia hirsute* +; *Vicia sepium* +.

2.1.3.2.13. *Anthoxantho-Agrostietum* SILINGER EM. JURKO 1969 – pastwisko tomkowo-mietlicowe

Informacje ogólne. Jest zbiorowiskiem często występującym w Beskidzie Śląskim, na skutek ograniczenia użytkowania wielu polan reglowych (Wilczek 2006; Zarzycki 2013). Płaty pastwiska tomkowo-mietlicowego występują na obrzeżach doliny Żylicy (fot. 45), w kompleksie rozległych łąk, zajmując siedliska najmniej wilgotne.

Uwagi syntaksonomiczne. Dyskusyjna jest pozycja syntaksonomiczna omawianego zespołu w obrębie związku *Cynosurion*. Bywa on umieszczany w związku *Arrhenatherion* (Uhliarová i in. 2007), za czym przemawiają wyniki wspomnianej wcześniej statystycznej analizy zbiorowisk polan reglowych Karpat Zachodnich (Rozbrojová i in. 2010).

Zasięg występowania. Zespół *Anthoxantho-Agrostietum* występuje często w Beskidzie Śląskim, stanowiąc istotny element wyłączonych z użytkowania polan (Wilczek 2006). Był też stamtąd podawany w opracowaniu Buli i Romańczyka (2010). W tej samej pracy wymienia się także stanowiska *Anthoxantho-Agrostietum* w Beskidzie Żywieckim. Co więcej, omawiany zespół występuje powszechnie w czeskiej i słowackiej części Karpat Zachodnich (Hájková i in. 2007, Uhliarová i in. 2007). Niestety brak innych niż wspomniane doniesień o jego występowaniu w Karpatach polskich. Rozbrojová i in. (2010) wskazują, że zespół ten najprawdopodobniej występuje rzadko w polskiej części Karpat.

Status ochrony i zagrożenie. Zbiorowisko nie jest zagrożone i nie podlega ochronie.

Struktura badanych fitocenozy. Charakterystyczną cechą omawianego zbiorowiska jest dominacja w warstwie zielnej tomki wonnej *Anthoxanthum odoratum*. Innymi gatunkami, które mają istotny wpływ na fizjonomię warstwy zielnej, są m.in. kostrzewa czerwona *Festuca rubra*, jastrun właściwy *Leucanthemum vulgare*, kłosówka wełnista *Holcus lanatus* i koniczyna pocięta *Trifolium pratense* oraz biała *T. repens*. Skład florystyczny pastwiska tomkowo-mietlicowego przedstawia poniższe zdjęcie fitosocjologiczne.

Data: 29.05.2015. Lokalizacja (sołectwo): Rybarzowice. Wysokość n.p.m. [m]: 419. Pokrycie warstwy c [%]: 100. Pokrycie warstwy d [%]: 5. Powierzchnia zdjęcia [m²]: 25. Położenie w układzie PUWG 1992: X: 206330,16; Y: 506783,92. Liczba gatunków: 20. **D. Ass.** *Anthoxantho-Agrostietum*: *Anthoxanthum odoratum* 4; *Luzula campestris* 1. **Ch. O.** *Arrhenatheretalia*: *Leucanthemum vulgare* 2; *Taraxacum officinale* 2. **Ch. Cl.** *Molinio-Arrhenatheretea*: *Cerastium holosteoides* +; *Festuca rubra* 3; *Holcus lanatus* 1; *Plantago lanceolata* +; *Rumex acetosa* 1; *Trifolium pratense* 2; *Trifolium repens* 3; *Vicia cracca* +. **Pozostałe**: *Aegopodium podagraria* +; *Alchemilla acutiloba* +; *Brachythecium rivulare* d 1; *Dactylorhiza majalis* r; *Fragaria vesca* +; *Hieracium pilosella* +; *Tanacetum vulgare* +; *Veronica chamaedrys* 1.

2.1.3.2.14. *Lolio-Polygonetum arenastri* Br-Bl. 1930 em. Lohm. 1975 – zespół życicy i rdestu ptasiego (spodzichy)

Informacje ogólne. Charakterystyczne, ubogie gatunkowo murawy miejsc intensywnie wydeptywanych. Fitocenozy omawianego zespołu są powszechne w miejscach intensywnie wydeptywanych, między innymi przy placu zabaw za Urzędem Gminy w Buczkowicach.

INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)

Uwagi syntaksonomiczne. Mimo dość wąskiej grupy gatunków typowych dla miejsc wydeptywanych, systematyka zbiorowisk związku *Polygonion avicularis* różni się od siebie dość znacznie w różnych opracowaniach. Utrudnia to zdecydowanie porównanie różnych zespołów roślinnych i wskazanie faktycznego zasięgu występowania konkretnych typów fitocenozy. Na potrzeby badań przyjęto systematykę zgodnie z Matuszkiewiczem (2008), jednakże często rząd *Plantaginietalia* jest ujmowany jako odrębna klasa *Plantaginetea majoris* R.Tx. ET PRSG 1950 lub *Polygono arenastri-Poëtea annuae* RIVAS-MARTINEZ 1975 CORR RIVAS-MARTINEZ ET AL. 1991 (Láníková i Lososová 2009). Zespół *Lolio-Polygonetum* bywa też zaliczany do związku *Cynosurion* jako zespół *Lolietum perennis* GAMS 1927 (Hájková i in. 2007).

Zasięg występowania. *Lolio-Polygonetum* oraz szereg zespołów zbliżonych składem gatunkowym są podawane z różnych pasm Karpat Zachodnich, między innymi z Beskidu Morawsko-Śląskiego, Białych Karpat (Hájková i in. 2007, Láníková i Lososová 2009), Beskidu Śląskiego (Zarzycki 2013) Beskidu Żywieckiego (Bula i Romańczyk 2010) czy Beskidu Niskiego i Gór Czergowskich (Jarolímek i Zaliberová 1995). Zbiorowisko ma charakter kosmopolityczny i jest powszechne w całej Polsce i Europie (Matuszkiewicz 2008).

Status ochrony i zagrożenie. Zbiorowisko nie jest zagrożone i nie podlega ochronie.

Struktura badanych fitocenozy. Dominują gatunki roślin odporne na mechaniczne niszczenie, tj. wiechlina roczna *Poa annua*, babka zwyczajna *Plantago major*, życica trwała *Lolium perenne* i koniczyna biała *Trifolium repens*. Skład florystyczny spodzich przedstawia poniższe zdjęcie fitosocjologiczne.

Data: 06.07.2015. Lokalizacja (sołectwo): Buczkowice. Wysokość n.p.m. [m]: 419. Nachylenie [°]: 3. Ekspozycja: N. Pokrycie warstwy c [%]: 80. Powierzchnia zdjęcia [m²]: 25. Położenie w układzie PUWG 1992: X: 206738,21; Y: 504857,54. Liczba gatunków: 11. **Ch. + *D. Ass. *Lolio-Polygonetum*:** *Lolium perenne* 2; **Capsella bursa-pastoris* +; **Plantago major* 3 +. **Ch. All. *Polygonion avicularis* = Ch. O. *Plantaginietalia majoris*:** *Poa annua* 4. **Ch. *Molinio-Arrhenatheretea*:** *Bellis perennis* +; *Leontodon autumnalis* +; *Potentilla anserina* +; *Ranunculus repens* r; *Taraxacum officinale* +; *Trifolium repens* 2. **Pozostałe:** *Rumex obtusifolius* +.

2.1.3.2.15. Zbiorowisko *Plantago major-Barbarea vulgaris* – zbiorowisko otwartych żwirowisk

Informacje ogólne. Zbiorowisko typowe dla odsłoniętych fragmentów żwirowisk, opisane po raz pierwszy z Beskidu Śląskiego (Kamycka 2013). W dolinie Żylicy spotykane na żwirowiskach w Rybarzowicach, powyżej jazu przy ulicy Wodnej.

Uwagi syntaksonomiczne. Zbiorowisko zostało opisane jako zespół *Plantagini-Barbareetum vulgari*. W ciągu sukcesyjnym, po tym zespole występuje szuwar mozgowy *Phalaridetum arundinaceae* (Kamycka 2013).

Zasięg występowania. Dotychczas zbiorowisko opisywane wyłącznie z Beskidu Śląskiego. Gorczyznik jest jednak uznawany za gatunek typowy dla żwirowisk (Dubiel i in. 1999), a zbiorowiska z jego udziałem występują w różnych obszarach Europy (Kamycka 2013).

INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)

Status ochrony i zagrożenie. Z racji słabego poznania zbiorowiska, nie można określić jego stanu zagrożenia, nie jest też chronione. Kamycka (2013) uznaje je jednak za identyfikator siedliska przyrodniczego 3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków [=Alpine rivers and the herbaceous vegetation along their banks].

Struktura badanych fitocenozy. Zbiorowisko jest bardzo bogate florystycznie, z licznymi gatunkami przypadkowymi. Większość gatunków występuje jednak nielicznie, a za dominanta można uznać gorczycznika pospolitego *Barbarea vulgaris*, którego pokrycie nie przekracza 25%. Z racji jednak charakterystycznych, żółtych kwiatów, determinują fizjonomię zbiorowiska. Innymi istotnymi gatunkami warstwy zielnej są móżdga trzcinowata *Phalaris arundinacea* oraz gatunek obcy – niecierpek gruczołowaty *Impatiens glandulifera*. Skład florystyczny fitocenozy przedstawia poniższe zdjęcie fitosocjologiczne.

Data: 07.05.2015. Lokalizacja (sołectwo): Rybarzowice. Wysokość n.p.m. [m]: 389. Pokrycie warstwy c [%]: 40. Powierzchnia zdjęcia [m²]: 25. Położenie w układzie PUWG 1992: X: 206479,63; Y: 508713,30. Liczba gatunków: 11. **D. zb. *Barbarea-Plantago*:** *Barbarea vulgaris* 2; *Plantago major* +. **Ch. All. *Agropyro-Rumicion* =Ch. O. *Trifolio fragiferae-Agrostietalia*:** *Ranunculus repens* +; *Mentha longifolia* +. **Ch. Cl. *Molinio-Arrhenatheretea*:** *Dactylis glomerata* +; *Holcus lanatus* +; *Lychnis flos-cuculi* +; *Lythrum salicaria* +; *Plantago lanceolata* +; *Poa annua* 1; *Taraxacum officinale* +; *Trifolium repens* 1. **Ch. Cl. *Artemisietea*:** *Alliaria petiolata* +; *Arctium lappa* +; *Artemisia vulgaris* +; *Galium aparine* +; *Geranium robertianum* +; *Impatiens glandulifera* 2; *Lapsana communis* +; *Melilotus alba* +; *Myosoton aquaticum* +; *Oenothera biennis* +; *Rumex obtusifolius* 2; *Saponaria officinalis* +; *Tanacetum vulgare* +; *Urtica dioica* +. **Pozostałe:** *Agrostis capillaris* +; *Capsella bursa-pastoris* +; *Euphorbia lathyris* +; *Geranium pusillum* +; *Hieracium lachenalii* +; *Medicago lupulina* 1; *Phalaris arundinacea* 2; *Polygonum hydropiper* +; *Robinia pseudoacacia* +; *Senecio vulgaris* +; *Sinapis arvensis* +; *Sonchus arvensis* +; *Stachys sylvatica* +; *Stellaria graminea* +; *Stellaria media* +; *Stellaria uliginosa* +; *Tussilago farfara* +; *Verbascum nigrum* +.

2.1.3.2.16. *Alnetum incanae* LÜDI 1921 – nadrzeczna olszyna góriska

Informacje ogólne. Typowy łęg nadrzeczny w Karpatach. Stanowi terminalne stadium sukcesji kamieńców nadrzecznych. Główny typ roślinności leśnej na obszarze badań, siedlisko dla większości rzadkich gatunków. Opisane dodatkowo za pomocą metodyki monitoringu siedlisk przyrodniczych Natura 2000 w osobnym rozdziale.

Uwagi syntaksonomiczne. Za gatunki charakterystyczne zespołu uznaje się w Polsce olszę szarą *Alnus incana* i bodziszka żałobnego *Geranium phaeum*. Za wyróżniające natomiast wilczomleczka migdałolistnego *Euphorbia amygdaloides* (regionalnie), żywokosta sercowatego *Symphytum cordatum*, podbiał pospolity *Tussilago farfara*, lepieźnik różowy *Petasites hybridus*, lepieźnik wyłysiały *Petasites kablikianus* i oset łopianowaty *Carduus personata* (Matuszkiewicz 2008). Inna literatura za gatunki diagnostyczne, a więc typowe dla zespołu uznaje m.in.: olszę szarą *Alnus incana*, czeremchę zwyczajną *Prunus padus*, malinę *Rubus idaeus*, wierzbę iwę *Salix caprea*, tojad sudecki *Aconitum plicatum*, gęsiówkę Hallera *Arabidopsis halleri*, wietlicę samiczą *Athyrium filix-femina*, świerząbka orzęsionego *Chaerophyllum hirsutum*, śledziennicę skrętoлистną *Chrysosplenium alternifolium*, pępawę błotną *Crepis paludosa*, omiega górskiego *Doronicum austriacum*, kuklika zwisłego *Geum rivale*, niecierpka pospolitego *Impatiens noli-tangere*, lepieźnika białego *Petasites albus*, zerwę

INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)

kłosową *Phyteuma spicatum*, gwiazdnicę gajową *Stellaria nemorum*, rutewkę orlikolistną czy płóżymerzyka falistego *Plagiomnium undulatum* (Douda 2013).

Zasięg występowania. *Alnetum incanae* jest zespołem dość często spotykanym w piętrach pogórza i regla dolnego Beskidu Śląskiego (Wilczek 2006, Zarzycki 2013). Jest on także rozpowszechniony w całych Karpatach Zachodnich, sięgając do wysokości 1200 m n.p.m. (Dražil 2002a). Jego występowanie stwierdzono m.in. w Beskidzie Morawsko-Śląskim (Neuhäuslová 2001), Żywieckim (Wilczek 1995), Niskim (Grodzińska i Pancer-Kotejowa 1965), Tatrach, Górach Choczańskich, Pieninach i na Płaskowyżu Murańskim, a także w Karpatach Wschodnich (Dražil 2002a).

Status ochrony i zagrożenie. *Alnetum incanae* jest identyfikatorem siedliska przyrodniczego 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe) [=Alluvial forests with *Alnus glutinosa* and *Fraxinus excelsior* (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)]. Zbiorowisko zostało włączone do „czerwonej listy zbiorowisk roślinnych województwa śląskiego”, gdzie otrzymało kategorię V – narażone (Parusel i in., red. 2012).

Struktura badanych fitocenz. Warstwa drzew omawianego zbiorowiska (od 50 do 80% zwarcia) jest zróżnicowana i może w niej dominować olcha szara *Alnus incana* lub (rzadziej) olcha czarna *Alnus glutinosa*. Poza olchami, drzewostan w domieszcze budują takie gatunki jak wierzba krucha *Salix fragilis*, klon jawor *Acer pseudoplatanus*, czy jesion wyniosły *Fraxinus excelsior* (fot. 1, 2, 3).

Warstwa krzewów ma zróżnicowane zwarcie, osiągające od 10 do 80%. Buduje ją przede wszystkim czeremcha zwyczajna *Padus avium*. Inne gatunki, tworzące omawianą warstwę, to podrost drzew z poprzedniej warstwy oraz m.in. bez czarny *Sambucus nigra* i jarzab pospolity *Sorbus aucuparia*.

Bujna warstwa zielna fitocenz *Alnetum incanae* jest zazwyczaj bujna, osiągając pokrycie rzędu 90-100%. Rzadziej jest ono mniejsze i minimalnie osiąga 40%. Do gatunków, które mają największy wpływ na fizjonomię warstwy, należą: lepieńnik różowy *Petasites hybridus*, podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria*, pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica*, ziarnopłon wiosenny *Ficaria verna*, czyściec leśny *Stachys sylvatica*, jasnota plamista *Lamium maculatum*, zawilec gajowy *Anemone nemorosa* (fot. 3), żywokost bulwiasty *Symphytum tuberosum*, lepieńnik biały *Petasites albus*, gwiazdnica gajowa *Stellaria nemorum*.

Pokrywa mszaków jest zwykle słabo wykształcona lub niewykształcona, choć czasem może osiągać nawet 70%. Najczęściej budują ją *Atrichum undulatum*, *Plagiomnium undulatum* i *Brachythecium* sp (tab. 9).

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Tabela 9. Nadrzeczna olszyna górska *Alnetum incanae*

Numer kolejny zdjęcia		1	2	3	4	5 ³³	6 ³⁴	7 ³⁵	8 ³⁶	9 ³⁷	10	11 ³⁸	12 ³⁹	13	14 ⁴⁰	15 ⁴¹	STOPNIE STALOŚCI
Lokalizacja (sołectwo)		R	R	R	B	B	G	R	B	B	R	R	R	R	G	R	
Data	dd	01	25	07	29	08	15	07	08	08	03	07	07	07	15	15	
	mm	05	04	05	04	05	05	05	05	05	05	05	05	05	05	05	
	rrrr	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015	
Wysokość n.p.m. [m]		393	435	399	468	458	460	411	463	454	413	413	411	430	452	461	
Nachylenie [°]		-	-	-	-	30	30	-	-	5	-	-	-	-	-	-	
Ekspozycja						E	NE	-	-	SE							
Zwarcie warstwy a [%]		70	70	80	80	50	60	70	80	70	80	80	70	80	80	80	
Zwarcie warstwy b [%]		20	10	30	10	80	50	50	10	90	40	80	80	40	70	60	
Pokrycie warstwy c [%]		100	90	100	90	70	100	90	100	40	90	90	90	100	90	90	
Pokrycie warstwy d [%]		20	10	520	0	1	10	10	0	0	10	0	70	5	20	20	
Powierzchnia zdjęcia [m ²]		200	200	100	100	100	100	100	100	100	200	100	100	100	100	100	
Średni obwód drzew [cm]		89	107	63	103	95	94	88	106	83	185	71	73	101	106	113	
Maksymalny obwód drzew [cm]		159	343	76	117	115	98	109	109	122	192	108	84	2018	119	147	

³³ zdjęcie fitosocjologiczne I wykonane w transekcie na stanowisku monitoringu siedliska przyrodniczego 91E0 — Buczkowice — Żylica

³⁴ zdjęcie fitosocjologiczne I wykonane w transekcie na stanowisku monitoringu siedliska przyrodniczego 91E0 — Potok Graniczny

³⁵ zdjęcie fitosocjologiczne I wykonane w transekcie na stanowisku monitoringu siedliska przyrodniczego 91E0 — Rybarzowice — Żylica

³⁶ zdjęcie fitosocjologiczne III wykonane w transekcie na stanowisku monitoringu siedliska przyrodniczego 91E0 — Buczkowice — Żylica

³⁷ zdjęcie fitosocjologiczne II wykonane w transekcie na stanowisku monitoringu siedliska przyrodniczego 91E0 — Buczkowice — Żylica

³⁸ zdjęcie fitosocjologiczne II wykonane w transekcie na stanowisku monitoringu siedliska przyrodniczego 91E0 — Rybarzowice — Żylica

³⁹ zdjęcie fitosocjologiczne III wykonane w transekcie na stanowisku monitoringu siedliska przyrodniczego 91E0 — Rybarzowice — Żylica

⁴⁰ zdjęcie fitosocjologiczne II wykonane w transekcie na stanowisku monitoringu siedliska przyrodniczego 91E0 — Potok Graniczny

⁴¹ zdjęcie fitosocjologiczne III wykonane w transekcie na stanowisku monitoringu siedliska przyrodniczego 91E0 — Potok Graniczny

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Numer kolejny zdjęcia	1	2	3	4	5 ³³	6 ³⁴	7 ³⁵	8 ³⁶	9 ³⁷	10	11 ³⁸	12 ³⁹	13	14 ⁴⁰	15 ⁴¹
Położenie w układzie PUWG 1992	X: 206520,15 Y: 509020,18	X: 206087,85 Y: 506777,02	X: 206536,56 Y: 508156,25	X: 206677,85 Y: 504459,88	X: 206693,51 Y: 504579,47	X: 205689,20 Y: 506148,41	X: 206540,69 Y: 507147,52	X: 206720,33 Y: 504747,32	X: 206719,15 Y: 504663,75	X: 206499,32 Y: 507771,55	X: 206573,94 Y: 507071,10	X: 206587,15 Y: 506972,38	X: 205910,64 Y: 506372,27	X: 205735,96 Y: 506218,26	X: 205772,71 Y: 506277,31
Liczba gatunków w zdjęciu	29	42	19	38	32	41	42	26	25	23	20	28	29	29	35

Ch. + *D. Ass. *Alnetum incanae*

<i>Alnus incana</i>	a	3	3	5	4	3	3	2	5	2	3	1	1	1	.	.	
<i>Alnus incana</i>	b	.	1	3	1	1	1	1	V
<i>Alnus incana</i>	c	.	.	+	+	+	+	.	.	+	+	
* <i>Petasites hybridus</i>	c	3	5	1	I
<i>Geranium phaeum</i>	c	+	I

Ch. All. *Alno-Ulmion*

<i>Padus avium</i>	a	2	2	
<i>Padus avium</i>	b	2	2	2	1	3	3	3	1	3	3	4	5	3	4	4	V
<i>Padus avium</i>	c	+	+	.	+	+	+	2	+	2	1	2	1	+	2	1	
<i>Ficaria verna</i>	c	2	3	.	3	3	.	1	4	3	.	.	+	3	2	1	IV
<i>Stellaria nemorum</i>	c	.	1	.	.	+	2	.	+	+	2	1	III
<i>Carex remota</i>	c	+	1	.	+	.	+	+	.	II
<i>Festuca gigantea</i>	c	+	+	.	.	.	+	+	.	.	+	II

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Numer kolejny zdjęcia	1	2	3	4	5 ³³	6 ³⁴	7 ³⁵	8 ³⁶	9 ³⁷	10	11 ³⁸	12 ³⁹	13	14 ⁴⁰	15 ⁴¹
<i>Chrysosplenium alternifolium</i> 1 (3), 2; <i>Circaea alpina</i> 13; <i>Circaea lutetiana</i> 6, 13, 15 (1); <i>Matteuccia struthiopteris</i> 2; <i>Plagiomnium undulatum</i> d 5, 6, 12 (3); <i>Ribes spicatum</i> 9.															

Ch. O. Fagetalia sylvaticae

<i>Acer pseudoplatanus</i>	a	.	.	.	2	1	1	2	.	2	.	.	1	.	.	.	
<i>Acer pseudoplatanus</i>	b	3	.	.	1	3	.	1	.	.	1	.	IV
<i>Acer pseudoplatanus</i>	c	+	+	+	.	1	.	1	+	.	.	+	
<i>Tilia cordata</i>	a	.	.	.	1	I
<i>Tilia cordata</i>	b	1	
<i>Stachys sylvatica</i>	c	3	+	1	1	+	1	+	+	.	+	.	.	+	+	+	IV
<i>Dentaria glandulosa</i>	c	.	+	.	1	+	.	.	1	+	+	4	III
<i>Galeobdolon luteum</i>	c	2	2	.	1	+	3	3	II
<i>Carex sylvatica</i>	c	.	+	.	.	+	1	+	+	+	II
<i>Primula elatior</i>	c	+	+	.	.	.	+	+	1	II
<i>Cerasus avium</i>	c	.	.	.	+	.	.	+	.	+	.	+	.	.	.	+	II
<i>Veronica montana</i>	c	.	+	.	.	.	2	+	+	.	.	II
<i>Atrichum undulatum</i>	d	.	.	1	.	.	.	1	2	2	II

Adoxa moschatellina 4, 8 (1); *Allium ursinum* 2, 13 (1); *Asarum europaeum* 4; *Dentaria bulbifera* 6 (1); *Dryopteris filix-mas* 7, 11, 12; *Impatiens noli-tangere* 6 (2), 13, 15(2); *Lysimachia nemorum* 7, 12; *Phyteuma spicatum* 4, 6; *Polygonatum multiflorum* 6, 13; *Scrophularia nodosa* 2(1); *Viola reichenbachiana* 4, 7.

Ch. Cl. Querco-Fagetea

<i>Fraxinus excelsior</i>	a	.	.	.	1	.	1	1	.	2	.	.	1	.	.	.	
<i>Fraxinus excelsior</i>	b	1	.	1	+	1	V
<i>Fraxinus excelsior</i>	c	.	.	+	.	+	+	1	.	+	+	1	.	+	+	1	

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Numer kolejny zdjęcia		1	2	3	4	5 ³³	6 ³⁴	7 ³⁵	8 ³⁶	9 ³⁷	10	11 ³⁸	12 ³⁹	13	14 ⁴⁰	15 ⁴¹	
<i>Acer platanoides</i>	a	.	.	.	1	
<i>Acer platanoides</i>	b	.	.	.	+	.	.	.	1	+	1	.	III
<i>Acer platanoides</i>	c	.	r	.	+	+	.	+	.	.	.	+	.	.	.	+	
<i>Aegopodium podagraria</i>	c	2	2	4	2	+	4	4	1	1	2	1	2	3	4	2	V
<i>Anemone nemorosa</i>	c	.	2	.	2	3	.	1	2	+	.	.	1	.	2	1	III
<i>Poa nemoralis</i>	c	1	.	1	+	.	+	2	.	.	.	+	2	.	.	.	III
<i>Corylus avellana</i>	b	.	.	.	1	I
<i>Euonymus europaea</i>	c	+	I
<i>Lathraea squamaria</i>	c	.	+	+	.	.	I

Corylus avellana b 4(1); *Euonymus europaea* c 7; *Lathraea squamaria* 2, 13.

Pozostałe

<i>Alnus glutinosa</i>	a	3	.	.	.	2	.	.	.	2	1	4	4	3	5	5	III
<i>Alnus glutinosa</i>	b	1	
<i>Salix fragilis</i>	a	.	3	.	.	.	1	.	.	.	3	II
<i>Salix fragilis</i>	b	1	
<i>Sambucus nigra</i>	b	.	.	.	+	.	1	1	1	1	1	1	.	3	1	1	IV
<i>Sambucus nigra</i>	c	+	+	.	.	+	
<i>Sorbus aucuparia</i>	b	1	.	.	.	+	+	.	.	.	II
<i>Sorbus aucuparia</i>	c	.	.	.	+	.	.	+	.	.	.	+	+	.	.	+	
<i>Galium aparine</i>	c	+	+	3	+	.	+	+	1	.	1	+	+	+	+	.	IV
<i>Lamium maculatum</i>	c	1	+	2	2	+	1	1	2	.	1	.	+	.	+	+	IV
<i>Urtica dioica</i>	c	3	+	1	+	+	2	2	.	+	+	.	2	2	.	+	IV
<i>Geranium robertianum</i>	c	.	+	.	+	+	+	1	+	+	.	+	+	.	+	.	IV
<i>Geum urbanum</i>	c	+	+	.	.	+	+	+	.	+	1	.	.	+	+	+	IV

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Numer kolejny zdjęcia		1	2	3	4	5 ³³	6 ³⁴	7 ³⁵	8 ³⁶	9 ³⁷	10	11 ³⁸	12 ³⁹	13	14 ⁴⁰	15 ⁴¹	
<i>Symphytum tuberosum</i>	c	.	1	.	1	2	.	2	2	.	.	.	2	1	1	1	III
<i>Glechoma hederacea</i>	c	.	1	.	.	+	+	+	2	+	+	.	+	.	.	.	III
<i>Alliaria petiolata</i>	c	3	+	.	.	+	.	+	.	+	.	.	+	+	.	.	III
<i>Rubus caesius</i>	c	+	+	.	+	.	.	+	+	.	+	+	III
<i>Taraxacum officinale</i>	c	.	+	+	+	+	.	+	.	+	+	III
<i>Rubus hirtus</i>	c	.	.	.	3	+	.	2	3	+	.	.	2	.	.	.	II
<i>Impatiens glandulifera</i>	c	2	1	2	.	1	.	.	+	.	+	II
<i>Senecio ovatus</i>	c	.	+	+	.	.	+	.	+	.	+	+	II
<i>Chaerophyllum hirsutum</i>	c	1	.	1	1	1	+	II
<i>Petasites albus</i>	c	.	.	.	+	.	2	4	4	.	II
<i>Reynoutria japonica</i>	c	.	1	.	+	2	1	II
<i>Oxalis acetosella</i>	c	+	+	+	+	II
<i>Rumex obtusifolius</i>	c	+	+	+	+	.	.	.	II
<i>Brachythecium</i> sp.	d	2	+	3	.	.	2	+	.	.	2	.	2	1	2	1	IV

Abies alba 8 (r), 9 (r); *Ajuga reptans* 1, 4, 6; *Aesculus hippocastanum* b 11 (1); *Angelica sylvestris* 10; *Anthriscus sylvestris* 3 (2), 9, 10 (2); *Arctium lappa* 1, 3; *Athyrium filix-femina* 4, 11 (1), 15; *Caltha palustris* 2; *Cardamine flexuosa* 2, 6, 15; *Cardamine pratensis* 9; *Chaerophyllum aromaticum* 3 (1), 5, 6; *Cornus sanguinea* b 1 (2); *Crataegus monogyna* b 9 (1), c 4, 8; *Cruciata laevipes* 7, 12; *Dactylis polygama* 3, 6, 10; *Dryopteris carthusiana* 7, 11 (1), 14; *Dryopteris dilatata* 5, 11 (1), 15; *Epilobium montanum* 4; *Equisetum palustre* 13; *Eurhynchium hians* 2 (2); *Filipendula ulmaria* 2; *Fissidens taxifolius* d 14 (1); *Fragaria vesca* 7; *Frangula alnus* b 11 (1), c 11; *Galeopsis speciosa* 1, 6, 15; *Glechoma hirsuta* 3 (1), 7; *Heracleum mantegazzianum* 10; *Heracleum sphondylium* 5; *Impatiens parviflora* 8 (1), 15 (1); *Juglans regia* 5; *Lapsana communis* 6, 7, 12; *Lysimachia nummularia* 3 (2), 6 (3), 7 (1); *Moehringia trinervia* 6; *Phalaris arundinacea* 1, 4; *Quercus robur* a 7 (1), c 11; *Ranunculus repens* 1, 2; *Robinia pseudoacacia* a 4(1); *Rubus idaeus* 4, 6, 8; *Salix caprea* a 2 (1), b 5 (1); *Salix purpurea* b 1; *Symphoricarpos albus* b 13; *Viburnum opulus* 13.

Objaśnienia: wiersz „lokalizacja (sołectwo)”: B — Buczkowice; G — Godziszka; R — Rybarzowice.

2.1.3.2.17. *Luzulo luzuloidis-Fagetum* (DU RIETZ 1923) MARKGR. 1932 EM. MEUSEL 1937 – kwaśna buczyna górska

Informacje ogólne. Zbiorowiska typowe dla regla dolnego, na siedliskach kwaśnych. Na obszarze badań niewielki płat jest zlokalizowany w zachodniej części, na skrzydle doliny Żylicy w Buczkowicach.

Uwagi syntaksonomiczne. Gatunkiem charakterystycznym zespołu jest kosmatka gajowa *Luzula luzuloides*. Zespół wyróżniają z kolei starzec jajowaty *Senecio ovatus*, przenęt purpurowy *Prenanthes purpurea* i jodła pospolita *Abies alba* (Matuszkiewicz 2008).

Zasięg występowania. *Luzulo luzuloides-Fagetum* jest powszechnym zbiorowiskiem polskich gór (Matuszkiewicz 2008). Kwaśne buczyny występują w zasadzie we wszystkich pasmach Karpat Zachodnich, w przedziale wysokościowym od 350 do 1200 m n.p.m. (Kučera i Chytrý 2001, Dražil 2002b, Matuszkiewicz 2008). Kwaśne buczyny mogą w niektórych pasmach odgrywać decydującą rolę krajobrazową, lecz zdarza się także że występują wyłącznie wypowojowo (Dražil 2002b).

Status ochrony i zagrożenie. Omawiany zespół jest identyfikatorem siedliska przyrodniczego 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*) [=Luzulo-Fagetum beech forests]. Zbiorowisko zostało umieszczone w „czerwonej liście zbiorowisk roślinnych województwa śląskiego”, gdzie otrzymało kategorię R – rzadkie (Parusel i in., red. 2012).

Struktura badanych fitocenozy. Jedynym gatunkiem, tworzącym warstwę drzew opisywanego zbiorowiska jest buk *Fagus sylvatica*, osiągający zwarcie 90%. Ten sam gatunek tworzy także warstwę krzewów o zwarcu 5% (fot. 7, 10, 11).

Warstwa zielna jest skąpo wykształcona (20% pokrycia), a spośród budujących ją gatunków największy udział ma buk *Fagus sylvatica*. Reszta gatunków jest nieliczna. Warstwę mszystą buduje jeden gatunek – *Plagiothecium denticulatum*, jednakże jego pokrycie jest nieznaczące. Skład florystyczny fitocenozy przedstawia poniższe zdjęcie fitytosocjologiczne.

Data: 02.07.2015. Lokalizacja (sołectwo) : Buczkowice. Wysokość n.p.m. [m]: 465. Zwarcie warstwy a [%]: 90. Zwarcie warstwy b [%]: 5. Pokrycie warstwy c [%]: 20. Pokrycie warstwy d [%]: 1. Powierzchnia zdjęcia [m²]: 25. Położenie w układzie PUWG 1992: X: 206714,28; Y: 503795,74. Liczba gatunków: 18. **Ch.+*D. Ass. *Luzulo luzuloidis-Fagetum*:** *Luzula luzuloides* 1; **Abies alba* +. **Ch. All. *Fagion sylvaticae*:** *Fagus sylvatica* a 5, b 1, c 2. **Ch. O. *Fagetalia*:** *Acer pseudoplatanus* c +; *Atrichum undulatum* d +. **Ch. Cl. *Querco-Fagetea*:** *Acer platanoides* c +; *Corylus avellana* c +; *Poa nemoralis* +. **Pozostałe:** *Picea abies* c +; *Sorbus aucuparia* c +; *Frangula alnus* c +; *Carex pilulifera* +; *Hieracium murorum* +; *Luzula luzulina* +; *Vaccinium myrtillus* +; *Plagiothecium denticulatum* d +.

2.1.3.2.18. Zbiorowisko *Corylus avellana-Padus avium* – stadium regeneracyjne lasu zboczowego

Informacje ogólne. Stadium regeneracyjne, wykształcające się na siedliskach lasów stokowych ze związku *Tilio platyphyllos-Acerion pseudoplatani* KLIKA 1955. Na obszarze badań jedynie w Rybarzowicach, na skarpie ciągnącej się od jazu przy ulicy wodnej, aż do granicy gminy z Łodygowicami.

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Uwagi syntaksonomiczne. Z racji faktu, że stanowi tylko układ przejściowy w ciągu sukcesyjnym, dokładna pozycja syntaksonomiczna trudna do ustalenia. Zdecydowanie jest to jednak zbiorowisko reprezentujące klasę *Quercio-Fagetea*.

Zasięg występowania: W literaturze brak danych o podobnych układach.

Status ochrony i zagrożenie. Brak ochrony i zagrożenia.

Struktura badanych fitocenozy. Płaty zbiorowiska posiadają gęstą warstwę krzewów, budowaną przez leszczynę *Corylus avellana* lub/ i czerechę zwyczajną *Padus avium*. Osiąga ona zwarcie 100%. Warstwa zielna jest przytłumiona przez gęste krzewy i osiąga 20% pokrycia. Tworzą ją z nieliczne gatunki (tab. 10).

Tabela 10. Zbiorowisko *Corylus avellana*-*Padus avium*

Numer kolejny zdjęcia		1	2
Lokalizacja (sołectwo)		R	R
	dd	02	18
Data	mm	07	05
	dddd	2015	2015
Wysokość n.p.m. [m]		386	397
Nachylenie [°]		50	50
Ekspozycja		NW	NW
Zwarcie warstwy b [%]		100	100
Pokrycie warstwy c [%]		20	20
Powierzchnia zdjęcia [m ²]		100	100
Położenie w układzie PUWG 1992	X	206468,91	206451,02
	Y	508953,98	508889,16
Liczba gatunków w zdjęciu		10	11

Ch. Cl. *Quercio-Fagetea*

<i>Corylus avellana</i>	b	5	3
<i>Padus avium</i>	b	.	3
<i>Padus avium</i>	c	+	.
<i>Fraxinus excelsior</i>	b	.	2
<i>Fraxinus excelsior</i>	c	+	.

Ch. + *D. All. *Sambuco-Salicion*

<i>Sambucus nigra</i>	b	1	.
* <i>Sorbus aucuparia</i>	b	1	.

Pozostałe:

<i>Cornus sanguinea</i>	b	.	2
<i>Aruncus sylvestris</i>	c	2	.
<i>Geranium robertianum</i>	c	+	1
<i>Impatiens parviflora</i>	c	1	1
<i>Dryopteris filix-mas</i>	c	1	.
<i>Ajuga reptans</i>	c	+	+

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Numer kolejny zdjęcia		1	2
<i>Petasites albus</i>	c	.	2
<i>Reynoutria japonica</i>	c	.	+
<i>Cardamine amara</i>	c	.	+
<i>Cardamine flexuosa</i>	c	.	+

Objaśnienia:

— wiersz „lokalizacja (sołectwo)”; R — Rybarzowice.

2.1.3.2.19. Zbiorowisko *Cardamine flexuosa* – zbiorowisko zacienionego żwirowiska

Informacje ogólne. Zbiorowisko o nieokreślonej przynależności, którego płaty są zlokalizowane na zacienionych żwirowiskach Potoku Granicznego.

Uwagi syntaksonomiczne. Zbiorowisko jest trudne do zaklasyfikowania syntaksonomicznego. W składzie gatunkowym brak gatunków typowych dla żwirowisk lub muraw zalewowych.

Zasięg występowania: W literaturze brak danych o podobnych układach.

Status ochrony i zagrożenie: Zbiorowisko być może będzie można uznać za identyfikator siedliska przyrodniczego Natura 2000 – 3220 roślinność pionierska na kamieńcach górskich potoków.

Struktura badanych fitocenozy. Zbiorowisko, podobnie jak wyżej opisywany układ żwirowiskowy, jest bogate gatunkowo. Pokrycie warstwy zielnej nie przekracza 40%, a głównym gatunkiem, który ją buduje jest rzeżucha leśna *Cardamine flexuosa*. Skład florystyczny fitocenozy przedstawia poniższe zdjęcie fitosocjologiczne.

Data: 15.07.2015. Lokalizacja (sołectwo): Rybarzowice. Wysokość n.p.m. [m]: 455. Pokrycie warstwy c [%]: 40. Powierzchnia zdjęcia [m²]: 25. Położenie w układzie PUWG 1992: X: 205895,12; Y: 506409,76. Liczba gatunków: 28. **D. zb. *Cardamine flexuosa*:** *Cardamine flexuosa* 3. **Ch. O. *Trifolio-Agrostietalia*:** *Ranunculus repens* +; **Ch. Cl. *Artemisietea*:** *Alliaria petiolata* +; *Epilobium montanum* +; *Geranium robertianum* +; *Impatiens glandulifera* 1; *Impatiens parviflora* 1; *Lapsana communis* +; *Oenothera biennis* +; *Rumex obtusifolius* 1; *Urtica dioica* +. **Ch. Cl. *Molinio-Arrhenatheretea*:** *Lythrum salicaria* 1; *Poa annua* +; *Poa palustris* +; *Prunella vulgaris* +; *Taraxacum officinale* +; **Ch. Cl. *Quercio-Fagetea*:** *Acer pseudoplatanus* +; *Galeobdolon luteum* +; *Scrophularia nodosa* +; *Stachys sylvatica* +. **Pozostałe:** *Alchemilla acutiloba* +; *Aquilegia vulgaris* +; *Cardamine amara* +; *Hesperis matronalis* +; *Petasites albus* +; *Sonchus arvensis* +; *Stellaria uliginosa* +; *Veronica chamaedrys* +.

2.1.4. Potencjalna roślinność naturalna

Jako potencjalną roślinność naturalną rozumie się hipotetyczny stan roślinności, jaki mógłby być osiągnięty na drodze naturalnej sukcesji pierwotnej lub wtórnej, gdyby oddziaływania człowieka zostały wyeliminowane. Wtedy dla danego regionu roślinność mogła w pełni wykorzystać możliwości stwarzane przez zróżnicowane siedliska. Stan ten rozpoznaje się dla aktualnego zróżnicowania siedlisk, uwzględniając zmiany w siedliskach, jakie

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

spowodowała dotychczasowa działalność człowieka, więc pojęcie „potencjalnej roślinności naturalnej” nie jest tożsame z pojęciem „roślinności pierwotnej” (Matuszkiewicz J. 2008).

Z mapy roślinności potencjalnej (Matuszkiewicz i in. 1995) wynika, że na waloryzowanym obszarze powinny dominować lasy grądowe (odmiana małopolska, forma podgórska, seria uboga i żyzna) *Tilio-Carpinetum* (kody: 18, 19). Jedynie w wąskim pasie wzdłuż Żylicy oraz jej dopływów potencjalnie powinno występować zbiorowisko nadrzecznej olszyny górskiej *Alnetum incanae* (kod: 6). W obrębie dolnych partii zboczy Klimczoka w granicach Beskidu Śląskiego (zachodnia część terenu badań), znajdują się siedliska żyznej buczyny karpackiej (odmiana zachodniokarpacka, forma regłowa) *Dentario glandulosae-Fagetum* (33).

Roślinność rzeczywista doliny Żylicy znacznie odbiega od roślinności potencjalnej, głównie na obszarach zajmowanych pierwotnie przez grądy *Tilio-Carpinetum*, których siedliska zostały przekształcone w pola uprawne i łąki, a także tereny zabudowane (rys. 2).

Przedstawiona przez Matuszkiewicza i in. (2005) koncepcja, ze względu na małą skalę opracowania, nie oddaje do końca wszystkich uwarunkowań, zidentyfikowanych w toku prac terenowych. Autorzy niniejszego opracowania, po przeprowadzeniu szczegółowego rozpoznania terenowego, uszczegóławiając zasięg poszczególnych typów roślinności potencjalnej w obszarze opracowania, uznali, że:

— potencjalną roślinnością naturalną we fragmencie Beskidu Śląskiego nie jest żyzna buczyna karpacka *Dentario glandulosae-Fagetum*, lecz uboga buczyna górską *Luzulo luzuloidis-Fagetum* (38);

— strefę o szerokości około 15-20 m wzdłuż osi Żylicy należy wyróżnić jako wody płynące wraz z roślinnością kształtowaną przez regularne zmiany ich przepływu (żwirowiska, ziołorośla *Phalarido- Petasitetum hybridi*, *Phalaridetum arundinaceae*;

— potencjalną roślinnością naturalną w obrębie skarpy na lewym brzegu Żylicy we wschodniej części opracowania jest zboczowy las klonowo-lipowy *Aceri platanoidis-Tilietum platyphyllis* (rys. 3).

W tabeli 11 przedstawiono zależności dynamiczne udokumentowanych typów roślinności z wyróżnionymi typami potencjalnej roślinności naturalnej.

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Tabela 11. Zależności dynamiczne udokumentowanych typów roślinności z wyróżnionymi typami potencjalnej roślinności naturalnej

1	2	3	4
Typ roślinności rzeczywistej	Syngeneza wg klasyfikacji Falińskiego (1969)	Geneza zbiorowiska	Typ roślinności potencjalnej
<i>Rubetum idaei</i>	zbiorowisko półnaturalne	Zbiorowisko rozwinęło się wskutek powstania luki w drzewostanie w wyniku wycinki drzew lub naturalnych procesów	nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i> (w warunkach doliny Żylicy)
<i>Phalarido-Petasitetum hybridi</i>	zbiorowisko naturalne	Zbiorowisko rozwinęło jako skutek niszczącej działalności wód płynących eliminującej drzewostan w sąsiedztwie cieku wodnego. Typ reprezentuje jeden z względnie stałych etapów sukcesji kamieńców nadrzecznych w kierunku nadrzecznej olszynki górskiej. W warunkach naturalnych funkcjonuje w postaci wąskiego pasa ziołorośli wzdłuż brzegów cieku na pogórzu	nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i> , ziołorośle z lepiężnikiem różowym <i>Phalarido-Petasitetum hybridi</i>
<i>Chaerophylletum aromatici</i>	zbiorowisko półnaturalne	Zbiorowisko rozwija się wskutek wzrostu żyzności podłoża i zmiany sposobu użytkowania (zanik użytkowania) na porzuconych polach i łąkach	nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i> , grąd subkontynentalny <i>Tilio-Carpinetum</i>
<i>Anthriscetum sylvestris</i>	zbiorowisko półnaturalne	Zbiorowisko rozwija się wskutek wzrostu żyzności podłoża i zmiany sposobu użytkowania (zanik użytkowania) na porzuconych polach i łąkach	grąd subkontynentalny <i>Tilio-Carpinetum</i>

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4
<i>Impatiens glanduliferae- Convolvulium sepium</i>	zbiorowisko ksenospontaniczne	Zbiorowisko zdominowane przez inwazyjny gatunek obcego pochodzenia — niecierpek gruczołowaty <i>Impatiens glandulifera</i> . Rozwija się w miejscach, na których doszło do zniszczenia lub zaburzenia struktury naturalnej lub półnaturalnej roślinności wskutek działań człowieka (np. zdeponowanie odpadów z gospodarstw domowych) lub naturalnych czynników (np. zniszczenie roślinności przez wezbraną wodę)	nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i> , ziołorośle z lepiężnikiem różowym <i>Phalarido-Petasitetum hybridi</i>
<i>Nitellum flexilis</i>	zbiorowisko naturalne	Zbiorowisko rozwinęło się w zbiorniku wód stojących, powstałym wskutek spiętrzenia wody przez bobra <i>Castor fiber</i>	nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i> , ziołorośle z lepiężnikiem różowym <i>Phalarido-Petasitetum hybridi</i>
<i>Cardamine amara- Chrysosplenium alternifolium</i>	zbiorowisko naturalne	Zbiorowisko rozwijające się w bezpośrednim sąsiedztwie wysięków wód (źródłisko). Jest to trwały typ roślinności pod warunkiem zachowania trwałości wypływu/ wysięku wody	drobnopowierzchniowe płaty <i>Cardamine amara- Chrysosplenium alternifolium</i> ⁴² w obrębie płatów nadrzecznej olszyny górskiej <i>Alnetum incanae</i> (w warunkach doliny Żylicy)
<i>Phalaridetum arundinaceae</i>	zbiorowisko naturalne	Zbiorowisko rozwinęło jako skutek niszczącej działalności wód płynących eliminującej drzewostan w sąsiedztwie cieku wodnego. Typ reprezentuje jeden etapów sukcesji kamieńców nadrzecznych w kierunku nadrzecznej olszyny górskiej. W warunkach naturalnych	nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i> , ziołorośle z lepiężnikiem różowym

⁴² nie ujęte na rysunku przedstawiającym potencjalną roślinność naturalną

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
 „ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
 Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4
		funkcjonuje w postaci wąskiego pasa szuwaru wzdłuż brzegów ciek na pogórzu	<i>Phalarido-Petasitetum hybridi</i>
<i>Cirsietum rivularis</i>	zbiorowisko półnaturalne	Zbiorowisko zależne od koszenia (niezbyt częstego)	nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i>
<i>Scirpetum sylvatici</i>	zbiorowisko półnaturalne	Zbiorowisko zależne od koszenia (niezbyt częstego)	nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i>
<i>Alopecuretum pratensis</i>	zbiorowisko półnaturalne	Zbiorowisko zależne od regularnego koszenia	grąd subkontynentalny <i>Tilio- Carpinetum</i>
<i>Arrhenatheretum elatioris</i>	zbiorowisko półnaturalne	Zbiorowisko zależne od regularnego koszenia	grąd subkontynentalny <i>Tilio- Carpinetum</i>
<i>Anthoxantho- Agrostietum</i>	zbiorowisko półnaturalne	Zbiorowisko zależne od regularnego koszenia i/lub wypasu zwierząt	grąd subkontynentalny <i>Tilio- Carpinetum</i> (w warunkach doliny Żylicy)
<i>Lolio-Polygonetum arenastri</i>	zbiorowisko ruderalne	Zbiorowisko zależne od intensywnego wydeptywania i ugniatania gruntu	nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i> , grąd subkontynentalny <i>Tilio- Carpinetum</i> (w warunkach doliny Żylicy)
Zb. <i>Plantago major- Barbarea vulgaris</i>	zbiorowisko naturalne	Zbiorowisko rozwinęło jako skutek niszczącej działalność wód płynących w warunkach akumulacji żwiru w korycie rzecznym. Typ reprezentuje jeden z pierwszych etapów sukcesji kamieńców nadrzecznych w kierunku nadrzecznej olszynki górskiej	nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i> , ziołorośle z lepiężnikiem różowym <i>Phalarido-Petasitetum hybridi</i>

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
 „ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
 Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4
<i>Alnetum incanae</i>	zbiorowisko naturalne	Zbiorowisko klimaksowe stanowiące ostatni etap sukcesji roślinności w strefie zasięgu wezbranych wód rzecznych	nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i>
<i>Luzulo luzuloidis-Fagetum</i>	zbiorowisko naturalne	Zbiorowisko klimaksowe stanowiące ostatni etap sukcesji roślinności w dolnych partiach gór Beskidu Śląskiego na ubogich i kwaśnych glebach	kwaśna buczyna górska <i>Luzulo luzuloidis-Fagetum</i>
Zb. <i>Corylus avellana-Padus avium</i>	zbiorowisko półnaturalne/naturalne	Regeneracja lasu po zaniku warstwy drzew na stromej skarpie (być może wskutek naturalnych procesów)	zboczowy las klonowo-lipowy <i>Aceri platanoidis-Tilietum platyphyllis</i>
Zb. <i>Cardamine flexuosa</i>	zbiorowisko naturalne	Regularne wezbrania wód naturalnego ciek. Kamieniec na wczesnym etapie sukcesji w warunkach stałego zacienienia	nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i>

2.1.5. Charakterystyka przyrodnicza lasów terenu opracowania

Celem przedstawienia szerszej charakterystyki przyrodniczej lasów objętych zakresem opracowania, dla dominującego typu roślinności leśnej (nadrzecznej olszyny górskiej *Alnetum incanae*, reprezentującej siedlisko przyrodnicze 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe) [=Alluvial forests with *Alnus glutinosa* and *Fraxinus excelsior* (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)]), sporządzono formularze zgodne z wytycznymi metodyki Państwowego Monitoringu Środowiska (Pawlaczyk 2010). Sporządzony tą metodą opis siedliska przyrodniczego służy w założeniu ocenie szeregu cech (wskaźników) określających stan jego zachowania. Na tej podstawie identyfikuje się czynniki determinujące ów stan zachowania, w szczególności, kiedy kondycja ekosystemu odbiega od stanu idealnego.

W celu określenia stanu zachowania nadrzecznej olszyny górskiej wyznaczono 3 transekty monitoringowe o wymiarach 200 m x 10 m. Zostały one zlokalizowane w Buczkowicach (1; nad Żylicą) i w Rybarzowicach (2; nad Żylicą i nad Potokiem Granicznym). Karty obserwacji siedliska przyrodniczego w poszczególnych transektach przedstawiają tabele 12-14.

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Tabela 12. Karta obserwacji siedliska przyrodniczego 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe) [=Alluvial forests with *Alnus glutinosa* and *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)] na stanowisku Rybarzowice

Karta obserwacji siedliska przyrodniczego na stanowisku	
Stanowisko – informacje podstawowe	
Kod i nazwa siedliska przyrodniczego	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) [=Alluvial forests with <i>Alnus glutinosa</i> and <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)]); podtyp: 91E0-6 — nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i>
Nazwa stanowiska	Rybarzowice — Żylca
Typ stanowiska	Badawcze
Zbiorowiska roślinne	Nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i>
Opis siedliska na stanowisku	Płat o podłużnym kształcie, zlokalizowany na prawym brzegu Żylcy, w pobliżu ujścia Potoku Granicznego
Powierzchnia płatów siedliska	24,47 ha
Obszary Natura 2000	—
Inne obszary chronione, na których znajduje się stanowisko	—
Zarządzający terenem	Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej (las prywatny objęte uproszczonymi planami urządzenia lasu)
Współrzędne geograficzne	1) X: 206545,28; Y: 507149,52; 2) X: 206578,80; Y: 507072,46; 3) X: 206592,10; Y: 506973,04; 4) X: 206582,19; Y: 506971,71; 5) X: 206569,07; Y: 507069,75; 6) X: 206536,11; Y: 507145,53.
Wymiary transektu	10×200 m
Wysokość n.p.m. [m]	411–413
Raport roczny – informacje podstawowe	
Rok	2015
Typ monitoringu	szczegółowy
Koordynator	Paweł Nejfeld
Dodatkowi koordynatorzy	Zbigniew Wilczek
Zagrożenia	Zaśmiecenie, obecność śladów dawnej eksploatacji żwiru – możliwa eksploatacja w przyszłości, obecność gatunków obcych
Inne wartości przyrodnicze	—
Monitoring jest wymagany	Tak
Uzasadnienie	Nietypowy skład florystyczny, niezbędne wskazanie tendencji dynamicznych
Wykonywane zabiegi ochronne i ocena ich skuteczności	Brak
Propozycje wprowadzenia działań ochronnych	Usuwanie gatunków obcych, likwidacja dzikich wysypisk śmieci, działania edukacyjne
Data kontroli	07.05.2015
Uwagi	—

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Stan ochrony siedliska przyrodniczego na stanowisku
Zdjęcie fitosocjologiczne I
<p>Położenie w układzie PUWG 1992: : X: 206540,69; Y: 507147,52. Wysokość n.p.m. [m]: 411. Nachylenie [°]: —. Ekspozycja: —. Zwarcie warstwy a [%]: 70. Zwarcie warstwy b [%]: 50. Pokrycie warstwy c [%]: 90. Pokrycie warstwy d [%]: 10. Wysokość warstwy a [m]: 20. Wysokość warstwy b [m]: 3. Wysokość warstwy c [m]: 0,5. Powierzchnia zdjęcia [m²]: 100. Jednostka fitosocjologiczna: nadrzeczna olszyna górską <i>Alnetum incanae</i></p> <p>Skład gatunkowy</p> <p>Warstwa a: <i>Acer pseudoplatanus</i> 2, <i>Alnus incana</i> 2, <i>Cerasus avium</i> 2, <i>Fraxinus excelsior</i> 1, <i>Padus avium</i> 2, <i>Quercus robur</i> 1.</p> <p>Warstwa b: <i>Alnus incana</i> 1, <i>Padus avium</i> 3, <i>Sambucus nigra</i> 1, <i>Sorbus aucuparia</i> 1.</p> <p>Warstwa c: <i>Acer platanoides</i> +, <i>Acer pseudoplatanus</i> +, <i>Aegopodium podagraria</i> 4, <i>Alliaria petiolata</i> +, <i>Anemone nemorosa</i> 1, <i>Carex sylvatica</i> +, <i>Cerasus avium</i> +, <i>Cruciata laevipes</i> +, <i>Dryopteris carthusiana</i> +, <i>Dryopteris filix-mas</i> +, <i>Euonymus europaea</i> +, <i>Fragaria vesca</i> +, <i>Fraxinus excelsior</i> 1, <i>Festuca gigantea</i> +, <i>Ficaria verna</i> 1, <i>Galium aparine</i> +, <i>Geranium robertianum</i> 1, <i>Geum urbanum</i> +, <i>Glechoma hederacea</i> +, <i>Glechoma hirsuta</i> +, <i>Lamium maculatum</i> 1, <i>Lapsana communis</i> +, <i>Lysimachia nemorum</i> +, <i>Lysimachia nummularia</i> 1, <i>Oxalis acetosella</i> +, <i>Padus avium</i> 2, <i>Poa nemoralis</i> 2, <i>Rubus caesius</i> +, <i>Rubus hirtus</i> 2, <i>Rumex obtusifolius</i> +, <i>Sambucus nigra</i> +, <i>Senecio ovatus</i> +, <i>Sorbus aucuparia</i> +, <i>Stachys sylvatica</i> +, <i>Symphytum tuberosum</i> 2, <i>Taraxacum officinale</i> +, <i>Urtica dioica</i> 2, <i>Veronica montana</i> +, <i>Viola reichenbachiana</i> +.</p> <p>Warstwa d: <i>Atrichum undulatum</i> 1, <i>Brachythecium</i> sp. +</p>
Zdjęcie fitosocjologiczne II
<p>Położenie w układzie PUWG 1992: X: 206573,94; Y: 507071,10. Wysokość n.p.m. [m]: 413. Nachylenie [°]: —. Ekspozycja: —. Zwarcie warstwy a [%]: 80. Zwarcie warstwy b [%]: 80. Pokrycie warstwy c [%]: 90. Pokrycie warstwy d [%]: —. Wysokość warstwy a [m]: 20. Wysokość warstwy b [m]: 4. Wysokość warstwy c [m]: 0,6. Powierzchnia zdjęcia [m²]: 100. Jednostka fitosocjologiczna: nadrzeczna olszyna górską <i>Alnetum incanae</i></p> <p>Skład gatunkowy</p> <p>Warstwa a: <i>Alnus glutinosa</i> 4, <i>Alnus incana</i> 1.</p> <p>Warstwa b: <i>Acer pseudoplatanus</i> 1, <i>Aesculus hippocastanum</i> 1, <i>Alnus glutinosa</i> 1, <i>Frangula alnus</i> 1, <i>Padus avium</i> 4, <i>Sambucus nigra</i> 1, <i>Sorbus aucuparia</i> +.</p> <p>Warstwa c: <i>Acer platanoides</i> +, <i>Acer pseudoplatanus</i> 1, <i>Aegopodium podagraria</i> 1, <i>Athyrium filix-femina</i> 1, <i>Cerasus avium</i> +, <i>Dryopteris carthusiana</i> 1, <i>Dryopteris dilatata</i> 1, <i>Dryopteris filix-mas</i> +, <i>Frangula alnus</i> +, <i>Fraxinus excelsior</i> 1, <i>Galium aparine</i> +, <i>Geranium robertianum</i> +, <i>Padus avium</i> 2, <i>Poa nemoralis</i> +, <i>Quercus robur</i> +, <i>Sorbus aucuparia</i> +.</p>
Zdjęcie fitosocjologiczne III
<p>Położenie w układzie PUWG 1992: X: 206587,15; Y: 506972,38. Wysokość n.p.m. [m]: 411. Nachylenie [°]: —. Ekspozycja: —. Zwarcie warstwy a [%]: 70. Zwarcie warstwy b [%]: 80. Pokrycie warstwy c [%]: 90. Pokrycie warstwy d [%]: 70. Wysokość warstwy a [m]: 30. Wysokość warstwy b [m]: 3. Wysokość warstwy c [m]: 0,5. Powierzchnia zdjęcia [m²]: 100. Jednostka fitosocjologiczna: nadrzeczna olszyna górską <i>Alnetum incanae</i></p> <p>Skład gatunkowy</p> <p>Warstwa a: <i>Acer pseudoplatanus</i> 1, <i>Alnus glutinosa</i> 4, <i>Alnus incana</i> 1, <i>Fraxinus excelsior</i> 1.</p>

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Warstwa b: *Padus avium* 5, *Sorbus aucuparia* +.

Warstwa c: *Acer pseudoplatanus* +, *Aegopodium podagraria* 2, *Alliaria petiolata* +, *Anemone nemorosa* 1, *Cruciata laevipes* +, *Dryopteris filix-mas* +, *Ficaria verna* +, *Galium aparine* +, *Geranium robertianum* +, *Glechoma hederacea* +, *Lamium maculatum* +, *Lapsana communis* +, *Lysimachia nemorum* +, *Padus avium* 1, *Poa nemoralis* 2, *Rubus caesius* +, *Rubus hirtus* 2, *Rumex obtusifolius* +, *Senecio ovatus* +, *Sambucus nigra* +, *Sorbus aucuparia* +, *Symphytum tuberosum* 2, *Urtica dioica* 2.

Warstwa d: *Plagiomnium undulatum* 3, *Brachythecium* sp. 2.

TRANSEKT			
Wskaźniki	Opis	Wartość wskaźnika	Ocena wskaźnika
Powierzchnia siedliska		24,47 ha	FV
Specyficzna struktura i funkcje			U1
Gatunki charakterystyczne	Lista gatunków charakterystycznych (polska i łacińska nazwa); podać udział procentowy powierzchni zajętej przez każdy gatunek na transekcje (z dokładnością do 10%)	ChAss.: <i>Alnus incana</i> a: 10%, b: 1%. ChAll.: <i>Padus avium</i> a: 5%, b: 60%, c: 10%; <i>Festuca gigantea</i> 1% ; <i>Ficaria verna</i> 1%, <i>Plagiomnium undulatum</i> 15%	U1
Gatunki dominujące	Lista gatunków dominujących na transekcje (polska i łacińska nazwa); podać udział procentowy powierzchni zajętej przez każdy gatunek na transekcje (z dokładnością do 10%); należy wymienić tylko gatunki o pokryciu $\geq 10\%$	A: <i>Alnus glutinosa</i> 60%; B. <i>Padus avium</i> 60% C. Brak wyraźnego dominanta dla całego transektu. Facjalnie dominuje <i>Aegopodium podagraria</i> (40%)	U1
Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	Liczba oraz procent pokrycia	A. <i>Aesculus hippocastanum</i> <1%, brak odnowienia	FV
Obce gatunki inwazyjne w runie i podszycie	Lista inwazyjnych gatunków obcych geograficznie (polska i łacińska nazwa); podać udział powierzchni zajętej przez każdy gatunek na transekcje (z dokładnością do 10%)	Brak	FV
Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	Lista gatunków (polska i łacińska nazwa); podać udział powierzchni zajętej przez każdy gatunek na transekcje (z dokładnością do 10%)	Brak	FV
Martwe drewno	Objętość martwego drewna w m ³ w przeliczeniu na hektar	W granicach 10–20 m ³ /ha	U1

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Martwe drewno wielkowymiarowe (leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm średnicy)⁴³	Oszacowanie liczby takich fragmentów na 1 ha	3-5 sztuk na ha	U1
Naturalność koryta rzeczno⁴⁴	Opis	Ciek częściowo uregulowany poprzez zabudowę hydrotechniczną w postaci progów wodnych	U1
Reżim wodny⁴⁵	Opis	Siedlisko miejscami nieco przesuszone w wyniku eksploatacji żwiru	U1
Wiek drzewostanu	Wiek drzewostanu i jego wyrównanie, udział drzew >100 lat; udział drzew >50 lat	Drzewostan różnowiekowy, ale bez drzew starych. Udział drzew >100 lat: — Udział drzew >50 lat: 75%	U1
Pionowa struktura roślinności	Opis	Naturalna, zróżnicowana	FV
Naturalne odnowienie drzewostanu	Procent pokrycia transektu przez naturalne odnowienie (jeśli różne gatunki, podać procent dla każdego gatunku)	<i>Acer pseudoplatanus</i> <1% <i>Padus avium</i> 5% <i>Fraxinus excelsior</i> 1%	FV
Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Opisać i ocenić intensywność	Brak	FV
Inne zniekształcenia	Opis	Brak	FV
Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska⁴⁶	Lista gatunków i opis ich stanu ochrony. Wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane	Brak danych	FV
Perspektywy ochrony	brak jest istotnych zagrożeń dla płatów siedliska. Nie planuje się zagospodarowania płatów siedliska		FV
Ocena ogólna	Powierzchnia siedliska o różnym stanie zachowania na stanowisku	FV	U1
		U1	
		U2	

⁴³ próg grubości obniżany do 30 cm gdy z przyczyn naturalnych drzewa nie dorastają do 50 cm grubości

⁴⁴ stosować tylko, jeżeli występowanie łągu jest związane z ciekim

⁴⁵ w tym rytm zalewów, jeśli występują

⁴⁶ wskaźnik fakultatywny, stosować tylko gdy są odpowiednie dane

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Działalność człowieka				
Kod	Nazwa działalności	Intensywność	Wpływ	Opis
C01.01.02	usuwanie materiału z plaż	C	-	Ślady dawnej eksploatacji żwiru, negatywny wpływ na stosunki wodne
E03.01	pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych	B	-	Zaśmiecenie

Objaśnienia: kolumna „ocena wskaźnika” w polu „transekt” — skala stanu wskaźników/ parametrów zgodna z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000 (Dz.U. z 2010 r. Nr 64, poz. 401): FV — właściwy; U1 — niezadowolający, U2 — zły; XX — nieznany.

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Tabela 13. Karta obserwacji siedliska przyrodniczego 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe) [=Alluvial forests with *Alnus glutinosa* and *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)] na stanowisku Buczkowice — Żylica

Karta obserwacji siedliska przyrodniczego na stanowisku	
Stanowisko – informacje podstawowe	
Kod i nazwa siedliska przyrodniczego	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe) [=Alluvial forests with <i>Alnus glutinosa</i> and <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)]); podtyp: 91E0-6 — nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i>
Nazwa stanowiska	Buczkowice — Żylica
Typ stanowiska	Badawcze
Zbiorowiska roślinne	Nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i>
Opis siedliska na stanowisku	Płat o podłużnym kształcie, zlokalizowany na prawym brzegu Żylicy, na zachód od Urzędu Gminy Buczkowice
Powierzchnia płatów siedliska	3,70 ha
Obszary Natura 2000	—
Inne obszary chronione, na których znajduje się stanowisko	—
Zarządzający terenem	Urząd Gminy w Buczkowicach, właściciele prywatni (rozdrobniona struktura własności)
Współrzędne geograficzne	1) X: 206725,33; Y: 504747,25; 2) X: 206724,14; Y: 504662,97; 3) X: 206698,30; Y: 504578,01; 4) X: 206688,73; Y: 504580,92; 5) X: 206714,16; Y: 504664,52; 6) X: 206715,33; Y: 504747,39.
Wymiary transektu	10×200 m;
Wysokość n.p.m. [m]	454–463
Raport roczny – informacje podstawowe	
Rok	2015
Typ monitoringu	Szczegółowy
Koordynator	Paweł Nejfeld
Dodatkowi koordynatorzy	Zbigniew Wilczek
Zagrożenia	Zaśmiecenie, obecność gatunków inwazyjnych
Inne wartości przyrodnicze	—
Monitoring jest wymagany	Tak
Uzasadnienie	Niezbędne wskazanie tendencji dynamicznych; brak martwego drewna – monitoring celem sprawdzenia poprawy jakości siedliska
Wykonywane zabiegi ochronne i ocena ich skuteczności	Brak
Propozycje wprowadzenia działań ochronnych	Usuwanie gatunków obcych, pozostawianie martwego drewna
Data kontroli	08.05.2015
Uwagi	—

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Stan ochrony siedliska przyrodniczego na stanowisku
Zdjęcie fitosocjologiczne I
<p>Położenie w układzie PUWG 1992: X: 206693,51; Y: 504579,47. Wysokość n.p.m. [m]: 458. Nachylenie [°]: 30. Ekspozycja: E. Zwarcie warstwy a [%]: 50. Zwarcie warstwy b [%]: 80. Pokrycie warstwy c [%]: 70. Pokrycie warstwy d [%]: 1. Wysokość warstwy a [m]: 20. Wysokość warstwy b [m]: 4. Wysokość warstwy c [m]: 0,8. Powierzchnia zdjęcia [m²]: 100. Jednostka fitosocjologiczna: nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i></p> <p>Skład gatunkowy</p> <p>Warstwa a: <i>Acer pseudoplatanus</i> 1, <i>Alnus glutinosa</i> 2, <i>Alnus incana</i> 3.</p> <p>Warstwa b: <i>Acer pseudoplatanus</i> 3, <i>Alnus incana</i> 1, <i>Padus avium</i> 3, <i>Salix caprea</i> 1.</p> <p>Warstwa c: <i>Acer platanoides</i> +, <i>Acer pseudoplatanus</i> +, <i>Aegopodium podagraria</i> +, <i>Alliaria petiolata</i> +, <i>Alnus incana</i> +, <i>Anemone nemorosa</i> 3, <i>Carex sylvatica</i> +, <i>Chaerophyllum aromaticum</i> +, <i>Dentaria glandulosa</i> +, <i>Dryopteris dilatata</i> +, <i>Ficaria verna</i> 3, <i>Fraxinus excelsior</i> +, <i>Galeobdolon luteum</i> 2, <i>Geranium phaeum</i> +, <i>Geranium robertianum</i> +, <i>Geum urbanum</i> +, <i>Glechoma hederacea</i> +, <i>Heracleum sphondylium</i> +, <i>Juglans regia</i> +, <i>Lamium maculatum</i> +, <i>Oxalis acetosella</i> +, <i>Padus avium</i> +, <i>Reynoutria japonica</i> 2, <i>Rubus hirtus</i> +, <i>Symphytum tuberosum</i> 2, <i>Stachys sylvatica</i> +, <i>Stellaria nemorum</i> +, <i>Taraxacum officinale</i> +, <i>Urtica dioica</i> +.</p> <p>Warstwa d: <i>Plagiomnium undulatum</i> +</p>
Zdjęcie fitosocjologiczne II
<p>Położenie w układzie PUWG 1992: X: 206719,15; Y: 504663,75. Wysokość n.p.m. [m]: 454. Nachylenie [°]: 5. Ekspozycja: SE. Zwarcie warstwy a [%]: 70. Zwarcie warstwy b [%]: 90. Pokrycie warstwy c [%]: 40. Pokrycie warstwy d [%]: —. Wysokość warstwy a [m]: 20. Wysokość warstwy b [m]: 4. Wysokość warstwy c [m]: 0,6. Powierzchnia zdjęcia [m²]: 100. Jednostka fitosocjologiczna: nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i></p> <p>Skład gatunkowy</p> <p>Warstwa a: <i>Acer pseudoplatanus</i> 2, <i>Alnus glutinosa</i> 2, <i>Alnus incana</i> 2, <i>Fraxinus excelsior</i> 2.</p> <p>Warstwa b: <i>Acer pseudoplatanus</i> 3, <i>Acer platanoides</i> +, <i>Crataegus monogyna</i> 1, <i>Fraxinus excelsior</i> +, <i>Padus avium</i> 3, <i>Sambucus nigra</i> 1, <i>Tilia cordata</i> 1.</p> <p>Warstwa c: <i>Abies alba</i> r, <i>Acer pseudoplatanus</i> 1, <i>Aegopodium podagraria</i> 1, <i>Alliaria petiolata</i> +, <i>Alnus incana</i> +, <i>Anemone nemorosa</i> +, <i>Anthriscus sylvestris</i> +, <i>Cardamine pratensis</i> +, <i>Cerasus avium</i> +, <i>Ficaria verna</i> 3, <i>Fraxinus excelsior</i> +, <i>Galeobdolon luteum</i> +, <i>Geranium robertianum</i> +, <i>Geum urbanum</i> +, <i>Glechoma hederacea</i> +, <i>Padus avium</i> 2, <i>Ribes spicatum</i> +, <i>Rubus hirtus</i> +; <i>Taraxacum officinale</i> +, <i>Urtica dioica</i> +.</p>
Zdjęcie fitosocjologiczne III
<p>Położenie w układzie PUWG 1992: X: 206720,33; Y: 504747,32. Wysokość n.p.m. [m]: 463. Nachylenie [°]: —. Ekspozycja: —. Zwarcie warstwy a [%]: 80. Zwarcie warstwy b [%]: 10. Pokrycie warstwy c [%]: 100. Pokrycie warstwy d [%]: —. Wysokość warstwy a [m]: 20. Wysokość warstwy b [m]: 4. Wysokość warstwy c [m]: 0,5. Powierzchnia zdjęcia [m²]: 100. Jednostka fitosocjologiczna: nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i></p> <p>Skład gatunkowy</p> <p>Warstwa a: <i>Alnus incana</i> 5.</p> <p>Warstwa b: <i>Acer platanoides</i> 1, <i>Acer pseudoplatanus</i> 1, <i>Fraxinus excelsior</i> 1, <i>Padus avium</i> 1, <i>Sambucus nigra</i> 1.</p> <p>Warstwa c: <i>Abies alba</i> r, <i>Adoxa moschatellina</i> 1, <i>Aegopodium podagraria</i> 1, <i>Anemone nemorosa</i> 2, <i>Chaerophyllum hirsutum</i> 1, <i>Crataegus monogyna</i> +, <i>Dentaria glandulosa</i> 1, <i>Ficaria verna</i> 4, <i>Galeobdolon luteum</i> 1, <i>Galium aparine</i> 1, <i>Geranium robertianum</i> +, <i>Glechoma hederacea</i> 2, <i>Impatiens glandulifera</i> 2, <i>Impatiens parviflora</i> 1, <i>Lamium maculatum</i> 2, <i>Padus avium</i> +, <i>Rubus idaeus</i> +, <i>Rubus hirtus</i> 3, <i>Stachys sylvatica</i> +, <i>Stellaria nemorum</i> +, <i>Symphytum tuberosum</i> 2.</p>

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

TRANSEKT			
Wskaźniki	Opis	Wartość wskaźnika	Ocena wskaźnika
Powierzchnia siedliska		3,70 ha Część płatów w fazie regeneracyjnej drzewostanu	FV
Specyficzna struktura i funkcje			U2
Gatunki charakterystyczne	Lista gatunków charakterystycznych (polska i łacińska nazwa); podać udział procentowy powierzchni zajętej przez każdy gatunek na transekcie (z dokładnością do 10%)	ChAss.: <i>Alnus incana</i> a: 60%, b: 1%, c: 1%; <i>Geranium phaeum</i> 1%; <i>Matteucia struthiopteris</i> 1%. ChAll.: <i>Padus avium</i> b: 30%, c: 1%, <i>Ficaria verna</i> 55%, <i>Stellaria nemorum</i> 1%; <i>Ribes spicatum</i> 1%; <i>Plagiomnium undulatum</i> 15%	U1
Gatunki dominujące	Lista gatunków dominujących na transekcie (polska i łacińska nazwa); podać udział procentowy powierzchni zajętej przez każdy gatunek na transekcie (z dokładnością do 10%); należy wymienić tylko gatunki o pokryciu $\geq 10\%$	A: <i>Alnus incana</i> 60%; B: <i>Acer pseudoplatanus</i> 30%, <i>Padus avium</i> 30% C: <i>Ficaria verna</i> 55%, <i>Anemone nemorosa</i> 20%, <i>Symphytum tuberosum</i> 10%.	U1
Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	Liczba oraz procent pokrycia	Brak	FV
Obce gatunki inwazyjne w runie i podszycie	Lista inwazyjnych gatunków obcych geograficznie (polska i łacińska nazwa); podać udział powierzchni zajętej przez każdy gatunek na transekcie (z dokładnością do 10%)	<i>Reynoutria japonica</i> 10% , <i>Juglans regia</i> 1%, <i>Impatiens glandulifera</i> 10%, <i>Impatiens parviflora</i> 1%.	U1
Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	Lista gatunków (polska i łacińska nazwa); podać udział powierzchni zajętej przez każdy gatunek na transekcie (z dokładnością do 10%)	Brak	FV
Martwe drewno	Objętość martwego drewna w m ³ w przeliczeniu na hektar	<10 m ³ na ha	U2

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Martwe drewno wielkowymiarowe (leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm średnicy)⁴⁷	Oszacowanie liczby takich fragmentów na 1 ha	<3 sztuki na ha	U2
Naturalność koryta rzeczno⁴⁸	Opis	Ciek częściowo uregulowany poprzez zabudowę hydrotechniczną w postaci progów wodnych	U1
Reżim wodny⁴⁹	Opis	Normalne, nie ma antropogenicznych zniekształceń reżimu wodnego	FV
Wiek drzewostanu	Wiek drzewostanu i jego wyrównanie, udział drzew >100 lat; udział drzew >50 lat	Brak danych	XX
Pionowa struktura roślinności	Opis	Naturalna, zróżnicowana	FV
Naturalne odnowienie drzewostanu	Procent pokrycia transektu przez naturalne odnowienie (jeśli różne gatunki poda procent dla każdego gatunku)	<i>Acer pseudoplatanus</i> 1%, <i>Alnus incana</i> 1%, <i>Fraxinus excelsior</i> 1%	FV
Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Opisać i ocenić intensywność	Brak	FV
Inne zniekształcenia	Opis	Brak	FV
Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska⁵⁰	Lista gatunków i opis ich stanu ochrony. Wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane	Brak danych	XX
Perspektywy ochrony	Poza usuwaniem martwego drewna i śmieceniem, brak jest istotnych zagrożeń dla płatów siedliska. Nie planuje się zagospodarowania płatów siedliska.		FV
Ocena ogólna	Powierzchnia siedliska o różnym stanie zachowania na stanowisku	FV	U2
		U1	
		U2	

⁴⁷ próg grubości obniżany do 30 cm gdy z przyczyn naturalnych drzewa nie dorastają do 50 cm grubości

⁴⁸ stosować tylko, jeżeli występowanie łągu jest związane z ciekim

⁴⁹ w tym rytm zalewów, jeśli występują

⁵⁰ wskaźnik fakultatywny, stosować tylko gdy są odpowiednie dane

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Działalność człowieka				
Kod	Nazwa działalności	Intensywność	Wpływ	Opis
B02.04	usuwanie martwych i umierających drzew	A	—	Na powierzchni brak martwego drewna
E03.01	pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych	B	0	Zaśmiecenie

Objaśnienia: kolumna „ocena wskaźnika” w polu „transekt” — skala stanu wskaźników/ parametrów zgodna z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000 (Dz.U. z 2010 r. Nr 64, poz. 401): FV — właściwy; U1 —niezadowalający, U2 — zły; XX — nieznany.

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Tabela 14. Karta obserwacji siedliska przyrodniczego 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe) [=Alluvial forests with *Alnus glutinosa* and *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)] na stanowisku Potok Graniczny

Karta obserwacji siedliska przyrodniczego na stanowisku	
Stanowisko – informacje podstawowe	
Kod i nazwa siedliska przyrodniczego	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe) [=Alluvial forests with <i>Alnus glutinosa</i> and <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)]); podtyp: 91E0-6 — nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i>
Nazwa stanowiska	Potok Graniczny
Typ stanowiska	Badawcze
Zbiorowiska roślinne	Nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i>
Opis siedliska na stanowisku	Płat o podłużnym kształcie, zlokalizowany na lewym brzegu potoku Granicznego w Godziszce
Powierzchnia płatów siedliska	13,52 ha
Obszary Natura 2000	—
Inne obszary chronione, na których znajduje się stanowisko	—
Zarządzający terenem	Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej (lasy prywatne objęte uproszczonymi planami urządzenia lasu)
Współrzędne geograficzne	1) X: 205685,04; Y: 506151,19; 2) X: 205731,76; Y: 506220,97; 3) X: 205768,46; Y: 506279,95; 4) X: 205776,95; Y: 506274,67; 5) X: 205740,16; Y: 506215,55; 6) X: 205629,35; Y: 506145,63.
Wymiary transektu	10×200 m;
Wysokość n.p.m. [m]	452–461
Raport roczny – informacje podstawowe	
Rok	2015
Typ monitoringu	Szczegółowy
Koordynator	Paweł Nejfeld
Dodatkowi koordynatorzy	Zbigniew Wilczek
Zagrożenia	Brak
Inne wartości przyrodnicze	—
Monitoring jest wymagany	Tak
Uzasadnienie	Płaty siedliska należą do lasów gospodarczych, niezbędny jest monitoring przemian i tendencji dynamicznych roślinności
Wykonywane zabiegi ochronne i ocena ich skuteczności	Brak
Propozycje wprowadzenia działań ochronnych	usuwanie gatunków obcych, pozostawianie martwego drewna
Data kontroli	15.05.2015
Uwagi	—

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Stan ochrony siedliska przyrodniczego na stanowisku
Zdjęcie fitosocjologiczne I
<p>Położenie w układzie PUWG 1992: : X: 205689,20; Y: 506148,41. Wysokość n.p.m. [m]: 460. Nachylenie [°]: 30. Ekspozycja: NE . Zwarcie warstwy a [%]: 60. Zwarcie warstwy b [%]: 50. Pokrycie warstwy c [%]: 100. Pokrycie warstwy d [%]: 10. Wysokość warstwy a [m]: 10. Wysokość warstwy b [m]: 3. Wysokość warstwy c [m]: 0,6. Powierzchnia zdjęcia [m²]: 100. Jednostka fitosocjologiczna: nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i></p> <p>Skład gatunkowy</p> <p>Warstwa a: <i>Acer pseudoplatanus</i> 1, <i>Alnus incana</i> 3, <i>Fraxinus excelsior</i> 1, <i>Padus avium</i> 2, <i>Salix fragilis</i> 1.</p> <p>Warstwa b: <i>Alnus incana</i> 1, <i>Fraxinus excelsior</i> 1, <i>Padus avium</i> 3, <i>Sambucus nigra</i> 1.</p> <p>Warstwa c: <i>Acer pseudoplatanus</i> +, <i>Aegopodium podagraria</i> 4, <i>Ajuga reptans</i> +, <i>Alnus incana</i> +, <i>Cardamine flexuosa</i> +, <i>Carex remota</i> +, <i>Carex sylvatica</i> 1, <i>Chaerophyllum aromaticum</i> +, <i>Chaerophyllum hirsutum</i> 1, <i>Circaea lutetiana</i> +, <i>Dactylis polygama</i> +, <i>Dentaria bulbifera</i> +, <i>Festuca gigantea</i> +, <i>Fraxinus excelsior</i> +, <i>Galeobdolon luteum</i> 2, <i>Galeopsis speciosa</i> +, <i>Galium aparine</i> +, <i>Geranium robertianum</i> +, <i>Geum urbanum</i> +, <i>Glechoma hederacea</i> +, <i>Impatiens noli-tangere</i> 2, <i>Lamium maculatum</i> 1, <i>Lapsana communis</i> +, <i>Lysimachia nummularia</i> 3, <i>Moehringia trinervia</i> +, <i>Oxalis acetosella</i> +, <i>Padus avium</i> +, <i>Petasites albus</i> 2, <i>Phyteuma spicatum</i> +, <i>Poa nemoralis</i> +, <i>Polygonatum multiflorum</i> +, <i>Primula elatior</i> +, <i>Rubus idaeus</i> +, <i>Stachys sylvatica</i> 1, <i>Stellaria nemorum</i> 2, <i>Urtica dioica</i> 2, <i>Veronica montana</i> 2.</p> <p>Warstwa d: <i>Brachythecium</i> sp. 2, <i>Plagiomnium undulatum</i> +</p>
Zdjęcie fitosocjologiczne II
<p>Położenie w układzie PUWG 1992: X: 205735,96; Y: 506218,26. Wysokość n.p.m. [m]: 452. Nachylenie [°]: —. Ekspozycja: — . Zwarcie warstwy a [%]: 80. Zwarcie warstwy b [%]: 70. Pokrycie warstwy c [%]: 90. Pokrycie warstwy d [%]: 20. Wysokość warstwy a [m]: 25. Wysokość warstwy b [m]: 4. Wysokość warstwy c [m]: 0,6. Powierzchnia zdjęcia [m²]: 100. Jednostka fitosocjologiczna: nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i></p> <p>Skład gatunkowy</p> <p>Warstwa a: <i>Alnus glutinosa</i> 5.</p> <p>Warstwa b: <i>Acer pseudoplatanus</i> 1, <i>Acer platanoides</i> 1, <i>Padus avium</i> 4, <i>Sambucus nigra</i> 1.</p> <p>Warstwa c: <i>Aegopodium podagraria</i> 4, <i>Anemone nemorosa</i> 2, <i>Carex remota</i> +, <i>Carex sylvatica</i> +, <i>Chaerophyllum hirsutum</i> 1, <i>Dentaria glandulosa</i> +, <i>Dryopteris carthusiana</i> +, <i>Ficaria verna</i> 2, <i>Fraxinus excelsior</i> +, <i>Galeobdolon luteum</i> 3, <i>Galium aparine</i> +, <i>Geranium robertianum</i> +, <i>Geum urbanum</i> +, <i>Lamium maculatum</i> +, <i>Padus avium</i> 2, <i>Petasites albus</i> 4, <i>Primula elatior</i> +, <i>Rubus caesius</i> +, <i>Senecio ovatus</i> +, <i>Stachys sylvatica</i> +, <i>Stellaria nemorum</i> 2, <i>Symphytum tuberosum</i> 1.</p> <p>Warstwa d: <i>Atrichum undulatum</i> 2, <i>Brachythecium</i> sp. 2, <i>Fissidens taxifolius</i> 1.</p>
Zdjęcie fitosocjologiczne III
<p>Położenie w układzie PUWG 1992: X: 205772,71; Y: 506277,31. Wysokość n.p.m. [m]: 461. Nachylenie [°]: —. Ekspozycja: — . Zwarcie warstwy a [%]: 80. Zwarcie warstwy b [%]: 60. Pokrycie warstwy c [%]: 90. Pokrycie warstwy d [%]: 20. Wysokość warstwy a [m]: 25. Wysokość warstwy b [m]: 3. Wysokość warstwy c [m]: 0,5. Powierzchnia zdjęcia [m²]: 100. Jednostka fitosocjologiczna: nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i></p>

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Skład gatunkowy

Warstwa a: *Alnus glutinosa* 5.

Warstwa b: *Fraxinus excelsior* 1, *Padus avium* 4, *Sambucus nigra* 1.

Warstwa c: *Acer platanoides* +, *Acer pseudoplatanus* +, *Aegopodium podagraria* 2, *Anemone nemorosa* 1, *Athyrium filix-femina* +, *Cardamine flexuosa* +, *Cerasus avium* +, *Carex sylvatica* +, *Chaerophyllum hirsutum* +, *Circaea lutetiana* 1, *Dentaria glandulosa* 4, *Dryopteris dilatata* +, *Ficaria verna* 1, *Fraxinus excelsior* 1, *Galeobdolon luteum* 3, *Galeopsis speciosa* +, *Geum urbanum* +, *Impatiens glandulifera* +, *Impatiens noli-tangere* 2, *Impatiens parviflora* 1, *Lamium maculatum* +, *Oxalis acetosella* +, *Padus avium* 1, *Primula elatior* 1, *Rubus caesius* +, *Sambucus nigra* +, *Senecio ovatus* +, *Sorbus aucuparia* +, *Stachys sylvatica* +, *Stellaria nemorum* 1, *Symphytum tuberosum* 1, *Urtica dioica* +.

Warstwa d: *Atrichum undulatum* 2, *Brachythecium* sp. 1.

TRANSEKT			
Wskaźniki	Opis	Wartość wskaźnika	Ocena wskaźnika
Powierzchnia siedliska		13,52 ha	FV
Specyficzna struktura i funkcje			U2
Gatunki charakterystyczne	Lista gatunków charakterystycznych (polska i łacińska nazwa); podać udział procentowy powierzchni zajętej przez każdy gatunek na transekcie (z dokładnością do 10%)	ChAss.: <i>Alnus incana</i> –a: 12%, b: 1%, c: 1%; ChAll.: <i>Padus avium</i> b: 55%, c: 1%, <i>Ficaria verna</i> 5%, <i>Stellaria nemorum</i> 10%; <i>Plagiomnium undulatum</i> 1%	U1
Gatunki dominujące	Lista gatunków dominujących na transekcie (polska i łacińska nazwa); podać udział procentowy powierzchni zajętej przez każdy gatunek na transekcie (z dokładnością do 10%); należy wymienić tylko gatunki o pokryciu $\geq 10\%$	A: <i>Alnus glutinosa</i> 60%. B: <i>Padus avium</i> 55%. C: <i>Aegopodium podagraria</i> 50%, <i>Galeobdolon luteum</i> 30%, <i>Stellaria nemorum</i> 10%, <i>Dentaria glandulosa</i> 10%, <i>Impatiens noli-tangere</i> 10%.	U1
Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	Liczba oraz procent pokrycia	Brak	FV
Obce gatunki inwazyjne w runie i podszybie	Lista inwazyjnych gatunków obcych geograficznie (polska i łacińska nazwa); podać udział powierzchni zajętej przez każdy gatunek na transekcie (z dokładnością do 10%)	<i>Impatiens glandulifera</i> 1%, <i>Impatiens parviflora</i> 1%.	U1
Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	Lista gatunków (polska i łacińska nazwa); podać udział powierzchni zajętej przez każdy gatunek na transekcie (z dokładnością do 10%)	Brak	FV

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Martwe drewno	Objętość martwego drewna w m ³ w przeliczeniu na hektar	10–20 m ³ na ha	U1
Martwe drewno wielkowiekowe (leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm średnicy)⁵¹	Oszacowanie liczby takich fragmentów na 1 ha	3–5 sztuk na ha	U1
Naturalność koryta rzecznej⁵²	Opis	Brak przekształceń	FV
Reżim wodny⁵³	Opis	Normalne, nie ma antropogenicznych zniekształceń reżimu wodnego	FV
Wiek drzewostanu	Wiek drzewostanu i jego wyrównanie, udział drzew >100 lat; udział drzew >50 lat	Drzewostan zróżnicowany wiekowo, lecz udział starych drzew nieznaczny udział drzew >100 lat: 0% udział drzew >50 lat: 60%	U1
Pionowa struktura roślinności	Opis	Naturalna, zróżnicowana	FV
Naturalne odnowienie drzewostanu	Procent pokrycia transektu przez naturalne odnowienie (jeśli różne gatunki podać procent dla każdego gatunku)	<i>Acer pseudoplatanus</i> 1% <i>Alnus incana</i> 1% <i>Fraxinus excelsior</i> 1% <i>Padus avium</i> 1%	FV
Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Opisać i ocenić intensywność	Brak	FV
Inne zniekształcenia	Opis	Obecność śladów ciągnika	U1
Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska⁵⁴	Lista gatunków i opis ich stanu ochrony. Wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane	Brak danych	XX
Perspektywy ochrony	Brak jest istotnych zagrożeń dla płatów siedliska.		FV
Ocena ogólna	Powierzchnia siedliska o różnym stanie zachowania na stanowisku	FV	0%
		U1	100%
		U2	0%

⁵¹ próg grubości obniżany do 30 cm gdy z przyczyn naturalnych drzewa nie dorastają do 50 cm grubości

⁵² stosować tylko, jeżeli występowanie łągu jest związane z ciekami

⁵³ w tym rytm zalewów, jeśli występują

⁵⁴ wskaźnik fakultatywny, stosować tylko gdy są odpowiednie dane

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Działalność człowieka				
Kod	Nazwa działalności	Intensywność	Wpływ	Opis
E03.01	pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych	A	0	Zaśmiecenie

Objaśnienia: kolumna „ocena wskaźnika” w polu „transekt” — skala stanu wskaźników/ parametrów zgodna z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000 (Dz.U. z 2010 r. Nr 64, poz. 401): FV — właściwy; U1 — niezadowolający, U2 — zły; XX — nieznan.

Przeprowadzona analiza struktury nadrzecznej olszyny górskiej wskazuje na potrzebę zwalczania inwazyjnych gatunków roślin, spośród których największe zagrożenie stanowi rdestowiec ostrokończysty *Reynoutria japonica* oraz barszcz Mantegazziego *Heracleum mantegazzianum* (fot. 4). Aby poprawić stan siedliska przyrodniczego konieczne jest również pozostawianie martwego drewna, przyczyniającego się istotnie do zwiększenia różnorodności gatunkowej. Lokalizacja lasów łęgowych w pobliżu zabudowy mieszkaniowej może utrudniać realizację tego zalecenia, stąd też konieczna staje się edukacja ekologiczna, uwzględniająca rolę martwego drewna w ekosystemach leśnych.

Silne zaśmiecenie łągów (fot. 46) wymaga również podjęcia zarówno konkretnych działań polegających na likwidacji dzikich wysypisk odpadów, jak również działań o charakterze edukacyjnym.

2.2. Flora roślin naczyniowych

Zbigniew Wilczek Paweł Nejfeld

2.2.1. Metodyka badań flory naczyniowej

Badania zróżnicowania flory roślin naczyniowych przeprowadzono metodą spisów florystycznych. Szczególną uwagę poświęcono gatunkom chronionym, rzadkim, zagrożonym i inwazyjnym. Dla każdego odnalezonego stanowiska rośliny z tej grupy pobrano informacje o położeniu — współrzędne geograficzne, za pomocą odbiornika GPS Garmin. Poza tym w spisie florystycznym uwzględniono gatunki odnotowane w trakcie poprzedniej waloryzacji (Wilczek i in. 1999). Chronione gatunki zostały wyznaczone zgodnie z aktualnie obowiązującym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014 poz. 1409). Kategorię zagrożenia gatunków rzadkich w województwie śląskim oraz ich wykaz przygotowano w oparciu o pracę pod redakcją Parusela i Urbisza (red., 2012). Wykaz gatunków obcych i inwazyjnych wraz z ich statusem sporządzono w oparciu o pracę Tokarskiej-Guzik i in. (2012).

Dla potrzeb waloryzacji wskazano także drzewa, kwalifikujące się do ochrony w formie pomników przyrody. Za pomniki przyrody najczęściej uznawane są okazałe egzemplarze drzew, których pnie osiągają wymiary przedstawione w tabeli 15 (Pawlaczyk, Jermaczek 1997).

Tabela 15. Minimalne wymiary drzew kwalifikujące je na pomniki przyrody

1	2	3
Gatunki	Minimalne średnice pnia na wysokości 1,3 m	Minimalne obwody pnia na wysokości 1,3 m
Dąb szypułkowy, topola biała, topola czarna	120	377
Dąb bezszypułkowy, jodła, lipy, modrzewie, sosna, świerk, buk, wierzba biała, wierzba krucha	100	314
Jawor, jesion	80	251
Klon, osika, wiązy, brzoza brodawkowata	70	220
Brzoza omszona, grab	60	188
Grusza, jarzab, klon polny	50	157
Czeremcha, czereśnia, głogi, jabłoń dzika, leszczyna, szakłak	30	94

Oczywiście podane wymiary są tylko wskazówką. W indywidualnych przypadkach, jeśli drzewo jest wyjątkowo dorodne, rozłożyste, stoi w interesującym, często odwiedzanym punkcie i w jakiś sposób zaistniało w świadomości lokalnej społeczności, można je uznać za pomnik przyrody mimo mniejszych niż podano powyżej wymiarów. Podane wymiary dotyczą

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

w zasadzie pojedynczych drzew; w przypadku alei, czy większych skupień w skład takiego „zbiorowego” pomnika mogą wchodzić drzewa o znacznie mniejszych pierśnicach.

2.2.2. Bogactwo gatunkowe i różnicowanie taksonomiczne flory

W omawianym obszarze stwierdzono występowanie 385 gatunków roślin naczyniowych, reprezentujących 80 rodzin. 10 gatunków z 5 rodzin to rośliny zarodnikowe, podczas gdy pozostałych 375 z 75 rodzin to rośliny nasienne, spośród których 6 gatunków z dwóch rodzin reprezentuje nagozalążkowe, a 369 z 73 rodzin okrytozalążkowe. Z kolei wśród okrytozalążkowych, 68 gatunków to rośliny jednoliścienne, zgrupowane w 14 rodzin, a 301 z 59 rodzin to dwuliścienne.

13 najliczniejszych w gatunki rodzin, skupia w sobie ponad 67% wszystkich gatunków naczyniowych (tab. 16). Najwięcej przedstawicieli liczą sobie rodziny astrowatych *Asteraceae* (52 – 13,5 % flory) oraz traw *Poaceae* (41 – 10,6% flory). Aż 38 rodzin jest reprezentowanych w obszarze badań przez pojedyncze gatunki.

Pełną listę flory naczyniowej omawianego obszaru prezentuje tabela 17.

Tabela 16. Struktura taksonomiczna flory naczyniowej obszaru opracowania

1	2	3
Rodzina	Liczba gatunków	% flory
<i>Asteraceae</i> — astrowate (złożone)	52	13,5
<i>Poaceae</i> — wiechlinowate (trawy)	41	10,6
<i>Rosaceae</i> — różowate	25	6,5
<i>Fabaceae</i> — bobowate (motylkowate)	21	5,5
<i>Caryophyllaceae</i> — goździkowate	20	5,2
<i>Brassicaceae</i> — kapustowate (krzyżowe)	18	4,7
<i>Lamiaceae</i> — jasnotowate (wargowe)	17	4,4
<i>Scrophulariaceae</i> — trędownikowate	13	3,4
<i>Apiaceae</i> — selerowate (baldaszkowate)	12	3,1
<i>Onagraceae</i> — wiesiołkowate	11	2,9
<i>Cyperaceae</i> — ciborowate (turzycowate)	10	2,6
<i>Polygonaceae</i> — rdestowate	9	2,3
<i>Ranunculaceae</i> — jaskrowate	8	2,1
Razem (najliczniejsze rodziny)	257	66,8
Pozostałe	128	33,2

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Tabela 17. Lista gatunków roślin naczyniowych stwierdzonych na obszarze opracowania

1	2	3	4
L.p.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Rodzina
1	<i>Abies alba</i> MILL.	Jodła pospolita	Pinaceae
2	<i>Acer platanoides</i> L.	Klon zwyczajny	Aceraceae
3	<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	Klon jawor	Aceraceae
4	<i>Achillea millefolium</i> L.	Krwawnik pospolity	Asteraceae
5	<i>Actaea spicata</i> L.	Czerniec gronkowy	Ranunculaceae
6	<i>Adoxa moschatellina</i> L.	Piżmaczek wiosenny (fot. 32)	Adoxaceae
7	<i>Aegopodium podagraria</i> L.	Podagrycznik pospolity	Apiaceae
8	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	Kasztanowiec zwyczajny	Hippocastanaceae
9	<i>Agrostis capillaris</i> L.	Mietlica pospolita	Poaceae
10	<i>Agrostis gigantea</i> ROTH	Mietlica olbrzymia	Poaceae
11	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Mietlica rozłogowa	Poaceae
12	<i>Ajuga reptans</i> L.	Dąbrowka rozłogowa	Lamiaceae
13	<i>Alchemilla acutiloba</i> OPIZ	Przywrotnik ostroklapowy	Rosaceae
14	<i>Alchemilla gracilis</i> OPIZ	Przywrotnik połyskujący	Rosaceae
15	<i>Alchemilla monticola</i> OPIZ	Przywrotnik pasterski	Rosaceae
16	<i>Alisma plantago-aquatica</i> L.	Żabieniec babka wodna	Alismataceae
17	<i>Alliaria petiolata</i> (M. BIEB) CAVARA & GRANDE	Czosnaczek pospolity	Brassicaceae
18	<i>Allium ursinum</i> L.	Czosnek niedźwiedzi (fot. 38)	Alliaceae
19	<i>Alnus glutinosa</i> (L.) GAERTN.	Olsza czarna	Betulaceae
20	<i>Alnus incana</i> (L.) MOENCH	Olsza szara	Betulaceae
21	<i>Alopecurus geniculatus</i> L.	Wyczyniec kolankowy	Poaceae
22	<i>Alopecurus pratensis</i> L.	Wyczyniec łąkowy	Poaceae
23	<i>Anemone nemorosa</i> L.	Zawilec gajowy (fot. 3)	Ranunculaceae
24	<i>Angelica sylvestris</i> L.	Dzięgiel leśny	Apiaceae
25	<i>Anthemis arvensis</i> L.	Rumian polny	Asteraceae
26	<i>Anthoxanthum odoratum</i> L.	Tomka wonna	Poaceae
27	<i>Anthriscus sylvestris</i> (L.) HOFM.	Trybula lśniaca	Apiaceae
28	<i>Anthyllis vulneraria</i> L.	Przelot pospolity	Fabaceae
29	<i>Aquilegia vulgaris</i> L.	Orlik pospolity (fot. 35)	Ranunculaceae
30	<i>Arctium lappa</i> L.	Łopian większy	Asteraceae
31	<i>Arctium minus</i> (HILL) BERNH.	Łopian mniejszy	Asteraceae
32	<i>Arenaria serpyllifolia</i> L.	Piaskowiec macierzankowy	Caryophyllaceae
33	<i>Armoracia rusticana</i> P. GAERTN.	Chrzan pospolity	Brassicaceae
34	<i>Arrhenatherum elatius</i> (L.) P. BEAUV.	Rajgras wyniosły	Poaceae
35	<i>Artemisia vulgaris</i> L.	Bylica pospolita	Asteraceae

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4
36	<i>Aruncus sylvestris</i> KOSTEL.	Parzydło leśne (fot. 29)	Rosaceae
37	<i>Asarum europaeum</i> L.	Kopytnik pospolity	Aristolochiaceae
38	<i>Athyrium filix-femina</i> (L.) ROTH	Wietlica samicza	Woodsiaceae
39	<i>Avenula pubescens</i> (HUDS.) DUMORT.	Owsica omszona	Poaceae
40	<i>Barbarea vulgaris</i> R. BB.	Gorzycznik pospolity (fot. 14, 33, 50)	Brassicaceae
41	<i>Bellis perennis</i> L.	Stokrotka pospolita	Asteraceae
42	<i>Betonica officinalis</i> L.	Bukwica zwyczajna (fot. 60)	Lamiaceae
43	<i>Betula pendula</i> ROTH	Brzoza brodawkowata	Betulaceae
44	<i>Bidens tripartita</i> L.	Uczep trójlistkowy	Asteraceae
45	<i>Blechnum spicant</i> (L.) ROTH	Podrzeń żebrowiec (fot. 7)	Blechnaceae
46	<i>Briza media</i> L.	Drżączka średnia	Poaceae
47	<i>Bromus hordaceus</i> L.	Stokłosa miękka	Poaceae
48	<i>Bunias orientalis</i> L.	Rukiwnik wschodni	Brassicaceae
49	<i>Calamagrostis epigejos</i> (L.) ROTH.	Trzcinnik piaszkowy	Poaceae
50	<i>Calendula officinalis</i> L.	Nagietek lekarski	Asteraceae
51	<i>Callitriche cophocarpa</i> SENDTN.	Rzęśl długoszyjkowa	Callitrichaceae
52	<i>Callitriche verna</i> L. EM. LOENNR.	Rzęśl wiosenna	Callitrichaceae
53	<i>Caltha palustris</i> L.	Knieć błotna	Ranunculaceae
54	<i>Calystegia sepium</i> (L.) R. BR.	Kielisznik zaroślowy	Convolvulaceae
55	<i>Campanula patula</i> L.	Dzwonek rozpierzchły	Campanulaceae
56	<i>Campanula trachelium</i> L.	Dzwonek pokrzywolistny	Campanulaceae
57	<i>Capsella bursa-pastoris</i> (L.) MEDIK.	Tasznik pospolity	Brassicaceae
58	<i>Cardamine amara</i> L.	Rzeżucha gorzka	Brassicaceae
59	<i>Cardamine flexuosa</i> WITH.	Rzeżucha leśna (fot. 39)	Brassicaceae
60	<i>Cardamine impatiens</i> L.	Rzeżucha niecierpkowa	Brassicaceae
61	<i>Cardamine pratensis</i> L.	Rzeżucha łąkowa	Brassicaceae
62	<i>Cardaminopsis arenosa</i> (L.) HAYEK	Rzeżusznik piaszkowy	Brassicaceae
63	<i>Carduus personata</i> (L.) JACQ.	Oset łopianowaty	Asteraceae
64	<i>Carex brizoides</i> L.	Turzyca drżączkowata	Cyperaceae
65	<i>Carex digitata</i> L.	Turzyca palczasta	Cyperaceae
66	<i>Carex hirta</i> L.	Turzyca owłosiona	Cyperaceae
67	<i>Carex nigra</i> REICHARD	Turzyca pospolita	Cyperaceae
68	<i>Carex pilulifera</i> L.	Turzyca pigułkowata	Cyperaceae
69	<i>Carex remota</i> L.	Turzyca rzadkokłosa	Cyperaceae
70	<i>Carex rostrata</i> STOKES	Turzyca dzióbkowata	Cyperaceae
71	<i>Carex sylvatica</i> HUDS.	Turzyca leśna	Cyperaceae
72	<i>Carum carvi</i> L.	Kminek zwyczajny	Apiaceae
73	<i>Centaurea jacea</i> L.	Chaber łąkowy	Asteraceae
74	<i>Centaurea oxylepis</i> HAYEK	Chaber osrołuskowy	Asteraceae
75	<i>Cerastium arvense</i> L.	Rogownica polna	Caryophyllaceae

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4
76	<i>Cerastium holosteoides</i> FR. EM. HYL.	Rogownica pospolita	Caryophyllaceae
77	<i>Cerasus avium</i> (L.) MOENCH	Czereśnia dzika	Rosaceae
78	<i>Chaenorhinum minus</i> (L.) LANGE	Lniczka mała	Scrophulariaceae
79	<i>Chaerophyllum aromaticum</i> L.	Świerząbek korzenny	Apiaceae
80	<i>Chaerophyllum hirsutum</i> L.	Świerząbek orzęsiony	Apiaceae
81	<i>Chaerophyllum temulum</i> L.	Świerząbek gajowy	Apiaceae
82	<i>Chamomilla recutita</i> (L.) RAYSCH.	Rumianek pospolity	Asteraceae
83	<i>Chamomilla suaveolens</i> (PURSH) RYDB.	Rumianek bezpromieniowy	Asteraceae
84	<i>Chelidonium majus</i> L.	Glistnik jaskółcze ziele	Papaveraceae
85	<i>Chenopodium album</i> L.	Komosa biała	Chenopodiaceae
86	<i>Chrysosplenium alternifolium</i> L.	Śledziennica skrętolistna (fot. 42)	Saxifragaceae
87	<i>Circea alpina</i> L.	Czartawa drobna	Onagraceae
88	<i>Circaea lutetiana</i> L.	Czartawa pospolita	Onagraceae
89	<i>Cirsium arvense</i> (L.) SCOP.	Ostrożeń polny	Asteraceae
90	<i>Cirsium oleraceum</i> (L.) SCOP.	Ostrożeń warzywny	Asteraceae
91	<i>Cirsium palustre</i> (L.) SCOP.	Ostrożeń błotny	Asteraceae
92	<i>Cirsium rivulare</i> (JACQ.) ALL.	Ostrożeń łąkowy	Asteraceae
93	<i>Cirsium vulgare</i> (SAVI) TEN.	Ostrożeń lancetowaty	Asteraceae
94	<i>Conyza canadensis</i> (L.) CRONQUIST	Konyza kanadyjska	Asteraceae
95	<i>Cornus sanguinea</i> L.	Dereń świdwa	Cornaceae
96	<i>Corydalis cava</i> SCHWEIGG. ET KOERTE	Kokorycz pusta (fot. 8)	Fumariaceae
97	<i>Corylus avellana</i> L.	Leszczyna pospolita	Betulaceae
98	<i>Cosmos bipinnatus</i> CAV.	Kosmos pierzasty	Asteraceae
99	<i>Crataegus monogyna</i> JACQ.	Głóg jednoszyjkowy	Rosaceae
100	<i>Crepis capillaris</i> (L.) WALLR.	Pępawa zielona	Asteraceae
101	<i>Crepis paludosa</i> (L.) MOENCH	Pępawa błotna	Asteraceae
102	<i>Cruciata glabra</i> (L.) EHREND.	Przytulinka wiosenna	Rubiaceae
103	<i>Cruciata laevipes</i> OPIZ	Przytulinka krzyżowa	Rubiaceae
104	<i>Cynosurus cristatus</i> L.	Grzebienica pospolita	Poaceae
105	<i>Cystopteris fragilis</i> (L.) BERNH.	Paprotnica krucha	Woodsiaceae
106	<i>Dactylis glomerata</i> L.	Kupkówka pospolita	Poaceae
107	<i>Dactylis polygama</i> HORV.	Kupkówka Aschersona	Poaceae
108	<i>Dactylorhiza majalis</i> (RCHB.) P.F. HUNT ET SUMMERH.	Kukułka szerokolistna (fot. 9)	Orchidaceae
109	<i>Daphne mezereum</i> L.	Wawrzynek wilczełyko	Thymelaeaceae
110	<i>Daucus carota</i> L.	Marchew zwyczajna	Apiaceae
111	<i>Dentaria bulbifera</i> L.	Żywiec cebulkowy	Brassicaceae
112	<i>Dentaria glandulosa</i> WALDST.	Żywiec gruczołowaty (fot. 2)	Brassicaceae
113	<i>Deschampsia caespitosa</i> (L.) P. BEAUV.	Śmiełek darniowy	Poaceae
114	<i>Dianthus barbatus</i> L.	Goździk brodaty	Caryophyllaceae
115	<i>Dipsacus sylvestris</i> HUDS.	Szczęć pospolita	Dipsacaceae

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4
116	<i>Dryopteris carthusiana</i> (Vill.) FUCHS	Nerecznica krótkoostna	Dryopteridaceae
117	<i>Dryopteris dilatata</i> (Hoffm.) A. GRAY	Nerecznica szerokolistna	Dryopteridaceae
118	<i>Dryopteris filix-mas</i> (L.) SCHOTT	Nerecznica samcza	Dryopteridaceae
119	<i>Echium vulgare</i> L.	Żmijowiec zwyczajny	Boraginaceae
120	<i>Elymus caninus</i> (L.) L.	Perz psi	Poaceae
121	<i>Elymus repens</i> (L.) GOULD	Perz właściwy	Poaceae
122	<i>Epilobium ciliatum</i> RAF.	Wierzbownica gruczołowata	Onagraceae
123	<i>Epilobium collinum</i> C.C. GMEL.	Wierzbownica wzgórzowa	Onagraceae
124	<i>Epilobium hirsutum</i> L.	Wierzbownica orzęsiona	Onagraceae
125	<i>Epilobium montanum</i> L.	Wierzbownica górska	Onagraceae
126	<i>Epilobium palustre</i> L.	Wierzbownica błotna	Onagraceae
127	<i>Epilobium parviflorum</i> SCHREB.	Wierzbownica różgowata	Onagraceae
128	<i>Epilobium roseum</i> SCHREB.	Wierzbownica bladuróżowa	Onagraceae
129	<i>Equisetum fluviatile</i> L.	Skrzyp bagienny	Equisetaceae
130	<i>Equisetum palustre</i> L.	Skrzyp błotny	Equisetaceae
131	<i>Euonymus europaea</i> L.	Trzmielina pospolita	Celastraceae
132	<i>Eupatorium cannabinum</i> L.	Sadziec konopiasty	Asteraceae
133	<i>Euphorbia amygdaloides</i> L.	Wilczomlec migdałolistny (fot. 44)	Euphorbiaceae
134	<i>Euphorbia cyparissias</i> L.	Wilczomlec sosnka	Euphorbiaceae
135	<i>Euphorbia lathyris</i> L.	Wilczomlec groszkowy	Euphorbiaceae
136	<i>Euphrasia rostkoviana</i> HAYNE	Świećlik łąkowy	Scrophulariaceae
137	<i>Fagus sylvatica</i> L.	Buk zwyczajny	Fagaceae
138	<i>Festuca arundinacea</i> SCHREB.	Kostrzewa trzcinowa	Poaceae
139	<i>Festuca gigantea</i> (L.) VILL.	Kostrzewa olbrzymia	Poaceae
140	<i>Festuca ovina</i> LAM.	Kostrzewa różnolistna	Poaceae
141	<i>Festuca pratensis</i> HUDS.	Kostrzewa łąkowa	Poaceae
142	<i>Festuca rubra</i> L.	Kostrzewa czerwona	Poaceae
143	<i>Ficaria verna</i> HUDS.	Ziarnopłon wiosenny	Ranunculaceae
144	<i>Filipendula ulmaria</i> (L.) MAXIM.	Wiązówka błotna	Rosaceae
145	<i>Fragaria vesca</i> L.	Poziomka pospolita	Rosaceae
146	<i>Fragaria ×ananassa</i> DUCHESNE	Poziomka truskawka	Rosaceae
147	<i>Frangula alnus</i> MILL.	Kruszyna pospolita	Rhamnaceae
148	<i>Fraxinus excelsior</i> L.	Jesion wyniosły	Oleaceae
149	<i>Galanthus nivalis</i> L.	Śnieżyczka przebiśnieg	Amaryllidaceae
150	<i>Galeobdolon luteum</i> HUDS.	Gajowiec żółty	Lamiaceae
151	<i>Galeopsis pubescens</i> BESSER.	Poziewnik miękkowłosy	Lamiaceae
152	<i>Galeopsis speciosa</i> MILL.	Poziewnik pstry	Lamiaceae
153	<i>Galeopsis tetrahit</i> L.	Poziewnik szorstki	Lamiaceae
154	<i>Galinsoga ciliata</i> (RAF.) BLAKE	Żółtlica owłosiona	Asteraceae

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4
155	<i>Galinsoga parviflora</i> CAV	Żółtlica drobnokwiatowa	Asteraceae
156	<i>Galium aparine</i> L.	Przytulia czepna	Rubiaceae
157	<i>Galium odoratum</i> (L.) SCOP.	Przytulia wonna	Rubiaceae
158	<i>Galium mollugo</i> L.	Przytulia pospolita	Rubiaceae
159	<i>Galium schultesii</i> L.	Przytulia Schultesa	Rubiaceae
160	<i>Geranium columbinum</i> L.	Bodziszek gołębi	Geraniaceae
161	<i>Geranium phaeum</i> L.	Bodziszek żałobny (fot. 5)	Geraniaceae
162	<i>Geranium pusillum</i> L.	Bodziszek drobny	Geraniaceae
163	<i>Geranium robertianum</i> L.	Bodziszek cuchnący	Geraniaceae
164	<i>Geum urbanum</i> L.	Kuklik pospolity	Rosaceae
165	<i>Glechoma hederacea</i> L.	Bluszczyk kurdybanek	Lamiaceae
166	<i>Glechoma hirsuta</i> WALDST. ET KIT.	Bluszczyk kosmaty	Lamiaceae
167	<i>Glyceria fluitans</i> (L.) R. BR.	Manna jadalna	Poaceae
168	<i>Glyceria notata</i> CHEVALL.	Manna fałdowana	Poaceae
169	<i>Helianthus annuus</i> L.	Słonecznik zwyczajny	Asteraceae
170	<i>Heracleum mantegazzianum</i> SOMMIER ET LEVIER	Barszcz Mantegazziego (fot. 4)	Apiaceae
171	<i>Heracleum sphondylium</i> L.	Barszcz zwyczajny	Apiaceae
172	<i>Hemerocallis</i> sp.	Liliowiec	Hemerocallidaceae
173	<i>Herniaria glabra</i> L.	Połoncznik nagi	Caryophyllaceae
174	<i>Hesperis matronalis</i> L.	Wieczornik damski	Brassicaceae
175	<i>Hieracium lachenalii</i> C. C. GMEL.	Jastrzębiec Lachenala	Asteraceae
176	<i>Hieracium murorum</i> L.	Jastrzębiec leśny	Asteraceae
177	<i>Hieracium pilosella</i> L.	Jastrzębiec kosmaczek	Asteraceae
178	<i>Hieracium sabaudum</i> L.	Jastrzębiec sabaudzki	Asteraceae
179	<i>Holcus lanatus</i> L.	Kłósówka wełnista	Poaceae
180	<i>Holcus mollis</i> L.	Kłósówka miękka	Poaceae
181	<i>Hypericum maculatum</i> CRANZ	Dziurawiec czteroboczny	Hypericaceae
182	<i>Hypericum perforatum</i> L.	Dziurawiec zwyczajny	Hypericaceae
183	<i>Hypochoeris radicata</i> L.	Prosienicznik szorstki	Asteraceae
184	<i>Impatiens glandulifera</i> ROYLE	Niecierpek gruczołowaty	Balsaminaceae
185	<i>Impatiens noli-tangere</i> L.	Niecierpek pospolity	Balsaminaceae
186	<i>Impatiens parviflora</i> DC.	Niecierpek drobnokwiatowy	Balsaminaceae
187	<i>Iris pseudoacorus</i> L.	Kosaciec żółty	Iridaceae
188	<i>Iris sibirica</i> L.	Kosaciec syberyjski	Iridaceae
189	<i>Isolepis setacea</i> (L.) R. Br.	Sitniczka szczecinowata	Cyperaceae
190	<i>Juglans regia</i> L.	Orzech włoski	Juglandaceae
191	<i>Juncus effusus</i> L.	Sit rozpierzchły	Juncaceae
192	<i>Juncus tenuis</i> WILLD.	Sit chudy	Juncaceae
193	<i>Lamium maculatum</i> L.	Jasnota plamista	Lamiaceae
194	<i>Lapsana communis</i> L.	Łoczyga pospolita	Asteraceae

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4
195	<i>Lathraea squamaria</i> L.	Łuskiewnik różowy (fot. 24, 25)	Scrophulariaceae
196	<i>Lathyrus pratensis</i> L.	Groszek łąkowy	Fabaceae
197	<i>Lathyrus sylvestris</i> L.	Groszek leśny	Fabaceae
198	<i>Lemna minor</i> L.	Rzęsa drobna	Lemnaceae
199	<i>Leontodon autumnalis</i> L.	Brodawnik jesienny	Asteraceae
200	<i>Leontodon hispidus</i> L.	Brodawnik zwyczajny	Asteraceae
201	<i>Lepidium ruderae</i> L.	Pieprzyca gruzowa	Brassicaceae
202	<i>Leucanthemum vulgare</i> LAM.	Jastrun właściwy	Asteraceae
203	<i>Ligustrum vulgare</i> L.	Ligustr pospolity	Oleaceae
204	<i>Linaria vulgaris</i> MILL.	Lnica pospolita	Scrophulariaceae
205	<i>Lilium martagon</i> L.	Lilia złotogłów	Liliaceae
206	<i>Lolium multiflorum</i> LAM.	Życica wielokwiatowa	Poaceae
207	<i>Lolium perenne</i> L.	Życica trwała	Poaceae
208	<i>Lonicera nigra</i> L.	Wiciokrzew czarny	Caprifoliaceae
209	<i>Lotus corniculatus</i> L.	Komonica zwyczajna	Fabaceae
210	<i>Lotus uliginosus</i> SCHKUHR	Komonica błotna	Fabaceae
211	<i>Lupinus polyphyllus</i> LINDL.	Łubin trwały	Fabaceae
212	<i>Luzula campestris</i> (L.) DC.	Kosmatka polna	Juncaceae
213	<i>Luzula luzulina</i> (VILL.) DALLA TORRE ET SARNTH.	Kosmatka żółtawa	Juncaceae
214	<i>Luzula luzuloides</i> (LAM.) DANDY ET WILMOTT	Kosmatka gajowa	Juncaceae
215	<i>Lychnis flos-cuculi</i> L.	Firletka poszarpana	Caryophyllaceae
216	<i>Lycopersicon esculentum</i> MILL.	Pomidor zwyczajny	Solanaceae
217	<i>Lycopus europaeus</i> L.	Karbieńiec pospolity	Lamiaceae
218	<i>Lysimachia nemorum</i> L.	Tojeść gajowa	Primulaceae
219	<i>Lysimachia nummularia</i> L.	Tojeść kropkowana	Primulaceae
220	<i>Lysimachia vulgaris</i> L.	Tojeść pospolita	Primulaceae
221	<i>Lythrum salicaria</i> L.	Krwawnica pospolita	Lythraceae
222	<i>Mahonia aquifolium</i> (PURSH) NUTT.	Mahonia pospolita	Berberidaceae
223	<i>Malva alcea</i> L.	Śláz zygmarek	Malvaceae
224	<i>Matricaria perforata</i> MERAT	Maruna bezwonna	Asteraceae
225	<i>Matteucia struthiopteris</i> (L.) TOD.	Pióropusznik strusi (fot. 19)	Woodsiaceae
226	<i>Medicago lupulina</i> L.	Lucerna nerkowata	Fabaceae
227	<i>Medicago sativa</i> L.	Lucerna siewna	Fabaceae
228	<i>Melandrium album</i> (MILL.) GARCKE	Bniec biały	Caryophyllaceae
229	<i>Melandrium rubrum</i> (WEIGEL) GARCKE	Bniec czerwony	Caryophyllaceae
230	<i>Melica nutans</i> L.	Perłówka zwisła	Poaceae
231	<i>Melilotus alba</i> MEDIK.	Nostrzyk biały	Fabaceae
232	<i>Mentha aquatica</i> L.	Mięta nadwodna	Lamiaceae
233	<i>Mentha arvensis</i> L.	Mięta polna	Lamiaceae
234	<i>Mentha longifolia</i> L.	Mięta długolistna	Lamiaceae

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4
235	<i>Moehringia trinervia</i> (L.) CLAIRV.	Możylinek trójlistkowy	Caryophyllaceae
236	<i>Muscari botryoides</i> (L.) MILL..	Szafirek drobnokwiatowy	Hyacinthiaceae
237	<i>Mycelis muralis</i> (L.) DUMORT.	Salatnik leśny	Asteraceae
238	<i>Myosotis arvensis</i> (L.) HILL.	Niezapominajka polna	Boraginaceae
239	<i>Myosotis palustris</i> L. EM. RCHB.	Niezapominajka błotna	Boraginaceae
240	<i>Myosoton aquaticum</i> (L.) MOENCH	Kościenica błotna	Caryophyllaceae
241	<i>Oenothera biennis</i> L.	Wiesiołek dwuletni	Onagraceae
242	<i>Oenothera rubricaulis</i> KLEB.	Wiesiołek czerwonołodygowy	Onagraceae
243	<i>Oreopteris limbosperma</i> (Bellardi ex All.) HOLUB	Zaproć górska	Thelypteridaceae
244	<i>Oxalis acetosella</i> L.	Szczawik zajęczy	Oxalidaceae
245	<i>Oxalis fontana</i> BUNGE	Szczawik żółty	Oxalidaceae
246	<i>Padus avium</i> MILL.	Czeremcha zwyczajna	Rosaceae
247	<i>Parthenocissus inserta</i> FRITSCH	Winobluszcz zaroślowy	Vitaceae
248	<i>Parthenocissus quinquefolia</i> (L.) PLANCH. IN A. ET C. DC.	Winobluszcz pięciolistkowy	Vitaceae
249	<i>Petasites albus</i> (L.) GAERTN.	Lepięznik biały (fot. 15)	Asteraceae
250	<i>Petasites hybridus</i> (L.)	Lepięznik różowy (fot. 16, 17)	Asteraceae
251	<i>Petasites kablikianus</i> TAUSCH EX BERCHT.	Lepięznik wyłysiały (fot. 18)	Asteraceae
252	<i>Phalaris arundinacea</i> L.	Mozga trzcinowata	Poaceae
253	<i>Philadelphus coronarius</i> L.	Jaśminowiec wonny	Hydrangeaceae
254	<i>Phleum pratense</i> L.	Tymotka łąkowa	Poaceae
255	<i>Phragmites australis</i> (Cav.) TRIN.	Trzcina pospolita	Poaceae
256	<i>Physocarpus opulifolius</i> (L.) MAXIM.	Pęcherznica kalinolistna	Rosaceae
257	<i>Phyteuma spicatum</i> L.	Zerwa kłosowa	Campanulaceae
258	<i>Picea abies</i> (L.) H. KARST.	Świerk pospolity	Pinaceae
259	<i>Picea pungens</i> ENGELM.	Świerk kłujący	Pinaceae
260	<i>Pinus sylvestris</i> L.	Sosna zwyczajna	Pinaceae
261	<i>Plantago lanceolata</i> L.	Babka lancetowata	Plantaginaceae
262	<i>Plantago major</i> L.	Babka zwyczajna	Plantaginaceae
263	<i>Poa annua</i> L.	Wiechlina roczna	Poaceae
264	<i>Poa compressa</i> L.	Wiechlina spłaszczona	Poaceae
265	<i>Poa nemoralis</i> L.	Wiechlina gajowa	Poaceae
266	<i>Poa palustris</i> L.	Wiechlina błotna	Poaceae
267	<i>Poa pratensis</i> L.	Wiechlina łąkowa	Poaceae
268	<i>Poa trivialis</i> L.	Wiechlina zwyczajna	Poaceae
269	<i>Polygala vulgaris</i> L.	Krzyżownica zwyczajna	Polygalaceae
270	<i>Polygonatum multiflorum</i> (L.) ALL.	Kokoryczka wielokwiatowa	Convallariaceae
271	<i>Polygonum amphibium</i> L.	Rdest ziemnowodny	Polygonaceae

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4
272	<i>Polygonum aviculare</i> L.	Rdest ptasi	Polygonaceae
273	<i>Polygonum hydropiper</i> L.	Rdest ostrogorzki	Polygonaceae
274	<i>Polygonum persicaria</i> L.	Rdest plamisty	Polygonaceae
275	<i>Populus maximowiczii</i> „Hybrida 275”	Topola 275	Salicaceae
276	<i>Populus tremula</i> L.	Topola osika	Salicaceae
277	<i>Potentilla anserina</i> L.	Pięciornik gęsi	Rosaceae
278	<i>Potentilla erecta</i> (L.) RAEUSCH.	Pięciornik kurze ziele	Rosaceae
279	<i>Potentilla neummanniana</i> RCHB.	Pięciornik wiosenny	Rosaceae
280	<i>Potentilla reptans</i> L.	Pięciornik rozłogowy	Rosaceae
281	<i>Primula elatior</i> (L.) HILL	Pierwiosnek wyniosły (fot. 30, 31)	Primulaceae
282	<i>Primula vulgaris</i> HUDS.	Pierwiosnek bezlodygowy	Primulaceae
283	<i>Prunella vulgaris</i> L.	Głowienka pospolta	Lamiaceae
284	<i>Prunus spinosa</i> L.	Śliwa tarnina (fot. 43)	Rosaceae
285	<i>Pseudotsuga menziesii</i> (MIRB.) FRANCO	Daglezja zielona	Pinaceae
286	<i>Quercus robur</i> L.	Dąb szypułkowy	Fagaceae
287	<i>Ranunculus acris</i> L.	Jaskier ostry	Ranunculaceae
288	<i>Ranunculus auricomus</i> L.	Jasier różnolistny	Ranunculaceae
289	<i>Ranunculus repens</i> L.	Jaskier rozłogowy	Ranunculaceae
290	<i>Reynoutria japonica</i> HOUTT.	Rdestowiec ostrokończysty	Polygonaceae
291	<i>Rhinanthus serotinus</i> (SCHÖNH.) OBORNÝ	Szeleżnik większy	Scrophulariaceae
292	<i>Rhus typhina</i> L.	Sumak odurzający	Anacardiaceae
293	<i>Ribes spicatum</i> E.ROBSON	Porzeczka dzika	Grossulariaceae
294	<i>Ribes uva-crispa</i> L.	Porzeczka agrest	Grossulariaceae
295	<i>Robinia pseudacacia</i> L.	Robinia akacyjowa	Fabaceae
296	<i>Rorippa palustris</i> (L.) BESSER	Rzepicha błotna	Brassicaceae
297	<i>Rorippa sylvestris</i> (L.) BESSER	Rzepicha leśna	Brassicaceae
298	<i>Rosa canina</i> L.	Róża dzika	Rosaceae
299	<i>Rosa multiflora</i> THUNB.	Róża wielokwiatowa	Rosaceae
300	<i>Rosa rugosa</i> THUNB.	Róża pomarszczona	Rosaceae
301	<i>Rubus caesius</i> L.	Jeżyna popielica	Rosaceae
302	<i>Rubus hirtus</i> WALDST.	Jeżyna gruczołowata	Rosaceae
303	<i>Rubus idaeus</i> L.	Malina właściwa	Rosaceae
304	<i>Rubus laciniatus</i> WILLD.	Jeżyna wcinanolistna	Rosaceae
305	<i>Rudbeckia hirta</i> L.	Rudbekia owłosiona	Asteraceae
306	<i>Rumex acetosa</i> L.	Szczaw zwyczajny	Polygonaceae
307	<i>Rumex acetosella</i> L.	Szczaw polny	Polygonaceae
308	<i>Rumex conglomeratus</i> MURRAY	Szczaw skupiony	Polygonaceae
309	<i>Rumex obtusifolius</i> L.	Szczaw tępolistny	Polygonaceae
310	<i>Sagina procumbens</i> L.	Karmnik rozesłany	Caryophyllaceae
311	<i>Salix caprea</i> L.	Wierzba iwa	Salicaceae

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4
312	<i>Salix fragilis</i> L.	Wierzba krucha	Salicaceae
313	<i>Salix purpurea</i> L.	Wierzba purpurowa	Salicaceae
314	<i>Salvia glutinosa</i> L.	Szałwia lepka	Lamiaceae
315	<i>Sambucus nigra</i> L.	Bez czarny	Caprifoliaceae
316	<i>Sambucus racemosa</i> L.	Bez koralowy	Caprifoliaceae
317	<i>Saponaria officinalis</i> L.	Mydlnica lekarska	Caryophyllaceae
318	<i>Sarothamnus scoparius</i> (L.) WIMM.	Żarnowiec miotlasty	Fabaceae
319	<i>Scirpus sylvaticus</i> L.	Sitowie leśne	Cyperaceae
320	<i>Scleranthus annuus</i> L.	Czerwiec trwały	Caryophyllaceae
321	<i>Scleranthus perennis</i> L.	Czerwiec trwały	Caryophyllaceae
322	<i>Scrophularia nodosa</i> L.	Trędownik bulwiasty	Scrophulariaceae
323	<i>Sedum spurium</i> M. BIEB.	Rozchodnik kaukaski	Crassulaceae
324	<i>Selinum carvifolia</i> (L.) L.	Olszewnik kminkolistny	Apiaceae
325	<i>Senecio ovatus</i> (P. GAERTN., B. MEY. ET SCHERB.) WILLD.	Starzec jajowaty	Asteraceae
326	<i>Senecio subalpinus</i> KOCH	Starzec górski	Asteraceae
327	<i>Senecio viscosus</i> L.	Starzec lepki	Asteraceae
328	<i>Senecio vulgaris</i> L.	Starzec zwyczajny	Asteraceae
329	<i>Sinapis arvensis</i> L.	Gorczyca polna	Brassicaceae
330	<i>Solanum tuberosum</i> L.	Psianka ziemniak	Solanaceae
331	<i>Solidago canadensis</i> L.	Nawłóć kanadyjska	Asteraceae
332	<i>Sonchus arvensis</i> L.	Mlecz polny	Asteraceae
333	<i>Sonchus oleraceus</i> L.	Mlecz zwyczajny	Asteraceae
334	<i>Sorbus aucuparia</i> L. EM. HEDL.	Jarząb pospolity	Rosaceae
335	<i>Spergularia rubra</i> (L.) J. PRESL ET C. PRESL	Muchotrzew polny	Caryophyllaceae
336	<i>Stachys sylvatica</i> L.	Czyściec leśny	Lamiaceae
337	<i>Stellaria graminea</i> L.	Gwiazdnica trawiasta	Caryophyllaceae
338	<i>Stellaria media</i> (L.) VILL.	Gwiazdnica pospolita	Caryophyllaceae
339	<i>Stellaria nemorum</i> L.	Gwiazdnica gajowa	Caryophyllaceae
340	<i>Stellaria uliginosa</i> MURRAY	Gwiazdnica bagienna	Caryophyllaceae
341	<i>Symphoricarpos albus</i> (L.) S.F.BLAKE	Śnieguliczka biała	Caprifoliaceae
342	<i>Symphytum officinale</i> L.	Żywokost lekarski	Boraginaceae
343	<i>Symphytum tuberosum</i> L.	Żywokost bulwiasty (fot. 47)	Boraginaceae
344	<i>Syringa vulgaris</i> L.	Lilak pospolity	Oleaceae
345	<i>Tanacetum vulgare</i> L.	Wrotycz pospolity	Asteraceae
346	<i>Taraxacum officinale</i> F. H. WIGG.	Mniszek pospolity	Asteraceae
347	<i>Teesdalea nudicaulis</i> (L.) R.BR.	Chroszcz nagołodygowy	Brassicaceae
348	<i>Telekia speciosa</i> (SCHREB.) BAUMG.	Smotrawa okazała	Asteraceae
349	<i>Thymus pulegioides</i> L.	Macierzanka zwyczajna	Lamiaceae
350	<i>Thuja occidentalis</i> L.	Żywotnik zachodni	Cupressaceae
351	<i>Tilia cordata</i> MILL.	Lipa drobnolistna	Tiliaceae
351	<i>Torilis japonica</i> (HOUTT.) DC.	Kłobuczka pospolita	Apiaceae

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4
353	<i>Triticum aestivum</i> L.	Pszenica zwyczajna	Poaceae
354	<i>Trifolium arvense</i> L.	Koniczyna polna	Fabaceae
355	<i>Trifolium campestre</i> SCHREB.	Koniczyna różnoogonkowa	Fabaceae
356	<i>Trifolium dubium</i> SIBTH.	Koniczyna drobnogłówkowa	Fabaceae
357	<i>Trifolium pratense</i> L.	Koniczyna łąkowa	Fabaceae
358	<i>Trifolium repens</i> L.	Koniczyna rozłogowa	Fabaceae
359	<i>Trisetum flavescens</i> (L.) P. BEAUV.	Konietlica łąkowa	Poaceae
360	<i>Tusillago farfara</i> L.	Podbiał pospolity (fot. 34)	Asteraceae
361	<i>Typha latifolia</i> L.	Pałka szerokolistna	Typhaceae
362	<i>Ulmus glabra</i> HUDS.	Wiąz górski	Ulmaceae
363	<i>Ulmus laevis</i> PALL.	Wiąz szypułkowy	Ulmaceae
364	<i>Urtica dioica</i> L.	Pokrzywa zwyczajna	Urticaceae
365	<i>Vaccinium myrtillus</i> L.	Borówka czernica	Ericaceae
366	<i>Valeriana simplicifolia</i> (RCHB.) KABATH	Kozłek całolistny	Valerianaceae
367	<i>Verbascum nigrum</i> L.	Dziewanna pospolita	Scrophulariaceae
368	<i>Verbascum thapsus</i> L.	Dziewanna dronokwiatowa	Scrophulariaceae
369	<i>Veronica beccabunga</i> L.	Przetacznik bobowiczek	Scrophulariaceae
370	<i>Veronica chamaedrys</i> L.	Przetacznik ożankowy	Scrophulariaceae
371	<i>Veronica montana</i> L.	Przetacznik górski	Scrophulariaceae
372	<i>Veronica officinalis</i> L.	Przetacznik leśny	Scrophulariaceae
373	<i>Veronica persica</i> POIR.	Przetacznik perski	Scrophulariaceae
374	<i>Viburnum opulus</i> L.	Kalina koralowa	Caprifoliaceae
375	<i>Vicia angustifolia</i> L.	Wyka wąskolistna	Fabaceae
376	<i>Vicia cracca</i> L.	Wyka ptasia	Fabaceae
377	<i>Vicia dasycarpa</i> TEN.	Wyka pstra	Fabaceae
378	<i>Vicia hirsuta</i> (L.) S. F. GRAY	Wyka drobnokwiatowa	Fabaceae
379	<i>Vicia sepium</i> L.	Wyka płotowa	Fabaceae
380	<i>Vinca minor</i> L.	Barwinek pospolity	Apocyanaceae
381	<i>Viola alba</i> BESSER	Fiołek biały	Violaceae
382	<i>Viola reichenbachiana</i> JORD. EX BOREAU	Fiołek leśny	Violaceae
383	<i>Viola tricolor</i> L.	Fiołek trójbarwny	Violaceae
384	<i>Viscaria vulgaris</i> ROHL.	Smółka pospolita	Caryophyllaceae
385	<i>Zea mays</i> L.	Kukurydza zwyczajna	Poaceae

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

2.2.3. Gatunki obce we florze naczyniowej

2.2.3.1. Lista i klasyfikacja antropofitów

W trakcie badań stwierdzono występowanie 67 obcych gatunków roślin naczyniowych, co stanowi ponad 17% flory naczyniowej (tab. 18). W grupie tej dominują gatunki przybyłe po 1500 roku, czyli kenofity (33 gatunki – ponad 8,5% flory). Na uwagę zasługuje także duża grupa gatunków przejściowo zdziczałych z upraw – ergazjofitów, które stanowią ponad 5% flory (20 gatunków). Pełną listę gatunków obcego pochodzenia we florze obszaru badań prezentuje tabela 19.

Tabela 18. Udział gatunków obcych we florze naczyniowej badanego obszaru

1	2	3
Kategoria	Liczba gatunków	% flory
Gatunki rodzime	318	82,6
Gatunki obce (antropofity)	67	17,4
— Kenofity	33	8,6
— Archeofity	13	3,4
— Ergazjofity	20	5,2

Tabela 19. Gatunki obce we florze badanego obszaru

1	2	3	4
L.p.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Status
1	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	Kasztanowiec zwyczajny	Kn
2	<i>Anthemis arvensis</i> L.	Rumian polny	Ar
3	<i>Armoracia rusticana</i> P. GAERTN.	Chrzan pospolity	Ar
4	<i>Bunias orientalis</i> L.	Rukiewnik wschodni	Kn
5	<i>Calendula officinalis</i> L.	Nagietek lekarski	Eg
6	<i>Capsella bursa-pastoris</i> (L.) MEDIK.	Tasznik pospolity	Ar
7	<i>Chamomilla recutita</i> (L.) RAYSCH.	Rumianek pospolity	Ar
8	<i>Chamomilla suaveolens</i> (PURSH) RYDB.	Rumianek bezpromieniowy	Kn
9	<i>Conyza canadensis</i> (L.) CRONQUIST	Konyza kanadyjska	Kn
10	<i>Cosmos bipinnatus</i> CAV.	Kosmos pierzasty	Eg
11	<i>Dianthus barbatus</i> L.	Goździk brodaty	Kn
12	<i>Epilobium ciliatum</i> RAF.	Wierzbownica gruczołowata	Kn
13	<i>Euphorbia lathyris</i> L.	Wilczomlec grozkowy	Kn
14	<i>Fragaria ×ananassa</i> DUCHESNE	Poziomka truskawka	Eg
15	<i>Galinsoga ciliata</i> (RAF.) BLAKE	Żółtlica owłosiona	Kn
16	<i>Galinsoga parviflora</i> CAV	Żółtlica drobnokwiatowa	Kn
17	<i>Geranium pusillum</i> L.	Bodziszek drobny	Ar
18	<i>Helianthus annuus</i> L.	Słonecznik zwyczajny	Eg
19	<i>Heracleum mantegazzianum</i> SOMMIER ET LEVIER	Barszcz Mantegazziego	Kn
20	<i>Hemerocallis</i> sp.	Liliowiec	Eg

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4
21	<i>Hesperis matronalis</i> L.	Wieczornik damski	Kn*
22	<i>Impatiens glandulifera</i> ROYLE	Niecierpek gruczołowaty	Kn
23	<i>Impatiens parviflora</i> DC.	Niecierpek drobnokwiatowy	Kn
24	<i>Juncus tenuis</i> WILLD.	Sit chudy	Kn
25	<i>Lepidium ruderales</i> L.	Pieprzyca gruzowa	Kn
26	<i>Lolium multiflorum</i> LAM.	Życica wielokwiatowa	Kn
27	<i>Lupinus polyphyllus</i> LINDL.	Łubin trwały	Kn
28	<i>Lycopersicon esculentum</i> MILL.	Pomidor zwyczajny	Eg
29	<i>Mahonia aquifolium</i> (PURSH) NUTT.	Mahonia pospolita	Eg
30	<i>Malva alcea</i> L.	Ślaz zygmarek	Ar
31	<i>Matricaria perforata</i> MERAT	Maruna bezwonna	Ar
32	<i>Melandrium album</i> (MILL.) GARCKE	Bniec biały	Ar
33	<i>Muscari botryoides</i> (L.) MILL.	Szafirek drobnokwiatowy	Eg
34	<i>Oenothera biennis</i> L.	Wiesiołek dwuletni	Kn
35	<i>Oxalis fontana</i> BUNGE	Szczawik żółty	Kn
36	<i>Parthenocissus inserta</i> FRITSCH	Winobluszcz zaroślowy	Kn
37	<i>Parthenocissus quinquefolia</i> (L.) PLANCH. IN A. ET C. DC.	Winobluszcz pięciolistkowy	Kn
38	<i>Philadelphus coronarius</i> L.	Jaśminowiec wonny	Eg
39	<i>Physocarpus opulifolius</i> (L.) MAXIM.	Pęcherznica kalinolistna	Eg
40	<i>Picea pungens</i> ENGELM.	Świerk kłujący	Eg
41	<i>Populus maximowiczii</i> „Hybrida 275”	Topola „hybrida 275”	Kn
42	<i>Primula vulgaris</i> HUDS.	Pierwiosnek bezłodygowy	Eg*
43	<i>Pseudotsuga menziesii</i> (MIRB.) FRANCO	Daglezja zielona	Eg
44	<i>Reynoutria japonica</i> HOUTT.	Rdestowiec ostrokończysty	Kn
45	<i>Rhus typhina</i> L.	Sumak odurzający	Kn
46	<i>Robinia pseudacacia</i> L.	Robinia akacjowa	Kn
47	<i>Rosa multiflora</i> THUNB.	Róża wielokwiatowa	Kn
48	<i>Rosa rugosa</i> THUNB.	Róża pomarszczona	Kn
49	<i>Rubus laciniatus</i> WILLD.	Jeżyna wcinanolistna	Eg
50	<i>Rudbeckia hirta</i> L.	Rudbekia owłosiona	Kn
51	<i>Scleranthus annuus</i> L.	Czerwiec trwały	Ar
52	<i>Sedum spurium</i> M. BIEB.	Rozchodnik kaukaski	Kn
53	<i>Senecio vulgaris</i> L.	Starzec zwyczajny	Ar
54	<i>Solanum tuberosum</i> L.	Psianka ziemniak	Eg
55	<i>Sonchus arvensis</i> L.	Mlecz polny	Kn
56	<i>Sonchus oleraceus</i> L.	Mlecz zwyczajny	Ar
57	<i>Symphoricarpos albus</i> (L.) S.F.BLAKE	Śnieguliczka biała	Kn
58	<i>Syringa vulgaris</i> L.	Lilak pospolity	Eg
59	<i>Telekia speciosa</i> (SCHREB.) BAUMG.	Smotrawa okazała	Kn?
60	<i>Thuja occidentalis</i> L.	Żywotnik zachodni	Eg
61	<i>Triticum aestivum</i> L.	Pszenica zwyczajna	Eg
62	<i>Veronica persica</i> Poir.	Przetacznik perski	Kn

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4
63	<i>Vicia angustifolia</i> L.	Wyka wąskolistna	Ar
64	<i>Vicia dasycarpa</i> TEN.	Wyka pstra	Kn
65	<i>Vicia hirsuta</i> (L.) S. F. GRAY	Wyka drobnokwiatowa	Ar
66	<i>Viola alba</i> BESSER	Fiołek biały	Eg*
67	<i>Zea mays</i> L.	Kukurydza zwyczajna	Eg

Objaśnienia. Kolumna 4: Status gatunku obcego (Tokarska-Guzik i in. 2012):

Ar — archeofit, gatunek obcy, przybyły do Polski przez 1500 rokiem;

Kn — kenofit, gatunek obcy przybyły do Polski po 1500 roku;

Eg — ergazjofit, gatunek przejściowo dziczejący z uprawy;

? — gatunek o niepewnym statusie, być może obcego pochodzenia;

* — gatunek obcy dla obszaru badań, ale rodzimy dla kraju

2.2.1.2. Gatunki inwazyjne

We florze badanego obszaru 26 gatunków można uznać za obce gatunki inwazyjne. Stanowi to prawie 7% flory. Większość z nich jednak ma pojedyncze stanowiska i nie zagraża w istotny sposób naturalnym siedliskom doliny Żylicy i potoku Granicznego. Kilka jednak, występuje na tym obszarze masowo i wnika do zbiorowiska naturalnych i półnaturalnych — takich jak np. łągi, żwirowiska, łąki. Najgroźniejszymi gatunkami inwazyjnymi⁵⁵ są barszcz Mantegazziego *Heracleum mantegazzianum*, niecierpek gruczołowaty *Impatiens glandulifera* oraz rdestowiec ostrokończysty *Reynoutria japonica*, które nie tylko wnika do naturalnych siedlisk, ale z racji dużego potencjału w rozmnażaniu się i swoich dużych rozmiarów stanowią istotną konkurencję dla gatunków rodzimych. Co więcej, wspomniany barszcz Mantegazziego jest także zagrożeniem dla ludzi, ze względu na to, że jego sok wywołuje reakcje alergiczne pod wpływem światła. Listę inwazyjnych gatunków roślin, wraz z wykazem stanowisk przedstawiono w tabeli 20 i na rysunku 4.

⁵⁵ gatunki te są jednocześnie wymienione w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r. w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym (Dz.U. z 2011 r. Nr 210, poz. 1260)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Tabela 20. Lista stanowisk obcych inwazyjnych gatunków roślin

1	2	3	4	5
Nazwa łacińska gatunku	Nazwa polska gatunku	Położenie stanowiska w układzie PUWG 1992	Opis stanowiska	Liczebność
Gatunki uznawane za inwazyjne w kraju lub lokalnie inwazyjne (Tokarska-Guzik i in. 2012)				
<i>Bunias orientalis</i> L.	rukiewnik wschodni	X: 206714,82; Y: 504669,37	Buczkowice, okolice Urzędu Gminy, prawy brzeg Żylicy, 450 m n.p.m.	około 50 osobników
<i>Conyza canadensis</i> (L.) CRONQUIST	konyza kanadyjska	X: 206608,70; Y: 507305,51	Rybarzowice, okolice ulicy Topolowej, prawy brzeg Żylicy, 405 m n.p.m.	około 10 osobników
<i>Epilobium ciliatum</i> RAF.	wierzbownica gruczołowata	—	gatunek odnaleziony w trakcie wcześniejszej waloryzacji (Wilczek i in. 1999), obecnie niepotwierdzony	—
<i>Heracleum mantegazzianum</i> SOMMIER ET LEVIER	barszcz Mantegazziego	X: 206680,98; Y: 504201,94	Buczkowice, w pobliżu ulic Nadbrzeżnej i Tartacznej, prawy brzeg Żylicy, 479 m n.p.m.	około. 20 osobników
<i>Heracleum mantegazzianum</i> SOMMIER ET LEVIER	barszcz Mantegazziego	X: 206517,37; Y: 509348,02	Rybarzowice, koryto Żylicy w pobliżu ulicy Pod Grapą, lewy brzeg, 386 m n.p.m.	5 osobników
<i>Heracleum mantegazzianum</i> SOMMIER ET LEVIER	barszcz Mantegazziego	X: 206469,38; Y: 509233,54	Rybarzowice, w pobliżu grzebień skalnych, lewy brzeg Żylicy, 386 m n.p.m.	około 10 osobników
<i>Heracleum mantegazzianum</i> SOMMIER ET LEVIER	barszcz Mantegazziego	X: 206492,87; Y: 508651,32	Rybarzowice, w pobliżu drogi S 69, lewy brzeg Żylicy, 390 m n.p.m.	około 100 osobników
<i>Heracleum mantegazzianum</i> SOMMIER ET LEVIER	barszcz Mantegazziego	X: 206462,61; Y: 508489,97	Rybarzowice, w pobliżu drogi S 69, lewy brzeg Żylicy, 407 m n.p.m.	ponad 100 osobników

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5
<i>Heracleum mantegazzianum</i> SOMMIER ET LEVIER	barszcz Mantegazziego	X: 206499,32; Y: 507771,55	Rybarzowice, w łęgu w okolicach ulicy Jarzębinowej, 413 m n.p.m.	około 50 osobników
<i>Heracleum mantegazzianum</i> SOMMIER ET LEVIER	barszcz Mantegazziego	X: 206528,17; Y: 507740,53	Rybarzowice, w pobliżu ulic Jarzębinowej i Topolowej, lewy brzeg Żylicy, 374 m n.p.m.	3 osobniki
<i>Heracleum mantegazzianum</i> SOMMIER ET LEVIER	barszcz Mantegazziego	X: 206455,38; Y: 508125,39	Rybarzowice, przy niebieskim moście na Żylicy, prawy brzeg potoku, 407 m n.p.m.	ponad 100 osobników
<i>Heracleum mantegazzianum</i> SOMMIER ET LEVIER	barszcz Mantegazziego	X: 206467,01; Y: 509144,92	Rybarzowice, koryto Żylicy w pobliżu ulicy Pod Grapą, 397 m n.p.m.	2 osobniki
<i>Impatiens glandulifera</i> ROYLE	niecierpek gruczołowaty	X: 206680,98; Y: 504201,94	Buczkowice, w pobliżu ulic Nadbrzeżnej i Tartacznej, prawy brzeg Żylicy, 479 m n.p.m.	około 20 osobników
<i>Impatiens glandulifera</i> ROYLE	niecierpek gruczołowaty	X: 206302,57; Y: 506939,60	Rybarzowice, lewy brzeg potoku Granicznego, 419 m n.p.m.	10 osobników
<i>Impatiens glandulifera</i> ROYLE	niecierpek gruczołowaty	X: 206720,33; Y: 504747,32	Buczkowice, okolice Urzędu Gminy, prawy brzeg Żylicy, 463 m n.p.m.	30 osobników
<i>Impatiens glandulifera</i> ROYLE	niecierpek gruczołowaty	X: 205772,71; Y: 506277,31	Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego, 461 m n.p.m.	5 osobników
<i>Impatiens glandulifera</i> ROYLE	niecierpek gruczołowaty	X: 206087,85; Y: 506777,02	Rybarzowice, prawy brzeg potoku Granicznego, 435 m n.p.m.	10 osobników
<i>Impatiens glandulifera</i> ROYLE	niecierpek gruczołowaty	X: 206499,32; Y: 507771,55	Rybarzowice, okolice ulicy Jarzębinowej, prawy brzeg Żylicy, 413 m n.p.m.	12 osobników
<i>Impatiens glandulifera</i> ROYLE	niecierpek gruczołowaty	X: 205910,64; Y: 506372,27	Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego, 430 m n.p.m.	5 osobników
<i>Impatiens glandulifera</i> ROYLE	niecierpek gruczołowaty	X: 206520,15; Y: 509020,18	Rybarzowice, okolice skalnych grzebieni, prawy brzeg Żylicy, 393 m n.p.m.	około 40 osobników

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5
<i>Impatiens glandulifera</i> ROYLE	niecierpek gruczołowaty	X: 206528,17; Y: 507740,53	Rybarzowice, okolice ulicy Jarzębinowej, 374 m n.p.m.	6 osobników
<i>Impatiens glandulifera</i> ROYLE	niecierpek gruczołowaty	X: 206143,45; Y: 506800,01	Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego, 428 m n.p.m.	5 osobników
<i>Impatiens glandulifera</i> ROYLE	niecierpek gruczołowaty	X: 206467,01; Y: 509144,92	Rybarzowice, okolice grzebieni skalnych, 397 m n.p.m.	około 30 osobników
<i>Impatiens glandulifera</i> ROYLE	niecierpek gruczołowaty	X: 206479,63; Y: 508713,30	Rybarzowice, w pobliżu drogi S 69, lewy brzeg Żylicy, 389 m n.p.m.	około 30 osobników
<i>Impatiens glandulifera</i> ROYLE	niecierpek gruczołowaty	X: 205895,12; Y: 506409,76	Rybarzowice, prawy brzeg potoku Granicznego, 455 m n.p.m.	15 osobników;
<i>Impatiens glandulifera</i> ROYLE	niecierpek gruczołowaty	X: 206508,88; Y: 508929,41	Rybarzowice, lewy brzeg Żylicy, 393 m n.p.m.	ponad 500 osobników
<i>Impatiens parviflora</i> DC.	niecierpek drobnokwiatowy	X: 205724,85; Y: 506218,99	Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego, 455 m n.p.m.	15 osobników
<i>Impatiens parviflora</i> DC.	niecierpek drobnokwiatowy	X: 206720,33; Y: 504747,32	Buczkowice, na zachód od Urzędu Gminy, 463 m n.p.m.	20 osobników
<i>Impatiens parviflora</i> DC.	niecierpek drobnokwiatowy	X: 205772,71; Y: 506277,31	Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego, 461 m n.p.m.	10 osobników
<i>Impatiens parviflora</i> DC.	niecierpek drobnokwiatowy	X: 205895,12; Y: 506409,76	Godziszka, prawy brzeg potoku Granicznego, 455 m n.p.m.	20 osobników
<i>Juglans regia</i> L	orzech włoski	X: 206693,51; Y: 504579,47	Buczkowice przy Urzędzie Gminy, prawy brzeg Żylicy, 458 m n.p.m.	1 siewka
<i>Juncus tenuis</i> WILLD	sit chudy	X: 206702,46; Y: 508906,26	Rybarzowice, przy stawie, lewy brzeg Żylicy, 384 m n.p.m.	ponad 100 osobników

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5
<i>Lolium multiflorum</i> LAM.	życica wielokwiatowa	X: 206088,64; Y: 506513,29	Godziszka, łąka na lewym brzegu potoku Granicznego, 429 m n.p.m	tysiące osobników
<i>Lupinus polyphyllus</i> LINDL.	łubin trwały	—	gatunek odnaleziony w trakcie wcześniejszej waloryzacji (Wilczek i in. 1999), niepotwierdzony obecnie;	—
<i>Mahonia aquifolium</i> (PURSH) NUTT.	mahonia pospolita	X: 206648,70; Y: 504138,56	Buczkowice, w pobliżu ulic Nadbrzeżnej i Tartacznej, prawy brzeg Żylicy, 487 m n.p.m.	5 osobników
<i>Parthenocissus inserta</i> FRITSCH	winobluszcz zaroślowy	—	gatunek odnaleziony w trakcie wcześniejszej waloryzacji (Wilczek i in. 1999), niepotwierdzony obecnie, prawdopodobnie podany omyłkowo ze względu na podobieństwo do pokrewnego <i>Parthenocissus quinquefolia</i> , który nie jest inwazyjny	—
<i>Reynoutria japonica</i> HOUTT.	rdestowiec ostrokończysty	X: 206680,98; Y: 504201,94	Buczkowice, okolice ulicy Nadbrzeżnej, prawy brzeg Żylicy 479 m n.p.m	licznie; setki/ tysiące pędów
<i>Reynoutria japonica</i> HOUTT.	rdestowiec ostrokończysty	X: 206517,37; Y: 509348,02	Rybarzowice, okolica ulicy Pod Grapą, prawy brzeg Żylicy, 388 m n.p.m.	licznie; setki/ tysiące pędów
<i>Reynoutria japonica</i> HOUTT.	rdestowiec ostrokończysty	X: 206469,38; Y: 509233,54	Rybarzowice, okolice ulicy Pod Grapą, lewy brzeg Żylicy, 386 m n.p.m.	licznie; setki/ tysiące pędów
<i>Reynoutria japonica</i> HOUTT.	rdestowiec ostrokończysty	X: 206496,34; Y: 508732,73	Rybarzowice, okolice drogi S 69, lewy brzeg Żylicy, 402 m n.p.m.	licznie; setki/ tysiące pędów
<i>Reynoutria japonica</i> HOUTT.	rdestowiec ostrokończysty	X: 206462,61; Y: 508489,97	Rybarzowice, okolice drogi S 69, lewy brzeg Żylicy, 407 m n.p.m.	licznie; setki/ tysiące pędów
<i>Reynoutria japonica</i> HOUTT.	rdestowiec ostrokończysty	X: 206677,01; Y: 504768,97	Buczkowice, na zachód od Urzędu Gminy, 446 m n.p.m.	licznie; setki/ tysiące pędów

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5
<i>Reynoutria japonica</i> HOUTT.	rdestowiec ostrokończysty	X: 206650,12; Y: 504521,87	Buczkowice, okolice ulicy Nadbrzeżnej, 463 m n.p.m.	licznie; setki/ tysiące pędów
<i>Reynoutria japonica</i> HOUTT.	rdestowiec ostrokończysty	X: 205959,77; Y: 506563,17	Rybarzowice, prawy brzeg potoku Granicznego, 434 m n.p.m.	licznie; setki/ tysiące pędów
<i>Reynoutria japonica</i> HOUTT.	rdestowiec ostrokończysty	X: 206427,19; Y: 507850,19	Rybarzowice, okolice ulicy Jarzębinowej, 412 m n.p.m.	licznie; setki/ tysiące pędów
<i>Reynoutria japonica</i> HOUTT.	rdestowiec ostrokończysty	X: 206455,38; Y: 508125,39	Rybarzowice, przy niebieskim mostku nad Żylicą, prawy brzeg, 407 m n.p.m.	licznie; setki/ tysiące pędów
<i>Reynoutria japonica</i> HOUTT.	rdestowiec ostrokończysty	X: 206665,17; Y: 507142,31	Rybarzowice, przy ulicy Nad Żylicą, 404 m n.p.m.	licznie; setki/ tysiące pędów
<i>Reynoutria japonica</i> HOUTT.	rdestowiec ostrokończysty	X: 206660,59; Y: 507042,89	Rybarzowice, przy ulicy Nad Żylicą, 404 m n.p.m.	licznie; setki/ tysiące pędów
<i>Reynoutria japonica</i> HOUTT.	rdestowiec ostrokończysty	X: 206693,51; Y: 504579,47	Buczkowice, przy Urzędzie Gminy, 458 m n.p.m.	licznie; setki/ tysiące pędów
<i>Reynoutria japonica</i> HOUTT.	rdestowiec ostrokończysty	X: 206087,85; Y: 506777,02	Rybarzowice, prawy brzeg potoku Granicznego; 435 m n.p.m.	licznie; setki/ tysiące pędów
<i>Reynoutria japonica</i> HOUTT.	rdestowiec ostrokończysty	X: 206677,85; Y: 504459,88	Buczkowice, okolice zakładu Hańderek i ulicy Nadbrzeżnej, 468 m n.p.m.	licznie; setki/ tysiące pędów
<i>Reynoutria japonica</i> HOUTT.	rdestowiec ostrokończysty	X: 206499,32; Y: 507771,55	Rybarzowice, okolice ulicy Jarzębinowej, prawy brzeg Żylicy, 413 m n.p.m.	licznie; setki/ tysiące pędów
<i>Reynoutria japonica</i> HOUTT.	rdestowiec ostrokończysty	X: 206451,02; Y: 508889,16	Rybarzowice, w pobliżu jazu, 397 m n.p.m.	licznie; setki/ tysiące pędów
<i>Reynoutria japonica</i> HOUTT.	rdestowiec ostrokończysty	X: 206467,01; Y: 509144,92	Rybarzowice, okolice ulicy Pod Grapą, 397 m n.p.m.	licznie; setki/ tysiące pędów

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5
<i>Rhus typhina</i> L.	sumak odurzający	X: 206747,89; Y: 506730,80	Rybarzowice, okolice ulicy Mostowej, 420 m n.p.m.	1 osobnik
<i>Robinia pseudacacia</i> L.	robinia akacjowa	X: 206677,85; Y: 504459,88	Buczkowice, okolice zakładu Hańderek, 468 m n.p.m.	1 drzewo w łęgu
<i>Robinia pseudacacia</i> L.	robinia akacjowa	X: 206479,63; Y: 508713,30	Rybarzowice, okolice drogi S 69, lewy brzeg Żylicy, 389 m n.p.m.	2 siewki
<i>Rosa rugosa</i> THUNB	róża pomarszczona	—	gatunek odnaleziony w trakcie wcześniejszej waloryzacji (Wilczek i in. 1999), obecnie niepotwierdzony.	—
<i>Solidago canadensis</i> L.	nawłóć kanadyjska	X: 206469,38; Y: 509233,54	Rybarzowice, okolice ulicy Pod Grapą, lewy brzeg Żylicy, 386 m n.p.m.	10 osobników
<i>Solidago canadensis</i> L.	nawłóć kanadyjska	X: 206467,01; Y: 509144,92	Rybarzowice, w pobliżu grzebieni skalnych, lewy brzeg Żylicy, 379 m n.p.m.	7 osobników
<i>Symphoricarpos albus</i> (L.) S.F.BLAKE	śnieguliczka biała	X: 205959,77; Y: 506563,17	Godziszka, prawy brzeg potoku Granicznego, 434 m n.p.m	1 krzew
<i>Symphoricarpos albus</i> (L.) S.F.BLAKE	śnieguliczka biała	X: 206677,85; Y: 504459,88	Buczkowice, okolice zakładu Hańderek, 468 m n.p.m	1 krzew
<i>Symphoricarpos albus</i> (L.) S.F.BLAKE	śnieguliczka biała	X: 205910,64; Y: 506372,27	Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego, 430 m n.p.m	1 krzew
<i>Veronica persica</i> POIR.	przetacznik perski	X: 206616,75; Y: 507339,80	Rybarzowice, okolice ulicy Topolowej, prawy brzeg Żylicy, 399 m n.p.m	10 osobników
Gatunki obce, nie uznawane za inwazyjne w kraju, jednakże w obszarze badań obecne w zbiorowiskach naturalnych				
<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	kasztanowiec zwyczajny	X: 206625,93; Y: 504294,28	Buczkowice okolice ulicy Nadbrzeżnej, 465 m n.p.m.	obecność nalotu, 10 osobników

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5
<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	kasztanowiec zwyczajny	X: 206573,94; Y: 507071,10	Rybarzowice, naprzeciwko ulic Jaskółczej i Drzewnej, prawy brzeg Żylicy, 413 m n.p.m	1 niskie drzewo w warstwie krzewów
<i>Euphorbia lathyris</i> L.	wilczomlec groszkowy	X: 206479,63; Y: 508713,30	Rybarzowice, żwirowisko w pobliżu drogi S69, 389 m n.p.m.	2 osobniki
<i>Hesperis matronalis</i> L.	wieczornik damski	X: 206467,01; Y: 509144,92	Rybarzowice, okolice ulicy Pod Grapą, Łopuszyny, 397 m n.p.m	5 osobników
<i>Hesperis matronalis</i> L.	wieczornik damski	X: 205895,12; Y: 506409,76	Godziszka, prawy brzeg potoku Granicznego, żwirowisko, 455 m n.p.m	3 osobniki
<i>Physocarpus opulifolius</i> (L.) MAXIM.	pęcherznica kalinolistna	X: 206680,98; Y: 504201,94	Buczkowice, okolice ulic Nadbrzeżnej i Tartacznej, zarośla olchy szarej, 479 m n.p.m.	1 osobnik
<i>Telekia speciosa</i> (SCHREB.) BAUMG.	smotrawa okazała	X: 206100,12; Y: 506808,71	Rybarzowice, prawy brzeg potoku Granicznego, 411 m n.p.m.	3 osobniki
<i>Telekia speciosa</i> (SCHREB.) BAUMG.	smotrawa okazała	X: 205959,77; Y: 506563,17	Rybarzowice, prawy brzeg potoku Granicznego, 434 m n.p.m.	1 osobnik

2.2.4. Występowanie chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych

W obszarze opracowania stwierdzono występowanie 11 gatunków objętych ochroną prawną (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409). Dwa z nich — lilia złotogłów *Lilium martagon* oraz kosaciec syberyjski *Iris sibirica* są objęte ochroną ścisłą, przy czym drugi z nich na badanym obszarze jest jedynie uciekinierem z uprawy, więc nie kwalifikuje się do rzeczywistej ochrony. 9 pozostałych gatunków z tej grupy jest objętych ochroną częściową (tab. 21).

Spośród gatunków roślin naczyniowych obszaru badań, 33 gatunki znalazły się na „czerwonej liście województwa śląskiego” (Parusel & Urbisz, red. 2012), co stanowi prawie 9 % flory naczyniowej. Świadczy to o tym, że doliny Żylicy i potoku Granicznego stanowią ważną ostoję rzadkich gatunków roślin.

Wykaz stanowisk roślin naczyniowych objętych ochroną gatunkową oraz uznanych za zagrożone w województwie śląskim przedstawiono w tabeli 22 i na rysunku 5.

Tabela 21. Lista chronionych, rzadkich i zagrożonych roślin naczyniowych

1	2	3	4	5
Lp	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Ochrona prawna	Kategoria zagrożenia
1	<i>Actaea spicata</i> L.	czerniec gronkowy		LC
2	<i>Adoxa moschatellina</i> L.	piżmaczek wiosenny		LC
3	<i>Allium ursinum</i> L.	czosnek niedźwiedzi	§	LC
4	<i>Aquilegia vulgaris</i> L.	orlik pospolity	§	NT
5	<i>Aruncus sylvestris</i> KOSTEL.	parzydło leśne	§	LC
6	<i>Blechnum spicant</i> (L.) ROTH	podrzeń żebrowiec	§	LC
7	<i>Callitriche verna</i> L. EM. LOENNR.	rzęśl wiosenna		DD
8	<i>Carduus personata</i> (L.) JACQ.	oset łopianowaty		NT
9	<i>Circea alpina</i> L.	czartawa drobna		VU
10	<i>Corydalis cava</i> SCHWEIGG. ET KOERTE	kokorycz pusta		NT
11	<i>Cruciata laevipes</i> OPIZ	przytulinka krzyżowa		NT
12	<i>Dactylis polygama</i> HORV.	kupkówka Aschersona		VU
13	<i>Dactylorhiza majalis</i> (RCHB.) P.F. HUNT ET SUMMERH.	kukułka szerokolistna	§	LC
14	<i>Daphne mezereum</i> L.	wawrzynek wilczełyko	§	LC
15	<i>Dentaria bulbifera</i> L.	żywiec cebulkowy		LC
16	<i>Dentaria glandulosa</i> WALDST.	żywiec gruczołowaty		LC
17	<i>Galanthus nivalis</i> L.	śnieżyczka przebiśnieg	§	VU
18	<i>Geranium phaeum</i> L.	bodziszek żałobny		LC
19	<i>Glechoma hirsuta</i> WALDST. ET KIT.	bluszczyk kosmaty		EN
20	<i>Iris sibirica</i> L.	kosaciec syberyjski	§§	VU*
21	<i>Isolepis setacea</i> (L.) R. BR.	sitniczka szczecinowata		VU

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5
22	<i>Lathraea squamaria</i> L.	łuskiewnik różowy		NT
23	<i>Lilium martagon</i> L.	lilia złotogłów	§§	NT
24	<i>Lonicera nigra</i> L.	wiciokrzew czarny		NT
25	<i>Luzula luzulina</i> (VILL.) DALLA TORRE ET SARNTH.	kosmatka żółtawa		LC
26	<i>Matteucia struthiopteris</i> (L.) TOD.	pióropusznik strusi	§	DD
27	<i>Oreopteris limbosperma</i> (Bellardi ex All.) HOLUB	zapróć górską		LC
28	<i>Petasites albus</i> (L.) GAERTN.	lepieźnik biały		LC
29	<i>Petasites kablikianus</i> TAUSCH EX BERCHT.	lepieźnik wyłysiały		NT
30	<i>Primula elatior</i> (L.) HILL	pierwiosnek wyniosły	§	
31	<i>Salvia glutinosa</i> L.	szałwia lepka		LC
32	<i>Senecio subalpinus</i> KOCH	starzec górski		NT
33	<i>Veronica montana</i> L.	przetacznik górski		LC
34	<i>Viscaria vulgaris</i> ROHL.	smółka pospolita		LC

Objaśnienia:

Kolumna 4: § — ochrona gatunkowa częściowa; §§ — ochrona gatunkowa ścisła (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409);
Kolumna 5: stopień jego zagrożenia w województwie śląskim. CR — krytycznie zagrożony, EN — zagrożony,
VU — narażony, NT — bliski zagrożenia, LC — najmniejszej troski, DD — dane niedostateczne (Parusel &
Urbisz, red. 2012); *gatunek uznawany za zagrożony w województwie śląskim, jednakże jego stanowisko
w obszarze badań ma charakter antropogeniczny.

INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
 „ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
 Paweł Nejfeld (red.)

Tabela 22. Wykaz stanowisk roślin naczyniowych objętych ochroną gatunkową oraz uznanych za zagrożone w województwie śląskim

1	2	3	4	5
Nazwa łacińska gatunku	Nazwa polska gatunku	Położenie stanowiska w układzie PUWG 1992	Opis stanowiska	Liczebność
Gatunki zagrożone wyginięciem — kategoria EN				
<i>Glechoma hirsuta</i> WALDST. ET KIT	bluszcz kosmaty	X: 206540,69; Y: 507147,52	Runo łęgu. Rybarzowice, przy ujściu potoku Granicznego, 411 m n.p.m.	5 osobników
<i>Glechoma hirsuta</i> WALDST. ET KIT	bluszcz kosmaty	X: 206536,56; Y: 508156,25	Runo łęgu. Rybarzowice, w pobliżu ulicy Jaśminowej, lewy brzeg Żylicy, 399 m n.p.m.	20 osobników
Gatunki narażone na wymarcie — kategoria VU				
<i>Circea alpina</i> L	czartawa drobna	X: 205724,84; Y: 506218,99	Runo łęgu. Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego, 455 m n.p.m.	ponad 100 osobników
<i>Circea alpina</i> L	czartawa drobna	X: 205906,16; Y: 506349,21	Runo łęgu. Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego, 443 m n.p.m.	około 30 osobników
<i>Circea alpina</i> L	czartawa drobna	X: 205910,63; Y: 506372,26	Runo łęgu. Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego, 430 m n.p.m.	około 30 osobników
<i>Dactylis polygama</i> HORV.	kupkówka Aschersona	X: 205689,19; Y: 506148,41	Runo łęgu. Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego, 460 m n.p.m.	4 osobniki
<i>Dactylis polygama</i> HORV.	kupkówka Aschersona	X: 206499,31; Y: 507771,54	Runo łęgu. Rybarzowice, prawy brzeg Żylicy, w pobliżu ulicy Jarzębinowej, 413 m n.p.m.	3 osobniki
<i>Dactylis polygama</i> HORV.	kupkówka Aschersona	X: 206536,56; Y: 508156,25	Runo łęgu. Rybarzowice, lewy brzeg Żylicy, 392 m n.p.m.	5 osobników

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5
<i>Galanthus nivalis</i> L.	śnieżyczka przebiśnieg	X: 206723,73; Y: 504823,69	Buczkowice, park przy Urzędzie Gminy, 450 m n.p.m.	ponad 100 osobników
<i>Galanthus nivalis</i> L.	śnieżyczka przebiśnieg	X: 206714,39; Y: 504288,37	Buczkowice, w pobliżu ulicy Wiślańskiej na wysokości zakładów Hańderek, lewy brzeg Żylicy, 467 m n.p.m.	305 osobników
<i>Galanthus nivalis</i> L.	śnieżyczka przebiśnieg	X: 206647,80; Y: 504410,91	Buczkowice, okolice ulicy Nadbrzeżnej na wysokości zakładów Hańderek, prawy brzeg Żylicy, 462 m n.p.m.	2 osobniki
<i>Isolepis setacea</i> (L.) R. BR.	sitniczka szczecinowata	X: 206628,84; Y: 507402,46	Brzeg potoku. Rybarzowice, przy mostku na ulicy Topolowej, prawy brzeg Żylicy, 406 m n.p.m.	5 osobników
Gatunki najmniejszej troski — kategoria LC				
<i>Actaea spicata</i> L.	czerniec gronkowy	X: 206429,78; Y: 508814,98	Runo zarośli. Skarpa pod jazem w Rybarzowicach, prawy brzeg Żylicy, 396 m n.p.m.	2 osobniki
<i>Actaea spicata</i> L.	czerniec gronkowy	X: 206405,19; Y: 508733,59	Runo łągu. Rybarzowice, w pobliżu drogi S69, prawy brzeg Żylicy, 407 m n.p.m.	3 osobniki
<i>Adoxa moschatellina</i> L.	piżmaczek wiosenny	X: 206720,33; Y: 504747,32	Runo łągu. Buczkowice, na zachód od Urzędu Gminy, prawy brzeg Żylicy, 463 m n.p.m.	25 osobników
<i>Adoxa moschatellina</i> L.	piżmaczek wiosenny	X: 206677,85; Y: 504459,88	Runo łągu. Buczkowice, w pobliżu zakładów Hańderek, prawy brzeg Żylicy, 468 m n.p.m.	5 osobników
<i>Allium ursinum</i> L.	czosnek niedźwiedzi	X: 206087,85; Y: 506777,02	Runo łągu. Godziszka, prawy brzeg potoku Granicznego, 435 m n.p.m.	10 osobników

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5
<i>Allium ursinum</i> L.	czosnek niedźwiedzi	X: 206021,03; Y: 506674,06	Runo łęgu. Godziszka, przy źródle z rudą darniową, prawy brzeg potoku Granicznego, 432 m n.p.m.	około 50 osobników
<i>Allium ursinum</i> L.	czosnek niedźwiedzi	X: 205944,16; Y: 506529,31	Runo łęgu. Godziszka, rozległy łęg przy żwirowisku, prawy brzeg potoku Granicznego, 452 m n.p.m.	około 100 osobników
<i>Allium ursinum</i> L.	czosnek niedźwiedzi	X: 205905,07; Y: 506367,94	Runo łęgu. Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego, 456 m n.p.m.	około 50 osobników
<i>Allium ursinum</i> L.	czosnek niedźwiedzi	X: 205437,68; Y: 505853,94	Runo łęgu. Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego, 453 m n.p.m.	około 20 osobników
<i>Allium ursinum</i> L.	czosnek niedźwiedzi	X: 205517,80; Y: 505941,05	Runo łęgu. Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego; 462 m n.p.m.	około 50 osobników
<i>Allium ursinum</i> L.	czosnek niedźwiedzi	X: 205705,88; Y: 506159,92	Runo łęgu. Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego — 462 m n.p.m. —	około 30 osobników
<i>Allium ursinum</i> L.	czosnek niedźwiedzi	X: 205910,63; Y: 506372,26	Runo łęgu. Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego — 430 m n.p.m.	10 osobników
<i>Aruncus sylvestris</i> KOSTEL.	parzydło leśne	X: 206468,91; Y: 508953,97	Ziołorośle na stromej skarpie. Rybarzowice, w pobliżu grzebieni skalnych, 386 m n.p.m.	około 50 osobników
<i>Blechnum spicant</i> (L.) ROTH	podrzeń żebrowiec	X: 206745,12; Y: 503767,43	Kwaśna buczyna. Buczkowice, pod linią wysokiego napięcia; 527 m n.p.m.	3 osobniki
<i>Dactylorhiza majalis</i> (RCHB.) P.F. HUNT ET SUMMERH.	kukułka szerokolistna	X: 205904,06; Y: 506456,58	Łąka. Godziszka, prawy brzeg potoku Granicznego, 442 m n.p.m.	1 osobnik
<i>Dactylorhiza majalis</i> (RCHB.) P.F. HUNT ET SUMMERH.	kukułka szerokolistna	X: 206330,15; Y: 506783,92	Łąka. Buczkowice, przy oczyszczalni; 419 m n.p.m.	1 osobnik

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5
<i>Daphne mezereum</i> L.	wawrzynek wilczełyko	—	gatunek odnaleziony w trakcie wcześniejszej waloryzacji (Wilczek i in. 1999), obecnie niepotwierdzony	—
<i>Dentaria bulbifera</i> L.	żywiec cebulkowy	X: 206739,19; Y: 504706,95	Runo zarośli. Buczkowice, w pobliżu ulicy Wiślańskiej, lewy brzeg Żylicy, zarośla jaworowe; 466 m n.p.m.	ponad 100 osobników
<i>Dentaria bulbifera</i> L.	żywiec cebulkowy	X: 206648,70; Y: 504138,56	Runo łągu. Buczkowice, w pobliżu ulicy Nadbrzeżnej, prawy brzeg Żylicy; 487 m n.p.m.	ponad 100 osobników
<i>Dentaria bulbifera</i> L.	żywiec cebulkowy	X: 206517,37; Y: 509348,02	Runo łągu. Rybarzowice, w pobliżu ulicy Nad Grapą, prawy brzeg Żylicy; 388 m n.p.m.	około 20 osobników
<i>Dentaria bulbifera</i> L.	żywiec cebulkowy	X: 206469,38; Y: 509233,54	Runo zarośli. Rybarzowice, w pobliżu grzebieni skalnych, lewy brzeg Żylicy, 386 m n.p.m.	10 osobników
<i>Dentaria bulbifera</i> L.	żywiec cebulkowy	X: 206528,17; Y: 507740,52	Runo łągu. Rybarzowice, w pobliżu ulicy Topolowej, 374 m n.p.m.	około 30 osobników
<i>Dentaria bulbifera</i> L.	żywiec cebulkowy	X: 205689,19; Y: 506148,41	Runo łągu. Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego; 460 m n.p.m.	5 osobników
<i>Dentaria bulbifera</i> L.	żywiec cebulkowy	X: 206405,19; Y: 508733,59	Runo łągu. Rybarzowice, prawy brzeg Żylicy; 408 m n.p.m.	około 20 osobników
<i>Dentaria glandulosa</i> WALDST.	żywiec gruczołowaty	X: 206717,43; Y: 505222,12	Runo łągu. Buczkowice, w pobliżu ulicy Miodońskiego, prawy brzeg Żylicy; 438 m n.p.m.	około 30 osobników
<i>Dentaria glandulosa</i> WALDST.	żywiec gruczołowaty	X: 206021,03; Y: 506674,06	Runo łągu. Godziszka, prawy brzeg potoku Granicznego; 433 m n.p.m.	10 osobników
<i>Dentaria glandulosa</i> WALDST.	żywiec gruczołowaty	X: 205905,07; Y: 506367,94	Runo łągu. Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego; 456 m n.p.m.	24 osobniki

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5
<i>Dentaria glandulosa</i> WALDST.	żywiec gruczołowaty	X: 206496,33; Y: 508732,73	Runo łęgu. Rybarzowice, lewy brzeg Żylicy, w pobliżu drogi S69; 402 m n.p.m.	10 osobników
<i>Dentaria glandulosa</i> WALDST.	żywiec gruczołowaty	X: 205610,14; Y: 506024,55	Runo łęgu. Godziszka, lewy brzeg Potoku Granicznego, 462 m n.p.m.	10 osobników
<i>Dentaria glandulosa</i> WALDST.	żywiec gruczołowaty	X: 205705,88; Y: 506159,92	Runo łęgu. Godziszka, lewy brzeg Potoku Granicznego, 458 m n.p.m.	ponad 1000 osobników
<i>Dentaria glandulosa</i> WALDST.	żywiec gruczołowaty	X: 206693,51; Y: 504579,46	Runo łęgu. Buczkowice, w pobliżu ulicy Nadbrzeżnej, 463 m n.p.m.	7 osobników
<i>Dentaria glandulosa</i> WALDST.	żywiec gruczołowaty	X: 206720,33; Y: 504747,32	Runo łęgu. Buczkowice, w pobliżu Urzędu Gminy; 452 m n.p.m.	20 osobników
<i>Dentaria glandulosa</i> WALDST.	żywiec gruczołowaty	X: 205735,95; Y: 506218,25	Runo łęgu. Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego; 461 m n.p.m.	10 osobników
<i>Dentaria glandulosa</i> WALDST.	żywiec gruczołowaty	X: 205772,70; Y: 506277,30	Runo łęgu. Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego; 435 m n.p.m.	ponad 100 osobników
<i>Dentaria glandulosa</i> WALDST.	żywiec gruczołowaty	X: 206087,85; Y: 506777,02	Runo łęgu. Godziszka, prawy brzeg potoku Granicznego; 468 m n.p.m.	10 osobników
<i>Dentaria glandulosa</i> WALDST.	żywiec gruczołowaty	X: 206677,85; Y: 504459,88	Runo łęgu. Buczkowice, przy zakładach Hańderek, 468 m n.p.m.	15 osobników
<i>Dentaria glandulosa</i> WALDST.	żywiec gruczołowaty	X: 205910,63; Y: 506372,26	Runo łęgu. Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego, 430 m n.p.m.	5 osobników
<i>Geranium phaeum</i> L.	bodziszek żałobny	X: 206469,38; Y: 509233,54	Ziołorośla. Rybarzowice, w pobliżu grzebieni skalnych, lewy brzeg Żylicy, 386 m n.p.m.	50 osobników
<i>Geranium phaeum</i> L.	bodziszek żałobny	X: 206650,11; Y: 504521,86	Runo łęgu. Buczkowice, w pobliżu ulicy Nadbrzeżnej i zakładów Hańderek, prawy brzeg Żylicy; 463 m n.p.m.	5 osobników

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5
<i>Geranium phaeum</i> L.	bodziszek żałobny	X: 206302,56; Y: 506939,59	Runo łągu. Rybarzowice, lewy brzeg potoku Granicznego, 419 m n.p.m.	2 osobniki
<i>Geranium phaeum</i> L.	bodziszek żałobny	X: 206455,37; Y: 508125,39	Runo zarośli. Rybarzowice, przy niebieskim moście na Żylicy, prawy brzeg potoku, 407 m n.p.m.	20 osobników
<i>Geranium phaeum</i> L.	bodziszek żałobny	X: 206693,51; Y: 504579,46	Runo zarośli. Buczkowice, na wschód od ulicy Nadbrzeżnej i zakładów Hańderek, prawy brzeg Żylicy, 458 m n.p.m.	5 osobników
<i>Geranium phaeum</i> L.	bodziszek żałobny	X: 206497,65; Y: 508862,42	Ziołorośle. Rybarzowice przy ulicy Wodnej, lewy brzeg Żylicy, 397 m n.p.m. —	ponad 1000 osobników
<i>Luzula luzulina</i> (VILL.) DALLA TORRE ET SARNTH.	kosmatka żółtawa	X: 206647,80; Y: 504410,91	Runo łągu. Buczkowice, olszynka przy zakładach Hańderek, ulica Nadbrzeżna; 462 m n.p.m.	5 osobników
<i>Luzula luzulina</i> (VILL.) DALLA TORRE ET SARNTH.	kosmatka żółtawa	X: 205556,72; Y: 505958,31	Runo łągu. Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego; 449 m n.p.m.	5 osobników
<i>Luzula luzulina</i> (VILL.) DALLA TORRE ET SARNTH.	kosmatka żółtawa	X: 206671,78; Y: 503788,38	Runo buczyny. Buczkowice, górna część miejscowości, przy ulicy Beskidzkiej, lewy brzeg Żylicy; 465 m n.p.m.	5 osobników
<i>Oreopteris limbosperma</i> (BELLARDI EX ALL.) HOLUB	zaproć górską	X: 206039,69; Y: 506725,44	Ziołorośle. Rybarzowice, prawy brzeg potoku Granicznego, 417 m n.p.m.	ponad 100 rozet
<i>Petasites albus</i> (L.) GAERTN.	lepiężnik biały	X: 206429,78; Y: 508814,98	Ziołorośle. Skarpa pod jazem w Rybarzowicach, prawy brzeg Żylicy, 396 m n.p.m.	4 osobniki
<i>Petasites albus</i> (L.) GAERTN.	lepiężnik biały	X: 206719,14; Y: 504663,74	Ziołorośle. Buczkowice, na zachód od Urzędu Gminy, lewy brzeg Żylicy, 454 m n.p.m.	10 osobników

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5
<i>Petasites albus</i> (L.) GAERTN.	lepiężnik biały	X: 205689,19; Y: 506148,41	Ziołorośle. Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego, 460 m n.p.m.	30 osobników;
<i>Petasites albus</i> (L.) GAERTN.	lepiężnik biały	X: 205735,95; Y: 506218,25	Ziołorośle. Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego, 452 m n.p.m.	ponad 100 osobników
<i>Petasites albus</i> (L.) GAERTN.	lepiężnik biały	X: 206677,85; Y: 504459,88	Runo łęgu. Buczkowice, olszynka przy zakładach Hańderek, ulica Nadbrzeżna, 468 m n.p.m.	3 osobniki
<i>Petasites albus</i> (L.) GAERTN.	lepiężnik biały	X: 205910,63; Y: 506372,26	Ziołorośle. Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego, 430 m n.p.m.	80 osobników
<i>Petasites albus</i> (L.) GAERTN.	lepiężnik biały	X: 206451,02; Y: 508889,16	Ziołorośle, Rybarzowice, przy jazie, 397 m n.p.m.	5 osobników
<i>Petasites albus</i> (L.) GAERTN.	lepiężnik biały	X: 205895,12; Y: 506409,75	Runo łęgu. Godziszka, prawy brzeg potoku Granicznego, 455 m n.p.m.	3 osobniki
<i>Salvia glutinosa</i> L.	szałwia lepka	—	gatunek odnaleziony w trakcie wcześniejszej waloryzacji (Wilczek i in. 1999), obecnie niepotwierdzony	—
<i>Veronica montana</i> L.	przetacznik górski	X: 206677,00; Y: 504768,97	Runo łęgu. Buczkowice, w pobliżu Urzędu Gminy, prawy brzeg Żylicy; 446 m n.p.m.	ok. 1000 osobników
<i>Veronica montana</i> L.	przetacznik górski	X: 205705,88; Y: 506159,92	Runo łęgu. Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego, 462 m n.p.m.	10 osobników
<i>Veronica montana</i> L.	przetacznik górski	X: 206540,69; Y: 507147,52	Runo łęgu. Buczkowice, okolice ujścia potoku Granicznego, prawy brzeg Żylicy, 411 m n.p.m.	7 osobników
<i>Veronica montana</i> L.	przetacznik górski	X: 205689,19; Y: 506148,41	Runo łęgu. Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego, 460 m n.p.m.	ponad 100 osobników
<i>Veronica montana</i> L.	przetacznik górski	X: 206087,85; Y: 506777,02	Runo łęgu. Rybarzowice, prawy brzeg potoku Granicznego, 435 m n.p.m.	10 osobników

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5
<i>Veronica montana</i> L.	przetacznik górski	X: 205910,63; Y: 506372,26	Runo łęgu. Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego, 430 m n.p.m.	20 osobników
<i>Viscaria vulgaris</i> ROHL.	smółka pospolita	X: 206458,48; Y: 508693,88	Rybarzowice, żwirowisko w korycie Żylicy, w pobliżu drogi S69; 396 m n.p.m.	1 osobnik
Gatunki bliskie zagrożenia — kategoria NT				
<i>Aquilegia vulgaris</i> L.	orlik pospolity	X: 205920,67; Y: 506404,68	Godziszka, potok Graniczny, żwirowisko; 439 m n.p.m.	3 osobniki
<i>Aquilegia vulgaris</i> L.	orlik pospolity	X: 206239,17; Y: 506908,69	Godziszka, potok Graniczny, żwirowisko, 423 m n.p.m.	2 osobniki
<i>Aquilegia vulgaris</i> L.	orlik pospolity	X: 206660,59; Y: 507042,89	Runo łęgu. Rybarzowice, lewy brzeg Żylicy, 404 m n.p.m.	15 osobników
<i>Aquilegia vulgaris</i> L.	orlik pospolity	X: 205895,12; Y: 506409,75	Godziszka, łąg, prawy brzeg potoku Granicznego, 455 m n.p.m.	1 osobnik
<i>Aquilegia vulgaris</i> L.	orlik pospolity	X: 206037,68; Y: 506655,30	Godziszka, łąg, prawy brzeg potoku Granicznego, 439 m n.p.m.	1 osobnik
<i>Carduus personata</i> (L.) JACQ.	oset łopianowaty	X: 206528,17; Y: 507740,52	Łęg. Rybarzowice, okolice ulicy Jarzębinowej, prawy brzeg Żylicy, 374 m n.p.m.	3 osobniki
<i>Carduus personata</i> (L.) JACQ.	oset łopianowaty	X: 206458,48; Y: 508693,88	Łęg. Rybarzowice, w pobliżu grzebieni skalnych, 396 m n.p.m.	6 osobników
<i>Corydalis cava</i> SCHWEIGG. ET KOERTE	kokorycz pusta	X: 206718,09; Y: 504729,31	Łęg. Buczkowice, w pobliżu Urzędu Gminy, prawy brzeg Żylicy, 456 m n.p.m.	około 40 osobników
<i>Cruciata laevipes</i> OPIZ	przytulinka krzyżowa	X: 206269,44; Y: 507910,22	Łąka. Rybarzowice, prawy brzeg Żylicy; 404 m n.p.m.	około 100 osobników
<i>Cruciata laevipes</i> OPIZ	przytulinka krzyżowa	X: 206540,69; Y: 507147,52	Łęg. Rybarzowice, ujście potoku Granicznego, 411 m n.p.m.	5 osobników

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5
<i>Cruciata laevipes</i> OPIZ	przitulinka krzyżowa	X: 206587,14; Y: 506972,37	Łęg. Buczkowice, ujście potoku Granicznego, 411 m n.p.m	10 osobników
<i>Lathraea squamaria</i> L.	łuskiewnik różowy	X: 206717,43; Y: 505222,12	Runo zadrzewienia. Buczkowice, centrum, pod topolą „Hybrida 275”, 439 m n.p.m.	20 pędów
<i>Lathraea squamaria</i> L.	łuskiewnik różowy	X: 206087,85; Y: 506777,02	Łęg. Rybarzowice, prawy brzeg potoku Granicznego, 435 m n.p.m. —	15 pędów
<i>Lathraea squamaria</i> L.	łuskiewnik różowy	X: 205910,63; Y: 506372,26	Łęg. Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego, 430 m n.p.m	5 pędów
<i>Lilium martagon</i> L.	lilia złotogłów	X: 206532,79; Y: 503709,22	Runo łągu: Buczkowice, okolice ulicy Bratków, lewy brzeg Żylicy; 485 m n.p.m.	7 osobników
<i>Lilium martagon</i> L.	lilia złotogłów	X: 206619,92; Y: 504295,65	Runo łągu: Rybarzowice przy ulicy Nadbrzeżnej; 471 m n.p.m.	1 osobnik
<i>Lonicera nigra</i> L.	wiciokrzew czarny	X: 206684,59; Y: 504546,33	Zarośla. Buczkowice, w pobliżu ulicy Nadbrzeżnej i zakładów Hańderek, prawy brzeg Żylicy; 449 m n.p.m.	2 osobniki
<i>Petasites kablikianus</i> TAUSCH EX BERCHT.	lepiężnik wyłysiały	X: 205705,88; Y: 506159,92	Ziołorośla. Godziszka, na lewym brzegu potoku Granicznego, 462 m n.p.m.	ponad 1000 osobników
<i>Senecio subalpinus</i> KOCH	starzec górski	—	gatunek odnaleziony w trakcie wcześniejszej waloryzacji (Wilczek i in. 1999), obecnie niepotwierdzony	—
Gatunki o niedostatecznych danych — kategoria DD				
<i>Callitriche verna</i> L. EM. LOENNR.	rzęśl wiosenna	—	gatunek odnaleziony w trakcie wcześniejszej waloryzacji (Wilczek i in. 1999), obecnie niepotwierdzony	—

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5
<i>Matteucia struthiopteris</i> (L.) TOD.	pióropusznik strusi	X: 206021,03; Y: 506674,06	Rybarzowice, prawy brzeg potoku Granicznego, 433 m n.p.m.	2 rozety
<i>Matteucia struthiopteris</i> (L.) TOD.	pióropusznik strusi	X: 206739,19; Y: 504706,95	Buczkowice, lewy brzeg Żylicy, blisko ulicy Wiślańskiej, 466 m n.p.m.	8 rozet
<i>Matteucia struthiopteris</i> (L.) TOD.	pióropusznik strusi	X: 206647,80; Y: 504410,91	Buczkowice, w pobliżu zakładów Hańderek i ulicy Nadbrzeżnej, 462 m n.p.m.	18 rozet
<i>Matteucia struthiopteris</i> (L.) TOD.	pióropusznik strusi	X: 206532,79; Y: 503709,94	Buczkowice, w pobliżu ulicy Bratków, prawy brzeg Żylicy; 485 m n.p.m.	3 rozety
<i>Matteucia struthiopteris</i> (L.) TOD.	pióropusznik strusi	X: 206532,16; Y: 508894,07	Rybarzowice, w pobliżu jazu, prawy brzeg Żylicy, 394 m n.p.m.	50 rozet
<i>Matteucia struthiopteris</i> (L.) TOD.	pióropusznik strusi	X: 206588,89; Y: 508221,73	Rybarzowice, obok grupy ogłowionych wierzb, lewy brzeg Żylicy, 402 m n.p.m.	16 rozet
<i>Matteucia struthiopteris</i> (L.) TOD.	pióropusznik strusi	X: 206302,56; Y: 506939,59	Rybarzowice, lewy brzeg potoku Granicznego; 419 m n.p.m.	10 rozet
<i>Matteucia struthiopteris</i> (L.) TOD.	pióropusznik strusi	X: 206427,18; Y: 507850,19	Rybarzowice, wysypisko śmieci przy ścieżce, naprzeciwko ulicy Kalinowej, lewy brzeg Żylicy, 412 m n.p.m.	50 rozet
<i>Matteucia struthiopteris</i> (L.) TOD.	pióropusznik strusi	X: 206408,67; Y: 508107,44	Rybarzowice, prawy brzeg Żylicy, łęg na wysokości ulicy Krokusów; 404 m n.p.m.	9 rozet
<i>Matteucia struthiopteris</i> (L.) TOD.	pióropusznik strusi	X: 206570,55; Y: 507037,96	Rybarzowice, w pobliżu ujścia potoku Granicznego, prawy brzeg Żylicy, 412 m n.p.m.	8 rozet
<i>Matteucia struthiopteris</i> (L.) TOD.	pióropusznik strusi	X: 206719,14; Y: 504663,74	Buczkowice, w pobliżu Urzędu Gminy, 454 m n.p.m.	3 rozety

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5
<i>Matteucia struthiopteris</i> (L.) TOD.	pióropusznik strusi	X: 206087,85; Y: 506777,02	Rybarzowice, prawy brzeg potoku Granicznego; 435 m n.p.m.	40 rozet
Brak zagrożenia w województwie śląskim (wyłącznie ochrona gatunkowa częściowa)				
<i>Primula elatior</i> (L.) HILL	pierwiosnek wyniosły	X: 206542,74; Y: 507016,38	Rybarzowice, przy grupie starych olch, naprzeciw ulicy Jaskółczej, prawy brzeg Żylicy, 410 m n.p.m.	3 osobniki (forma o różowych kwiatach, uciekiniar z uprawy)
<i>Primula elatior</i> (L.) HILL	pierwiosnek wyniosły	X: 206087,85; Y: 506777,02	Łęg. Rybarzowice, prawy brzeg potoku Granicznego; 435 m n.p.m.	7 osobników
<i>Primula elatior</i> (L.) HILL	pierwiosnek wyniosły	X: 206021,03; Y: 506674,06	Rybarzowice, łęg, prawy brzeg Potoku Granicznego, 433 m n.p.m.	3 osobniki
<i>Primula elatior</i> (L.) HILL	pierwiosnek wyniosły	X: 205944,16; Y: 506529,31	Rybarzowice, prawy brzeg potoku Granicznego, przy źródle z rudami darniowymi, 452 m n.p.m.	ok. 100 osobników
<i>Primula elatior</i> (L.) HILL	pierwiosnek wyniosły	X: 205905,07; Y: 506367,94	Godziszka, w łęgu obok żwirowiska, lewy brzeg potoku Granicznego, 456 m n.p.m.	ponad 1000 osobników
<i>Primula elatior</i> (L.) HILL	pierwiosnek wyniosły	X: 206648,70; Y: 504138,56	Buczkowice, w pobliżu ulic Nadbrzeżnej i Tartacznej, prawy brzeg Żylicy, 487 m n.p.m.	5 osobników
<i>Primula elatior</i> (L.) HILL	pierwiosnek wyniosły	X: 206520,14; Y: 509020,18	Rybarzowice, w pobliżu stawu, lewy brzeg Żylicy, 393 m n.p.m.	3 osobniki
<i>Primula elatior</i> (L.) HILL	pierwiosnek wyniosły	X: 205556,72; Y: 505958,31	Godziszka, w pobliżu ulicy Poziomkowej, lewy brzeg potoku Granicznego, 449 m n.p.m.	100 osobników
<i>Primula elatior</i> (L.) HILL	pierwiosnek wyniosły	X: 205724,84; Y: 506218,99	Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego, 455 m n.p.m.	50 osobników

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5
<i>Primula elatior</i> (L.) HILL	pierwiosnek wyniosły	X: 205906,16; Y: 506349,21	Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego, 443 m n.p.m.	5 osobników
<i>Primula elatior</i> (L.) HILL	pierwiosnek wyniosły	X: 205689,19; Y: 506148,41	Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego; 460 m n.p.m.	4 osobniki
<i>Primula elatior</i> (L.) HILL	pierwiosnek wyniosły	X: 205735,95; Y: 506218,25	Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego; 452 m n.p.m.	7 osobników
<i>Primula elatior</i> (L.) HILL	pierwiosnek wyniosły	X: 205772,70; Y: 506277,30	Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego; 461 m n.p.m.	15 osobników
<i>Primula elatior</i> (L.) HILL	pierwiosnek wyniosły	X: 206087,85; Y: 506777,02	Rybarzowice, prawy brzeg potoku Granicznego; 435 m n.p.m.	21 osobników
<i>Primula elatior</i> (L.) HILL	pierwiosnek wyniosły	X: 206520,14; Y: 509020,18	Rybarzowice, lewy brzeg Żylicy; 393 m n.p.m.	5 osobników
<i>Primula elatior</i> (L.) HILL	pierwiosnek wyniosły	X: 206143,45; Y: 506800,01	Godziszka, lewy brzeg potoku Granicznego; 428 m n.p.m.	3 osobniki

2.3. Zagrożenia dla cennych zbiorowisk roślinnych, siedlisk przyrodniczych oraz chronionych i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych. Potrzeby ochrony szaty roślinnej w świetle zidentyfikowanych zagrożeń

Paweł Nejfeld

W tabeli 23 zestawiono czynniki oddziałujące negatywnie (stanowiące zagrożenie) dla zbiorowisk roślinnych, siedlisk przyrodniczych oraz cennych (chronionych i uznanych za zagrożone) gatunków roślin naczyniowych. Uwzględniono selektywne oddziaływanie poszczególnych czynników na elementy szaty roślinnej obszaru opracowania — wskazano gatunki, typy zbiorowisk roślinnych i typy siedlisk przyrodniczych podlegające poszczególnym oddziaływaniom (tab. 23, kol. 6). Sformułowano również kierunki niezbędnych działań, mających na celu zapobieganie negatywnym skutkom zidentyfikowanych zagrożeń, bądź poprawę stanu populacji cennych gatunków roślin i siedlisk przyrodniczych (tab. 23, kol. 7). Tabela przedstawia związek pomiędzy zagrożeniami dla poszczególnych cennych przyrodniczo komponentów szaty roślinnej a proponowanymi kierunkami działań ochronnych. Kody i nazwy zagrożeń (tab. 23, kol. 2, 3) zaczerpnięto z załącznika nr 5 do „instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000” (2012).

Lista kierunków działań niezbędnych do podjęcia celem zachowania dotychczasowych walorów szaty roślinnej przedstawia się następująco:

R1. Pozostawianie martwych i umierających drzew w drzewostanach łęgowych na poziomie min. 5 szt./ ha;

R2. Wykluczenie poboru żwiru z koryta Żylicy i jego otoczenia (poza wyjątkami, kiedy nagromadzenie żwirów w korycie może zagrażać infrastrukturze/ mieniu);

R3. Rozbudowa infrastruktury (ścieżki piesze i rowerowe), która służyć będzie uporządkowaniu ruchu związanego z rekreacją (odsunięciu go od przyrodniczo najcenniejszych fragmentów obszaru doliny Żylicy i Potoku Granicznego);

R4. Usunięcie dzikich wysypisk śmieci z ekosystemów łęgowych;

R5. Działania o charakterze edukacyjnym, mające na celu zmianę nawyków lokalnej społeczności polegających na zwożeniu i pozostawianiu odpadów w siedliskach nadrzecznych;

R6. Realizacja tablic edukacyjnych prezentujących chronione i zagrożone elementy flory naczyniowej doliny Żylicy wraz z informacją o zakazach prawnych dotyczących gatunków chronionych;

R7. Działania polegające na fizycznym niszczeniu skupisk roślin inwazyjnych;

R8. Poprawa struktury pionowej lasów łęgowych;

R9. Uporządkowanie brzegów Żylicy pomiędzy ciągiem ścieżki rowerowej i dydaktycznej a korytem cieku z elementami niwelacji terenu. Kontrola kierunków sukcesji roślinności po zakończeniu realizacji działania pod kątem kolonizacji podłoża przez obce gatunki inwazyjne;

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

R10. Zachowanie i utrzymywanie zabudowy poprzecznej i podłużnej (stabilizującej brzegi) potoku Żylica w dobrym stanie technicznym, na odcinku powyżej km 7+150;

R11. Dopuszczenie możliwości przywrócenia zdolności migracji koryta Żylicy na prawym brzegu poniżej km 7+150 (z uwzględnieniem konieczności ochrony infrastruktury i mienia);

R12. Niepodejmowanie działań zmierzających do zwiększenia akumulacji rumoszu w korycie potoku poniżej km 5+700;

R13. Zachowanie zbiornika oraz zachowanie warunków bytowania bobrów na odcinku potoku Żylica poniżej km 5+700;

R14. Zachowanie ekstensywnego użytkowania kośnego wilgotnych łąk.

R15. Utrzymanie w należyтым stanie technicznym zabudowy poprzecznej potoku Żylica.

R16. Zastosowanie roślin chronionych do zagospodarowania terenów parkowych w sąsiedztwie Urzędu Gminy w Buczkowicach.

R17. Renaturyzacja terenów parkowych w sąsiedztwie Urzędu Gminy w Buczkowicach

R18. Udostępnienie terenów nadrzecznych w sąsiedztwie centrum Rybarzowic, zajętych przez roślinność synantropijną dla rekreacji.

Sposoby realizacji tych kierunków działań scharakteryzowano w dokumencie pt. „Dokumentacja dla zadań w zakresie ochrony przyrody dla projektu „Zagospodarowanie terenów przyległych do potoku Żylica z budową ścieżki dydaktycznej w Gminie Buczkowice”” (Nejfeld, Matuszek-Nejfeld 2016).

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Tabela 23. Zagrożenia dla flory naczyniowej oraz zbiorowisk roślinnych i siedlisk przyrodniczych

1	2	3	4	5	6	7
L.p.	Kod zagrożenia	Nazwa zagrożenia	Charakter zagrożenia	Opis zagrożenia	Zbiorowiska roślinne/ siedliska przyrodnicze/ gatunki roślin naczyniowych podlegające zagrożeniu	Kierunki działań eliminujących zagrożenie
1	B02.04	usuwanie martwych i umierających drzew	(2) A i	Usuwanie martwych i umierających drzew z drzewostanów łęgowych, reprezentujących siedlisko przyrodnicze 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) [=Alluvial forests with <i>Alnus glutinosa</i> and <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)]	— nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i> ; siedlisko przyrodnicze 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) [=Alluvial forests with <i>Alnus glutinosa</i> and <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)]	R1. Pozostawianie martwych i umierających drzew w drzewostanach łęgowych na poziomie min. 5 szt./ ha (dotyczy fragmentów łęgów znajdujących się w odpowiednio dużej odległości od ścieżek pieszych i rowerowych i innych planowanych elementów infrastruktury rekreacyjnej)
2	C01.01.02	usuwanie materiału z plaż	(1) P i	Ewentualny pobór żwiru z koryta rzeczno. Zmniejszenie zasobów tego materiału może skutkować: — zanikiem siedlisk przyrodniczych związanych z korytem rzeczno., — obniżaniem się koryta rzeczno. i przesuszeniem siedlisk łęgów (a w dalszej kolejności ich przekształceniami	— zb. <i>Plantago major</i> - <i>Barbarea vulgaris</i> ; siedlisko przyrodnicze 3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków [=Alpine rivers and the herbaceous vegetation along their banks]; — ziołorośle z lepiężnikiem różowym <i>Phalarido-Petasitetum hybridi</i> ; siedlisko przyrodnicze 6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	R2. Wykluczenie poboru żwiru z koryta rzeczno. i jego otoczenia (poza wyjątkami, kiedy nagromadzenie żwirów w korycie może zagrażać infrastrukturze/ mieniu)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6	7
				i równoległym zanikiem charakterystycznych cech); — odsłonięciem podłoża, ułatwiającym wnikanie obcym gatunkom inwazyjnych roślin).	[=Hydrophilous tall herb fringe communities of plains and of the montane to alpine levels]; — nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i> ; siedlisko przyrodnicze 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) [=Alluvial forests with <i>Alnus glutinosa</i> and <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)]	
3	E01	tereny zurbanizowane/ zamieszkane	(3) A o	Otoczenie doliny Żylicy jest silnie zagospodarowane i gęsto zaludnione. Skutkiem jest silna presja na tereny nadrzeczne nad Żylicą (porzucanie odpadów, gęsta sieć ścieżek itp.), nieuporządkowany ruch rekreacyjny po powierzchniach cennych siedlisk przyrodniczych, pozbawione naturalnego runa tereny parkowe na potencjalnych siedliskach łęgowych w sąsiedztwie Urzędu Gminy Buczkowice	— zb. <i>Plantago major-Barbarea vulgaris</i> ; siedlisko przyrodnicze 3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków [=Alpine rivers and the herbaceous vegetation along their banks]; — ziołorośle z lepiężnikiem różowym <i>Phalarido-Petasitetum hybridi</i> ; siedlisko przyrodnicze 6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>) [=Hydrophilous tall herb fringe communities of plains and of the montane to alpine levels]; — nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i> ; siedlisko przyrodnicze 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) [=Alluvial forests with <i>Alnus</i>	R3. Rozbudowa infrastruktury (ścieżki piesze i rowerowe), która służyć będzie uporządkowaniu ruchu związanego z rekreacją (odsunięciu go od przyrodniczo najcenniejszych fragmentów obszaru doliny Żylicy i Potoku Granicznego) R4. Usunięcie dzikich wysypisk śmieci z ekosystemów łęgowych R5. Działania o charakterze edukacyjnym, mające na celu zmianę nawyków lokalnej społeczności polegających na zwożeniu i pozostawianiu odpadów w siedliskach nadrzecznych. R17. Renaturyzacja terenów parkowych w sąsiedztwie Urzędu Gminy w Buczkowicach

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6	7
					glutinosa and Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae))	R18. Udostępnienie terenów nadrzecznych w sąsiedztwie centrum Rybarzowic, zajętych przez roślinność synantropijną dla rekreacji
4	E03.01	pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych	(3) A o	Dziki wysypiska odpadów pochodzących z gospodarstw domowych	— zb. <i>Plantago major-Barbarea vulgaris</i> ; siedlisko przyrodnicze 3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków [=Alpine rivers and the herbaceous vegetation along their banks] ; — ziołorośle z lepiężnikiem różowym <i>Phalarido-Petasitetum hybridi</i> ; siedlisko przyrodnicze 6430 Ziołorośla górskie (Adenostylion alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium) [=Hydrophilous tall herb fringe communities of plains and of the montane to alpine levels] ; — nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i> ; siedlisko przyrodnicze 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy źródłiskowe) [=Alluvial forests with Alnus glutinosa and Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae))]	R5. Działania o charakterze edukacyjnym, mające na celu zmianę nawyków lokalnej społeczności polegających na zwożeniu i pozostawianiu odpadów w siedliskach nadrzecznych.

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6	7
5	F04	pozyskiwanie / usuwanie roślin łądowych	(1) A i	Wykopywanie do ogrodów cennych gatunków roślin (w ten sposób doszło do zaniku stanowisk wawrzynka wilczełyko <i>Daphne mezereum</i>). Presja może dotyczyć również innych gatunków o wysokich walorach ozdobnych. Nie wykluczona będzie konieczność przeniesienia pojedynczych okazów roślin chronionych w związku z zadaniami związanymi z eliminacją barszczu Mategazziego <i>Heracleum mantegazzianum</i> i innych inwazyjnych roślin	— <i>Allium ursinum</i> czosnek niedźwiedzi; — <i>Aquilegia vulgaris</i> orlik pospolity; — <i>Aruncus sylvestris</i> parzydło leśne; — <i>Daphne mezereum</i> wawrzynka wilczełyko; — <i>Galanthus nivalis</i> śnieżyczka przebiśnieg; — <i>Lilium martagon</i> lilia złotogłów; — <i>Matteucia struthiopteris</i> pióropusznik strusi	R6. Realizacja tablic edukacyjnych prezentujących chronione i zagrożone elementy flory naczyniowej doliny Żylicy wraz z informacją o zakazach prawnych dotyczących gatunków chronionych R16. Zastosowanie roślin chronionych do zagospodarowania terenów parkowych w sąsiedztwie Urzędu Gminy w Buczkowicach
6	G05.01	wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	(2) A i	Presja będąca skutkiem zagrożenia E01 (l.p. 3)	— ziołorośle z lepiężnikiem różowym <i>Phalarido-Petasitetum hybridi</i> ; siedlisko przyrodnicze 6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>) [=Hydrophilous tall herb fringe communities of plains and of the montane to alpine levels]; — nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i> ; siedlisko przyrodnicze 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>, olsy źródłiskowe) [=Alluvial forests with <i>Alnus glutinosa</i> and <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)]	R3. Rozbudowa infrastruktury (ścieżki piesze i rowerowe), która służyć będzie uporządkowaniu ruchu związanego z rekreacją (odsunięciu go od przyrodniczo najcenniejszych fragmentów obszaru doliny Żylicy i Potoku Granicznego)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6	7
7	H05.01	odpadki i odpady stałe	(3) A o	P. zagrożenie E03.01 (l.p. 3)	— zb. <i>Plantago major-Barbarea vulgaris</i> ; siedlisko przyrodnicze 3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków [=Alpine rivers and the herbaceous vegetation along their banks]; — ziołorośle z lepiężnikiem różowym <i>Phalarido-Petasitetum hybridi</i> ; siedlisko przyrodnicze 6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>) [=Hydrophilous tall herb fringe communities of plains and of the montane to alpine levels]; — nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i> ; siedlisko przyrodnicze 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe) [=Alluvial forests with <i>Alnus glutinosa</i> and <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)]	R5. Działania o charakterze edukacyjnym, mające na celu zmianę nawyków lokalnej społeczności polegających na zwożeniu i pozostawianiu odpadów w siedliskach nadrzecznych.
8	I02	obce gatunki inwazyjne	(3) A i o	Inwazja gatunków roślin obcego pochodzenia, skutkująca eliminacją gatunków rodzimych roślin typowych dla siedlisk nadrzecznych (głównie dotyczy inwazji rdestowca ostrokończystego <i>Reynoutria japonica</i> i barszczu Mantegazziego <i>Heracleum mantegazzianum</i>)	— zb. <i>Plantago major-Barbarea vulgaris</i> ; siedlisko przyrodnicze 3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków [=Alpine rivers and the herbaceous vegetation along their banks]; — ziołorośle z lepiężnikiem różowym <i>Phalarido-Petasitetum hybridi</i> ; siedlisko przyrodnicze 6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	R7. Działania polegające na fizycznym niszczeniu skupisk roślin inwazyjnych. R8. Poprawa struktury pionowej lasów łęgowych. R9. Uporządkowanie brzegów Żylicy pomiędzy ciągiem ścieżki rowerowej i dydaktycznej a korytem cieku z elementami niwelacji terenu. Kontrola

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6	7
					[=Hydrophilous tall herb fringe communities of plains and of the montane to alpine levels]; — nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i> ; siedlisko przyrodnicze 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) [=Alluvial forests with <i>Alnus glutinosa</i> and <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)]	kierunków sukcesji roślinności po realizacji działania pod kątem kolonizacji podłoża przez obce gatunki inwazyjne
9	J02.03.02	regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych	(2) A i	Uregulowane, wyprostowane, obniżone koryto Żylicy, w szczególności w granicach Buczkowic. Zanik naturalnej strefowości roślinności rozwijającej się przy korycie Żylicy powyżej km 8+500 potoku.	— zb. <i>Plantago major</i> - <i>Barbarea vulgaris</i> ; siedlisko przyrodnicze 3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków [=Alpine rivers and the herbaceous vegetation along their banks]; — ziołorośle z lepiężnikiem różowym <i>Phalarido-Petasitetum hybridi</i> ; siedlisko przyrodnicze 6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>) [=Hydrophilous tall herb fringe communities of plains and of the montane to alpine levels]; — nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i> ; siedlisko przyrodnicze 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) [=Alluvial forests with <i>Alnus</i>	R10. Zachowanie i utrzymywanie zabudowy poprzecznej i podłużnej (stabilizującej brzegi) potoku Żylica w dobrym stanie technicznym, na odcinku powyżej km 7+150. R11. Dopuszczenie możliwości przywrócenia zdolności migracji koryta Żylicy na prawym brzegu poniżej km 7+150 (z uwzględnieniem konieczności ochrony infrastruktury i mienia)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6	7
					glutinosa and Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae))	
10	J02.05.05	niewielkie projekty hydro-energetyczne, jazy	(1) A i	Obiekt w km 5+700 (zapora przeciwrumiskowa z ujęciem wody), zatrzymując niesiony w trakcie wezbrań rumosz, przyczynia się do wynoszenia żwiru poniżej obiektu i skutkuje odsłonięciem skały macierzystej. Obniżenie poziomu koryta przyczynia się do przesuszenia łągów oraz utraty powierzchni potencjalnie zajmowanej przez kamieńce i ziołorośla	— zb. <i>Plantago major-Barbarea vulgaris</i> ; siedlisko przyrodnicze 3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków [=Alpine rivers and the herbaceous vegetation along their banks]; — ziołorośle z lepiężnikiem różowym <i>Phalarido-Petasitetum hybridi</i> ; siedlisko przyrodnicze 6430 Ziołorośla górskie (Adenostylion alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium) [=Hydrophilous tall herb fringe communities of plains and of the montane to alpine levels]; — nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i> ; siedlisko przyrodnicze 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy źródłiskowe) [=Alluvial forests with Alnus glutinosa and Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae))]	R12. Niepodejmowanie działań zmierzających do zwiększenia akumulacji rumoszu w korycie potoku poniżej km 5+700. Koryto pozbawione żwiru we wschodniej części opracowania jest interesującym obiektem przyrody nieożywionej (w stosunku do którego postuluje się ochronę w formie stanowiska dokumentacyjnego)
11	J03.02	antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk	(3) A i	Fragmentacja płatów roślinności w związku z istniejącą gęstą siecią utwardzonych i nieutwardzonych dróg. Sytuacja taka sprzyja inwazji obcych gatunków roślin. W miejscach przebiegu dróg i innych szlaków panują korzystne warunki	— ziołorośle z lepiężnikiem różowym <i>Phalarido-Petasitetum hybridi</i> ; siedlisko przyrodnicze 6430 Ziołorośla górskie (Adenostylion alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium) [=Hydrophilous tall herb fringe communities of plains and of the montane to alpine levels];	R3. Rozbudowa infrastruktury (ścieżki pieszne i rowerowe), która służyć będzie uporządkowaniu ruchu związanego z rekreacją (odsunięciu go od przyrodniczo najcenniejszych fragmentów obszaru doliny Żylicy i Potoku Granicznego)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6	7
				światłne, co decyduje o sukcesie kolonizacji obcych geograficznie roślin o tendencjach do inwazyjności	— nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i> ; siedlisko przyrodnicze 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) [=Alluvial forests with <i>Alnus glutinosa</i> and <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)]	
12a	K02.01	zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	(1) A i	Zagrożenie dotyczy zbiornika wodnego powstałego wskutek aktywności życiowej bobra <i>Castor fiber</i> . Opuszczenie stanowiska przez bobry (np. wskutek celowych działań człowieka) doprowadzi w krótkim czasie do zaniku zbiornika wraz z cenną roślinnością (zanik wody i zanik aktywności żerowej bobra uruchomi sukcesję roślinności szuwarowej)	— zespół krynicznika giętkiego <i>Nitellatum flexilis</i> ; — ziołorośle z lepiężnikiem różowym <i>Phalarido-Petasitetum hybrid</i> ; siedlisko przyrodnicze 6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>) [=Hydrophilous tall herb fringe communities of plains and of the montane to alpine levels]	R13. Zachowanie zbiornika oraz zachowanie warunków bytowania bobrów na odcinku potoku poniżej km 5+700
12b			(2) A i	Zagrożenie dotyczy łąk nad Potokiem Granicznym. Zanik użytkowania prowadzi do zwiększenia żyzności siedliska, zmiany składu gatunkowego (ubożenie), struktury gatunkowej (rośnie dominacja pojedynczych, silnych konkurencyjnie gatunków) i fizjonomii, a w dalszych etapach do przekształcenia w inne typy	— wilgotna łąka ostrożeńiowa <i>Cirsietum rivularis</i> (wraz z kompleksem innych typów wilgotnych łąk, w tym łąk z sitowiem leśnym <i>Scirpetum sylvatici</i>)	R14. Zachowanie ekstensywnego użytkowania kośnego (działanie zależne od woli właścicieli gruntów; nie związane z realizacją projektu pn. „Zagospodarowanie terenów przyległych do potoku Żylca z budową ścieżki dydaktycznej w gminie Buczkowice”)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6	7
				roślinności (zazwyczaj mało wartościowe przyrodniczo)		
13a	K02.02	nagromadzenie materii organicznej	(1) A i	P. zagrożenie K02.01 (l.p. 12a)	— zespół krynicznika giętkiego <i>Nitellum flexilis</i> ; — ziołorośle z lepiężnikiem różowym <i>Phalarido-Petasitetum hybridi</i> ; siedlisko przyrodnicze 6430 Ziołorośla górskie (Adenostylion alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium) [=Hydrophilous tall herb fringe communities of plains and of the montane to alpine levels]	R13. Zachowanie zbiornika wodnego oraz zachowanie warunków bytowania bobrów na odcinku potoku poniżej km 5+700
13b				P. zagrożenie K02.01 (l.p. 12b)	— wilgotna łąka ostrożeńiowa <i>Cirsietum rivularis</i> (wraz z kompleksem innych typów wilgotnych łąk, w tym łąk z sitowiem leśnym <i>Scirpetum sylvatici</i>)	R14. Zachowanie ekstensywnego użytkowania kośnego (działanie zależne od woli właścicieli gruntów; nie związane z realizacją projektu pn. „Zagospodarowanie terenów przyległych do potoku Żylica z budową ścieżki dydaktycznej w gminie Buczkowice”)
14a	K02.03	eutrofizacja (naturalna)	(1) A i	P. zagrożenie K02.01 (l.p. 12a)	— zespół krynicznika giętkiego <i>Nitellum flexilis</i> ; — ziołorośle z lepiężnikiem różowym <i>Phalarido-Petasitetum hybridi</i> ; siedlisko przyrodnicze 6430 Ziołorośla górskie (Adenostylion alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium) [=Hydrophilous tall herb fringe communities of plains and of the montane to alpine levels]	R13. Zachowanie zbiornika oraz zachowanie warunków bytowania bobrów na odcinku potoku Żylica pon. km 5+700

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6	7
14b			(2) A i	P. zagrożenie K02.01 (l.p. 12b)	— wilgotna łąka ostrożeńiowa <i>Cirsietum rivularis</i> (wraz z kompleksem innych typów wilgotnych łąk, w tym łąk z sitowiem leśnym <i>Scirpetum sylvatici</i>)	R14. Zachowanie ekstensywnego użytkowania kośnego (działanie zależne od woli właścicieli gruntów; nie związane z realizacją projektu pn. „Zagospodarowanie terenów przyległych do potoku Żylica z budową ścieżki dydaktycznej w gminie Buczkowice”)
15a	K04.01	konkurencja	(2) A i	Silne zdolności konkurencyjne obcych, inwazyjnych gatunków roślin w stosunku do gatunków rodzimych (p. zagrożenie I02, l.p. 8)	— zb. <i>Plantago major-Barbarea vulgaris</i> ; siedlisko przyrodnicze 3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków [=Alpine rivers and the herbaceous vegetation along their banks]; — ziołorośle z lepiężnikiem różowym <i>Phalarido-Petasitetum hybridi</i> ; siedlisko przyrodnicze 6430 Ziołorośla górskie (Adenostylion alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium) [=Hydrophilous tall herb fringe communities of plains and of the montane to alpine levels]; — nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i> ; siedlisko przyrodnicze 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy źródłiskowe) [=Alluvial forests with Alnus glutinosa and Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)]	R7. Działania polegające na fizycznym niszczeniu skupisk roślin inwazyjnych. R8. Poprawa struktury pionowej lasów łęgowych. R9. Makroniwelacja lewego brzegu Żylicy orientacyjnie od km 7+150 do km 7+900. Kontrola kierunków sukcesji roślinności po przeprowadzeniu niwelacji terenu pod kątem kolonizacji podłoża przez obce gatunki inwazyjne

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6	7
15b			(2) A i	P. zagrożenie K02.01 (l.p. 12b)	— wilgotna łąka ostrożeńiowa <i>Cirsietum rivularis</i> (wraz z kompleksem innych typów wilgotnych łąk, w tym łąk z sitowiem leśnym <i>Scirpetum sylvatici</i>)	R14. Zachowanie ekstensywnego użytkowania kośnego (działanie zależne od woli właścicieli gruntów; nie związane z realizacją projektu pn. „Zagospodarowanie terenów przyległych do potoku Żylica z budową ścieżki dydaktycznej w gminie Buczkowice”)
16	L08	powódź (procesy naturalne)	(1) P b	Silne wezbrania powodziowe będą wzmacniać procesy erozji wgłębnej poniżej budowli hydrotechnicznych (progów, jazów), w szczególności poniżej obiektu w km 5+700 (zapora przeciwrumowiskowa z ujęciem wody), co może spowodować naruszenie stabilności tych budowli, a następnie prowadzić do obniżenia poziomu koryta rzeczno (i tym samym do niekorzystnych z punktu widzenia warunków funkcjonowania łągów zmian w wilgotności podłoża) i zwężenia strefy roślinności nadrzecznej	— zb. <i>Plantago major-Barbarea vulgaris</i> ; siedlisko przyrodnicze 3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków [=Alpine rivers and the herbaceous vegetation along their banks]; — ziołorośle z lepiężnikiem różowym <i>Phalarido-Petasitetum hybridi</i> ; siedlisko przyrodnicze 6430 Ziołorośla górskie (Adenostylion alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium) [=Hydrophilous tall herb fringe communities of plains and of the montane to alpine levels]; — nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i> ; siedlisko przyrodnicze 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy źródłiskowe) [=Alluvial forests with Alnus glutinosa and Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)]	R15. Utrzymanie w należyłym stanie technicznym zabudowy poprzecznej potoku Żylica.

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Objaśnienia:

Kolumna 4: (1), (2), (3) — skala oddziaływania czynnika; odpowiednio: mała, średnia, duża; A — zagrożenie aktualne, którego skutki oddziaływania znajdują odzwierciedlenie w strukturze siedliska przyrodniczego/ zbiorowiska roślinnego, kondycji populacji gatunku; P — zagrożenie potencjalne, którego skutki oddziaływania nie znajdują wyraźnego odzwierciedlenia w strukturze siedliska przyrodniczego/ zbiorowiska roślinnego, kondycji populacji gatunku; i — oddziaływanie o charakterze wewnętrznym (źródło oddziaływania w granicach obszaru badań) ; o — oddziaływanie o charakterze zewnętrznym (źródło oddziaływania poza granicami obszaru badań); b — oddziaływanie o charakterze wewnętrznym i zewnętrznym.

2.4. Fauna

2.4.1. Dotychczasowy stan wiedzy o faunie obszaru opracowania

Paweł Nejfeld

Fauna obszaru opracowania nie była dotąd przedmiotem usystematyzowanych badań. Pewne, ogólne informacje na ten temat (wykazy gatunków chronionych) odnaleźć można w „prognozie oddziaływania na środowisko projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczkowice (Lubiński, Ulewicz 2014), a także w „programie ochrony środowiska dla gminy Buczkowice na lata 2009-2016 (Chylak i in. 2009).

Istotnymi źródłami danych o faunie obszaru badań są opracowania o charakterze atlasów rozmieszczenia. Aktualnie dostępne tego typu prace dotyczą ptaków, płazów i gadów oraz ssaków (Sikora i in. 2007, Głowaciński i in. 2015, Okarma i in. 2015). Jednak dane w nich zawarte przedstawione są w odniesieniu do dużych pól atlasowych, wyznaczonych w oparciu o koordynaty geograficzne, a więc obejmujących często kilka krain geograficznych. Przykładowo — w atlasie płazów i gadów Polski (Głowaciński i in. 2015) oraz atlasie ssaków Polski (Okarma i in. 2005), podstawowe pole atlasowe ma wymiary 1'x 5'. Pole 11Pj, w którym znalazł się obszar opracowania (narożniki w układzie PUWG 1992: 1) X: 209181,25, Y: 500000,00; 2) X: 209194,57, Y: 512002,73; 3) X: 199932,49, Y: 512023,28; 4) X: 199919,12, Y: 500000,00; o powierzchni ponad 111km², obejmuje również fragment północno-zachodniej części Kotliny Żywieckiej, masyw Skrzycznego i Klimczoka w Beskidzie Śląskim a także fragment Beskidu Małego.

Jednymi z lepiej zbadanych grup ssaków okolic Buczkowic (Beskid Śląski, Beskid Mały, Kotlina Żywiecka) są nietoperze (Mysłajek i in. 2004, 2008). W Beskidzie Śląskim prowadzono też niedawno badania nad rozmieszczeniem ryjówkowatych (Mysłajek i in. 2009).

Na potrzeby niniejszego opracowania, celem uzyskania pełniejszego obrazu zróżnicowania fauny, przeprowadzono w roku 2014 badania terenowe następujących grup zwierząt:

- owadów (chrząszcze, głównie z rodzin *Apionidae*, *Curculionidae* i *Cerambycidae*, wybrane gatunki motyli);
- ryb (odłowy badawcze metodą elekropołowu na trzech stanowiskach — odcinkach potoku Żyllica);
- płazów i gadów;
- ptaków;
- obserwacje wybranych gatunków ssaków.

2.4.2. Owady

Grzegorz Jarosiewicz

Owady są najliczniejszą w gatunki gromadą w królestwie zwierząt. Dotąd opisano z całego świata około miliona gatunków, lecz rzeczywista liczba może być nawet kilkukrotnie większa. Opanowały niemal wszystkie typy środowisk lądowych a część zdołała się wtórnie przystosować do życia w wodzie. W Polsce stwierdzono dotąd nieco ponad 26 tys. gatunków owadów (Chudzik, Skibińska 2003). Jednakże ilość ta nie będzie stała choćby z racji postępu poznawczego, czy dynamiki zoogeograficznej (wycofywanie się oraz wymieranie pewnych gatunków, a wkraczanie innych).

Znaczna różnorodność gatunkowa w obrębie entomofauny dolin cieków wodnych jest jedną z cech typowych dla tych środowisk. Fakt ten ma nierozwalny związek z bogactwem flory, będącym z kolei konsekwencją dynamiki geomorfologicznej związanej z ciekami. Ponad to liniowa orientacja potoków, wraz z mozaiką przyległych biotopów oraz stref ekotonowych predysponuje je do roli korytarzy ekologicznych, nieodzownych dla utrzymania się szeroko pojętej bioróżnorodności.

2.4.2.1. Zastosowane metody prac terenowych

Za podstawową metodę eksploracji entomologicznej obrano czerpakowanie, polegające na otrząsaniu za pomocą czerpaka entomologicznego roślinności zielnej, krzewów oraz będących w zasięgu gałęzi drzew. Czerpak jest stosunkowo prostym przyrządem, składającym się z rękojeści z osadzoną metalową obręczą. Na obręczy z kolei zamontowane są dwa rodzaje płótna: wewnętrzne, będące rękawem roboczym oraz wytrzymalsze zewnętrzne, stanowiące osłonę tego pierwszego. Użyteczność czerpakowania jest zróżnicowana w zależności od kategorii ekologicznej owadów. Największa efektywność metody istnieje w stosunku do fitofagów, które sporo czasu spędzają na roślinie pokarmowej a w odruchu obronnym instynktownie spadają na podłoże (chrząszcze, pluskwiaki różnoskrzydłe).

Drugą w kolejności metodą było wypatrywanie. Metoda niewymagająca dodatkowego sprzętu i przydatna w odniesieniu do owadów o aktywnym locie (motyle dzienne) oraz tam, gdzie użycie czerpaka napotykało ograniczenia (owady przesiadujące na pniach, pod luźną korą, w koronach drzew).

Odnajdywane owady wykazywały zróżnicowane fazy rozwoju osobniczego. Obserwacje większości motyli dziennych i wszystkich wymienionych chrząszczy dotyczyły postaci dorosłych, zdolnych do przeprowadzania czynności rozrodczych. W przypadku motyli o nocnym, mniej transparentnym trybie życia, stwierdzenia częściej dotyczyły stadiów preimaginalnych. Zlokalizowanie gąsienicy przebywającej na swej roślinie pokarmowej niesie dodatkową, istotną informację, jaką jest poświadczenie bytowania populacji rozrodzkiej gatunku w danym miejscu i czasie. Pewności takiej nie ma w przypadku odłowów z wykorzystaniem wabienia imagines do źródeł światła. Pozyskane w ten sposób owady mogą

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

nie być stałym elementem badanego obszaru, a jedynie przypadkiem przelatywać w poszukiwaniu dogodnych siedlisk. Z tego powodu zdecydowano się pominąć metodę wabienia światłem.

2.4.2.2. Wyniki badań

Ogółem, w rezultacie prac, stwierdzono występowanie w obszarze 207 taksonów szczebla gatunkowego, reprezentujących dwa rzędy. Z tej liczby w obrębie rzędu chrząszczy zidentyfikowano 171 gatunków reprezentujących 9 rodzin. Z rzędu motyli zidentyfikowano 36 gatunków wchodzących w skład 10 rodzin (tab. 24).

Należy mieć świadomość, że przedstawione liczby są z pewnością jedynie fragmentem stanu faktycznego. Poznanie (względnie satysfakcjonujące) entomofauny przeciętnego obszaru to proces zabierający całe dziesięciolecia. Zwykle jest to rezultat wspólnego wysiłku rzeszy wąsko wyspecjalizowanych entomologów, dobrze znających specyfikę badanej grupy.

Tabela 24. Lista gatunków owadów stwierdzonych w obszarze badań

1	2	3	4
L.p.	Nazwa łacińska	Rząd	Rodzina
1	<i>Anthribus nebulosus</i> Forster, 1771	chrząszcze (Coleoptera)	Anthribidae
2	<i>Platystomos albinus</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Anthribidae
3	<i>Rhaphitropis marchicus</i> (Herbst, 1797)	chrząszcze (Coleoptera)	Anthribidae
4	<i>Tatianaerhynchites aequatus</i> (Linnaeus, 1767)	chrząszcze (Coleoptera)	Rhynchitidae
5	<i>Byctiscus betulae</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Rhynchitidae
6	<i>Deporaus betulae</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Rhynchitidae
7	<i>Apoderus coryli</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Attelabidae
8	<i>Apion frumentarium</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Apionidae
9	<i>Pseudoperapion brevirostre</i> (Herbst, 1797)	chrząszcze (Coleoptera)	Apionidae
10	<i>Perapion curtirostre</i> (Germar, 1817)	chrząszcze (Coleoptera)	Apionidae
11	<i>Perapion violaceum</i> (Kirby, 1808)	chrząszcze (Coleoptera)	Apionidae
12	<i>Protapion assimile</i> (Kirby, 1808)	chrząszcze (Coleoptera)	Apionidae
13	<i>Betulapion simile</i> (Kirby, 1811)	chrząszcze (Coleoptera)	Apionidae
14	<i>Synapion ebeninum</i> (Kirby, 1808)	chrząszcze (Coleoptera)	Apionidae
15	<i>Ischnopterapion loti</i> (Kirby, 1808)	chrząszcze (Coleoptera)	Apionidae
16	<i>Ischnopterapion virens</i> (Herbst, 1797)	chrząszcze (Coleoptera)	Apionidae
17	<i>Stenopterapion meliloti</i> (Kirby, 1808)	chrząszcze (Coleoptera)	Apionidae
18	<i>Cyanapion gyllenhalii</i> (Kirby, 1808)	chrząszcze (Coleoptera)	Apionidae
19	<i>Eutrichapion ervi</i> (Kirby, 1808)	chrząszcze (Coleoptera)	Apionidae
20	<i>Eutrichapion viciae</i> (Paykull, 1800)	chrząszcze (Coleoptera)	Apionidae
21	<i>Oxystoma cerdo</i> (Gerstaecker, 1854)	chrząszcze (Coleoptera)	Apionidae
22	<i>Oxystoma craccae</i> (Linnaeus, 1767)	chrząszcze (Coleoptera)	Apionidae

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4
23	<i>Oxystoma ochropus</i> (Germar, 1818)	chrząszcze (Coleoptera)	Apionidae
24	<i>Exapion fuscirostre</i> (Fabricius, 1775)	chrząszcze (Coleoptera)	Apionidae
25	<i>Taeniapion urticarium</i> (Herbst, 1784)	chrząszcze (Coleoptera)	Apionidae
26	<i>Melanapion minimum</i> (Herbst, 1797)	chrząszcze (Coleoptera)	Apionidae
27	<i>Omphalapion hookerorum</i> (Kirby, 1808)	chrząszcze (Coleoptera)	Apionidae
28	<i>Ceratapion onopordi</i> (Kirby, 1808)	chrząszcze (Coleoptera)	Apionidae
29	<i>Nanophyes marmoratus</i> (Goeze, 1777)	chrząszcze (Coleoptera)	Nanophyidae
30	<i>Grypus equiseti</i> (Fabricius, 1775)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
31	<i>Dodecastichus inflatus</i> (Gyllenhal, 1834)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
32	<i>Otiorhynchus singularis</i> (Linnaeus, 1767)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
33	<i>Otiorhynchus scaber</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
34	<i>Otiorhynchus ovatus</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
35	<i>Otiorhynchus sulcatus</i> (Fabricius, 1775)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
36	<i>Phyllobius vespertinus</i> (Fabricius, 1792)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
37	<i>Phyllobius argentatus</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
38	<i>Phyllobius glaucus</i> (Scopoli, 1763)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
39	<i>Phyllobius pomaceus</i> Gyllenhal, 1834	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
40	<i>Phyllobius oblongus</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
41	<i>Phyllobius viridicollis</i> (Fabricius, 1792)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
42	<i>Phyllobius maculicornis</i> Germar, 1824	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
43	<i>Polydrusus tereticollis</i> (De Geer, 1775)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
44	<i>Polydrusus formosus</i> (Mayer, 1779)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
45	<i>Polydrusus mollis</i> (Stroem, 1768)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
46	<i>Polydrusus pterygomalis</i> (Boheman, 1840)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
47	<i>Polydrusus impar</i> (Des Gozis, 1882)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
48	<i>Liophloeus tessulatus</i> (O.F. Müller, 1776)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
49	<i>Sciaphilus asperatus</i> (Bonsdorff, 1785)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
50	<i>Barypeithes pellucidus</i> (Boheman, 1834)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
51	<i>Strophosoma melanogrammum</i> (Forster, 1771)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
52	<i>Sitona cylindricollis</i> (Fahraeus, 1840)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
53	<i>Sitona hispidulus</i> (Fabricius, 1776)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
54	<i>Sitona lepidus</i> Gyllenhal, 1834	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
55	<i>Sitona lineatus</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
56	<i>Sitona sulcifrons</i> (Thunberg, 1798)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4
57	<i>Tropiphorus elevatus</i> (Herbst, 1795)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
58	<i>Chlorophanus viridis</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
59	<i>Hypera nigrirostris</i> (Fabricius, 1775)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
60	<i>Hypera plantaginis</i> (De Geer, 1775)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
61	<i>Hypera suspiciosa</i> (Herbst, 1795)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
62	<i>Hypera viciae</i> (Gyllenhal, 1813)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
63	<i>Hypera diversipunctata</i> (Schränk, 1798)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
64	<i>Hypera rumicis</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
65	<i>Rhinocyllus conicus</i> (Frölich, 1792)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
66	<i>Larinus planus</i> (Fabricius, 1792)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
67	<i>Larinus sturnus</i> (Schaller, 1783) ⁵⁶	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
68	<i>Larinus turbinatus</i> Gyllenhal, 1836	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
69	<i>Lixus fasciculatus</i> Boheman, 1836 ⁵⁷	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
70	<i>Lixus iridis</i> Olivier, 1807	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
71	<i>Lixus myagri</i> Olivier, 1807 ⁵⁸	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
72	<i>Magdalis ruficornis</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
73	<i>Liparus glabrior</i> (Küster, 1849)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
74	<i>Hylobius abietis</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
75	<i>Hylobius transversovittatus</i> (Goeze, 1777)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
76	<i>Anoplus plantaris</i> (Naezen, 1794)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
77	<i>Curculio nucum</i> Linnaeus, 1758	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
78	<i>Curculio glandium</i> Marsham, 1802	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
79	<i>Archarius crux</i> (Fabricius, 1776)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
80	<i>Archarius salicivorus</i> (Paykull, 1792)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
81	<i>Dorytomus taeniatus</i> (Fabricius, 1781)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
82	<i>Acalyptus carpinis</i> (Fabricius, 1792)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
83	<i>Tychius picirostris</i> (Fabricius, 1787)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
84	<i>Sibinia pellucens</i> (Scopoli, 1772)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
85	<i>Anthonomus pedicularius</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
86	<i>Anthonomus pomorum</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
87	<i>Anthonomus rubi</i> (Herbst, 1795)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
88	<i>Anthonomus rectirostris</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
89	<i>Gymnetron melanarium</i> (Germar, 1821)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
90	<i>Rhinusa bipustulata</i> (Rossi, 1792)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae

⁵⁶ fot. 51

⁵⁷ fot. 48

⁵⁸ fot. 49

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4
91	<i>Rhinusa tetra</i> (Fabricius, 1792)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
92	<i>Cleopomiarus graminis</i> (Gyllenhal, 1813)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
93	<i>Cionus hortulanus</i> (Fourcroy, 1785)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
94	<i>Cionus scrophulariae</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
95	<i>Cionus tuberculosus</i> (Scopoli, 1763)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
96	<i>Orchestes rusci</i> (Herbst, 1795)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
97	<i>Tachyerges salicis</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
98	<i>Tachyerges stigma</i> (Germar, 1821)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
99	<i>Isochnus foliorum</i> (O.F. Müller, 1764)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
100	<i>Cryptorhynchus lapathi</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
101	<i>Pelenomus comari</i> (Herbst, 1795)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
102	<i>Rhinoncus castor</i> (Fabricius, 1792)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
103	<i>Rhinoncus perpendicularis</i> (Reich, 1797)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
104	<i>Scleropterus serratus</i> (Germar, 1824)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
105	<i>Tapeinotus sellatus</i> (Fabricius, 1794)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
106	<i>Trichosirocalus troglodytes</i> (Fabricius, 1787)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
107	<i>Zacladus geranii</i> (Paykull, 1800)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
108	<i>Nedyus quadrimaculatus</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
109	<i>Thamiocolus kraatzi</i> (Ch. Brisout, 1869)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
110	<i>Ceutorhynchus erysimi</i> (Fabricius, 1787)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
111	<i>Ceutorhynchus obstrictus</i> (Marsham, 1802)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
112	<i>Ceutorhynchus pallidactylus</i> (Marsham, 1802)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
113	<i>Ceutorhynchus pallipes</i> Croth, 1866	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
114	<i>Ceutorhynchus pectoralis</i> Weise, 1895	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
115	<i>Ceutorhynchus typhae</i> (Herbst, 1795)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
116	<i>Oprohinus suturalis</i> (Fabricius, 1775)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
117	<i>Glocianus punctiger</i> (C. R. Sahlberg, 1835)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
118	<i>Datonychus angulosus</i> (Boheman, 1845)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
119	<i>Datonychus melanostictus</i> (Marsham, 1802)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
120	<i>Mogulones abbreviatulus</i> (Fabricius, 1792)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4
121	<i>Mogulones asperifoliarum</i> (Gyllenhal, 1813)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
122	<i>Mogulones raphani</i> (Fabricius, 1792)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
123	<i>Hylesinus varius</i> (Fabricius, 1775)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
124	<i>Pityogenes chalcographus</i> (Linnaeus, 1761)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
125	<i>Ips typographus</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
126	<i>Dryocoetes autographus</i> (Ratzeburg, 1837)	chrząszcze (Coleoptera)	Curculionidae
127	<i>Spermophagus sericeus</i> (Geoffroy, 1785)	chrząszcze (Coleoptera)	Chrysomelidae
128	<i>Lema cyanella</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Chrysomelidae
129	<i>Chrysomela populi</i> Linnaeus, 1758	chrząszcze (Coleoptera)	Chrysomelidae
130	<i>Chrysomela vigintipunctata</i> (Scopoli, 1763)	chrząszcze (Coleoptera)	Chrysomelidae
131	<i>Plagiodera versicolora</i> (Laicharting, 1781)	chrząszcze (Coleoptera)	Chrysomelidae
132	<i>Gastrophysa viridula</i> (De Geer, 1775)	chrząszcze (Coleoptera)	Chrysomelidae
133	<i>Chrysolina fastuosa</i> (Scopoli, 1763)	chrząszcze (Coleoptera)	Chrysomelidae
134	<i>Chrysolina polita</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Chrysomelidae
135	<i>Chrysolina staphylaea</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Chrysomelidae
136	<i>Chrysolina sturmi</i> (Westhoff, 1882)	chrząszcze (Coleoptera)	Chrysomelidae
137	<i>Chrysolina varians</i> (Schaller, 1783)	chrząszcze (Coleoptera)	Chrysomelidae
138	<i>Galeruca tanacetii</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Chrysomelidae
139	<i>Galerucella tenella</i> (Linnaeus, 1760)	chrząszcze (Coleoptera)	Chrysomelidae
140	<i>Lochmaea caprea</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Chrysomelidae
141	<i>Pyrrhalta viburni</i> (Paykull, 1799)	chrząszcze (Coleoptera)	Chrysomelidae
142	<i>Agelastica alni</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Chrysomelidae
143	<i>Cryptocephalus octopunctatus</i> (Scopoli, 1763)	chrząszcze (Coleoptera)	Chrysomelidae
144	<i>Bromius obscurus</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Chrysomelidae
145	<i>Prionus coriarius</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Cerambycidae
146	<i>Rhagium inquisitor</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Cerambycidae
147	<i>Rhagium mordax</i> (DeGeer, 1775)	chrząszcze (Coleoptera)	Cerambycidae
148	<i>Dinoptera collaris</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Cerambycidae
149	<i>Grammoptera ruficornis</i> (Fabricius, 1781)	chrząszcze (Coleoptera)	Cerambycidae
150	<i>Alosterna tabacicolor</i> (DeGeer, 1775)	chrząszcze (Coleoptera)	Cerambycidae
151	<i>Pseudovadonia livida</i> (Fabricius, 1777)	chrząszcze (Coleoptera)	Cerambycidae
152	<i>Stictoleptura maculicornis</i> (DeGeer, 1775)	chrząszcze (Coleoptera)	Cerambycidae
153	<i>Stictoleptura rubra</i> (Linnaeus, 1858)	chrząszcze (Coleoptera)	Cerambycidae

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4
154	<i>Anastrangalia sanguinolenta</i> (Linnaeus, 1761)	chrząszcze (Coleoptera)	Cerambycidae
155	<i>Pachytodes cerambyciformis</i> (Schrank, 1781)	chrząszcze (Coleoptera)	Cerambycidae
156	<i>Leptura quadrifasciata</i> Linnaeus, 1758	chrząszcze (Coleoptera)	Cerambycidae
157	<i>Stenurella melanura</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Cerambycidae
158	<i>Callidium aeneum</i> (Degeer, 1775)	chrząszcze (Coleoptera)	Cerambycidae
159	<i>Phymatodes testaceus</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Cerambycidae
160	<i>Clytus lama</i> (Mulsant, 1847)	chrząszcze (Coleoptera)	Cerambycidae
161	<i>Leiopus nebulosus</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Cerambycidae
162	<i>Pogonocherus hispidus</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Cerambycidae
163	<i>Saperda scalaris</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Cerambycidae
164	<i>Stenostola dubia</i> (Laicharting, 1784)	chrząszcze (Coleoptera)	Cerambycidae
165	<i>Oberea oculata</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Cerambycidae
166	<i>Agapanthia villosoviridescens</i> (DeGeer, 1775)	chrząszcze (Coleoptera)	Cerambycidae
167	<i>Anthaxia quadripunctata</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Buprestidae
168	<i>Agrilus angustulus</i> (Illiger, 1803)	chrząszcze (Coleoptera)	Buprestidae
169	<i>Agrilus viridis</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Buprestidae
170	<i>Trachys fragariae</i> Brisout de Barneville, 1874	chrząszcze (Coleoptera)	Buprestidae
171	<i>Trachys minuta</i> (Linnaeus, 1758)	chrząszcze (Coleoptera)	Buprestidae
172	<i>Erynnis tages</i> Linnaeus, 1758	motyle (Lepidoptera)	Hesperiidae
173	<i>Thymelicus sylvestris</i> (Poda, 1761)	motyle (Lepidoptera)	Hesperiidae
174	<i>Papilio machaon</i> Linnaeus, 1758	motyle (Lepidoptera)	Papilionidae
175	<i>Anthocharis cardamines</i> (Linnaeus, 1758)	motyle (Lepidoptera)	Pieridae
176	<i>Pieris brassicae</i> (Linnaeus, 1758)	motyle (Lepidoptera)	Pieridae
177	<i>Pieris rapae</i> (Linnaeus, 1758)	motyle (Lepidoptera)	Pieridae
178	<i>Pieris napi</i> (Linnaeus, 1758)	motyle (Lepidoptera)	Pieridae
179	<i>Pontia daplidice</i> (Linnaeus, 1758)	motyle (Lepidoptera)	Pieridae
180	<i>Colias croceus</i> (Geoffroy, 1785)	motyle (Lepidoptera)	Pieridae
181	<i>Lycaena phlaeas</i> (Linnaeus, 1761)	motyle (Lepidoptera)	Lycaenidae
182	<i>Celastrina argiolus</i> (Linnaeus, 1758)	motyle (Lepidoptera)	Lycaenidae
183	<i>Polyommatus icarus</i> (Rottemburg, 1775)	motyle (Lepidoptera)	Lycaenidae
184	<i>Issoria lathonia</i> (Linnaeus, 1758)	motyle (Lepidoptera)	Nymphalidae
185	<i>Vanessa atalanta</i> (Linnaeus, 1758)	motyle (Lepidoptera)	Nymphalidae
186	<i>Vanessa cardui</i> (Linnaeus, 1758)	motyle (Lepidoptera)	Nymphalidae
187	<i>Inachis io</i> (Linnaeus, 1758) ⁵⁹	motyle (Lepidoptera)	Nymphalidae

⁵⁹ fot. 58, 59

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4
188	<i>Aglais urticae</i> (Linnaeus, 1758)	motyle (Lepidoptera)	Nymphalidae
189	<i>Polygonia c-album</i> (Linnaeus, 1758)	motyle (Lepidoptera)	Nymphalidae
190	<i>Araschnia levana</i> (Linnaeus, 1758)	motyle (Lepidoptera)	Nymphalidae
191	<i>Apatura ilia</i> (Denis et Schiffermüller, 1775)	motyle (Lepidoptera)	Nymphalidae
192	<i>Lasiommata megera</i> (Linnaeus, 1758)	motyle (Lepidoptera)	Nymphalidae
193	<i>Coenonympha pamphilus</i> (Linnaeus, 1758)	motyle (Lepidoptera)	Nymphalidae
194	<i>Aphantopus hyperantus</i> (Linnaeus, 1758)	motyle (Lepidoptera)	Nymphalidae
195	<i>Maniola jurtina</i> (Linnaeus, 1758)	motyle (Lepidoptera)	Nymphalidae
196	<i>Abraxas sylvata</i> (Scopoli, 1763)	motyle (Lepidoptera)	Geometridae
197	<i>Erannis defoliaria</i> (Clerck, 1759)	motyle (Lepidoptera)	Geometridae
198	<i>Ectropis crepuscularia</i> (Denis et Schiffermüller, 1775) ⁶⁰	motyle (Lepidoptera)	Geometridae
199	<i>Lomaspilis marginata</i> (Linnaeus, 1758)	motyle (Lepidoptera)	Geometridae
200	<i>Euthrix potatoria</i> (Linnaeus, 1758)	motyle (Lepidoptera)	Lasiocampidae
201	<i>Saturnia pavonia</i> (Linnaeus, 1758) ⁶¹	motyle (Lepidoptera)	Saturniidae
202	<i>Smerinthus ocellatus</i> (Linnaeus, 1758)	motyle (Lepidoptera)	Sphingidae
203	<i>Macroglossum stellatarum</i> (Linnaeus, 1758) ⁶²	motyle (Lepidoptera)	Sphingidae
204	<i>Hyles euphorbiae</i> (Linnaeus, 1758) ⁶³	motyle (Lepidoptera)	Sphingidae
205	<i>Deilephila elpenor</i> (Linnaeus, 1758) ⁶⁴	motyle (Lepidoptera)	Sphingidae
206	<i>Phalera bucephala</i> (Linnaeus, 1758)	motyle (Lepidoptera)	Notodontidae
207	<i>Notodonta ziczac</i> (Linnaeus, 1758) ⁶⁵	motyle (Lepidoptera)	Notodontidae

2.4.2.3. Opis najbardziej interesujących przedstawicieli entomofauny

Poniżej przedstawiono krótkie charakterystyki najcenniejszych gatunków owadów stwierdzonych w obszarze opracowania. Rozmieszczenie ich stanowisk przedstawiono na rysunku 6.

2.4.2.3.1. *Thamiocolus kraatzii* (C. Brisout 1869)

Gatunek wymieniony w „czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce” z kategorią LC (least concern) — gatunek najmniejszej troski (Głowaciński, red. 2002).

⁶⁰ fot. 54

⁶¹ fot. 53

⁶² fot. 60, 61

⁶³ fot. 57

⁶⁴ fot. 56

⁶⁵ fot. 55

Uważany za rzadkość faunistyczną chrząszcz, należący do rodziny ryjkowcowatych *Curculionidae*, podrodziny *Ceutorhynchinae*. Troficznie związany z roślinami z rodzaju czyściec *Stachys*, przy czym wyraźnie preferuje czyściec błotny *Stachys palustris*. Gatunek zasiedla głównie biotopy wilgotne, wyjątkowo rzadko podawany z miejsc suchych, kserotermicznych. Ze względu na znaczną wrażliwość na zmiany środowiskowe, gatunek może być użyteczny jako bioindykator stanu zachowania biotopów (Błażek, Krátký 2015).

Zasięg występowania chrząszcza obejmuje znaczną część obszaru Palearktyki od Hiszpanii po Japonię. Jednakże dane składające się na profil biogeograficzny gatunku mają w większości charakter historyczny. Przykładowo brak jest aktualnych informacji o występowaniu w Azji. Spośród współczesnych danych o występowaniu większość dotyczy terytorium Polski. Niemniej jednak są to pojedyncze, rozproszone stanowiska, ograniczone do południowej części kraju, a i tu gatunek uważany jest za rzadkość faunistyczną. Pojawiły się także świeże doniesienia, potwierdzające występowanie gatunku na terytorium sąsiedniej Słowacji (Błażek, Krátký 2015). Wcześniejsze stwierdzenia dla tego kraju pochodziły z pierwszej połowy XX wieku (Fleischer 1927-1930).

W toku badań prowadzonych na potrzeby niniejszego opracowania odkryto stanowisko gatunku w miejscowości Rybarzowice. Dwa osobniki przebywały na *Stachys sylvatica* porastającym jednostkowo żwirowisko na brzegu Żylicy. Jest to drugie po żywieckim (Jarosiewicz 2011) współczesne stanowisko w krainie faunistycznej Beskid Zachodni uwzględniający podział fizjograficzny przyjęty w KFP (Burakowski et al. 1993, 1995, 1997).

2.4.2.3.2. *Lixus fasciculatus* (Boheman, 1836)

Gatunek wymieniony w „czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce” z kategorią LC (least concern) — gatunek najmniejszej troski (Głowaciński, red. 2002).

Chrząszcz należący do rodziny ryjkowcowatych *Curculionidae*, podrodziny *Lixinae*. Troficznie związany z roślinami z rodzaju bylica *Artemisia*, głównie bylicą pospolitą *A. vulgaris* (fot. 48).

Palearktyczny ryjkowiec rozsiedlony od Francji po Wyspy Kurylskie. W Polsce uznawany za rzadkość faunistyczną. Do niedawna znany z zaledwie kilku stanowisk, ograniczonych do południowo-wschodniej części, tj. Wyżyna Lubelska, Kotlina Sandomierska, okolice Przemyśla (Kania i in. 2004; Gosik, Rozwałka 2011). Przed kilku laty wykazany po raz pierwszy z Beskidu Zachodniego na podstawie okazu z pobliskiego Żywca (Jarosiewicz 2011) i od tego czasu jeszcze kilkakrotnie zaobserwowany w dolinach Soły, Koszarawy, Pewlicy i Leśnianki (Jarosiewicz, dane niepublikowane).

Obserwacje wskazują, że doliny rzeczne są istotnym elementem dla dyspersji tego gatunku, który wydaje się w ostatnich latach wykazywać tendencję do rozprzestrzeniania. W trend ten wpisuje się również odnalezienie gatunku w żwirowej strefie brzegowej Żylicy w Rybarzowicach.

2.4.2.3.3. *Lixus myagri* Olivier, 1807

Chrzęszcz należący do rodziny ryjkowcowatych *Curculionidae*, podrodziny *Lixinae*. Oligofag, troficznie związany z roślinami z rodziny krzyżowych *Brassicaceae*.

Gatunek jest rozprzestrzeniony od zachodniej części Azji po południową i środkową Europę. Na terenie Polski rzadki, wykazany z niewielu stanowisk. Pod koniec ubiegłego wieku został po raz pierwszy stwierdzony w Beskidzie Zachodnim, na podstawie okazu z Ustronia (Kuśka, 1999).

Stanowisko odkryte w Rybarzowicach w toku badań na potrzeby niniejszego opracowania jest trzecim w krainie. Osobnik tego gatunku został wypatrzony na łodydze gorczyznika pospolitego *Barbarea vulgaris* (fot. 49).

2.4.2.3.4. *Larinus sturnus* (Schaller, 1783)

Gatunek wymieniony w „czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce” z kategorią VU (vulnerable) — narażony na wyginięcie (Głowaciński, red. 2002).

Chrzęszcz należący do rodziny ryjkowcowatych *Curculionidae*, podrodziny *Lixinae*. Troficznie związany z roślinami z rodzajów ostrożeń *Cirsium* i osiet *Carduus* (fot. 51).

Gatunek jest znany z krajów basenu Morza Śródziemnego, zachodniej części Azji po południową i środkową Europę. Na terenie Polski długo uznawany był za rzadki, a część danych o występowaniu miała charakter historyczny. Mniej więcej od końca XX wieku wzrastała ilość obserwacji gatunku. Obecnie wydaje się on rozprzestrzeniać w związku ze zwiększeniem się ogólnej powierzchni nieużytków w kraju, oraz ze zmianami klimatycznymi na korzyść gatunków termofilnych.

W toku badań prowadzonych na potrzeby niniejszego opracowania odkryto stanowisko gatunku w miejscowości Rybarzowice.

2.4.2.3.5. *Papilio machaon* Linnaeus, 1758 — paź królowej

Efektownie ubarwiony motyl z rodziny paziowatych *Papilionidae*.

Stadium gąsienicy pokarmowo jest związane z roślinami baldaszkowymi, najczęściej z dziką i uprawną marchwią *Daucus carota* oraz koprem *Anethum graveolens*.

Gatunek rozsiedlony jest na znacznym obszarze Palearktyki. Na terenie kraju poza wyższymi położeniami góorskimi występuje względnie pospolicie. Częściej bywa obserwowany w stadium gąsienicy w uprawach marchwi.

Przez wiele lat (od 1984 do 2001 r) gatunek podlegał ochronie prawnej, której obecnie względem niego zaniechano (Dz. U. z 1984 r., Nr 2, poz. 11, Dz. U. z 1995 r. Nr 13, poz. 61).

W trakcie badań gatunek kilkakrotnie zaobserwowano w otwartych środowiskach Rybarzowic, także w pobliżu siedzib ludzkich.

2.4.2.3.6. *Apatura ilia* (Denis et Schiffermüller, 1775) – mieniak stróżnik

Gatunek wymieniony w „czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce” z kategorią LC (least concern) — gatunek najmniejszej troski (Głowaciński, red. 2002).

Motyl z rodziny rusałkowatych *Nymphalidae* o cyklu rozwojowym powiązanym z wierzbami *Salix* i topolami *Populus* (fot. 52).

Rozsiedlony na znacznym obszarze Eurazji. W Polsce występuje na terenie całego kraju, choć obserwuje się go nieczęsto i zazwyczaj pojedyncze osobniki. W dolinie Żylicy zaobserwowany kilkakrotnie w Rybarzowicach (na ścieżce biegnącej przez zarośla nadrzeczne) oraz na obszarach przyległych w zbiorowiskach z udziałem wierzb i topoli osiki.

Przez wiele lat (od 1984 do 2001 r) gatunek podlegał ochronie prawnej, której obecnie względem niego zaniechano (Dz. U. z 1984 r., Nr 2, poz. 11, Dz. U. z 1995 r. Nr 13, poz. 61).

2.4.2.3. Walory edukacyjne w kontekście fauny owadów doliny Żylicy

Zróznicowanie taksonomiczne i ekologiczne owadów zasiedlających dolinę Żylicy czyni ten obszar atrakcyjnym miejscem dla prowadzenia terenowych zajęć przyrodniczych.

Będąc nisko w układzie łańcuchów troficznych, owady pod działaniem nieustannej presji selekcyjnej wykształciły bogaty arsenał adaptacji służących unikaniu ataków drapieżników. Manifestuje się to najczęściej w postaci mimetyzmu, mimikry, ubarwienia kryptycznego bądź ostrzegawczego.

Wybrane przykłady adaptacji owadów występujących w obszarze objętym badaniami do środowiska

Mimetyzm. Strategia ewolucyjna określana jako mimetyzm dotyczy upodabniania się organizmów wyglądem do otoczenia np. do fragmentów roślin, podłoża. Modyfikacje morfologiczne zwykle dotyczą oskórka, tj. jego struktury i pigmentacji co uwidacznia się w postaci ubarwienia kryptycznego (maskującego). Przykładowymi gatunkami owadów występujących w obszarze badań, wykorzystującymi tą strategię są:

— *Ectropis crepuscularia*, motyl z rodziny miernikowców *Geometridae*, którego gąsienica imituje wyglądem zdrewniały pęd. jest to zarazem przykład mimetyzmu behawioralnego, gdyż gąsienica jednocześnie przyjmuje wzmagającą efekt sugestii postawę ciała (fot. 54);

— *Notodonta ziczac*, motyl z rodziny garbatkowatych *Notodontidae*, którego gąsienica imituje wyglądem zdeformowany, przesuszony fragment liścia (fot. 55).

— rusałka pawik *Nymphalis io*, motyl z rodziny rusałkowatych *Nymphalidae*, którego imago, po złożeniu skrzydeł upodabnia się do ciemnego otoczenia (fot. 58).

Mimikra. Mimikra jest czasami traktowana zamiennie z mimetyzmem. Jednakże w niniejszym opracowaniu użyto tego terminu w jego węższym znaczeniu, dotyczącym upodabniania się organizmów niegroźnych do drapieżnych, toksycznych, bądź jadowitych. Strategie tego typu na większą skalę wykształciły się w gorących strefach klimatycznych, głównie w takich krainach biogeograficznych jak Neotropik, Afrotropik i kraina Orientalna. Przykładowymi gatunkami owadów występujących w obszarze badań, wykorzystującymi tą strategię są:

— *Deilephila elpenor*, motyl z rodziny zawisakowatych *Sphingidae*, którego gąsienica imituje wyglądem węża (fot. 56);

— *Hyles euphorbiae*, motyl z rodziny zawisakowatych *Sphingidae*, którego gąsienica posiada kontrastowe, czarno-czerwone, czym ostrzega, że nie jest jadalna (fot. 57);

— rusałka pawik *Nymphalis io*, motyl z rodziny rusałkowatych *Nymphalidae*, którego imago posiada ostrzegawcze ubarwienie wierzchniej strony skrzydeł (fot. 59).

2.4.2.4. Zagrożenia entomofauny i potrzeby jej ochrony w ich świetle

Zagrożeń entomofauny, biorąc pod uwagę niepełny stan rozpoznania tej grupy zwierząt w obszarze opracowania, należy doszukiwać się w ewentualnym zubożeniu roślinności i zajmowanych przez nią mikrosiedlisk. Biorąc pod uwagę, że najcenniejsze gatunki owadów, które spostrzeżono w roku 2015 związane są z terenami otwartymi przy korycie potoku Żylica i z gatunkami roślin tam występującymi (*Thamniocolus kraatzi*, *Lixus fasciculatus*, *Larinus sturnus*), szczególnie ważna wydaje się konieczność **zachowania przed zainwestowaniem, czy też ujednoliceniem mozaiki roślinności leśnej, zaroślowej i nieleśnej (przede wszystkim łąk), towarzyszącej Żylicy poniżej km 8+000 jej biegu (głównie prawy brzeg potoku, z uwzględnieniem konieczności zachowania kamieńców funkcjonujących na niewielkiej powierzchni, ale bardzo istotnych dla funkcjonowania najcenniejszych gatunków owadów; fot. 62, 63) i Potokowi Granicznemu** (kierunek Z1, p. dokument pt. „Dokumentacja dla zadań w zakresie ochrony przyrody dla projektu „Zagospodarowanie terenów przyległych do potoku Żylica z budową ścieżki dydaktycznej w Gminie Buczkowice””; Nejfeld, Matuszek-Nejfeld 2016).

2.4.3. Ichtyofauna potoku Żylica

Artur Klaczak Paweł Nejfeld

2.4.3.1. Metodyka inwentaryzacji ichthyologicznej

Badania ichtyofauny Żylicy przeprowadzono dnia 4 sierpnia 2015 r. metodą elektropołowu (Beaumont i in. 2002), za pomocą atestowanego impulsowego urządzenia połowowego, brodząc pod prąd wody na całej szerokości koryta. Wyznaczono 3 odcinki badawcze, reprezentatywne dla odcinków potoku o różnym stopniu przekształceń antropogenicznych (tab. 25). Długości odcinków badawczych wynosiły od 80 m (Żylica 2, Żylica 3) do 200 m (Żylica 1).

Tabela 25. Charakterystyka stanowisk badawczych ichtyofauny

1	2	3	4
Stanowisko	Żylica 1	Żylica 2	Żylica 3
Położenie w układzie PUWG 1992 (początek stanowiska)	X: 206480,13 Y: 509075,04	X: 206625,47 Y: 507282,22	X: 206689,81 Y: 504290,91
Położenie w układzie PUWG 1992 (koniec stanowiska)	X: 206445,85 Y: 508880,08	X: 206624,65 Y: 507203,37	X: 206688,91 Y: 504209,18
Data	04.08.2015	04.08.2015	04.08.2015
Nazwa rzeki	Żylica	Żylica	Żylica
Wysokość n.p.m. [m]	380	405	460
Ekoregion	Karpaty	Karpaty	Karpaty
Typ śródziemnomorski rzeki	Nie	Nie	Nie
Region wodny	Wisła	Wisła	Wisła
Technika połowu	brodzony	brodzony	brodzony
Powierzchnia połowu [m ²]	400	160	160
Szerokość lustra wody [m]	12	13	10
Reżim przepływu	Stały	Stały	Stały
Obecność naturalnych jezior w zlewni	Nie	Nie	Nie
Geomorfologia koryta rzecznego (pierwotnie)	Roztokowe	Roztokowe	Roztokowe
Historyczne występowanie terenów zalewowych połączonych z korytem	Nie	Nie	Nie
Rodzaj zasilania rzeki	Pluwialny	Pluwialny	Pluwialny
Powierzchnia zlewni [km ²]	48,0	46,3	36,5
Odległość od źródła [km]	16,2	14,6	11,5
Spadek podłużny rzeki [%]	9,1	13,5	17,7
Średnia roczna temperatura powietrza [°C]	8	8	7
Średnia temperatura powietrza w styczniu [°C]	-1	-1	-2
Średnia temperatura powietrza w lipcu [°C]	17	17	16
Rodzaj substratu dennego	żwir	żwir	żwir
Położenie stanowiska w przekroju łóżyska rzeki	główne koryto	główne koryto	główne koryto

2.4.3.2. Wyniki badań ichtiofauny

W toku prowadzonych badań odłowiono łącznie 608 ryb o łącznej masie 18,94 kg (18939,8 g). Odłowione ryby reprezentowały 5 gatunków (tabela 26, 27):

- pstrąg potokowy *Salmo trutta* Linnaeus, 1758 m. *fario*,
- strzebla potokowa *Phoxinus phoxinus* (Linnaeus, 1758),
- brzanka *Barbus carpathicus* Kotlík, Tsigenopoulos, Ráb & Berrebi, 2002.
- karaś srebrzysty *Carassius gibelio* (Bloch, 1782),
- ślíz pospolity *Barbatula barbatula* (Linnaeus, 1758).

Zasięgi poszczególnych gatunków ryb w Żylicy przedstawiono na rysunku 9.

Na stanowisku Żylica 1 (fot. 64, 65) odłowiono 293 ryby należące do 4 gatunków. Najliczniej reprezentowana była strzebla potokowa *Phoxinus phoxinus* (163 osobniki), następnie pstrąg potokowy *Salmo trutta* m. *fario* (80 osobników; fot. 68, 69), ślíz pospolity *Barbatula barbatula* (49 osobników) i brzanka *Barbus carpathicus* (1 osobnik, fot. 66, 67).

Na stanowisku Żylica 2 (fot. 70) odłowiono 204 ryby należące zaledwie do dwóch gatunków. Najliczniej reprezentowana była strzebla potokowa *Phoxinus phoxinus* (149 osobników), następnie pstrąg potokowy *Salmo trutta* m. *fario* (55 osobników).

Na stanowisku Żylica 3 (fot. 71) odłowiono najmniej ryb – 111 osobników. Najliczniej był reprezentowany pstrąg potokowy *Salmo trutta* m. *fario* (109 osobników). Odłowiono ponadto 2 karasie srebrzyste *Carassius gibelio* (fot. 73).

Pod względem biomasy w wodach Żylicy wyraźnie dominuje pstrąg potokowy *Salmo trutta* m. *fario* (ponad 90% na wszystkich stanowiskach).

Interesujące z punktu widzenia ochrony przyrody gatunki (chronione, zagrożone) — ślíz *Barbatula barbatula* i brzanka *Barbus carpathicus* występowały wyłącznie w dolnym biegu Żylicy, mało przekształconym zabudową hydrotechniczną.

Jeden ze stwierdzonych w wodach Żylicy gatunków — karaś srebrzysty *Carassius gibelio*, jest gatunkiem obcym dla rodzimej fauny (Witkowski & Grabowska 2012). Jest to gatunek pochodzący z Azji, którego pojawienie się w wodach Polski datuje się na lata 1830-1833. W wodach Żylicy znalazł się najprawdopodobniej wskutek celowego uwolnienia.

Tabela 26. Skład gatunkowy ichtiofauny potoku Żylica

1	2	3	4	5	6	7
L.p.	Stanowisko	Strzebla potokowa <i>Phoxinus phoxinus</i>	Brzanka <i>Barbus carpathicus</i>	Ślíz <i>Barbatula barbatula</i>	Pstrąg potokowy <i>Salmo trutta</i> m. <i>fario</i>	Karaś srebrzysty <i>Carassius gibelio</i>
1.	Żylica 1	+	+	+	+	—
2.	Żylica 2	+	—	—	+	—
3.	Żylica 3	—	—	—	+	+

Objaśnienia: Kolumny 3-7: „+” — stwierdzenie gatunku na stanowisku

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Tabela 27. Struktura ichtiofauny potoku Żylica

1	2	3	4	5	6	7
L.p.	Stanowisko	Nazwa gatunku	Ilość złowionych ryb (szt.)	Udział w zespole ryb na stanowisku (%)	Masa złowionych ryb (g)	Udział w biomasie ichtiofauny na stanowisku (%)
1.	Żylica 1	<i>Salmo trutta</i> m. <i>fario</i> pstrąg potokowy	80	27,30	8110,4	90,92
		<i>Phoxinus phoxinus</i> strzebla potokowa	163	55,63	412,8	4,63
		<i>Barbatula barbatula</i> śliz pospolity	49	16,72	343,7	3,85
		<i>Barbus carpathicus</i> brzanka	1	0,34	53,0	0,59
2.	Żylica 2	<i>Salmo trutta</i> m. <i>fario</i> pstrąg potokowy	55	26,96	4687,2	96,37
		<i>Phoxinus phoxinus</i> strzebla potokowa	149	73,04	176,6	3,63
3.	Żylica 3	<i>Salmo trutta</i> m. <i>fario</i> pstrąg potokowy	109	98,20	5070,3	98,34
		<i>Carassius gibelio</i> karaś srebrzysty	2	1,80	85,8	1,66
RAZEM			608	—	18939,8	—

2.4.3.3. Gatunki chronione i zagrożone w ichtiofaunie Żylicy

W rozdziale przedstawiono informacje dotyczące kategorii zagrożenia (wg. Witkowskiego i in. 2009) oraz ochronności (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348, Dz. U. UE L 206) poszczególnych elementów ichtiofauny Żylicy (tab. 28).

Spośród pięciu gatunków ryb zamieszkujących Żylicę dwa — brzanka *Barbus carpathicus* i śliz *Barbatula barbatula*, objęte są ochroną gatunkową częściową, przy czym brzanka dodatkowo wymieniona jest w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej.

Kategorie zagrożenia wszystkich gatunków ryb zamieszkujących aktualnie Żylicę (LCV, NT, CD) mieszczą się poza grupą kategorii nadawanej gatunkom zagrożonym wyginieciem (żaden z gatunków nie uzyskał kategorii CR — krytycznie zagrożone (critically endangered); EN — zagrożone (endangered) lub VU narażone (vulnerable)).

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Tabela 28. Gatunki chronione i zagrożone w ichtiofaunie potoku Żylca

1	2	3	4	5	6
Nazwa łacińska gatunku	Nazwa polska gatunku	Ochrona gatunkowa w Polsce	Ochrona w prawie UE	Zagrożenie w Polsce	Zagrożenie w dorzeczu Wisły
<i>Salmo trutta m. fario</i>	pstrąg potokowy	—	—	CD	CD
<i>Barbus carpathicus</i>	brzanka	§	HD II	NT	NT
<i>Phoxinus phoxinus</i>	strzebla potokowa	—	—	NT	LC
<i>Carassius gibelio</i>	karaś srebrzysty	—	—	—	—
<i>Barbatula barbatula</i>	śliz pospolity	§	—	LC	LC

Objaśnienia:

kolumna 3: § — ochrona gatunkowa częściowa; kolumna 4: HD II — gatunek wymieniony w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej; kolumna 5-6: NT — bliskie zagrożenia (near threatened) – gatunki bliskie zaliczenia do kategorii VU — narażone (vulnerable), ale jeszcze się do niej niekwalifikujące; LC — najmniejszej troski (least concern) – gatunki nie spełniające kryteriów kwalifikujących do którejś z kategorii zagrożenia lub bliskiego zagrożenia. Należą tu gatunki pospolite, szeroko rozprzestrzenione; CD — zależny od ochrony (conservation dependent) — gatunek zależny od ochrony (głównie zarybień), status niemożliwy do ewaluacji w stosunku do naturalnych, samorozradzających się populacji.

2.4.3.4. Zagrożenia ichtiofauny i potrzeby jej ochrony w ich świetle

Ubóstwo gatunkowe ichtiofauny Żylcy jest efektem daleko idących przemian środowiska wodnego potoku, głównie zabudowy brzegów i zabudowy poprzecznej w korycie (progi, stopnie, zapory przeciwrumowiskowe). Lokalnie największym różnicowaniem gatunkowym ichtiofauny charakteryzuje się odcinek Żylcy poniżej zapory przeciwrumowiskowej z ujęciem wody w km ok. 5+700. Warunkiem zachowania takiego stanu w dolnym odcinku Żylcy jest **zaniechanie wszelkich prac związanych z umacnianiem brzegów oraz ingerencji w koryto (tym bardziej, że jest ono na tym odcinku interesującym obiektem przyrody nieożywionej, w stosunku do którego postuluje się ochronę w formie stanowiska dokumentacyjnego; kierunek Z2, p. dokument pt. „Dokumentacja dla zadań w zakresie ochrony przyrody dla projektu „Zagospodarowanie terenów przyległych do potoku Żylca z budową ścieżki dydaktycznej w Gminie Buczkowice””; Nejfeld, Matuszek-Nejfeld 2016).**

2.4.4. Płazy i gady dolin Żylicy i Potoku Granicznego

Paweł Nejfeld

2.4.4.1. Metodyka

Celem pozyskania informacji o składzie gatunkowym i siedliskach płazów i gadów skontrolowano wszystkie zbiorniki wodne, jak również koryta Żylicy i Potoku Granicznego. Stwierdzenia gatunków dokonywano zarówno metodą nasłuchową, jak i poprzez wyszukiwanie osobników dorosłych, kijanek, złożonych jaj. W celu określenia miejsc żerowania płazów poszukiwano osobników w dogodnych siedliskach poza zbiornikami wodnymi (łąki, lasy). Wizji terenowych dokonano kilkakrotnie w okresie od 1 kwietnia do 30 lipca 2015 r., zarówno w dzień, jak i w nocy, by uzyskać dane o wszystkich gatunkach płazów występujących na badanym obszarze. W przypadku gadów, osobników poszczególnych gatunków poszukiwano w dogodnych dla ich występowania siedliskach. Przeszukiwane zatem były miejsca nasłonecznione, suche łąki, sterty opadłych gałęzi, gruzowiska w pobliżu siedzib ludzkich itp. Nie szacowano dokładnej liczebności populacji. Określano natomiast, czy populacja w poszczególnych fragmentach obszaru występuje licznie. Dokładne oszacowanie liczebności populacji płazów i gadów, bez specjalistycznych metod badawczych typu znakowanie osobników i ich powtórne odłow, obarczone jest bardzo dużym błędem.

2.4.4.2. Wyniki badań

Ogółem w obszarze badań stwierdzono występowanie 5 taksonów płazów i dwa gatunki gadów. Listę stwierdzonych taksonów wraz z informacjami o kategoriach ochrony (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348, Dz. U. UE L 206) i zagrożenia (The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015-4) tych gatunków przedstawia tabela 29.

W faunie płazów i gadów obszaru opracowania brak jest gatunków zagrożonych globalnie. Dla wszystkich taksonów określono kategorię zagrożenia LC (least concern) — gatunki najmniejszej troski. Wszystkie jednak objęte są ochroną gatunkową w Polsce (dwa ochroną ścisłą — traszka karpacka *Lissotriton montandoni* i kumak górski *Bombina variegata*, pozostałe ochroną częściową). Oba wymienione wyżej gatunki zostały ponadto wpisane do załącznika II „Dyrektywy Siedliskowej” (gatunki, dla których wyznacza się obszary Natura 2000).

Wymienione w tabeli 29 gatunki, w szczególności płazy, spotykane mogą być na całym terenie objętym opracowaniem (biorąc pod uwagę duże zdolności migracji z miejsc żerowania do miejsc rozrodu, które wynoszą od około 400 m w przypadku traszki karpackiej do 15 km w przypadku żab zielonych; Kurek i in. 2011), kluczowe jednak dla funkcjonowania ich populacji znaczenie mają siedliska rozrodcze, scharakteryzowane w rozdziale 2.3.4.3.

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Tabela 29. Płazy i gady dolin Żylicy i Potoku Granicznego

1	2	3	4	5
Nazwa łacińska gatunku	Nazwa polska gatunku	Ochrona gatunkowa w Polsce	Ochrona w prawie UE	Zagrożenie (globalnie)
Płazy Amphibia				
<i>Lissotriton montandoni</i> (Boulenger, 1880)	Traszka karpacka	§§	HD II	LC
<i>Bombina variegata</i> (Linnaeus, 1758)	Kumak górski	§§	HD II, IV	LC
<i>Bufo bufo</i> (Linnaeus, 1758)	Ropucha szara	§	—	LC
<i>Rana temporaria</i> Linnaeus, 1758	Żaba trawna	§	HD V	LC
<i>Pelophylax esculentus complex</i> ⁶⁶	Żaba zielona	§	HD IV, V	LC
Gady Reptilia				
<i>Natrix natrix</i> (Linnaeus 1758)	Zaskroniec zwyczajny	§	—	LC
<i>Lacerta agilis</i> Linnaeus 1758	Jaszczurka zwinka	§	—	LC

Objaśnienia:

kolumna 4: „Status ochronny”: §§ — ochrona ścisła; § — ochrona częściowa; HD II — załącznik II „Dyrektywy Siedliskowej”, HD IV — załącznik IV „Dyrektywy Siedliskowej”; HD V — załącznik V „Dyrektywy Siedliskowej”

kolumna 5: „zagrożenie (globalnie)”: LC — najmniejszej troski (least concern) – gatunki nie spełniające kryteriów kwalifikujących do którejś z kategorii zagrożenia lub bliskiego zagrożenia

⁶⁶ należą tu trzy gatunki: żaba śmieszka *Pelophylax ridibundus* (Pallas, 1771), żaba jeziorkowa *Pelophylax lessonae* (Camerano, 1882) i będąca ich naturalną hybrydą żaba wodna *Pelophylax esculentus* (Linnaeus, 1758). Ich pewna identyfikacja nie jest możliwa bez badań genetycznych lub histologicznych

2.4.4.3. Najważniejsze siedliska płazów i gadów

W rozdziale scharakteryzowano miejsca najistotniejsze z punktu widzenia potrzeb realizacji aktywności życiowej płazów i gadów obszaru badań. Zostały one wymienione w punktach i krótko scharakteryzowane. Rozmieszczenie kluczowych siedlisk płazów i gadów przedstawia rysunek 6.

2.4.4.3.1. Siedliska płazów

1. Zbiornik wodny w sąsiedztwie koryta Żylicy w Rybarzowicach (prawy brzeg, km ok. 5+600)

Lokalizacja: położenie w układzie PUWG 1992: X: 206510,01, Y: 508983,54. Powierzchnia około 4 a. Obniżenie terenu nieznacznie wyniesione ponad koryto Żylicy, ograniczone od północy skarpą. Działki ewidencyjne nr 2268/6, 2268/7, 2268/15, obr. 0004 Rybarzowice (fot. 40, 41).

Charakterystyka: zbiornik wodny powstały wskutek aktywności bobra *Castor fiber*. Zróżnicowana roślinność wodna (m.in. ramienice z gatunku *Nitella flexilis*), szuwarowa (m.in. mozga trzcinowata *Phalaris arundinacea*), ziołoroślowa (skupiska lepiężnika różowego *Petasites hybridus*). Zbiornik pozbawiony jest ryb (korzystne uwarunkowanie z punktu widzenia warunków rozwoju płazów).

Gatunki/ znaczenie: traszka karpacka *Lissotriton montandoni*, kumak górski *Bombina variegata*, ropucha szara *Bufo bufo* (fot. 75), żaba trawna *Rana temporaria* (fot. 80, 81), żaby zielone *Pelophylax esculentus complex* (fot. 74). Prawdopodobnie wszystkie z ww. gatunków przechodzą tu rozród i rozwój larwalny (z całą pewnością ropucha szara *Bufo bufo* i żaba trawna *Rana temporaria*).

2. Zbiornik wodny przy ulicy Wilkinowej w Rybarzowicach

Lokalizacja: położenie w układzie PUWG 1992: X: 206524,97, Y: 509073,10. Powierzchnia około 9 a. Sztuczny zbiornik wodny przy posesji o charakterze letniskowym. Działki ewidencyjne nr 2268/16, 2269/2, obr. 0004 Rybarzowice.

Charakterystyka: sztuczny zbiornik wodny przy domku letniskowym. Zbiornik jest zarybiony (niekorzystne uwarunkowanie z punktu widzenia warunków rozwoju płazów).

Gatunki/ znaczenie: ropucha szara *Bufo bufo*, żaba trawna *Rana temporaria*. Obydwa gatunki przechodzą tu rozród i rozwój, jednak panują tu, z uwagi na zarybienie, niekorzystne warunki dla reprodukcji (larwy płazów stanowią pokarm ryb).

3. Odcinek Potoku Granicznego na pograniczu Godziszki i Rybarzowic

Lokalizacja: odcinek koryta ze zróżnicowaną morfologią koryta pomiędzy punktami o współrzędnych w układzie PUWG 1992: a) X: 205618,86, Y: 506044,39; b) X: 205732,63, Y: 506348,66. Długość około 350. Działki ewidencyjne nr 435, obr. 0002 Godziszka, 4900, obr. 0004 Rybarzowice.

Charakterystyka: Koryto na przedmiotowym odcinku charakteryzuje się przegłębieniami ze stagnującą./ wolno płynącą wodą. Brak ryb (korzystne uwarunkowanie z punktu widzenia warunków rozwoju płazów).

Gatunki/ znaczenie: traszka karpacka *Lissotriton montandoni*, kumak górski *Bombina variegata* (fot. 78, 79), żaba trawna *Rana temporaria*. Pierwszy z wymienionych gatunków przechodzi tu rozród i rozwój. Panują tu korzystne warunki dla reprodukcji płazów (brak ryb). Kumak górski był obserwowany w korycie cieku (dorosłe osobniki). Żaba trawna była obserwowana w otoczeniu cieku (dorosłe osobniki).

4. Fragment koryta młynówki obok starego młyna w Rybarzowicach

Lokalizacja: poszerzony odcinek koryta młynówki przy starym młynie (Rybarzowice, ul. Grabowa 70) ze stagnującą wodą. Około 10 m². Położenie w układzie PUWG 1992: X: 206791,50, Y: 507275,89. Działka ewidencyjna nr 4056, obr. 0004 Rybarzowice.

Charakterystyka: Fragment koryta młynówki ze stagnującą./ wolno płynącą wodą. Brak ryb (niekorzystne uwarunkowanie z punktu widzenia warunków rozwoju płazów).

Gatunki/ znaczenie: żaba trawna *Rana temporaria*. Miejsce rozrodu. Mało znaczące siedlisko z uwagi na zabudowane otoczenie (mała szansa na skuteczność reprodukcji).

5. Odnoga koryta Żylicy ze stagnującą wodą nad zbiornikiem przeciwrumowiskowym w km ok. 5+700

Lokalizacja: odnoga koryta Żylicy ze stagnującą wodą w km ok. 5+700. Powierzchnia około 10 m². Położenie w układzie PUWG 1992: X: 206457,99, Y: 508855,59. Działka ewidencyjna nr 2320/27, obr. 0004 Rybarzowice.

Charakterystyka: Fragment koryta Żylicy ze stagnującą./ wolno płynącą wodą. Ryby, w tym głównie drapieżne pstrągi potokowe *Salmo trutta* m. *fario* (niekorzystne uwarunkowanie z punktu widzenia warunków rozwoju płazów). Możliwość zniszczenia jaj / larw w trakcie wezbrań.

Gatunki/ znaczenie: żaba trawna *Rana temporaria*. Miejsce rozrodu. Mało znaczące siedlisko z uwagi na obecność ryb (mała szansa na skuteczność reprodukcji).

6. Odnoga koryta Żylicy ze stagnującą wodą w km 7+630

Lokalizacja: odnoga koryta Żylicy ze stagnującą wodą w km ok. 7+630. Powierzchnia około 10 m². Położenie w układzie PUWG 1992: X: 206667,94, Y: 506912,49. Działka ewidencyjna nr 2320/27, obr. 0004 Rybarzowice.

Charakterystyka: Odcięty od głównego nurtu potoku fragment koryta Żylicy ze stagnującą./ wolno płynącą wodą. Ryby, w tym głównie drapieżne pstrągi potokowe *Salmo trutta* m. *fario* (niekorzystne uwarunkowanie z punktu widzenia warunków rozwoju płazów) w korycie potoku. Możliwość zniszczenia złóż jaj / larw w trakcie wezbrań.

Gatunki/ znaczenie: żaba trawna *Rana temporaria*. Miejsce rozrodu. Mało znaczące siedlisko z uwagi na obecność ryb (mała szansa na skuteczność reprodukcji).

7. Zbiorniki retencyjne przy drodze ekspresowej S69

Lokalizacja: dwa zbiorniki zbierające wodę z jezdni i otoczenia drogi ekspresowej S-69. Powierzchnia około 6 a, każdy ze zbiorników, łącznie około 12 a. Położenie w układzie PUWG 1992: 1) X: 206491,99, Y: 506634,14; 2) X: 206422,14, Y: 508634,14. Działki ewidencyjne nr 2320/27, 4984, 4990, obr. 0004 Rybarzowice.

Charakterystyka: zbiorniki zbierające wodę z jezdni i otoczenia drogi ekspresowej S-69 w bezpośrednim sąsiedztwie koryta Żylicy. Wysychają latem, przy niskim poziomie wód potoku.

Gatunki/ znaczenie: żaba trawna *Rana temporaria*. Miejsce rozrodu. Mało znaczące siedlisko z uwagi na dużą możliwość wyschnięcia przed przeobrażeniem larw żaby.

2.4.4.3.2. Siedliska gadów

1. Koryto Żylicy wraz z otoczeniem

Lokalizacja: potok Żylica na całej długości w granicach gminy wraz z otoczeniem (zarośla, ziołorośla, obrzeża dróg, betonowe elementy budowli poprzecznych w korycie Żylicy).

Charakterystyka: wody płynące wraz ze zróżnicowanym otoczeniem (jamy pomiędzy głazami wzmacniającymi brzegi Żylicy, zarośla, miejsca otwarte, silnie nagrzewające się latem, podmyte betonowe płyty zabudowy hydrotechnicznej, fragmenty kamieńców nadrzecznych), zapewniającym realizację wszystkich rodzajów aktywności gadów (zimowanie, rozród, żerowanie i in.) i siedliskami płazów (baza pokarmowa zaskrońca).

Gatunki/ znaczenie: zaskrońiec zwyczajny *Natrix natrix* (fot. 82), jaszczurka zwinka *Lacerta agilis* (fot. 76, 77). Miejsca zimowania, rozrodu, żerowania.

2.4.4.4. Zagrożenia fauny płazów i gadów i potrzeby jej ochrony w ich świetle

Zagrożeń dla fauny płazów należy upatrywać w małej ilości odpowiednich zbiorników wodnych — elementów niezbędnych dla rozrodu i rozwoju osobniczego.

Spośród gatunków płazów występujących w obszarze opracowania jedynym z gatunków na tyle elastycznych, że niezagrożonych w tym aspekcie jest żaba trawna *Rana temporaria*. Wykorzystuje ona do składania złoża jaj nawet drobne mikrosiedliska ze stagnującą wodą w korycie Żylicy. Dają one wprawdzie niewielką szansę na skuteczną reprodukcję (wysychanie, znoszenie złoża jaj i larw przez wezbrane wody), jednak powszechność takich siedlisk i powszechność ich wykorzystywania przez żabę trawną, przy ogromnej ilości składanych jaj, zapewniają w ocenie autora niezagrożone funkcjonowanie populacji.

Drugim gatunkiem fauny płazów, który wydaje się być niezagrożony, jest traszka karpacka *Lissotriton montandoni*. Znajduje on warunki do rozrodu, rozwoju i innych aktywności w korycie mało przekształconego i nie narażonego w najbliższych latach na przekształcenia Potoku Granicznego.

Dla pozostałych gatunków płazów stwierdzonych w obszarze opracowania właściwie jedynym wykazanim optymalnym siedliskiem rozrodczym jest zbiornik na lewym brzegu Żylicy (km ok. 5+600), powstały wskutek aktywności bobra *Castor fiber*.

Zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix* i jaszczurka zwinka *Lacerta agilis* wydają się być gatunkami, które nie są aktualnie zagrożone w obszarze opracowania, głównie z uwagi na dostępność dużej ilości mikrosiedlisk niezbędnych dla realizacji ich wszystkich przejawów aktywności (w tym rozrodu i rozwoju).

Potrzeby ochrony płazów i gadów sprowadzają się do:

— **zachowania istniejących i realizacji nowych drobnych zbiorników wodnych (co najmniej po 2-3 nad Potokiem Granicznym i nad Żylicą w Rybarzowicach na prawym brzegu potoku; kierunek Z3, p. dokument pt. „Dokumentacja dla zadań w zakresie ochrony przyrody dla projektu „Zagospodarowanie terenów przyległych do potoku Żylica z budową ścieżki dydaktycznej w Gminie Buczkowice””; Nejfeld, Matuszek-Nejfeld 2016).**

— **zachowania odpowiedniej ilości siedlisk gadów nad Żylicą (w razie potrzeby przeprowadzenia prac konserwacyjnych zabudowy hydrotechnicznej Żylicy, należy zasięg jednocześnie wykonywanych prac ograniczyć do pojedynczych obiektów; kierunek Z4).**

2.4.5. Awifauna

Rafał Salach

2.3.5.1. Metodyka inwentaryzacji awifaunistycznej

Teren badań ornitologicznych odznaczał się zróżnicowanym krajobrazem oraz obecnością zbiorowisk zadrzewień. Do najważniejszych zbiorowisk, w sensie znaczenia dla bioróżnorodności ornitofauny, należą nadrzeczne drzewostany łęgowe oraz pas niskich drzew i krzewów wzdłuż brzegów potoku wraz z towarzyszącymi ziołoroślami. Wielkość powierzchni zadrzewień oraz ilość istniejących nisz ekologicznych towarzyszących łęgom była zmienna na całym areale badań. Zmienność ta wzdłuż potoku Żylica (w kierunku biegu górnego potoku) dotyczyła stopniowego zmniejszenia szerokości przybrzeżnych pasów zadrzewień łęgowych, zmian ich stanu zachowania, fragmentacji, ilości martwego drewna i wieku drzewostanu. Co bardzo ważne, wraz z przejściem w kierunku górnego biegu potoku wzrastała gęstość zabudowy, przez co zwiększył się „efekt styku” w postaci silniejszego przenikania gatunków ptaków w rejon nadrzecznych zadrzewień z terenów zabudowy i na odwrót.

Odmienne wygląda teren badań położony na południe od Żylicy, związany z niewielkimi dopływami potoków. Wykształcone wzdłuż cieków zadrzewienia mają w przeważającym stopniu charakter ubogich łęgów, przy czym pojawiają się niewielkie domieszki zgrupowań brzozy oraz dębu. Zauważalny jest większy udział terenów otwartych (nieużytków, pastwisk, łąk, gruntów rolnych) w obszarze badawczym oraz pojawianie się gatunków ptaków stref ekotonów leśno-łąkowych. W rejonie górnych odcinków obu dopływów do Żylicy zajmuje zabudowa miejscowości Godziszka.

Inwentaryzacja ornitologiczna przygotowana została w oparciu o kontrole przeprowadzone w dniach: 10.05.2015 r. – 11.05.2015 r. (badania wczesnowiosenne) oraz 23.06.2015 r. – 24.06.2015 r. (badania późnowiosenne). Badania ornitologiczne w rejonie zaplanowanego buforu badawczego przeprowadzono z wykorzystaniem metody transektowej, połączonej z metodą punktowych nasłuchów oraz przeglądów większych kęp zadrzewień. Zastosowanie metody transektów do badań ornitologicznych wynikało z liniowego przebiegu buforu badań, a same transekty pokrywały się z linią cieków wodnych, wzdłuż których realizowano badania. Metoda transektowa pozwoliła na objęcie całej powierzchni buforu w możliwie krótkim czasie. Dla porównania zastosowanie metody kartograficznej umożliwiłoby zebranie dokładniejszych danych o stanowiskach łęgowych ptaków, jednakże wymagałaby doboru powierzchni próbnych ze względu na czasochłonność oraz trudność w dostępie do terenu w rejonie zabudowy miejskiej.

Główny transekt badawczy poprowadzonych był wzdłuż potoku Żylica, po obu stronach jej brzegów, pomiędzy korytem potoku, a zadrzewieniami. W niektórych przypadkach transekt poprowadzono w linii pomiędzy zabudową, a zadrzewieniami, głównie na odcinkach wąskich pasów zadrzewień nadbrzeżnych oraz zwiększającej się powierzchni zabudowy. Pozostałe transekty badań poprowadzono wzdłuż istniejących dróg i szlaków oraz w rejonie przebiegu dwóch prawobrzeżnych dopływów Żylicy – potoków, biegnących od miejscowości Godziszka do linii Żylicy.

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Liczenia ptaków metodą transektową przeprowadzono w oparciu o notowanie wszystkich zauważonych i usłyszanych osobników (również ptaki w locie) w kategoriach odległości: do 25 m, do 100 m, powyżej 100 m. Zebrane dane nanoszono na mapę, podając jednocześnie kategorię obserwacji. Za obserwacje świadczące o obecności terytoriów lęgowych danego gatunku w rejonie badań przyjęto obserwacje gniazd i podlotów, dorosłych osobników karmiących bądź transportujących pokarm i odchody, zaniepokojenie w przypadku zbliżania się do gniazda. Dodatkowo za zajęcie terytoriów lęgowych i prawdopodobną obecność gniazd uznano dwukrotne stwierdzenie samców śpiewających w tych samych lokalizacjach. Dane z obu kontroli w tym celu poddawano szczegółowemu porównaniu.

Badania ornitologiczne realizowano w dniach o sprzyjających warunkach atmosferycznych (temp. > 15°C, brak wiatru i opadów). Przemarsz transektami realizowano z prędkością ok. 2-3 km/h, co umożliwiało notowanie wszystkich zaobserwowanych i usłyszanych ptaków bez ryzyka ich ponownego zanotowania. Badania realizowano głównie w godzinach porannych.

Metodą wspomagającą badania transektowe były punktowe nasłuchy, które realizowano zarówno na trasach transektów (jedynie w przypadku większego zagęszczenia ptaków w obrębie zadrzewień lęgowych) jak również poza transektami, w miejscach oddalonych kęp zadrzewień, płątów cenniejszych fragmentów zbiorowisk szuwarowo – łąkowych oraz miejsc trudnodostępnych (np. zwarta zabudowa). Czas trwania nasłuchów punktowych zazwyczaj nie przekraczał 10 min. W ramach liczeń ptaki notowano z podziałem na kategorie odległości do 25 m, do 50 m i > 50 m. Metoda punktowych nasłuchów została wykorzystana w szczególności w rejonie transektu wzdłuż potoku Żylca, gdzie szum wody niejednokrotnie uniemożliwiał pełną identyfikację wszystkich odzywających się osobników w zadanych kategoriach odległości.

W celu identyfikacji gatunków ptaków o nocnej aktywności głosowej wykonano dodatkowo punktowe nasłuchy ptaków w godzinach 22⁰⁰ – 3⁰⁰. Nasłuchy prowadzono głównie w rejonie południowych transektów, w sąsiedztwie terenów otwartych oraz większych skupisk zadrzewień (badania nakierowane na identyfikację derkacza *Crex crex*, przepiórki *Coturnix coturnix*, sów, wróblowatych z rodzaju *Acrocephalus* oraz *Locustella*).

Informacje o stwierdzonych gatunkach ptaków uzupełniono o informacje pochodzące z następujących aktów prawnych oraz poradników:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348);
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa („Dyrektywa Ptasia”);
- Monitoring ptaków lęgowych (Chylarecki i in., red. 2015).
- Światowa Czerwona Lista Gatunków Zagrożonych IUCN (The IUCN Red List of Threatened Species V. 2015-4, 2015);
- Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce (Głowaciński, red. 2002);
- Polska czerwona księga zwierząt (Głowaciński, red. 2001).

2.4.5.2. Charakterystyka awifauny obszaru opracowania

W trakcie inwentaryzacji ornitologicznej w buforze badawczym stwierdzono 66 gatunków ptaków należących do 14 rzędów.

Zaznacza się znaczna dominacja wróblowatych (51 gatunków; 77,42% ogółu), które w mozaice roślinności leśnej, zaroślowej i ziołoroślowej, na pograniczu rozległych terenów otwartych i zabudowanych znajdują doskonałe warunki do gniazdowania. Znacznie mniej liczne grupy ptaków to szponiaste (3 gatunki, 4,84% ogółu), oraz dzięcioły, gołębie i siewkowce (po 2 gatunki, 9,69% ogółu).

W trakcie badań na obszarze badawczym stwierdzono gniazdowanie 51 gatunków ptaków (ok. 352 par lęgowych). Zagęszczenie par lęgowych na całej powierzchni wynosiło 9,87 pary/10 ha (352 p/357 ha). Zagęszczenie par lęgowych na powierzchniach zadrzewień (łągi, lasy, śródpolne kępy drzew) wynosiło 28,36 p/10 ha, zagęszczenie par lęgowych terenów otwartych (łąki, pastwiska, nieużytki oraz tereny rolne) w rejonie buforu badań oszacowano na niespełna 1,40 p/10 ha (dotyczy gatunków gnieźdzących się bezpośrednio na ziemi bądź w niskiej roślinności zielnej w obrębie terenów otwartych). Średnia ilość par gatunków ptaków lęgowych bezpośrednio w zasięgu koryta potoku Żylica wyniosła 10 p/5 km cieku. Nie oceniono zagęszczenia par ptaków lęgowych w rejonie zabudowy Rybarzowic, Buczkowic oraz Godziszki ze względu na trudność w dostępie do całości obszaru badań na terenie zabudowanym (tab. 30).

Grupę gatunków dominujących tworzyło sześć gatunków: szpak, kapturka, zięba, kos, pierwiosnek i bogatka. Udział tych gatunków w całości ugrupowania wyniósł 52,86% ogółu par lęgowych. Do gatunków towarzyszących, których udział w ogólnej liczbie par lęgowych zawierał się między 5%, a 2%, zaliczono pięć gatunków: kwiczoła, trznadla, śpiewaka, piecuszka i cierniówkę. Udział liczby par tej grupy ptaków w całości zgrupowania wyniósł 15,43%. Do gatunków lęgowych zakwalifikowanych jako przypadkowe (liczebność poniżej 2% ogółu par) zaliczono aż 40 gatunki, które łącznie stanowiły 32,29% zgrupowania.

Ornitologiczna regionalizacja kraju nie opiera się na naturalnych granicach (mających odzwierciedlenie w rozmaitych regionalizacjach geograficznych) ani granicach administracyjnych. Granice te zostały wytyczone głównie ze względów praktycznych. Podział Polski na regiony ornitologiczne lokuje dolinę Żylicy w regionie Małopolski (Sikora i in. 2007). Krajowy status gatunków lęgowych na obszarze badań wraz z informacją dotyczącą statusu w regionie Małopolski oraz statusu ochronnego przedstawia tabela 31.

Dominującą grupą ptaków pod względem liczby gatunków były te gnieźdzące się na ziemi bądź w niskiej roślinności zielnej. Gatunki te stanowiły łącznie 20,80% wszystkich par analizowanych w zgrupowaniu. Drugą pod względem liczby gatunków grupą były te gnieźdzące się w rejonie koron drzew i gałęzi, dodatkowo grupa ta była najliczniejsza pod względem liczby par (udział w ogółu par wynosił 33,90%). Mniej liczne były dziuplaki (20,23% ogółu par) oraz gatunki gnieźdzące się na niskich krzewach (17,38% ogółu par). Gatunki gnieźdzące się w rejonie budynków mieszkalnych oraz w obrębie koryta Żylicy były najmniej liczne (tab. 32).

Liczebność gatunków gnieźdzących się na ziemi oraz na niskiej roślinności zielnej (Z) wynikała zarówno z obfitości tego typu nisz ekologicznych w rejonie zadrzewień wzdłuż cieków wodnych jak również powierzchni terenów otwartych (łąk, pastwisk, nieużytków)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

zapewniających dostęp dla części gatunków do rozrodu. Niemniej największa liczebność par lęgowych w obrębie koron drzew pozwala wnioskować, że siedliska zadrzewień lęgowych, zarówno znajdujących się w stanie właściwym jak i pofragmentowanych, antropogenicznych oraz towarzyszących lęgom stanowią kluczowe siedliska ptaków na terenie badawczym.

W trakcie badań ornitologicznych wykazano obecność gatunków, które nie zostały sklasyfikowane jako „lęgowe” (nie zebrano wystarczających dowodów na obecność terytoriów lęgowych) jednakże wskazuje się, że dla części gatunków teren badań może stanowić potencjalnie siedliska rozrodu bądź istotne terytoria żerowiskowe (tab. 33).

Rozmieszczenie rewirów par poszczególnych gatunków w sezonie wiosennym 2015 r., przedstawiono na rysunku 7.

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Tabela 30. Skład gatunkowy i liczebność gatunków lęgowych ptaków w obszarze badań

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
L.p.	Nazwa polska (kod MPPL) <i>Nazwa łacińska</i>	Liczba par lęgowych	Zagęszczenie par na 10 ha całkowitej powierzchni	Zagęszczenie par na 10 ha powierzchni zadrzewień	Zagęszczenie par na 10 ha powierzchni terenów otwartych	Zagęszczenie par na 5 km długości cieku wodnego	Dominacja (%)	Klasa dominacji	Sposób gniazdowania
1	Szpak (S) <i>Sturnus vulgaris</i>	36	1,01	3,27	—	—	10,29	D	D
2	Kapturka (SA) <i>Sylvia atricapilla</i>	36	1,01	3,27	—	—	10,29	D	K2
3	Zięba (Z) <i>Fringilla coelebs</i> (fot. 92)	35	0,98	3,18	—	—	10,00	D	K1
4	Kos (TM) <i>Turdus merula</i> (fot. 86)	34	0,95	3,09	—	—	9,71	D	K1
5	Pierwiosnek (KC) <i>Phylloscopus collybita</i>	25	0,70	2,27	—	—	7,14	D	Z
6	Bogatka (PJ) <i>Parus major</i> (fot. 83)	19	0,53	1,73	—	—	5,43	D	D
7	Kwiczół (TP) <i>Turdus pilaris</i> (fot. 88)	13	0,36	1,18	—	—	3,71	T	K1
8	Trznadel (EI) <i>Emberiza citrinella</i>	12	0,34	1,09	—	—	3,43	T	Z
9	Śpiewak (TF) <i>Turdus philomelos</i> (fot. 91)	11	0,31	1,00	—	—	3,14	T	K1
10	Piecuszek (KT) <i>Phylloscopus trochilus</i>	10	0,28	0,91	—	—	2,86	T	Z
11	Cierniówka (SC) <i>Sylvia communis</i>	8	0,22	0,09	0,59	—	2,29	T	K2

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
12	Zaganiacz (HI) <i>Hippolais icterina</i>	7	0,20	0,64	—	—	2,00	P	K2
13	Kopciuszek (PO) <i>Phoenicurus ochruros</i>	7	0,20	—	—	—	2,00	P	B
14	Grzywacz (CP) <i>Columba palumbus</i> (fot. 85)	5	0,14	0,45	—	—	1,43	P	K1
15	Kukułka (CU) <i>Cuculus canorus</i>	5	0,14	0,45	—	—	1,43	P	Z
16	Dzięcioł duży (DM) <i>Dendrocopos major</i>	5	0,14	0,45	—	—	1,43	P	D
17	Rudzik (E) <i>Erithacus rubecula</i> (fot. 90)	5	0,14	0,45	—	—	1,43	P	Z
18	Pliszka siwa (MA) <i>Motacilla alba</i> (fot. 89)	5	0,14	0,45	—	—	1,43	P	B/Z
19	Pliszka górska (MC) <i>Motacilla cinerea</i>	5	0,14	—	—	4,55	1,43	P	RZ
20	Gajówka (SB) <i>Sylvia borin</i>	5	0,14	0,45	—	—	1,43	P	K2
21	Szczygieł (CC) <i>Carduelis carduelis</i>	4	0,11	0,27	—	—	1,14	P	K1
22	Sójka (G) <i>Garrulus glandarius</i>	4	0,11	0,36	—	—	1,14	P	K1
23	Muchołówka szara (M) <i>Muscicapa striata</i>	4	0,11	0,36	—	—	1,14	P	B/Z
24	Modraszka (PE) <i>Cyanistes caeruleus</i>	4	0,11	0,36	—	—	1,14	P	D
25	Dzwoniec (C) <i>Chloris chloris</i> (fot. 84)	3	0,08	0,27	—	—	0,86	P	K1

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
26	Wróbel domowy (PD) <i>Passer domesticus</i>	3	0,08	—	—	—	0,86	P	B
27	Poklaskwa (SR) <i>Saxicola rubetra</i>	3	0,08	—	0,22	—	0,86	P	Z
28	Kulczyk (SS) <i>Serinus serinus</i>	3	0,08	0,27	—	—	0,86	P	K1
29	Strzyżyk (T) <i>Troglodytes troglodytes</i>	3	0,08	0,27	—	—	0,86	P	Z
30	Raniuszek (AE) <i>Aegithalos caudatus</i>	2	0,06	0,18	—	—	0,57	P	K1
31	Zimorodek (AL) <i>Alcedo atthis</i>	2	0,06	—	—	1,82	0,57	P	RZ
32	Krzyżówka (ANP) <i>Anas platyrhynchos</i> (fot. 87)	2	0,06	—	—	1,82	0,57	P	RZ
33	Pluszcz (CI) <i>Cinclus cinclus</i>	2	0,06	—	—	1,82	0,57	P	RZ
34	Grubodziób (CT) <i>Coccothraustes coccothraustes</i>	2	0,06	0,18	—	—	0,57	P	K1
35	Gąsiorek (LC) <i>Lanius collurio</i>	2	0,06	—	0,15	—	0,57	P	K2
36	Bazant (PF) <i>Phasianus colchicus</i>	2	0,06	—	0,15	—	0,57	P	Z
37	Sikora uboga (PL) <i>Poecile palustris</i>	2	0,06	0,18	—	—	0,57	P	D
38	Sierpówka (SD) <i>Streptopelia decaocto</i>	2	0,06	—	—	—	0,57	P	K1
39	Pieczę (SU) <i>Sylvia curruca</i>	2	0,06	—	—	—	0,57	P	K2
40	Łozówka (XT) <i>Acrocephalus palustris</i>	2	0,06	—	0,15	—	0,57	P	Z
41	Świergotek drzewny (AT) <i>Anthus trivialis</i>	1	0,03	0,09	—	—	0,29	P	Z

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
42	Bocian biały (CCC) <i>Ciconia ciconia</i>	1	0,03	—	—	—	0,29	P	IN
43	Muchołówka żałobna (FH) <i>Ficedula hypoleuca</i>	1	0,03	0,09	—	—	0,29	P	D
44	Strumieniówka (LF) <i>Locustella fluviatilis</i>	1	0,03	—	0,07	—	0,29	P	Z
45	Mazurek (P) <i>Passer montanus</i>	1	0,03	—	—	—	0,29	P	B
46	Czubatka (PC) <i>Lophophanes cristatus</i>	1	0,03	0,09	—	—	0,29	P	D
47	Sroka (PIP) <i>Pica pica</i>	1	0,03	0,09	—	—	0,29	P	K1
48	Kowalik (SE) <i>Sitta europaea</i>	1	0,03	0,09	—	—	0,29	P	D
49	Jarzębatka (SN) <i>Sylvia nisoria</i>	1	0,03	0,09	—	—	0,29	P	K2
50	Czajka (W) <i>Vanellus vanellus</i>	1	0,03	—	0,07	—	0,29	P	Z
51	Łyska (FU) <i>Fulica atra</i>	1	0,03	—	—	—	0,29	P	Z

Objaśnienia:

kolumna 9: Klasa dominacji: D – gatunki dominujące (liczba par powyżej 5% ogółu par), T – gatunki towarzyszące (liczba par < 5% ogółu par), P – gatunki przypadkowe (liczba par < 2% ogółu par).

kolumna 10: Sposób gniazdowania: D – dziuplaki, K1 – gniazdowanie na gałęziach lub w koronach drzew, K2 – gniazdowanie w krzewach, Z – gniazdowanie na ziemi lub w roślinności zielnej, RZ – gniazdowanie w zasięgu koryta potoku (skarpy, łachy), B – gniazdowanie w obszarze zabudowy

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Tabela 31. Wykaz gatunków lęgowych ptaków w obszarze badań wraz z określeniem statusu krajowego, regionalnego oraz statusu ochronnego

1	2	3	4	5
Lp.	Nazwa polska (kod MPPL) <i>Nazwa łacińska</i>	Status w kraju (wg Sikory i in, red. 2007)	Status w regionie Małopolski (wg Walasza i Mielczarka, red. 1992)	Status ochronny
1	Szpak (S) <i>Sturnus vulgaris</i>	Liczny lub bardzo liczny	Bardzo licznie lęgowy	§§
2	Kapturka (SA) <i>Sylvia atricapilla</i>	Średnio liczny, lokalnie liczny	Licznie lęgowa	§§
3	Zięba (Z) <i>Fringilla coelebs</i>	Bardzo liczny	Bardzo licznie lęgowa	§§
4	Kos (TM) <i>Turdus merula</i>	Średnio liczny, lokalnie liczny	Licznie lęgowy	§§
5	Pierwiosnek (KC) <i>Phylloscopus collybita</i>	Liczny, lokalnie bardzo liczny	Licznie, lokalnie bardzo licznie lęgowy	§§
6	Bogatka (PJ) <i>Parus major</i>	Bardzo liczny	Bardzo licznie lęgowa	§§
7	Kwiczół (TP) <i>Turdus pilaris</i>	Średnio licznie lub licznie lęgowy	Licznie lęgowy	§§
8	Trznadel (EI) <i>Emberiza citrinella</i>	Licznie lub bardzo licznie lęgowy	Licznie, lokalnie bardzo licznie lęgowy	§§
9	Śpiewak (TF) <i>Turdus philomelos</i>	Licznie lęgowy	Licznie lęgowy	§§
10	Piecuszek (KT) <i>Phylloscopus trochillus</i>	Licznie lęgowy	Licznie lęgowy	§§
11	Cierniówka (SC) <i>Sylvia communis</i>	Licznie lęgowa	Licznie lęgowa	§§
12	Zaganiacz (HI) <i>Hippolais icterina</i>	Średnio licznie lub licznie lęgowy	Średnio licznie lęgowy	§§
13	Kopciuszek (PO) <i>Phoenicurus ochruros</i>	Średnio licznie lub nielicznie lęgowy	Średnio licznie lęgowy	§§
14	Grzywacz (CP) <i>Columba palumbus</i>	Licznie lęgowy	Licznie lęgowy	—
15	Kukułka (CU) <i>Cuculus canorus</i>	Średnio licznie lęgowa	Średnio licznie lęgowa	§§
16	Dzięcioł duży (DM) <i>Dendrocopos major</i>	Średnio licznie, lokalnie licznie lęgowy	Średnio licznie, lokalnie licznie lęgowy	§§
17	Rudzik (E) <i>Erithacus rubecula</i>	Licznie lęgowy	Licznie, lokalnie bardzo licznie lęgowy	§§

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5
18	Pliszka siwa (MA) <i>Motacilla alba</i>	Średnio licznie lęgowa	Średnio licznie, lokalnie nielicznie lęgowa	§§
19	Pliszka górska (MC) <i>Motacilla cinerea</i>	Nielicznie lęgowa	Nielicznie lub średnio licznie lęgowa	§§
20	Gajówka (SB) <i>Sylvia borin</i>	Średnio licznie lub licznie lęgowa	Średnio licznie lęgowa	§§
21	Szczygieł (CC) <i>Carduelis carduelis</i>	Licznie lęgowy	Średnio licznie lub nielicznie lęgowy	§§
22	Sójka (G) <i>Garrulus glandarius</i>	Średnio licznie lub licznie lęgowa	Średnio licznie lęgowa	§§
23	Muchołówka szara (M) <i>Muscicapa striata</i>	Średnio licznie lęgowa	Średnio licznie, lokalnie licznie lęgowa	§§
24	Modraszka (PE) <i>Cyanistes caeruleus</i>	Licznie lęgowa	Licznie lęgowa	§§
25	Dzwoniec (C) <i>Chloris chloris</i>	Licznie lęgowy	Średnio licznie lub licznie lęgowy	§§
26	Wróbel domowy (PD) <i>Passer domesticus</i>	Licznie lub bardzo licznie lęgowy	Bardzo licznie, lokalnie średnio licznie lęgowy	§§
27	Poklaskwa (SR) <i>Saxicola rubetra</i>	Licznie lęgowa	Średnio licznie, lokalnie nielicznie lęgowa	§§
28	Kulczyk (SS) <i>Serinus serinus</i>	Średnio licznie lęgowy	Średnio licznie lub nielicznie lęgowy	§§
29	Strzyżyk (T) <i>Troglodytes troglodytes</i>	Licznie lęgowy	Średnio licznie, lokalnie licznie lęgowy	§§
30	Raniuszek (AE) <i>Aegithalos caudatus</i>	Nielicznie lub średnio licznie lęgowy	Średnio licznie lęgowy	§§
31	Zimorodek (AL) <i>Alcedo atthis</i>	Bardzo nielicznie lub nielicznie lęgowy	Nielicznie lęgowy	§§ BD I
32	Krzyżówka (ANP) <i>Anas platyrhynchos</i>	Średnio licznie lub licznie lęgowa	Średnio licznie lęgowa, lokalnie licznie lub nielicznie lęgowa	—
33	Pluszcz (CI) <i>Cinclus cinclus</i>	Bardzo nielicznie lęgowy	Nielicznie lęgowy	§§
34	Grubodziób (CT) <i>Coccothraustes coccothraustes</i>	Średnio licznie lub licznie lęgowy	Średnio licznie lęgowy	§§
35	Gąsiorek (LC) <i>Lanius collurio</i>	Średnio licznie lub licznie lęgowy	Średnio licznie, lokalnie nielicznie lęgowy	§§, BD I

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5
36	Bażant (PF) <i>Phasianus colchicus</i>	Średnio licznie, lokalnie nielicznie łęgowa	Średnio licznie, lokalnie nielicznie łęgowa	—
37	Sikora uboga (PL) <i>Poecile palustris</i>	Średnio licznie łęgowa	Średnio licznie, lokalnie nielicznie łęgowa	§§
38	Sierpówka (SD) <i>Streptopelia decaocto</i>	Średnio licznie lub licznie łęgowa	Średnio licznie, w miastach licznie łęgowa	§§
39	Pieczę (SU) <i>Sylvia curruca</i>	Średnio licznie lub licznie łęgowa	Średnio licznie łęgowa	§§
40	Łozówka (XT) <i>Acrocephalus palustris</i>	Licznie łęgowa	Licznie, lokalnie średnio licznie łęgowa	§§
41	Świergotek drzewny (AT) <i>Anthus trivialis</i>	Licznie łęgowa	Licznie łęgowa	§§
42	Bocian biały (CCC) <i>Ciconia ciconia</i>	Średnio licznie łęgowa	Nielicznie, lokalnie średnio licznie łęgowa	§§, BD I
43	Muchołówka żałobna (FH) <i>Ficedula hypoleuca</i>	Średnio licznie łęgowa	Średnio licznie, lokalnie nielicznie łęgowa	§§
44	Strumieniówka (LF) <i>Locustella fluviatilis</i>	Średnio licznie łęgowa	Średnio licznie, lokalnie nielicznie łęgowa	§§
45	Mazurek (P) <i>Passer montanus</i>	Licznie łęgowa	Licznie łęgowa	§§
46	Czubatka (PC) <i>Lophophanes cristatus</i>	Średnio licznie lub licznie łęgowa	Nielicznie, lokalnie średnio licznie łęgowa	§§
47	Sroka (PIP) <i>Pica pica</i>	Średnio licznie lub licznie łęgowa	Średnio licznie, lokalnie licznie łęgowa	§
48	Kowalik (SE) <i>Sitta europaea</i>	Średnio licznie lub licznie łęgowa	Licznie łęgowa	§§
49	Jarzębatka (SN) <i>Sylvia nisoria</i>	Nielicznie lub średnio licznie łęgowa	Nielicznie, lokalnie bardzo nielicznie łęgowa	§§, BD I
50	Czajka (W) <i>Vanellus vanellus</i>	Średnio licznie łęgowa	Średnio licznie, lokalnie licznie łęgowa	§§
51	Łyska (FU) <i>Fulica atra</i>	Średnio licznie łęgowa	Nielicznie, lokalnie średnio licznie łęgowa	—

Objaśnienia:

kolumna 5: §§ — ochrona ścisła; § — ochrona częściowa; BD I — załącznik I „Dyrektywy Ptasiej”

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Tabela 32. Udział poszczególnych gildii gniazdowych w zgrupowaniu ptaków lęgowych w obszarze badań

1	2	3	4	5
Sposób gniazdowania	Liczba gatunków ⁶⁷	Liczba par	Udział liczby par w zgrupowaniu (%)	Zagęszczenie par (p/10ha) na powierzchni całkowitej
D – dziuplaki	8,5	71	20,23	1,99
K1 – korony drzew	13	119	33,90	3,34
K2 – krzewy	7	61	17,38	1,71
Z – ziemia, niska roślinność zielna	13,5	73	20,80	2,05
RZ – koryto potoku	4	16	4,56	0,45
B – zabudowa mieszkalna	4	11	3,13	0,31
SUMA	50	351	100	9,84

Tabela 33. Wykaz pozostałych gatunków ptaków stwierdzonych w obszarze badań

1	2	3	4	5
L.p.	Gatunek	Status w kraju*	Status w regionie Małopolski**	Uwagi dotyczące stwierdzenia gatunku w obszarze badań
1	Krogulec <i>Accipiter nisus</i>	Nielicznie lęgowy	Nielicznie lub bardzo nielicznie lęgowy	Obecność terenów żerowiskowych, potencjalnie lęgowy
2	Jastrząb <i>Accipiter gentilis</i>	Nielicznie lęgowy	Nielicznie, lokalnie średnio licznie lęgowy	Obecność terenów żerowiskowych, potencjalnie lęgowy
3	Myszołów <i>Buteo buteo</i>	Średnio licznie lęgowy	Średnio licznie lub nielicznie lęgowy	Obecność terenów żerowiskowych, potencjalnie lęgowy
4	Pustułka <i>Falco tinnunculus</i>	Nielicznie lęgowy	Nielicznie lęgowa	Obecność terenów żerowiskowych, potencjalnie lęgowy
5	Dzięcioł zielony <i>Picus viridis</i>	Nielicznie lęgowy	Nielicznie, lokalnie średnio licznie lęgowy	Prawdopodobnie lęgowy (Buczkowice)
6	Puszczyk zwyczajny <i>Strix aluco</i>	Średnio licznie lęgowy	Średnio licznie lęgowy	Prawdopodobnie lęgowy (Buczkowice)
7	Mewa śmieszka <i>Chroicocephalus ridibundus</i>	Średnio licznie lęgowa	Średnio licznie, lokalnie licznie i bardzo licznie lęgowy	Przelotny

⁶⁷ Analiza nie uwzględnia bociana białego *Ciconia ciconia*.

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5
8	Gawron <i>Corvus frugilegus</i>	Średnio licznie lęgowy	Średnio licznie, lokalnie licznie oraz bardzo licznie lęgowy	Przelotny
9	Kawka <i>Corvus monedula</i>	Średnio licznie lęgowy	Średnio licznie, lokalnie licznie lęgowy	Przelotny
10	Wrona siwa <i>Corvus cornix</i>	Średnio licznie lęgowy	Nielicznie, lokalnie średnio licznie lęgowy	Przelotny
11	Gil <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	Średnio licznie lęgowy	Nielicznie, lokalnie średnio licznie lęgowy	Prawdopodobnie lęgowy (Buczkowice)
12	Pleszka <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Średnio licznie lęgowa	Średnio licznie, lokalnie nielicznie lęgowy	Prawdopodobnie lęgowy (Buczkowice, Rybarzowice, Godziszka)
13	Oknówka <i>Delichon urbicum</i>	Licznie lęgowy	Licznie, lokalnie bardzo licznie lęgowy	Prawdopodobnie lęgowy (Buczkowice, Rybarzowice, Godziszka)
14	Dymówka <i>Hirundo rustica</i>	Licznie lęgowy	Licznie lęgowy	Prawdopodobnie lęgowy (Buczkowice, Rybarzowice, Godziszka)
15	Jerzyk <i>Apus apus</i>	Średnio licznie lęgowy	Średnio licznie, lokalnie bardzo nielicznie lęgowy	Prawdopodobnie lęgowy (Buczkowice, Rybarzowice, Godziszka)

2.4.5.3. Ocena stanu awifauny

W trakcie badań ornitologicznych wykazano obecność 51 gatunków ptaków lęgowych. Blisko 75% gatunków lęgowych związanych było z zadrzewieniami, w tym najcenniejszymi zbiorowiskami lęgowymi wzdłuż potoku Żyllica. W niniejszym rozdziale uzyskane wyniki liczebności gatunków ptaków porównane będą do wyników badań zagęszczenia par lęgowych ptaków na 10ha powierzchni siedlisk lęgowych.

Lasy olszowe i olsy jak również uboższe siedliska lęgowe to formy drzewostanów odznaczające się bogactwem gatunkowym ornitofauny. Dla przykładu, na podstawie badań ornitologicznych na terenie Śląska, na 3 powierzchniach zadrzewień lęgowych o łącznej pow. 39,75 ha, zagęszczenia ornitofauny wyniosło 36,0 – 68,9 p/10ha (Mrugasiewicz 1974, Tomiałojć 1974). Jeszcze większe zagęszczenie par lęgowych wykazano w rejonie doliny Bystrzycy, gdzie w obrębie powyżej 17,70 ha zadrzewień lęgowych wykazano 183,4 p/ 10 ha (przy łącznej licznie 49 gatunków ptaków lęgowych) (Jakubiec, Wuczyński 2013). Średnie zagęszczenie par lęgowych ptaków w obrębie zadrzewień olchowych w regionie Pogórza Dynowskiego kształtowało się na poziomie 40,92-49,1 p/ 10 ha (Salach 2004, mat. niepublikowane). W porównaniu z powyższymi danymi, uzyskane wyniki dotyczące zagęszczenia par lęgowych w obrębie zadrzewień (dominujące łągi olszowe) na terenie badawczym (28,36 p /10 ha) jest niskie, na co może mieć wpływ wiek, stan i zwiększona antropopresja (bliskość zabudowy, fragmentacja drzewostanów). Nie mniej w skali lokalnej, zadrzewienia olchowe i towarzysząca im roślinność zielna wzdłuż cieków wodnych stanowią największe zróżnicowanie możliwych nisz ekologicznych dla ptaków. W całym obszarze badań

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

ornitologicznych wykazano obecność tzw. efektu styku pomiędzy nadrzecznymi zadrzewieniami łęgowymi, a zabudową miejską (Rybarzowice, Buczkowice) oraz krajobrazem otwartym (południowa część terenu badań). Efekt styku powoduje wzbogacanie przyrodnicze doliny Żylicy oraz dolin jej dopływów o okoliczne siedliska ptaków na przyległych obszarach, przy czym zauważalna jest zwiększona tendencja wkraczania gatunków ptaków na granicy styku z terenami zabudowy, w przeciwieństwie do krajobrazu otwartego.

Niezależnie od stwierdzonych zagęszczeń par ptaków łęgowych na obszarze zadrzewień, wykazano podobieństwo składu gatunkowego ptaków łęgowych w obrębie lasów łęgowych, na porównywanych powierzchniach. Poniższe porównanie przedstawiono dla gatunków ptaków z grupy dominantów (udział min. 5% par łęgowych danego gatunku wśród ogółu) na każdej z porównywanych powierzchni (tab. 34).

Tabela 34. Gatunki dominujące w składzie ornitofauny łęgowej w obrębie zadrzewień łęgowych na przykładowych powierzchniach

1	2	3	4
Śląsk (Mrugasiewicz 1974, Tomiałojć 1974)	Dolina Bystrzycy (Jakubiec, Wuczyński 2013)	Pogórze Dynowskie (Salach 2004, niepublikowane)	Niniejsze opracowanie
zięba, pierwiosnek, szpak, strzyżyk, bogotka, rudzik, śpiewak, kapturka	szpak, zięba, kapturka, pierwiosnek, bogotka	zięba, szpak, kapturka, bogotka	szpak, zięba, kapturka, pierwiosnek, kos, bogotka

Silne podobieństwo do składu gatunkowego ptaków łęgowych w rejonie obszaru badawczego w gminie Buczkowice ujawnia powierzchnia badawcza w Dolinie Bystrzycy oraz na Pogórzu Dynowskim. Dodatkowa dominacja kosa w grupie najliczniejszych gatunków łęgowych w rejonie doliny Żylicy może być efektem styku zadrzewień z zabudową okolicznych miejscowości, gdzie również istnieją dogodne warunki do łęgów dla tego i innych gatunków. Warto również zaznaczyć, że przenikanie gatunków pomiędzy siedliskami (np. łęgami nad Żylicą, a sąsiednią zabudową podmiejską) nie jest zjawiskiem jednokierunkowym. Szczególnie widoczne jest to na przykładzie takich gatunków jak muchołówka szara *Muscicapa strata* oraz pliszka górska *Motacilla cinerea*, których terytoria łęgowe sięgają poza obszar zadrzewień nadrzecznych, oraz które z powodzeniem mogą bądź wykorzystują siedliska zabudowy do lokalizacji gniazd.

Spośród wszystkich gatunków łęgowych na terenie badań jedynie bażant *Phasianus colchicus*, krzyżówka *Anas platyrhynchos*, grzywacz *Columba palumbus* oraz łyska *Fulica atra* posiadają status gatunków łownych. Pozostałe gatunki objęte są ochroną gatunkową w Polsce na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348). Na terenie badań wykazano 4 gatunki łęgowe ptaków wymienionych w Załączniku I „Dyrektywy Ptasiej”: bocian biały *Ciconia ciconia*, zimorodek *Alcedo atthis*, gąsiorek *Lanius collurio* oraz jarzębatka *Sylvia nisoria*. W grupie stwierdzonych gatunków łęgowych nie wykazano gatunków, dla których ustanawia się strefy ochronne wokół gniazd jak również gatunków rzadkich bądź zagrożonych wyginięciem w skali kraju bądź regionu.

Najcenniejszym fragmentem pod względem ornitologicznym na obszarze badań jest dolny odcinek potoku Żylica, na długości ok. 1,5km. We fragmencie tym (obejmującym potok Żylica i nadrzeczne zadrzewienia oraz ziołorośla) stwierdzono zagęszczenie par lęgowych wynoszące ok. 39 p/10ha powierzchni zadrzewień. Innym ważnym siedliskiem ptaków jest pozostały odcinek koryta potoku Żylica, na którym stwierdzono 4 pary pliszki górskiej *Motacilla cinerea* (1 para lęgowa poza korytem potoku), 2 pary pluszcza *Cinclus cinclus* oraz 1 parę (potencjalnie możliwe 2 pary) zimorodka *Alcedo atthis*.

2.4.5.4. Przegląd najcenniejszych gatunków ptaków

2.4.5.4.1. Gatunki z załącznika I Dyrektywy Ptasiej

Na obszarze badań wykazano obecność 4 gatunków z listy Załącznika I Dyrektywy Ptasiej: bocian biały *Ciconia ciconia*, zimorodek *Alcedo atthis*, gąsiorek *Lanius collurio* oraz jarzębatka *Sylvia nisoria*. Wszystkie gatunki cechowała niska liczebność par lęgowych (w przypadku zimorodka szacunkowo może dochodzić do lęgów 2 par na odcinku potoku Żylica objętym badaniami). Poza doliną potoku Żylica i jej najbliższym sąsiedztwem stwierdzono jedynie gąsiorka.

Siedliskiem stwierdzeń zimorodka był dolny bieg Żylicy. Obserwacje dotyczyły osobników wykazujących zachowania lęgowe, transportujących pokarm w locie oraz żerujących w rejonie nadbrzeżnej roślinności (ptaki korzystają zwykle z tych samych lokalizacji określanych mianem czatowni). Jako siedliska rozrodcze zimorodek wykorzystuje pionowe skarpy nadrzeczne, gdzie na wysokości 0,5 – 1m nad lustrem wody znajduje się nora lęgowa gatunku. Typowa wystawa nory lęgowej gatunku (w kierunku północno – zachodnim bądź północno – wschodnim, rzadko południowym) pokrywa się ze spodziewaną obecnością nory w rejonie wysokich skarp na prawym brzegu Żylicy, w jej dolnym biegu.

Zagęszczenie par zimorodka w rejonie badanego odcinka Żylicy nie należy do najniższych, jeżeli porównać wyniki badań prowadzonych na innych ciekach wodnych w kraju. Choć w przypadku rzek w środkowej i wschodniej części kraju zagęszczenie gatunku było wyższe (2-4 p/10km rzek) (Dombrowski i in. 1994b) to znacznie niższe wartości zagęszczeń par lęgowych gatunku uzyskano na Nysie Łużyckiej (ok. 0,27 p/10km) (Rybarczyk i in. 2001). Zagęszczenie gatunku w rejonie potoku Żylica należy uznać za przeciętne.

Stanowisko bociana białego stwierdzono w miejscowości Rybarzowice, w odległości ok. 70m od koryta Żylicy. W trakcie prowadzonych obserwacji ornitologicznych nie obserwowano osobników w gnieździe. Gniazdo usytuowane jest na słupie energetycznym.

W trakcie prowadzenia obserwacji ornitologicznych w rejonie badań wykazano pojedyncze stanowisko gąsiorka w dolinie bezimiennego cieku wodnego. Obserwowany samiec wykazywał silne zachowania terytorialne, szczególnie w chwili zbliżania się w jego kierunku. Podobnie, na pojedynczym stanowisku wykazano jarzębatkę – samca śpiewającego, stwierdzanego dwukrotnie w tej samej lokalizacji – pas krzewów wzdłuż potoku Żylica. W pobliżu tej lokalizacji wykazywano również obecność 2 innych gatunków z rodzaju *Sylviidae* – kapturki *Sylvia atricapilla* oraz gajówki *Sylvia borin*.

2.4.5.4.2. Pluszcz *Cinclus cinclus*

Podczas badań ornitologicznych wykazano obecność co najmniej 2 par lęgowych pluszcza, przy czym w przypadku jednej pary udało się zlokalizować dokładne położenie gniazda. Była to wnęka pod mostem na ul. Kowalskiej w Buczkowicach. Drugie miejsce gniazdowe gatunku znajduje się w przybliżeniu w rejonie stopnia wodnego, w dolnym biegu potoku Żylica (Rybarzowice). Miejsca żerowiskowe gatunku związane są z całym odcinkiem potoku i prawdopodobnie mogą wykraczać poza zasięg obszaru badań.

Zagęszczenie pluszcza w przeliczeniu na 1 km odcinka potoku wynosi 0,36 p/km. Jest to nieznacznie mniej niż w przypadku potoków w Gorcach (0,6 – 0,7 p/1 km cieku wodnego) i wyraźnie mniej niż w przypadku najwyższych zagęszczeń w Tatrach (1,3 – 2,1 p/km cieku wodnego; Walasz, Mielczarek, red. 1992). Dla porównania na Pogórzu Przemyskim zagęszczenie pluszcza jest znacznie niższe (0,06 p/km cieku; Wasilewski & Zajchowski 2000), w rejonie Sudetów zbliżone (0,24 p/km cieku; Czapulak i in. 2001).

2.4.5.4.3. Pliszka górska *Motacilla cinerea*

Podczas badań ornitologicznych wykazano obecność co najmniej 5 par lęgowych pliszki górskiej, przy czym w przypadku jednej pary gniazdowanie ustalono poza korytem potoku (lęgi w rejonie zabudowy przylegającej do potoku). Wszystkie obserwowane pary ptaków wykazywały zachowania lęgowe, które przyporządkowują je do kategorii gniazdowania pewnego (głównie ptaki z pokarmem i odchodami w dziobie).

Zagęszczenie pliszki górskiej w rejonie Żylicy, w przeliczeniu na 1 km odcinka wynosi 0,9 p/km. Jest to nieznacznie mniej niż w przypadku średniego zagęszczenia gatunku w Polsce wynoszącego 1-2 p/km cieku (Sikora i in., red. 2007). Zagęszczenia gatunku na obszarach niżej położonych w kraju (np. w rejonie Pogórza Przemyskiego) kształtowało się na poziomie 3-krotnie niższym niż na potokach górskich (Wasilewski & Zajchowski 2000, Mazurek i in. 2005).

2.4.5.5. Zagrożenia awifauny i potrzeby jej ochrony w ich świetle

Do najważniejszej grupy gatunków gniazdujących na badanym terenie należy zaliczyć te wykorzystujące korony drzew oraz dziuple. Kolejną ważną grupą gatunków są ptaki wykorzystujące elementy ukształtowania koryt rzecznych jak również obiekty antropogeniczne, takie jak mosty oraz mury stopni wodnych.

Duże zróżnicowanie gatunków gnieźdzących się w rejonie koron i dziupli drzew świadczy o istnieniu kluczowych nisz ekologicznych, związanych z lokalnymi ciekami wodnymi, spośród których do najważniejszych pod względem przyrodniczym należy Żylica. Obecność zadrzewień lęgowych, gęstego podszytu oraz występujących na linii drzew i brzegów potoku ziołorośli przyczynia się do powstawania dogodnych warunków rozrodu oraz żerowania większości stwierdzonych gatunków ptaków. Kluczową rolę pełni odpowiedni stan zadrzewień, ilość powstającego martwego drewna i zaniechanie fragmentacji stref zadrzewień, które buforują antropopresję ze strony okolicznej zabudowy i rozwijającej się infrastruktury. O obecności dogodnych warunków siedliskowych dla dziuplaków świadczy m.in. fakt

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

obecności par lęgowych takich gatunków jak muchołówka żałobna oraz muchołówka szara – gatunków nielicznych w skali województwa śląskiego.

Kluczową rolę w kształtowaniu lokalnych populacji gatunków takich jak pliszka górska czy pluszcz stanowi utrzymanie obecnego charakteru hydromorfologicznego Żylicy. Istotne jest tutaj również zachowanie wypłyceń i kamienistych łach, które stanowią ważne miejsca żerowania dla ptaków.

Najważniejszym zagrożeniem ptaków lęgowych i ich siedlisk na obszarze badań jest:

- nielegalne pozyskiwanie drewna i wycinka drzew, szczególnie we fragmentach łągów olszowych;
- wycinka nadbrzeżnej roślinności zielnej (również gatunków inwazyjnych roślin) w okresie lęgowym ptaków;
- niepokojenie ptaków, płoszenie poprzez ruch pojazdami typu quad, motocykl crossowy;
- nielegalne wysypywanie śmieci.

W wyniku przeprowadzonej szczegółowej inwentaryzacji awifauny proponuje się realizację działań ochronnych w stosunku do awifauny w następujących kierunkach:

- **zachowanie aktualnego udziału zadrzewień lęgowych, w strukturze szaty roślinnej w szczególności w sąsiedztwie koryta potoku Żylica** (kierunek Z5, p. dokument pt. „Dokumentacja dla zadań w zakresie ochrony przyrody dla projektu „Zagospodarowanie terenów przyległych do potoku Żylica z budową ścieżki dydaktycznej w Gminie Buczkowice””; Nejfeld, Matuszek-Nejfeld 2016);
- **zachowanie w płatach łągów posuszu, złomów oraz wywrotów, o ile nie zagraża to bezpieczeństwu ludzi** (kierunek Z6);
- **ograniczenie zabudowy terenów otwartych nad Żylicą i Potokiem Granicznym** (kierunek Z7);
- **utrzymanie warunków dla aktywności rozrodczej zimorodka w obrębie skarp o ekspozycji południowej wzdłuż koryta potoku Żylica poniżej km 7+150** (kierunek Z9) w tym usuwanie nadmiaru roślinności i karczowanie drzew w celu zwiększenia dostępności do potencjalnych siedlisk rozrodu; prace te zaleca się wykonywać poza okresem rozrodu gatunku (trwającym od 1 marca do 31 sierpnia);
- **montaż budek lęgowych dla pluszcza wzdłuż całego odcinka potoku Żylica w granicach gminy Buczkowice** (kierunek Z9) . Zaleca się usytuowanie budek w równych odległościach od siebie. Budka dla pluszcza powinna wisieć bezpośrednio nad lustrem wody (pod mostami i na murkach podporowych). Chętnie zajmowane są również budki tego typu powieszone w obrębie drzew i gałęzi zwisających nad wodą.

2.4.6. Ssaki

Paweł Nejfeld

2.4.6.1. Metodyka

Fauna ssaków nie była w obszarze opracowania przedmiotem celowych badań. Listę gatunków (tab. 35) sporządzono w oparciu o dane atlasowe (Okarma i in. 2015) i inne publikacje (Mysłajek i in. 2004, 2008). Znalazły się w niej wszystkie gatunki, których występowanie odnotowano w polu atlasowym 11Pj, obejmującym zasięgiem cały obszar niniejszego opracowania (wymiary 1'x 5'; współrzędne narożników w układzie PUWG 1992: 1) X: 209181,25, Y: 500000,00; 2) X: 209194,57, Y: 512002,73; 3) X: 199932,49, Y: 512023,28; 4) X: 199919,12, Y: 500000,00; powierzchnia ok. 111 km²; pole obejmuje również fragment północno-zachodniej części Kotliny Żywieckiej, masyw Skrzycznego i Klimczoka w Beskidzie Śląskim a także fragment Beskidu Małego), a także gatunki, nie uwzględnione w „atlasie”, co do których istnieją inne wiarygodne dane o ich obecności w przedmiotowym obszarze, w tym gatunki obserwowane w roku 2015.

W stosunku do każdego z wymienionych w tabeli gatunków, w oparciu o wiedzę na temat biologii oraz obserwacje poczynione w terenie, sporządzono stosowny komentarz dotyczący znaczenia doliny Żylicy i Potoku Granicznego dla funkcjonowania ich populacji.

W tabeli 35 zawarto także informacje o ochronie gatunkowej w Polsce (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348), ochronie prawem Wspólnoty Europejskiej (Dz. U. UE L 206 z dnia 22 lipca 1992 r.), kategorii zagrożenia (The IUCN Red List of Threatened Species V. 2015-4, 2015).

2.4.6.2. Lista gatunków

Teriofauna obszaru opracowania i najbliższej okolicy (w tym wschodniej części Beskidu Śląskiego) liczy 33 gatunki zwierząt (tab. 35). Zapewne nie jest to liczba ostateczna, bowiem nie prowadzono celowych badań w tym zakresie, a aktualny stan rozpoznania rozmieszczenia drobnych ssaków lądowych w Polsce, w tym wielu gatunków gryzoni *Rodentia* i jeży *Erinaceus* sp., jest niepełny, co odzwierciedlają mapy rozmieszczenia gatunków z tych grup w „atlasie ssaków Polski” z wieloma „białymi plamami” w różnych regionach Polski, w tym w zachodnich Karpatach (Okarma i in. 2015).

Spośród wymienionych gatunków (tab. 35) na szczególną uwagę zasługują 2 średniej wielkości ssaki związane ze środowiskiem wodnym, których obecność nad Żylicą została potwierdzona w 2015 r. Należą do nich bóbr *Castor fiber*, gatunek aktualnie intensywnie przekształcający koryto Żylicy na niektórych odcinkach potoku oraz wydra *Lutra lutra*. Obydwa te gatunki, poza tym, że są chronione ochroną gatunkową prawem krajowym, zostały umieszczone w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej (gatunki, dla których wyznacza się obszary Natura 2000).

Dwa inne gatunki z zamieszczonej listy teriofauny: wilk *Canis lupus* i niedźwiedź brunatny *Ursus arctos* to taksony związane (w lokalnych uwarunkowaniach geograficznych)

z terenami górskimi Beskidu Śląskiego, dla których dolina Żylicy nie jest optymalnym siedliskiem (mogą one tutaj pojawiać się jedynie przypadkowo i w czasie wędrówek)

2.4.6.3. Stanowiska ssaków z załącznika II „Dyrektywy Siedliskowej”

W rozdziale podano informacje o stwierdzonych śladach obecności ssaków z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, tj. bobra *Castor fiber* (tamy, ścięte niedawno drzewa) i wydry *Lutra lutra* (odchody w korycie potoku, na wystających z wody kamieniach i betonowych elementach zabudowy hydrotechnicznej). Rozmieszczenie opisanych niżej stanowisk ssaków związanych z wodą przedstawiono na rysunku 6.

2.4.6.3.1. Bóbr europejski *Castor fiber*

1. Stanowisko w sąsiedztwie koryta Żylicy w Rybarzowicach (lewy brzeg, km ok. 5+600)

Lokalizacja: położenie w układzie PUWG 1992: X: 206510,01, Y: 508983,54. Działki ewidencyjne nr 2268/6, 2268/7, 2268/15, obr. 0004 Rybarzowice.

Charakterystyka: Tama została zbudowana na sztucznych umocnieniach brzegu (prostopadłe do nurtu kosze siatkowo-kamienne). Zalew zajmuje obniżenie terenu nieznacznie wyniesione ponad koryto Żylicy, ograniczone od północy skarpą. W zbiorniku rozwinęła się zróżnicowana roślinność wodna (m.in. ramienice z gatunku *Nitella flexilis*), szuwarowa (m.in. mozga trzcinowata *Phalaris arundinacea*), ziołoroślowa (skupiska lepieźnika różowego *Petasites hybridus*). Zbiornik ma znaczenie dla rozrodu płazów. Występują tu i rozmnażają się: traszka karpacka *Lissotriton montandoni*, kumak górski *Bombina variegata*, ropucha szara *Bufo bufo*, żaba trawna *Rana temporaria*, żaby zielone *Pelophylax esculentus complex*. W otoczeniu tamy i zbiornika wiele pni po ściętych drzewach, głównie olszach szarych. Powierzchnia zalewu powstałego wskutek aktywności gatunku — około 4 a.

2. Stanowisko w korycie Żylicy w Rybarzowicach (km ok. 7+370)

Lokalizacja: położenie w układzie PUWG 1992: X: 206621,79; Y: 507181,44. Działka ewidencyjna nr 2320/14, obr. 0004 Rybarzowice.

Charakterystyka: Tama została zbudowana na stopniu betonowym. Piętrzenie powoduje przelew wody lewą stroną koryta (co zagraża uszkodzeniem nawierzchni bitumicznej ścieżki rowerowej, a także przejazdu w bród z płyt betonowych). W otoczeniu tamy i zbiornika wiele pni po ściętych drzewach, głównie olszach szarych. Powierzchnia zalewu powstałego wskutek aktywności gatunku — kilkanaście arów.

3. Stanowisko w korycie Żylicy w Rybarzowicach (km ok. 7+630)

Lokalizacja: położenie w układzie PUWG 1992: X: 206662,54; Y: 506916,87. Działka ewidencyjna nr 2320/14, obr. 0004 Rybarzowice.

Charakterystyka: Nory, niewielkie zagłębienie ze stojącą wodą po lewej stronie głównej strugi Żylicy (pon. 1 a), wykorzystywane przez żabę trawną *Rana temporaria* jako siedlisko rozrodcze. W otoczeniu pnie po ściętych drzewach, głównie olszach szarych.

2.4.6.3.1. Wydra *Lutra lutra*

1. Stanowisko w rejonie zapory przeciwrumowskiej na Żylicy w km ok. 5+700

Lokalizacja: położenie w układzie PUWG 1992: X: 206443,33, Y: 508881,01. Działki ewidencyjne nr 2320/14, obr. 0004 Rybarzowice.

Charakterystyka: Odchody na kamieniach wystających z wody poniżej zapory przeciwrumowskiej w km 5+700 Żylicy oraz na betonowych elementach zapory. Optymalne warunki występowania na odcinku koryta Żylicy położonym poniżej granic gminy Buczkowice. Nie wykluczone jest jednak występowanie wydry w korycie Żylicy i jej otoczeniu na całej długości potoku w granicach gminy.

2.4.6.4. Zagrożenia teriofauny i potrzeby jej ochrony w świetle istniejących zagrożeń

Pełna identyfikacja zagrożeń dla teriofauny wymagałaby analizy wiedzy na temat biologii każdego z osobna gatunku z tej grupy. Skupiając się na grupach gatunków ściśle związanych z wodą (bóbr *Castor fiber*, wydra *Lutra lutra*), siedliskami naziemnymi w bezpośrednim otoczeniu wód (ryjówkowate *Soricidae*), zadrzewieniami w sąsiedztwie potoków (żerowiska nietoperzy *Chiroptera*), do głównych zagrożeń fauny ssaków można zaliczyć:

— rozbudowę zabudowy hydrotechnicznej potoku wraz z ingerencją w tereny bezpośrednio przylegające do linii wody,

— zajmowanie nadpotokowych terenów zadrzewionych przez tereny zabudowane.

Ochrona fauny ssaków w przypadku dolin Żylicy i potoku Granicznego powinna polegać na **zachowaniu aktualnego charakteru terenów nadrzecznych** (kierunek Z10, p. dokument pt. „Dokumentacja dla zadań w zakresie ochrony przyrody dla projektu „Zagospodarowanie terenów przyległych do potoku Żylica z budową ścieżki dydaktycznej w Gminie Buczkowice””; Nejfeld, Matuszek-Nejfeld 2016).

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Tabela 35. Teriofauna obszaru opracowania na podstawie danych atlasowych (Okarma i in., 2015), literaturowych (Mysłajek i in. 2008) oraz własnych obserwacji

1	2	3	4	5	6	7	8	9
L.p.	Nazwa polska gatunku	Nazwa łacińska gatunku	Rząd, rodzina	Ochrona gatunkowa	Kategoria zagrożenia (globalnie)	Notowanie w polu atlasowym 11Pj (Okarma i in. 2015)	Autor mapy rozmieszczenia	Komentarz dotyczący występowania w obszarze opracowania
1	Kret	Talpa europaea Linnaeus, 1758	Ryjówkokszałtne Soricomorpha, kretowate Talpidae	§ ⁶⁸	LC	X	Żurawska-Seta 2015	Stwierdzony na dwóch stanowiskach nad Żylicą
2	Ryjówka aksamitna	Sorex araneus Linnaeus, 1758	Ryjówkokszałtne Soricomorpha, ryjówkowate Soricidae	§	LC	X	Rychlik 2015a	Potencjalne siedliska (otoczenie potoków o zróżnicowanej roślinności) w obszarze opracowania. Występowanie bardzo prawdopodobne
3	Ryjówka malutka	Sorex minutus Linnaeus, 1766	Ryjówkokszałtne Soricomorpha, ryjówkowate Soricidae	§	LC	X	Rychlik 2015b	Potencjalne siedliska (otoczenie potoków o zróżnicowanej roślinności) w obszarze opracowania. Występowanie bardzo prawdopodobne

⁶⁸ osobniki znajdujące się poza terenem ogrodów, upraw ogrodniczych, szkółek leśnych, trawiastych lotnisk, ziemnych konstrukcji hydrotechnicznych oraz obiektów sportowych

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6	7	8	9
4	Ryjówka górska	<i>Sorex alpinus</i> Schinz, 1837	Ryjówkokształtne Soricomorpha, ryjówkowate Soricidae	§	NT	X	Moska 2015	Związany z terenami góorskimi (m.in. Beskid Śląski). Występowanie w obszarze opracowania prawdopodobne
5	Rzęsorek rzeczek	<i>Neomys fodiens</i> (Pendant, 1771)	Ryjówkokształtne Soricomorpha, ryjówkowate Soricidae	§	LC	X	Rychlik 2015c	Potencjalne siedliska (otoczenie potoków o zróżnicowanej roślinności) w obszarze opracowania. Występowanie bardzo prawdopodobne
6	Rzęsorek mniejszy	<i>Neomys anomalus</i> Cabrera, 1907	Ryjówkokształtne Soricomorpha, ryjówkowate Soricidae	§	LC	X	Rychlik 2015d	Potencjalne siedliska (otoczenie potoków o zróżnicowanej roślinności) w obszarze opracowania. Występowanie bardzo prawdopodobne
7	Zębielek karliczek	<i>Crocidura suaveolens</i> (Pallas, 1811)	Ryjówkokształtne Soricomorpha, ryjówkowate Soricidae	§	LC	X	Rychlik 2015e	Potencjalne siedliska (otoczenie potoków o zróżnicowanej roślinności) w obszarze opracowania. Występowanie bardzo prawdopodobne
8	Podkowiec mały	<i>Rhinolophus hipposideros</i> (Borkhausen, 1797)	Nietoperze Chiroptera, podkowcowate Rhinolophidae	§§ HD II, IV	LC	X	Szkudlarek 2015a	Potencjalne siedliska żerowiskowe w obszarze opracowania (zarośla, otoczenie wód). Kryjówki letnie w bardzo ciepłych mikrosiedliskach (np. strychy). Kryjówki zimowe w piwnicach budynków mieszkalnych. Kolonie rozrodcze na poddaszach kościołów (najbliższa znana w Radziechowach, Mysłajek i in. 2008). Występowanie bardzo prawdopodobne

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6	7	8	9
9	Nocek duży	<i>Myotis myotis</i> (Borkhausen, 1797)	Nietoperze Chiroptera, mroczkowate Vespertilionidae	§§ HD II, IV	LC	X	Ciecha- nowski 2015a	Potencjalne siedliska żerowiskowe w obszarze opracowania (lasy, łąki). Kryjówki zimowe w piwnicach budynków mieszkalnych, jaskiniach. Kolonie rozrodcze na poddaszach kościołów (jedna z największych w Polsce w Górkach Wielkich na Pogórzu Śląskim; Mysłajek i in. 2008). Występowanie w obszarze opracowania bardzo prawdopodobne
10	Nocek Bechsteina	<i>Myotis bechsteinii</i> (Kuhl, 1817)	Nietoperze Chiroptera, mroczkowate Vespertilionidae	§§ HD II, IV	VU	X	Ciecha- nowski 2015b	Potencjalne siedliska żerowiskowe w obszarze opracowania (lasy). Kryjówki zimowe w piwnicach budynków mieszkalnych, jaskiniach. Kolonie rozrodcze na poddaszach kościołów (jedna z największych w Polsce w Górkach Wielkich na Pogórzu Śląskim). Występowanie w obszarze opracowania bardzo prawdopodobne, choć w Beskidzie Śląskim rzadki (Mysłajek i in. 2008)
11	Nocek orzęsiony	<i>Myotis emarginatus</i> (Geoffroy, 1806)	Nietoperze Chiroptera, mroczkowate Vespertilionidae	§§ HD II, IV	LC	X	Szkudlarek 2015b	Potencjalne siedliska żerowiskowe w obszarze opracowania (lasy). Kryjówki zimowe w piwnicach budynków mieszkalnych, jaskiniach. Kolonie rozrodcze na poddaszach kościołów i innych budynków. Występowanie w obszarze opracowania bardzo prawdopodobne. W Beskidzie Śląskim częsty (Mysłajek i in. 2008)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6	7	8	9
12	Nocek wąsatek	Myotis mystacinus (Kuhl, 1817)	Nietoperze Chiroptera, mroczkowate Vespertilionidae	§§ HD IV	LC	—	—	Gatunek spotykany często nad potokami w Kotlinie Żywieckiej (Mysłajek i in. 2008)
13	Nocek Brandta	Myotis brandtii (Eversmann, 1845)	Nietoperze Chiroptera, mroczkowate Vespertilionidae	§§ HD IV	LC	X	Sachanowicz 2015a	Potencjalne siedliska żerowiskowe w obszarze opracowania (lasy). Kryjówki zimowe w piwnicach budynków mieszkalnych, jaskiniach. Kolonie rozrodcze na poddaszach kościołów i innych budynków. Występowanie w obszarze opracowania bardzo prawdopodobne. Gatunek spotykany nad potokami w Kotlinie Żywieckiej (Mysłajek i in. 2008)
14	Nocek rudy	Myotis daubentonii (Kuhl, 1817)	Nietoperze Chiroptera, mroczkowate Vespertilionidae	§§ HD IV	LC	-	-	Najliczniejszy gatunek nad potokami w Kotlinie Żywieckiej (Mysłajek i in. 2008), w tym nad Potokiem Granicznym
15	Mroczek pozłocisty	Eptesicus nilssonii (Keyserling & Blasius, 1839)	Nietoperze Chiroptera, mroczkowate Vespertilionidae	§§ HD IV	LC	X	Ciechanowski 2015c	Potencjalne siedliska żerowiskowe w obszarze opracowania (lasy). Kryjówki zimowe w piwnicach budynków mieszkalnych, jaskiniach. Występowanie w obszarze opracowania bardzo prawdopodobne. W Beskidzie Śląskim rozpowszechniony (Mysłajek i in. 2008)
16	Gacek szary	Plecotus austriacus (Fischer, 1829)	Nietoperze Chiroptera, mroczkowate Vespertilionidae	§§ HD IV	LC	X	Lesiński 2015	Gatunek związany z człowiekiem. Do swej aktywności życiowej wykorzystuje głównie budynki. Występowanie w obszarze opracowania bardzo prawdopodobne, choć w

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6	7	8	9
								regionie rzadki, stwierdzony wyłącznie w Kotlinie Żywieckiej (Mysłajek i in. 2008)
17	Mopek	Barbastella barbastellus (Schreber, 1774)	Nietoperze Chiroptera, mroczkowate Vespertilionidae	§§ HD II, IV	NT	X	Sachanowicz 2015b	Potencjalne siedliska żerowiskowe w obszarze opracowania (lasy). Kryjówki zimowe głównie obiektach będących dziełem człowieka (fortyfikacje, tunele, piwnice). Występowanie bardzo prawdopodobne. Najbliżej położone znane zimowiska w fortach w Węgierskiej Górze (Mysłajek i in. 2008)
18	Zając szarak	Lepus europaeus Linnaeus, 1758	Zajęczaki Lagomorpha, zającowate Leporidae	—	LC	X	Panek 2015	Siedliska (tereny otwarte) w obszarze opracowania. Obserwowany
19	Wiewiórka pospolita	Sciurus vulgaris Linnaeus, 1758	Gryzonie Rodentia, wiewiórkowate Sciuridae	§	LC	X	Krauze-Gryz 2015	Potencjalne siedliska (lasy z dziuplastymi drzewami) w obszarze opracowania. Występowanie bardzo prawdopodobne
20	Bóbr europejski (eurazjatycki)	Castor fiber Linnaeus, 1758	Gryzonie Rodentia, bobrowate Castoridae	§ HD II, V	LC	X	Okarma 2015a	W 2015 r. stwierdzono trzy tamy w korycie Żylicy
21	Wilk	Canis lupus Linnaeus, 1758	Drapieżne Carnivora, psowate Canidae	§§ HD II, IV	LC	X	Okarma 2015b	Występowanie w sąsiedztwie obszaru badań (Beskid Śląski, na przełomie XX i XXI wieku funkcjonowała wataha w obszarach leśnych pomiędzy Szczyrkiem, Węgierską Górką i Wisłą; Nowak i in. 2008)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6	7	8	9
22	Lis	<i>Vulpes vulpes</i> (Linnaeus, 1758)	Drapieżne Carnivora, psowate Canidae	—	LC	X	Kowalczyk 2015a	Siedliska (tereny otwarte, zarośla, lasy) w obszarze opracowania. Obserwowany
23	Jenot	<i>Nyctereutes procyonoides</i> (Gray, 1834)	Drapieżne Carnivora, psowate Canidae	—	LC	X	Kowalczyk 2015b	Potencjalne siedliska w obszarze opracowania (lasy, zadrzewienia. Występowanie bardzo prawdopodobne
24	Niedźwiedź brunatny	<i>Ursus arctos</i> Linnaeus, 1758	Drapieżne Carnivora, niedźwiedziowate Ursidae	§§ HD II, IV	LC	X	Jakubiec 2015	Gatunek pojawia się w czasie wędrówek w Beskidzie Śląskim i u jego podnóży (nie przechodzi tutaj rozrodu; Selva i in. 2011)
25	Borsuk	<i>Meles meles</i> (Linnaeus, 1758)	Drapieżne Carnivora, łasicowate Mustelidae	—	LC	X	Kowalczyk 2015c	Potencjalne siedliska (lasy, sąsiedztwo wód)w obszarze opracowania. Występowanie bardzo prawdopodobne
26	Kuna leśna (tumak)	<i>Martes martes</i> (Linnaeus, 1758)	Drapieżne Carnivora, łasicowate Mustelidae	HD V	LC	X	Zalewski 2015a	Potencjalne siedliska (lasy) w obszarze opracowania. Występowanie bardzo prawdopodobne
27	Kuna domowa (kamionka)	<i>Martes foina</i> (Erxleben, 1777)	Drapieżne Carnivora, łasicowate Mustelidae	—	LC	X	Zalewski 2015b	Potencjalne siedliska (tereny zabudowane) w obszarze opracowania. Występowanie bardzo prawdopodobne
28	Gronostaj	<i>Mustela erminea</i> Linnaeus, 1758	Drapieżne Carnivora, łasicowate Mustelidae	§	LC	X	Zub 2015a	Potencjalne siedliska w obszarze opracowania. Występowanie bardzo prawdopodobne

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6	7	8	9
29	Łasica łąska	<i>Mustela nivalis</i> Linnaeus, 1766	Drapieżne Carnivora, łasicowate Mustelidae	§	LC	X	Zub 2015b	Potencjalne siedliska (obrzeża lasu, zarośla) w obszarze opracowania. Występowanie bardzo prawdopodobne
30	Wydra	<i>Lutra lutra</i> Linnaeus, 1758	Drapieżne Carnivora, łasicowate Mustelidae	§ HD II, IV	NT	—	—	Stwierdzony w obszarze (tropy) na 1 stanowisku.
31	Dzik	<i>Sus scrofa</i> Linnaeus, 1758	Parzystokopytne Artiodactyla, świniowate Suidae	—	LC	X	Okarma 2015c	Potencjalne siedliska w obszarze opracowania. Występowanie bardzo prawdopodobne.
32	Jeleń szlachetny	<i>Cervus elaphus</i> Linnaeus, 1758	Parzystokopytne Artiodactyla, jeleniowate Cervidae	—	LC	X	Tomek 2015	Potencjalne siedliska w obszarze opracowania. Występowanie bardzo prawdopodobne.
33	Sarna	<i>Capreolus capreolus</i> (Linnaeus, 1758)	Parzystokopytne Artiodactyla, jeleniowate Cervidae	—	LC	X	Kamieniarz 2015	Gatunek wielokrotnie obserwowany w 2015 roku

Objaśnienia:

kolumna 5: „status ochronny”: §§ — ochrona ścisła; § — ochrona częściowa; HD II — załącznik II „Dyrektywy Siedliskowej”, HD IV — załącznik IV „Dyrektywy Siedliskowej”; HD V — załącznik V „Dyrektywy Siedliskowej”

kolumna 6: „kategoria zagrożenia (globalnie): VU narażone (vulnerable) – gatunki, które mogą wymrzeć stosunkowo niedługo, NT — bliskie zagrożenia (near threatened) – gatunki bliskie zaliczenia do poprzedniej kategorii, ale jeszcze się do niej niekwalifikujące, LC — najmniejszej troski (least concern) – gatunki nie spełniające kryteriów kwalifikujących do którejś z kategorii zagrożenia lub bliskiego zagrożenia

INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE
REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA
Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”

3

Przyroda nieożywiona i krajobraz

Tadeusz Molenda Paweł Nejfeld

3.1. Geomorfologia

Obszar badań położony jest w obrębie dwóch krain geograficznych (rangi mezoregionu): Beskid Śląski i Kotlina Żywiecka (Kondracki 2000; rys. 1).

Beskid Śląski strukturalnie i krajobrazowo dzieli się na dwie części. Północną obejmującą rozległe pasmo Baraniej Góry oraz Czantorii i południową od Jaworzynki i Koniakowa, aż do Przełęczy Zwardońskiej. Grzbiety Beskidu są rozległe a maksymalne wysokości szczytów przekraczają 1200 m n.p.m. Północna część Beskidu Śląskiego zbudowana jest z masywnych piaskowców godulskich i istebniańskich, natomiast południowa część tych gór z fliszu magurskiego.

Kotlina Żywiecka o powierzchni około 190 km² jest obniżeniem śródgórskim pomiędzy Beskidem Śląskim na zachodzie, Beskidem Małym na północy, Beskidem Makowskim na północno-wschodzie oraz Beskidem Żywieckim na południowym wschodzie. Pod względem geologicznym jest to okno tektoniczne, w którym odsłaniają się mało odporne łupki serii podśląskiej i cieszyńskiej podścielające grubo ławicowe piaskowce płaszczowiny godulskiej, które budują grzbiety górskie od strony północnej i zachodniej (Kondracki, 2000). Dużą część dna pokrywają terasy i stożki napływowe Soły i jej dopływów, tworząc stopnie terasowe. Kotlina stanowi ważny węzeł hydrograficzny i często występują tu powodzie, przekształcające niższe terasy i kamieńce.

Duży wpływ na rzeźbę tego obszaru miały czwartorzędowe zlodowacenia. W następstwie intensywnych procesów peryglacialnych powstały charakterystyczne łagodne stoki i szczyty, które obecnie są charakterystyczne dla krajobrazu tych gór. Obecnie istotną rolę w modelowaniu stoków odgrywają procesy osuwiskowe. Dlatego też na licznych stokach występują osuwiska i wielkie zerwy skalne. Charakterystyczną cechą rzeźby są również doliny potoków powstałe w następstwie ich rzeźbotwórczej działalności. Dominującymi procesami zachodzącymi w tych ciekach jest erozja wsteczna i wgłębna. W następstwie tych procesów doszło między innymi do „wcięcia” się Żylicy w skały podłoża na granicy gmin Buczkowice i Łodygowice. W następstwie rozcięcia doszło również do utworzenia małych progów wodospadów założonych na odporniejszych na erozję piaskowcach. Progi te (wodospady) są typu kataklinalnego (fot. 93). Jest to dosyć rzadki typ wodospadu.

3.2. Hydrologia i wody powierzchniowe

Obszar gminy Buczkowice wykazuje znaczne zróżnicowanie rzeźby co ma wpływ na obieg wody w obrębie poszczególnych jednostek fizycznogeograficznych. Obszar gminy położony na terenie Beskidu Śląskiego charakteryzuje dobrze rozwinięta sieć rzeczna o gęstości w granicach od 1,3 do 1,6 km/km² (Ziemońska 1973). Przez obszar Beskidu Śląskiego przebiega główny dział wodny (I – rzędu) rozdzielający dorzecza Odry i Wisły.

Głównym ciekim gminy jest Żylica której długość wynosi 21,978 km i jest lewobrzeżnym dopływem Soły. Uchodzi do zbiornika zaporowego Tresna (Jeziora Żywieckiego). Źródła Żylicy położone są w masywie Skrzycznego a głównym potokiem źródłiskowym jest potok Malinów. Zlewnia Żylicy o powierzchni 101,68 km² w części górnej

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

(zachodniej) położona jest w Beskidzie Śląskim. Część dolna leży na obszarze Kotliny Żywieckiej. Żylica posiada kilka dopływów z których największym jest potok Kalonka. Górna część zlewni wykazuje wysoki stopień lesistości (dominują lasy iglaste i mieszane). Żylica wraz z dopływami zasilana jest z opadów atmosferycznych, topnienia pokrywy śnieżnej i w nieco mniejszym stopniu z zasilania podziemnego (Ziemońska 1973). Większość cieków to ciekі stałe, prowadzące wodę w ciągu całego roku, jedynie odcinki źródliskowe oraz rowy odwadniające mogą mieć charakter okresowy. Latem 2015 roku w sierpniu podczas długotrwałej suszy zaobserwowano zanik przepływu w Potoku Granicznym (fot. 72). Regionalne zróżnicowanie w zależności od rodzaju zasilania powoduje częste wahania stanu wody w rzekach.

Całkowita amplituda stanów wody zmienia się na poszczególnych odcinkach cieków w zależności między innymi od lokalnych parametrów morfometrycznych koryta, a także od ilości niesionej wody. Mniejsze ciekі odznaczają się mniejszymi amplitudami wahań stanów wody. Zmienność przepływów jest tym większa, im bardziej zmienne jest zasilanie a im mniejszy jest wskaźnik retencji zlewni. Według Dynowskiej (1971) ciekі Beskidu Śląskiego, a tym samym Żylica, reprezentują reżim złożony pluwialno-niwalny. Główne wezbranie występuje w lecie (lipiec) i jest związane z ulewnymi i rozlewnymi opadami deszczu. Drugie wezbranie przypada wiosną (kwiecień) i jest spowodowane topnieniem pokrywy śnieżnej. Okresy maksymalnych przepływów przedzielone są okresami wyraźnych niżówek, z których najgłębszą i najdłuższą jest niżówka we wrześniu i październiku. Znacznie płytsza jest niżówka zimowa (styczeń-luty), głównie z powodu częstych, zimowych odwilży. Dwie główne kulminacje odpływu: kwietniowa i lipcowa oddzielone są okresem wyraźnego obniżenia przepływu w maju i czerwcu. Na badanym terenie spływ odbywa się przeważnie powierzchniowo wskutek czego, w okresach posuchy występują bardzo małe przepływy, zaś w deszczowych gwałtowne wezbrania. Tym samym potoki Beskidu Śląskiego cechują wysokie indeksy powodziowości (K) wynoszące od 3 do powyżej 4 (Bartnik, Jokiel 2012). Wyniki wieloletnich obserwacji stanów wody wskazują na stopniowe obniżanie się minimalnych i średnich stanów wody dla większości wodowskazów. Zmiany te są spowodowane zarówno czynnikami naturalnymi jak i działalnością człowieka. Jak wspomniano powyżej przepływy wody w Żylicy ulegają dużym zmianą w cyklu rocznym. Jest to typowy ciek o reżimie opadowo-roztopowym. Dominują powodzie opadowe, na które bezpośredni wpływ ma nie tylko wysokość czas trwania i adwekcja opadu, ale również parametry geomorfologiczne zlewni jak: ukształtowanie terenu, gęstość sieci rzecznej, parametry hydrauliczne koryta ciekіu głównego, rodzaj i wilgotność gruntu oraz pokrycie zlewni.

Obszar zwartej zabudowy na obszarze Szczyrku, oraz gminy Buczkowice doprowadził do znacznego ograniczenia naturalnych zdolności retencyjnych zlewni a tym samym straty powodziowe są obecnie wyższe przy niższych przepływach kulminacyjnych. Sytuacja taka dotyczy większości rzek i potoków beskidzkich.

Wody podziemne na obszarze gminy Buczkowice występują w skałach fliszowych oraz utworach zwietrzelinowych i aluwialnych. Utwory fliszowe charakteryzują niewielkie zasoby wód podziemnych z powodu ich słabej wodonośności, przy czym piaskowce odznaczają się nieco lepszymi zdolnościami gromadzenia wody niż łupki. Zwierciadło wody podziemnej występuje na różnych głębokościach od kilku do około dwudziestu metrów pod powierzchnią terenu. W cyklu rocznym można wyróżnić dwa okresy wzniosu zwierciadła: na skutek topnienia pokrywy śnieżnej oraz latem wyniku opadów, przy czym wznios w okresie letnim

jest niejednokrotnie wyższy od wiosennego. Opisany rytm wahań występuje (w porównaniu do innych regionów Polski) tylko w Karpatach (Chełmicki, 1991). Zachodnie krańce gminy leżą w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 348 – Godula – Beskid Śląski. Jest to zbiornik o charakterze szczelinowo – porowym ukształtowany w utworach kredy.

Pod względem hydrochemicznym dominują wody o charakterze wodorowęglanowo – siarczanowo – wapniowym a podrzędnie wodorowęglanowo – siarczanowo – chlorkowo – wapniowo – magnezowe.

3.3. Gleby

Obszar gminy charakteryzuje się zróżnicowanym środowiskiem geograficznym (urozmaicona rzeźba terenu, różne skały macierzyste podłoża, oraz warunki mikroklimatyczne). Wszystkie te czynniki mają wpływ na wykształcenie danego typu gleby. Generalnie na obszarze gminy (biorąc pod uwagę kryterium geomorfologiczne) możemy wyróżnić gleby terenów górskich i podgórskie. Zidentyfikowane na terenie gminy gleby utworzone były głównie na skałach macierzystych reprezentowanych głównie przez gliny lekkie i piaski gliniaste, iły oraz pyły. Były to przeważnie gleby płytkie i kamieniste, wiąże się to z twardszą, trudniej wietrzejącą skałą macierzystą i z erozją wodną. Gleby te są także częściej uboższe i cieków (głównie Żylicy) stwierdzono występowanie gleb typu mady. Są to bardzo charakterystyczne gleby związane z wylewami wód i akumulacją niesionego rumowiska skalnego. Na stromych wschodnich stokach Klimczoka występują bardzo płytkie typowe górskie gleby słabo wykształcone (niedojrzałe).

Podgórski charakter gleb powoduje, że są to gleby klas IVb – V, sporadycznie występują gleby klasy IV a, głównie w sąsiedztwie potoku Granicznego, na wzniesieniu pomiędzy Nową Godziszką a Rybarzowicami. Są to jednak gleby słabe, mało żyzne i mało urodzajne. Uprawiane są przede wszystkim ziemniaki i buraki pastewne a znaczna część użytków rolnych zajęta jest przez łąki kośne.

3.4. Zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne, obiekty kulturowe

Atrakcyjność turystyczna regionu lub miejscowości jest pojęciem złożonym, ponieważ oprócz korzystnych warunków środowiska przyrodniczego i społeczno – ekonomicznego, dużą rolę w jej ocenie odgrywa subiektywny odbiór bezpośrednio zainteresowanego turysty. Według Warszzyńskiej i Jackowskiego (1979) o atrakcyjności turystycznej danego obszaru decydują trzy czynniki:

- walory turystyczne;
- dostępność komunikacyjna;
- zagospodarowanie turystyczne.

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Łącznie wymienione czynniki stanowią o warunkach rozwoju ruchu turystycznego na danym terenie.

Spośród walorów turystycznych można wyodrębnić:

A) **walory wypoczynkowe**, o których decydują cechy środowiska. Pod tym względem obszar Gminy cechuje duża atrakcyjność. Jest ona głównie związana z:

— stosunkowo czystym powietrzem (w odniesieniu do centrum Bielska – Białej, gdzie latem często dochodzi do powstania smogu fotochemicznego typu Los Angeles);

— umiarkowanym stopniem urbanizacji i brakiem dużych, szczególnie uciążliwych dla środowiska zakładów przemysłowych;

— niski poziom hałasu (nie dotyczy obszarów położonych przy głównych arteriach komunikacyjnych, głównie drogi wojewódzkiej nr 942 Wisła – Bielsko-Biała);

— ukształtowaniem terenu (masyw Skrzycznego zdecydowanie wyodrębniający się z płaskiego obszaru Kotliny Żywieckiej);

— rozwiniętą siecią hydrograficzną (Żylica, która stanowi oś hydrograficzną gminy);

— zróżnicowaną szatą roślinną.

B) **walory krajoznawcze**, które obok osobliwości przyrody ożywionej i nieożywionej, obejmują elementy kultury materialnej i duchowej takie jak: zabytki architektury, folklor, obiekty kultury. Na terenie gminy do najważniejszych walorów środowiska kulturowego możemy zaliczyć:

1) obiekty wpisane do rejestru zabytków:

— budynek mieszkalny z młynem wodnym, ujęcie wodne, oprzyrządowanie, otoczenie (Rybarzowice, ul. Grabowa 70, dz. ewid. nr 4139, 4140, obr. 0004 Rybarzowice);

— krzyż w obrębie kościoła parafialnego (Rybarzowice, ul. Kościelna 254, dz. ewid. nr 1776/2, obr. 0004 Rybarzowice);

2) obiekty wpisane do ewidencji zabytków:

— budynek Gminnego Ośrodka Kultury w Buczkowicach, ul. Wyzwolenia 554 (ok. 1920 r.);

— budynek wielofunkcyjny „Sokolnia” w Buczkowicach, ul. Wyzwolenia 1300 (ok. 1910 r.);

— krzyż kamienny w Buczkowicach, ul. Woźna, dz. ewid. 254, obr. 0001 Buczkowice (ok. 1880 r.);

— kościół parafialny p.w. Przemienienia Pańskiego w Buczkowicach (ok. 1910 r., rozbudowa w 1985 r.);

— kościół parafialny p.w. Matki Bożej Szkaplerznej w Godziszce (1914 r.);

— kaplica murowana przy kościele w Godziszce wybudowana (ok. 1880 r.);

— figura przydrożna — Chrystus upadający pod krzyżem, w Godziszce, ul. Łodygowska (II połowa XIX w.);

— figura przydrożna kamienna — stojący Chrystus, w Kalnej, ul. Widokowa 91 (1890 r.);

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

— kościół parafialny p. w. M. B. Przemienienia w Rybarzowicach (1868-1879 r., rozbudowany);

— XIX-wieczne zrębowe domy drewniane rozrzucone na terenie całej gminy.

C) walory specjalistyczne, pozwalające na uprawianie różnych form turystyki kwalifikowanej: narciarstwa, alpinizmu, żeglarstwa, kolarstwa oraz leczenie uzdrowiskowe. W zakresie walorów specjalistycznych obszar gminy predysponowany jest głównie do rozwoju kolarstwa krosowego co umożliwia zróżnicowana rzeźba terenu oraz różne typy nawierzchni drogowych (asfalt, szuter itp.).

Zagospodarowanie turystyczne, inaczej infrastruktura turystyczna to obiekty i urządzenia umożliwiające zaspokajanie potrzeb turystów. W skład infrastruktury wchodzi:

- baza noclegowa;
- baza gastronomiczna;
- baza towarzysząca;
- dostępność komunikacyjna.

Gmina Buczkowice jest typową gminą podmiejską, stanowiącą bardzo atrakcyjny teren do zamieszkania. Dzięki walorom przyrodniczo-krajobrazowym teren ten stanowi bardzo dobre miejsce do uprawiania czynnej rekreacji i odpoczynku.

Gmina posiada całoroczną bazę noclegową oraz dobre warunki do organizowania weekendowego wypoczynku. Na terenie Gminy funkcjonują:

- basen w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Buczkowicach;
- cztery dobrze wyposażone sale gimnastyczne, w których są warunki do rozgrywania meczy koszykówki i siatkówki;
- pełnowymiarowe boiska do piłki nożnej w każdym sołectwie,
- ścieżki rowerowe oraz szlaki turystyczne na trasach: Buczkowice - Skrzyczne 1257 m; Barania Góra 1220 m; Klimczok 1119 m; Magura 1095 m; Magurka 913 m.

W sołectwach Buczkowice, Godziszka i Kalna istnieją duże potencjalne możliwości do prowadzenia działalności turystycznej lub okoturystycznej. Sąsiedztwo Szczyrku oddziałuje w bezpośredni sposób na charakter prowadzenia działalności turystycznej w gminie Buczkowice. Położenie na styku dróg dojazdowych do Szczyrku i dalej Wisły umożliwia rozwijanie usług turystycznych wspomagających bazę noclegową Szczyrku i Wilkowic.

INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE
REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA
Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”

4

Ochrona przyrody

4.1. Istniejące formy ochrony przyrody

Paweł Nejfeld

Formy ochrony przyrody wymienia ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r., poz. 1651; art. 6). Należą do nich:

- 1) parki narodowe;
- 2) rezerваты przyrody;
- 3) parki krajobrazowe;
- 4) obszary chronionego krajobrazu;
- 5) obszary Natura 2000;
- 6) pomniki przyrody;
- 7) stanowiska dokumentacyjne;
- 8) użytki ekologiczne;
- 9) zespoły przyrodniczo-krajobrazowe;
- 10) ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów).

Niewielka część obszaru opracowania, jego północno-zachodni fragment (0,13 ha, 0,043% obszaru opracowania), położona jest w granicach Parku Krajobrazowy Beskidu Śląskiego (Rozporządzenie Nr 10/98 Wojewody Bielskiego z 16 czerwca 1998r; Dz. Urz. Województwa Bielskiego z 1998 r. Nr 9, poz. 111);

W bezpośrednim sąsiedztwie doliny Żylicy znajduje się pomnik przyrody — dąb szypułkowy *Quercus robur* o obwodzie ok. 300 cm; m. Rybarzowice ul. Bielska 475, dz. ewid nr 1805, obr. 0004 Rybarzowice (Orzeczenie o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z dnia 10.11.1962 r. nr RL-OP-b/41/62) — w odległości ok. 250 m od granicy opracowania.

Położenie obszaru względem rozmieszczenia obszarowych form ochrony przyrody przedstawiono na rysunku 1. Dane dotyczące ochrony gatunkowej znalazły się w rozdziałach poświęconych poszczególnym grupom roślin i zwierząt (rozdz. 2).

4.2. Wskazania terenów i obiektów przewidzianych do ochrony zasobów przyrodniczych

Zbigniew Wilczek Paweł Nejfeld

Po przeanalizowaniu wyników przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej, za najcenniejsze przyrodniczo fragmenty obszaru opracowania uznano:

- górny odcinek potoku wraz z usytuowaną na jego prawym brzegu olszyną górką;
- fragment doliny Żylicy w Rybarzowicach między ulicą Mostową i granicą gminy z Łodygowicami;
- tereny sąsiadujące z potokiem Granicznym od drogi Buczkowice-Godziszka, do zabudowań przy ulicy Jemiołowej.

Dla ochrony wyżej wymienionych obszarów proponuje się utworzenie form ochrony przewidzianych w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (rys. 8), tj:

A) zespołów przyrodniczo- krajobrazowych:

1) „**Żylica-Buczkowice**” — teren usytuowany w Buczkowicach między ulicą Lipowską i granicą Buczkowic z gminą Szczyrk o powierzchni 17,37 ha. Obejmuje koryto Żylicy oraz tereny usytuowane na prawym jej brzegu, do ulicy Nadbrzeżnej. Na proponowanym do ochrony obszarze dominuje siedlisko przyrodnicze 91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe) [=Alluvial forests with *Alnus glutinosa* and *Fraxinus excelsior* (Alno-Padion, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)], identyfikowane przez nadrzeczną olszynę górką *Alnetum incanae*. Siedlisko to jest miejscem występowania gatunków roślin, podlegających ochronie prawnej, takich jak: pióropusznik strusi *Matteucia struthiopteris*, pierwiosnek wyniosły *Primula elatior*, śnieżyczka przebiśnieg *Galanthus nivalis*, lilia złotogłów *Lilium martagon*. Z gatunków uznanych za zagrożone i rzadkie w województwie śląskim (Parusel i Urbisz 2012) stwierdzono tam liczne występowanie żywca cebulkowego *Dentaria bulbifera* i żywca gruczołowatego *Dentaria glandulosa* (fot. 2). Występuje tam ponadto na jedynym stanowisku w dolinie Żylicy kokorycz pusta *Corydalis cava*. Do innych rzadkich, choć niepozornych gatunków, występujących na obszarze proponowanego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, należą piżmaczek wiosenny *Adoxa moschatellina* oraz kosmatka żółta *Luzula luzulina*.

Zbiorowiskami nieleśnymi odgrywającymi mniejszą rolę na opisywanym terenie jest łąka rajgrasowa *Arrhenatheretum elatioris* oraz płaty zespołu świerząbka korzennego *Chaerophylletum aromatici*.

2) „**Żylica-Rybarzowice**” — teren usytuowany w Rybarzowicach pomiędzy ul. Mostową a granicą gminy Buczkowice z gminą Łodygowice o powierzchni 47,66 ha. Aktualnie przez proponowany do ochrony teren przebiega estakadą droga ekspresowa S69 Bielsko-Biała — Zwardoń (fragment doliny Żylicy zajęty przez działkę, po której przebiega droga ekspresowa nie został włączony w proponowane granice zespołu przyrodniczo-krajobrazowego). Dzięki

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

wybudowaniu estakady zachowana została ciągłość korytarza ekologicznego Żylicy, możliwy jest ruch pieszych i rowerzystów wzdłuż ścieżki rowerowej.

Proponowany do ochrony obszar obejmuje potok Żylica wraz z przylegającymi do niego żwirowiskami, lasami łęgowymi, łąkami oraz ziołoroślami. W zbiorowiskach tych spotka się gatunki chronione: pióropusznika strusiego *Matteucia struthiopteris* (fot. 19), parzydło leśne *Aruncus sylvestris* (fot. 29), pierwiosnka wyniosłego *Primula elatior* (fot. 30, 31).

Dominuje tutaj siedlisko przyrodnicze 91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe) [=Alluvial forests with *Alnus glutinosa* and *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)], reprezentowane przez nadrzeczną olszynę górską *Alnetum incanae*. Cennym elementem krajobrazu są również zarośla leszczyny *Corylus avellana* porastające skarpę nad Żylicą.

Poza tym na obrzeżu lasu i zarośli spotyka się płaty zespołów o charakterze ziołoroślowym: *Antriscetum sylvestris*, *Phalarido-Petasitetum hybridi*, *Chaerophylletum aromatici* (siedlisko przyrodnicze 6430 ziołorośla górskie (*Adenostylin alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) [=Hydrophilous tall herb fringe communities of plains and of the montane to alpine levels]), a także łąkę rajgrasową *Arrhenatheretum elatioris*. Interesującym zbiorowiskiem rzadkim w skali polski jest zespół kryniczka giętkiego *Nitelletum flexilis*, którego fitocenozę stwierdzono na terenie rozlewiska poniżej ulicy Wodnej. Na wyróżnienie zasługuje również płat zespołu *Chaerophylletum aromatici* z licznym udziałem zagrożonego w województwie bodziszka żałobnego *Geranium phaeum*. W sąsiedztwie koryta Żylicy oraz w jego obrębie występują największe łachy żwirowe, zajmowane przez roślinność żwirowiskową (siedlisko przyrodnicze 3220 pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków [=Alpine rivers and the herbaceous vegetation along their banks]; fot. 20, 21); zbiorowisko babki zwyczajnej i gorczycznika pospolitego *Plantago major-Barbarea vulgaris*, typowe dla żwirowisk o charakterze inicjalnym oraz szuwar mozgi trzcinowatej *Phalaridetum arundinaceae*, stanowiący kolejne stadium sukcesji na ustabilizowanych żwirowiskach.

Istotnym elementem, wzbogacającym strukturę krajobrazu są okazałe drzewa, zasługujące na ochronę w formie pomników przyrody. Należą do nich jawor *Acer pseudoplatanus* rosnący w sąsiedztwie ulicy Kasztanowej, grupa wierzb kruchych *Salix fragilis* przy ulicy Mahoniowej oraz wierzb krucha *Salix fragilis*, olcha czarna *Alnus glutinosa* oraz czerwemcha zwyczajna *Padus avium*.

Trudno dostępna dolna część doliny Żylicy jest miejscem występowania bobra *Castor fiber* i wydry *Lutra lutra*. W tej części gnieźdzą się również zimorodek *Alcedo atthis* oraz pluszcz *Cinclus cinclus*.

3) „**Potok Graniczny**” — teren położony między ulicą Bielską w Godziszce, a zabudowaniami przy ulicy Jemiołowej w Rybarzowicach, o powierzchni 26,06 ha, gdzie proponowany do ochrony obszar kontaktuje się z opisanym powyżej zespołem przyrodniczo-krajobrazowym „Żylica-Rybarzowice”. Obejmuje on koryto potoku Granicznego (fot. 27) z licznymi dopływami bocznymi oraz sąsiadujące z nimi siedliska wilgotne, porośnięte przede wszystkim przez lasy łęgowe *Alnetum incanae* (siedlisko przyrodnicze 91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe) [=Alluvial forests with *Alnus glutinosa* and *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)]), a także łąki, zróżnicowane na dwa zespoły – bardziej

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

wilgotną łąkę ostrożeńiową *Cirsietum rivularis* (fot. 28) oraz mniej wilgotną łąkę wyczyńcową *Alopecuretum pratensis* (fot. 23). Na siedliskach świeżych, do niedawna jeszcze użytkowanych jako pola uprawne (fot. 36), wykształciły się płaty zespołu łąki rajgrasowej *Arrhenatheretum elatioris*, z dominacją złocienia właściwego *Leucanthemum vulgare*. Słabo wyróżniające się w terenie grzbiety między ciekami są zajmowane przez fitocenozy pastwiska tomkowo-mietlicowego *Anthoxantho-Agrostietum capillaris*. W miejscach zabagnionych wykształciły się ziołorośla lepiężnikowe *Phalarido-Petasitetum hybridi*. Ze względu na ocienienie koryta oraz przylegających do niego wąskich pasów zwirowisk spotyka się tutaj specyficzną roślinność zwirowiskową reprezentowaną przez zbiorowisko rzeżuchy leśnej *Cardamine flexuosa* (fot. 37). Rośliny chronione, zagrożone oraz rzadkie w skali regionu występują głównie w nadrzecznej olszynie górskiej i są to m.in.: czosnek niedźwiedzi *Allium ursinum* (fot. 38), który ma tam swoje jedyne w analizowanym obszarze stanowiska, pióropusznik strusi *Matteucia struthiopteris*, pierwiosnek wyniosły *Primula elatior* oraz kosaciec syberyjski *Iris sibirica* (prawdopodobnie uciekinier z uprawy) oraz orlik pospolity *Aquilegia vulgaris* (fot. 35). Na podkreślenie zasługuje fakt występowania na omawianym terenie starych olsz *Alnus glutinosa* i jesionów *Fraxinus excelsior*, które są siedliskiem lęgowym puszczyka *Strix aluco*.

Na terenie tym, w płatach pastwiska tomkowo-mietlicowego, napotkano pojedyncze okazy kukułki szerokolistnej *Dactylorhiza majalis* (fot. 9).

Poza walorami przyrodniczymi, obszary te pełnią ważne funkcje społeczne. Wzdłuż Żylicy wyznaczona została ścieżka rowerowa, rozpoczynająca się w Szczyrku, a kończąca się przy ulicy Wodnej w Rybarzowicach. Istnieją też możliwości wytyczenia ścieżki rowerowej z Godziszki do doliny Żylicy, w sąsiedztwie potoku Granicznego. Istotne dla proponowanych do ochrony obiektów są też walory krajobrazowe. Lasy łęgowe, towarzyszące ciekom, przyczyniają się do kompartmentacji krajobrazu i w przypadku zainwestowania pod zabudowę części terenu stanowią istotne tło krajobrazowe, stwarzając atmosferę spokoju i korzystnie wpływają na jakość życia mieszkańców okolic. Tak więc powołanie wymienionych form ochrony przyrody zabezpieczy przydatność ekoturystyczną wymienionych obiektów oraz zwiększy atrakcyjność krajobrazową terenów przewidzianych pod zabudowę.

B) stanowiska dokumentacyjnego „Grzebień Żylicy”. Skalisty odcinek Żylicy, zaczynający się poniżej jazu przy ulicy Wodnej, a kończący się przy granicy gminy Buczkowice z gminą Łodygowice, o powierzchni 14,83 ha. Na odcinku tym odsłaniają się w korycie grzebień skalny, tworzone przez warstwy piaskowców fliszu karpackiego, tworząc wodospad typu kataklinalnego;

C) pomników przyrody — 20 okazałych drzew lub ich grup (tab. 36).

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Tabela 36. Zestawienie informacji o drzewach — propozycjach pomników przyrody

1	2	3	4	5	6	7
L.p.	Nazwa polska gatunku	Nazwa łacińska gatunku	Obwód pnia na wysokości 130 cm	Położenie w układzie PUWG1992	Numer działki	Uwagi
1	Jesion wyniosły	<i>Fraxinus excelsior</i>	227	X: 205792; Y: 506303	4818, obręb 0004 Rybarzowice	Godziszka, przy linii wysokiego napięcia, w pobliżu potoku Granicznego, 455 m n.p.m.
2	Olcha czarna	<i>Alnus glutinosa</i>	165, 141, 185	X: 206520; Y: 508805	2293/1, obręb 0004 Rybarzowice	Rybarzowice – Na lewym brzegu Żylicy, w pobliżu kapliczki, 412 m n.p.m.
3	Wierzba krucha	<i>Salix fragilis</i>	504	X: 206635; Y: 507838	4101, obręb 0004 Rybarzowice	Rybarzowice, w pobliżu ulicy Kalinowej, obok zabudowań 397 m n.p.m.
4	Olcha czarna	<i>Alnus glutinosa</i>	265	X: 206653; Y: 507843	4102, obręb 0004 Rybarzowice	Rybarzowice, w pobliżu ulicy Kalinowej, obok zabudowań 397 m n.p.m.
5	Czeremcha zwyczajna	<i>Padus avium</i>	141	X: 206621; Y: 507803	4095, 4096, obręb 0004 Rybarzowice	Rybarzowice, w pobliżu ulicy Kalinowej, obok zabudowań, 397 m n.p.m.;

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6	7
6	Wierzba krucha	<i>Salix fragilis</i>	142-266	X: 206598; Y: 5082483	2549/2, 2547/4, 2551/1, 2549/1, 2548 obręb 0004 Rybarzowice	Grupa ogłowionych wierzb, nie przyrastają na grubość, częściowo spróchniałe, ubytki w pniach do 50%; Rybarzowice, na końcu ulicy Mahoniowej w Rybarzowicach, 400 n.p.m.
7	Lipa drobnolistna	<i>Tilia cordata</i>	381	X: 206598; Y: 504127	2251, 2234/22, obręb 0001 Buczkowice	Buczkowice, przy Szkole Mistrzostwa Sportowego, ul. Grunwaldzka 480 m n.p.m.
8	Daglezja zielona	<i>Pseudotsuga menziesii</i>	246	X: 206511; Y: 504109	2234/22, obręb 0001 Buczkowice	Buczkowice – przy Szkole Mistrzostwa Sportowego, ul. Grunwaldzka, 448 m n.p.m.
9a	Jesion wyniosły	<i>Fraxinus excelsior</i>	208	X: 206616; Y: 504114	2234/15, obręb 0001 Buczkowice	Buczkowice, przy boisku w Buczkowicach, ul. Nadbrzeżna 459, m n.p.m.
9b	Jesion wyniosły	<i>Fraxinus excelsior</i>	184	X: 206615; Y: 504123	2234/15, obręb 0001 Buczkowice	Buczkowice, przy boisku w Buczkowicach, ul. Nadbrzeżna 459, m n.p.m.
9c	Jesion wyniosły	<i>Fraxinus excelsior</i>	195	X: 206617; Y: 504133	2234/16, obręb 0001 Buczkowice	Buczkowice, przy boisku w Buczkowicach, ul. Nadbrzeżna 459, m n.p.m.
10a	Klon jawor	<i>Acer pseudoplatanus</i>	225	X: 206616; Y: 504103	2234/15, obręb 0001 Buczkowice	Aleja jesionowo-jaworowa ; Buczkowice, przy boisku w Buczkowicach, ul. Nadbrzeżna 459, m n.p.m.

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6	7
10b	Klon jawor	<i>Acer pseudoplatanus</i>	284	X: 206619; Y: 504083	2234/15, obręb 0001 Buczkowice	Aleja jesionowo-jaworowa ; Buczkowice, przy boisku w Buczkowicach, ul. Nadbrzeżna 459, m n.p.m.
11	Klon jawor	<i>Acer pseudoplatanus</i>	406	X: 206737; Y: 507522	4059, obręb 0004 Rybarzowice	Okazały jawor o dużych wartościach estetycznych. Powinno się umożliwić dojazd rowerem do niego i zagospodarować bezpośrednie otoczenie jako miejsce odpoczynku dla rowerzystów; drzewo dziuplaste, miejsce gniazdowania ptaków; Rybarzowice, na łące pomiędzy ulicami Topolową i Orzechową, 407 m n.p.m.
12	Jesion wyniosły	<i>Fraxinus excelsior</i>	400	X: 206718; Y: 507741	4070/2, 4073/1, obręb 0004 Rybarzowice	Ubytek na wysokości 3 m, zainfekowany hubą; Rybarzowice, przy prywatnej posesji przy ulicy Jarzębinowej, 407 m n.p.m.
13	Klon jawor	<i>Acer pseudoplatanus</i>	300	X: 206604; Y: 504925	3220, 3345, obręb 0001 Buczkowice	Buczkowice, naprzeciwko Urzędu Gminy, ulica Lipowska, obok supermarketu, 448 m n.p.m.
14	Jesion wyniosły	<i>Fraxinus excelsior</i>	296	X: 206626; Y: 504897	2464, obręb 0001 Buczkowice	Buczkowice, naprzeciwko Urzędu Gminy, ulica Lipowska, obok supermarketu

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6	7
15a	Lipa drobnolistna	<i>Tilia cordata</i>	344	X: 206778; Y: 509088	2261, obręb 0004 Rybarzowice	Grupa dwóch drzew; Rybarzowice, ulica Wiklinowa, Rybarzowice, 397 m n.p.m.
15b	Lipa drobnolistna	<i>Tilia cordata</i>	348	X: 206766; Y: 509097	2261, obręb 0004 Rybarzowice	j.w.
16	Lipa drobnolistna	<i>Tilia cordata</i>	337	X: 206884; Y: 507516	4063/1, 4059, obręb 0004 Rybarzowice	Ubytek w pniu na wysokości 2 m; w ubytku rośnie jarząb; Rybarzowice, Naprzeciwko OSP, ul. Beskidzka, 409 m n.p.m.
17a	Jesion wyniosły	<i>Fraxinus excelsior</i>	254	X: 206794; Y: 507277	4027/4, obręb 0004 Rybarzowice	Grupa drzew (17a, b, 18) obok starego młyna, jedno z nich — lipa, posiada podwójny pień, zrośnięty od nasady; Rybarzowice, przy starym młynie, ulica Beskidzka, 423 m n.p.m. (fot. 6)
17b	Jesion wyniosły	<i>Fraxinus excelsior</i>	268	X: 206806; Y: 507235	4139, obręb 0004 Rybarzowice	j.w.
18	Lipa drobnolistna	<i>Tilia cordata</i>	217, 278	X: 206794; Y: 507237	4139, obręb 0004 Rybarzowice	j.w.
19a	Jesion wyniosły	<i>Fraxinus excelsior</i>	279	X: 206680; Y: 507331	4176, 4177, obręb 0004 Rybarzowice	Grupa okazałych drzew – 4 jesiony, 2 dęby; Rybarzowice, na końcu ulicy Topolowej, przy ścieżce rowerowej, 419 m n.p.m.
19b	Jesion wyniosły	<i>Fraxinus excelsior</i>	276	X: 206684; Y: 507314	4176, obręb 0004 Rybarzowice	j.w.

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
 „ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
 Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6	7
19c	Jesion wyniosły	<i>Fraxinus excelsior</i>	259	X: 206696; Y: 507328	4175, 4176, obręb 0004 Rybarzowice	j.w.
19d	Jesion wyniosły	<i>Fraxinus excelsior</i>	239	X: 206679; Y: 507310	4176, obręb 0004 Rybarzowice	j.w.
20a	Dąb szypułkowy	<i>Quercus robur</i>	238	X: 206679; Y: 507326	4175, 4176, obręb 0004 Rybarzowice	j.w.
20b	Dąb szypułkowy	<i>Quercus robur</i>	188	X: 206690; Y: 507323	4175, 4176, obręb 0004 Rybarzowice	j.w.

4.3. Korytarze ekologiczne – szlaki migracji zwierząt

Paweł Nejfeld

Pojęcie „korytarz ekologiczny” w prawie polskim pojawiło się stosunkowo niedawno, wraz z wejściem w życie ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku. Według zapisów art. 5, pkt 2 wyżej wymienionej ustawy, jest to „obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów”. Jednak ustawa nie precyzuje zasad wyznaczania granic korytarza ekologicznego oraz jego funkcji pozamigracyjnych. Nie określa też zasad jego ochrony.

Korytarze ekologiczne należy traktować jako element strukturalny przestrzeni. Zgodnie z teorią płatów i korytarzy (Forman & Godron 1986; Forman 1995; Cieszevska 1998, 2004) przyjmuje się, iż są to obszary odróżniające się od tła (matrycy) znacznie większym udziałem siedlisk seminaturalnych i naturalnych (w przypadku doliny Żylicy — lasów, zadrzewień oraz lepiej zachowanych łąk). Ich wydzielania nie należy wiązać tylko z kryteriami populacyjnymi, jak postrzega korytarze część ekologów krajobrazu (Solon 2004), lecz opierać także na kryteriach stabilizujących system przyrodniczy, który charakteryzuje się określonymi funkcjami w systemie środowiska geograficznego, nie tylko przyrodniczymi, ale również społecznymi, jak podnoszenie jakości życia i zdrowotności społeczeństwa (Degórski 2008).

Biorąc pod uwagę sposób zagospodarowania otoczenia doliny Żylicy (luźna zabudowa mieszkalna, ogrody działkowe z towarzyszącymi im założeniami zieleni oraz „szczelnymi” ogrodzeniami), zasadniczy i właściwie wyłączny kierunek możliwej migracji różnych elementów fauny i flory przebiega:

- wzdłuż potoku Żylica;
- wzdłuż Potoku Granicznego (rys. 9).

Istniejąca, mocno rozbudowana zabudowa poprzeczna w korycie Żylicy (p. rozdz. 4.5) stanowi nieprzekraczalną barierę dla migracji większości gatunków ryb, co powoduje, że korytarz migracyjny wzdłuż Żylicy może pełnić tę funkcję, jednak z wyłączeniem funkcjonalności dla ichtiofauny.

Silna presja zabudowy, zmiana charakteru roślinności w otoczeniu doliny, grodzenie działek, prostopadły układ lokalnych dróg to podstawowe zjawiska zagrażające ciągłości funkcji korytarza ekologicznego w dolinie Żylicy.

W celu zabezpieczenia drożności lokalnego korytarza ekologicznego, przebiegającego wzdłuż dolin Żylicy i potoku Granicznego należy przyjąć minimalną szerokość strefy pozbawionej ogrodzeń i innych elementów, mogących zaburzać możliwości migracji fauny, o wartości min. 20 m.

4.4. Strefy węzłowe – biocentra

Paweł Nejfeld

Termin **biocentrum** nie jest zdefiniowany w polskim prawie. Zastosowano go jednak w „opracowaniu ekofizjograficznym do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego z 2004 r.”, zaliczono do podstawowych elementów struktury ekologicznej krajobrazu i w następujący sposób zdefiniowano:

„Biocentra – to obszary cechujące się:

- najniższym stopniem antropogenicznych przekształceń,*
- naturalnym, zgodnym z siedliskiem, zestawem gatunków i ich zbiorowisk, typowym dla danej jednostki biogeograficznej,*
- bogactwem gatunkowym,*
- występowaniem gatunków i zbiorowisk endemicznych i rzadkich,*
- dużym na ogół zagęszczeniem osobników,*
- intensywnością i wielopoziomowością obiegu materii i przepływu energii,*
- dużym stopniem homeostazy,*
- zasilającym i stabilizującym oddziaływaniem na tereny sąsiednie.*

Podstawowe funkcje tej składowej krajobrazu ekologicznego, to:

- ochrona zasobów genetycznych roślin i zwierząt,*
- ochrona miejsc rozrodu zwierząt i zdobywania przez nie pokarmu,*
- ochrona procesów ekologicznych w ekosystemach i w krajobrazie,*
- ochrona naturalnych fragmentów przyrody,*
- zasilanie biologiczne oraz stabilizacja ekologiczna terenów sąsiednich”.*

Obszar opracowania w skali województwa śląskiego nie został w ww. dokumencie potraktowany jako biocentrum (takim jest Beskid Morawsko-Śląsko-Żywiecki), jednak w skali lokalnej za biocentra należy uznać:

- Potok Graniczny wraz z otoczeniem od km ok.0+800 do km ok. 1+750,*
- Żylicę wraz z otoczeniem od km ok. 5+250 (granica z gminą Łodygowice) do km ok. 7+150 (most w ciągu ulicy Topolowej w Rybarzowicach; rys. 9).*

Obydwie te struktury zostały wskazane jako projektowane zespoły przyrodniczo-krajobrazowe w odpowiedni sposób scharakteryzowane (p. rozdz. 4.1.2.).

4.5. Bariery ekologiczne

Paweł Nejfeld Tadeusz Molenda

Termin **bariera ekologiczna** nie jest zdefiniowany w polskim prawie, podobnie jak omawiane w poprzednim rozdziale **biocentra**. W „opracowaniu ekofizjograficznym do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego z 2004 r.”, zaliczono **bariery ekologiczne** do podstawowych elementów struktury ekologicznej krajobrazu i w następujący sposób zdefiniowano:

„Bariery ekologiczne – to struktury oddzielające i przecinające różne jednostki przestrzenne krajobrazu. Mogą mieć charakter naturalny (wody) lub być pochodzenia antropogenicznego (np. drogi, linie kolejowe i energetyczne, obszary zabudowane). W zależności od usytuowania w stosunku do kierunku przepływu biologicznego, mogą być „poprzeczne” lub „podłużne”.

Podstawowe funkcje tej składowej krajobrazu ekologicznego to:

- *zwiększenie stopnia izolacji poszczególnych elementów krajobrazu,*
- *utrudnianie, a nawet uniemożliwianie przemieszczania się gatunków w obrębie całego krajobrazu,*
- *modyfikacja obiegu materii i przepływu energii,*
- *zaburzające oddziaływanie na otaczające tło,*
- *filtracyjne w przepływie biologicznym.*

Należy zwrócić uwagę, że niektóre elementy krajobrazu mogą pełnić jednocześnie funkcje zarówno bariery, jak i korytarza ekologicznego dla różnych gatunków (np. ciek wodny niektórym gatunkom umożliwia przemieszczanie się w krajobrazie, a innym uniemożliwia; droga dla jednych gatunków jest linią nie do przebycia, natomiast dla innych jest jedynym szlakiem wędrówek — np. gatunki synantropijne). Bariery antropogeniczne przyczyniają się do niekorzystnej — z punktu widzenia ekologii krajobrazu — fragmentacji przestrzeni przyrodniczej”.

W toku prowadzonych prac zidentyfikowano bariery migracyjne dla ichtiofauny w obrębie wyznaczonych korytarzy ekologicznych. W celu ich identyfikacji przeprowadzono kartowanie hydrograficzne zgodnie z wytycznymi podanymi przez Gutry-Korycką & Werner-Więckowską (1996). Badania prowadzono marszrutą która prowadziła od granicy z Łodygowicami w kierunku źródeł potoku do granicy ze Szczyrkiem. Po napotkaniu bariery migracyjnej określano następujące parametry: lokalizację (współrzędne GPS za pomocą odbiornika Garmin Oregon 550 T). Szerokość i wysokość konstrukcji (za pomocą taśmy mierniczej lub dalmierza laserowego Bosch GLM 80 Professional). Określono również rodzaj materiału z którego konstrukcja została wykonana i jej typ techniczny. Wykonano dokumentację fotograficzną wszystkich progów.

Przeprowadzone badania pozwoliły stwierdzić występowanie barier migracyjnych na analizowanej rzece. Wszystkie bariery to konstrukcje poprzeczne przegradzające koryta.

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Dominującym typem budowli są betonowe stopnie. We wszystkich przypadkach obejmowały one całą szerokość koryta potoku. Ich korona pokrywała się na ogół z poziomem średniego dna. Głównym zadaniem progów w analizowanych potokach jest złagodzenie zbyt dużego spadku podłużnego oraz stabilizacja dna. Najczęściej, są to **stopnie spadowe z niecką wypadową**. Parametry techniczne oraz lokalizację stopni na badanych potokach zestawiono w tabeli 37 i przedstawiono na rysunku 9. Jeżeli poniżej niecki wypadowej doszło do wyerodowania dna i w następstwie próg niecki wypadowej utworzył kolejny „stopień” opisano to jako „próg podwójny”. Choć oczywiście jest to jedna budowla hydrotechniczna. Podano również wysokość drugiego proggu. Wszystkie progi wykonano z betonu. W przypadku zapory przeciwrumowiskowej w km ok. 5+700 Żylicy, do jej budowy wykorzystano również kamień. Zróżnicowana szerokość tego samego typu stopnia (podana w tabeli 37) wynika z akumulacji rumowiska powyżej stopnia i ograniczenie jego światła. Rzadziej odnotowywano występowanie stopni złożonych z kilku progów spadowych. Stwierdzono uszkodzenia niektórych budowli hydrotechnicznych.

W przypadku Żylicy duże budowle poprzeczne znajdują się na całym jej biegu w obrębie gminy Buczkowice. Należy to uznać za bardzo niekorzystne zjawisko, gdyż uniemożliwia swobodną migrację ryb w kierunku górnej wody. W przypadku potoku Granicznego stwierdzono występowanie tylko jednego stopnia. Zlokalizowany jest on jednak w odcinku ujściowym a tym samym uniemożliwia migrację ryb z Żylicy do jego środkowego i górnego biegu. Pomiary prędkości przepływu w obrębie betonowej rampy wykazał, że prędkość przepływu przekracza 1,5 m/s. Jest więc to prędkość akceptowalna tylko dla ryb łososiowatych (np. pstrąga potokowego *Salmo trutta* m. *fario*). Jest to jednak za duża prędkość dla karpiowatych ryb reofilnych (np. brzanki *Barbus carpathicus*) oraz ryb młodych.

Na Żylicy stwierdzono również występowanie brodów. Na odcinkach brodów najczęściej dno koryta wyłożone jest betonowymi płytami. Obiekty te nie stanowią barier migracyjnych.

Na potoku Granicznym stwierdzono typowe zmiany koryta obserwowane na obszarach górskich. Typową zmianą (w obrębie obszaru zabudowanego Godziszki) jest profilowanie i umacnianie brzegów koryta. Najczęściej wykorzystywaną techniką umacniania brzegów jest stosowanie gabionów siatkowo-kamiennych (fot. 94). W wielu miejscach stwierdzono jednak uszkodzenia niektórych typów umocnień brzegowych (fot. 95). Umacnianie brzegów tego typu zabudową eliminuje możliwość wzrostu roślinności nadbrzeżnej poważnie zubażając walory nadrzecznej siedliska. Lepszy stan hydromorfologiczny potoku Granicznego stwierdzono poniżej obszaru zabudowanego Godziszki.

Biorąc pod uwagę obecny stan zagospodarowania dna doliny Żylicy, likwidacja istniejących progów (na terenie gminy Buczkowice) jest niedopuszczalna. Spowodowałaby ona rozwój intensywnych procesów erozyjnych skutkujących wzrostem zagrożenia powodziowego oraz niszczeniem infrastruktury nadrzecznej (np. przyczółków mostów). Należy bowiem pamiętać, że Żylica jest również uregulowana na obszarze miasta Szczyrk. To co „dzieje się” na obszarze gminy Buczkowice jest odzwierciedleniem procesów zachodzących w górnej części zlewni na obszarze miasta Szczyrk. Stopień przekształcenia Żylicy na terenie Szczyrku jest jeszcze większy. W wielu miejscach dno potoku jest wyłożone betonowymi płytami ażurowymi. Można rozważyć przebudowę istniejących progów na „bliższe naturze” rampy kamienne. **Biorąc jednak pod uwagę olbrzymi koszt takiej**

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

inwestycji, przy stosunkowo nieznacznej poprawie stanu ekologicznego potoku, nie jest to rozwiązanie rekomendowane do wdrożenia przez autorów niniejszego opracowania.

Tabela 37. Charakterystyka budowli poprzecznych w korytach Żylicy i Potoku Granicznego

1	2	3	4	5	6
L.p.	Położenie w układzie PUWG1992	Ciek, km	Szerokość progu [m]	Wysokość progu [m]	Uwagi
1	X: 206650,30; Y: 503851,21	Żylica, 10+810	12,0	0,7 + 0,5	Stopień. Budowla betonowa (fot. 96)
2	X: 206672,36; Y: 504011,46	Żylica, 10+650	10,0	0,75	Stopień. Budowla betonowa (fot. 97)
3	X: 206687,48; Y: 504117,59	Żylica, 10+540	15,0	1,05 + 0,1	Stopień. Budowla betonowa, częściowo zniszczona, nieczynne przepusty (fot. 98)
4	X: 206688,09; Y: 504196,58	Żylica, 10+460	15,0	0,7 + 0,1	Stopień. Budowla betonowa, czynne przepusty w progu (fot. 99)
5	X: 206689,05; Y: 504292,31	Żylica, 10+360	15,0	1,0	Stopień. Budowla betonowa, poniżej murek z otoczek (fot. 100)
6	X: 206687,26; Y: 504386,58	Żylica, 10+270	15,0	1,0 + 0,1	Stopień. Budowla betonowa (fot. 101)
7	X: 206695,06; Y: 504479,25	Żylica, 10+170	15,0	0,8 + 0,2	Stopień. Budowla betonowa (fot. 102)
8	X: 206713,45; Y: 504571,86	Żylica, 10+080	15,0	1,0 + 0,1	Stopień. Budowla betonowa (fot. 103)
9	X: 206733,30; Y: 504663,07	Żylica, 9+940	15,0	1,0	Stopień. Budowla betonowa (fot. 104)
10	X: 206744,60; Y: 504754,94	Żylica, 9+840	15,0	0,8	Stopień. Budowla betonowa, poniżej murek z otoczek (fot. 105)
11	X: 206740,14; Y: 504850,03	Żylica, 9+750	15,0	0,8 + 0,6	Stopień. Budowla betonowa (fot. 106)
12	X: 206738,51; Y: 504943,68	Żylica, 9+660	15,0	0,8	Stopień. Budowla betonowa (fot. 107)
13	X: 206737,42; Y: 505035,15	Żylica, 9+560	15,0	0,8	Stopień. Budowla betonowa (fot. 108)
14	X: 206734,32; Y: 505128,07	Żylica, 9+470	15,0	0,8	Próg piętrzący. Budowla betonowa z ujęciem wody (fot. 109)
15	X: 206733,20; Y: 505202,91	Żylica, 9+400	15,0	0,8	Stopień. Budowla betonowa (fot. 110)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6
16	X: 206728,12; Y: 505277,81	Żylica, 9+320	15,0	1,0	Stopień. Budowla betonowa (fot. 111)
17	X: 206726,82; Y: 505369,46	Żylica, 9+230	15,0	0,8	Stopień. Budowla betonowa (fot. 112)
18	X: 206724,70; Y: 505461,98	Żylica, 9+140	15,0	0,9	Stopień. Budowla betonowa, pozostałość posterunku wodowskazowego IMGW (fot. 113)
19	X: 206722,51; Y: 505534,32	Żylica, 9+060	15,0	0,8	Stopień. Budowla betonowa (fot. 114)
20	X: 206719,62; Y: 505606,70	Żylica, 8+980	15,0	0,1	Stopień. Budowla betonowa (fot. 115)
21	X: 206717,66; Y: 505705,89	Żylica, 8+880	15,0	0,8	Stopień. Budowla betonowa (fot. 116)
22	X: 206715,10; Y: 505805,66	Żylica, 8+780	15,0	0,8	Stopień. Budowla betonowa (fot. 117)
23	X: 206711,68; Y: 505905,16	Żylica, 8+680	15,0	0,8	Stopień. Budowla betonowa (fot. 118)
24	X: 206708,15; Y: 506005,76	Żylica, 8+580	15,0	0,8	Stopień. Budowla betonowa (fot. 119)
25	X: 206704,93; Y: 506104,35	Żylica, 8+480	15,0	0,8 + 0,2	Stopień. Budowla betonowa (fot. 120)
26	X: 206702,58; Y: 506209,59	Żylica, 8+380	15,0	0,0	Stopień. Budowla betonowa (fot. 121)
27	X: 206699,12; Y: 506309,72	Żylica, 8+280	15,0	0,8	Stopień. Budowla betonowa, uszkodzone zakotwienie w brzegu prawym (fot. 122)
28	X: 206698,94; Y: 506408,16	Żylica, 8+180	15,0	0,8	Stopień. Budowla betonowa (fot. 123)
29	X: 206704,05; Y: 506499,07	Żylica, 8+070	15,0	0,8	Stopień. Budowla betonowa (fot. 124)
30	X: 206713,60; Y: 506588,33	Żylica, 7+970	15,0	1,0	Stopień. Budowla betonowa (fot. 125)
31	X: 206715,09; Y: 506679,01	Żylica, 7+880	15,0	1,0	Stopień. Budowla betonowa (fot. 126)
32	X: 206701,99; Y: 506755,31	Żylica, 7+800	15,0	1,0 + 0,5	Stopień. Budowla betonowa z rampą betonową (o długości 29 m poniżej dolnej linii wody i wysokości około 2 m; fot. 127)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6
33	X: 206621,79; Y: 507181,44	Żylica, 7+370	15,0	1,0	Stopień. Budowla betonowa; tama bobrów <i>Castor fiber</i> (fot. 128)
34	X: 206624,76; Y: 507247,76	Żylica, 7+300	15,0	1,0	Stopień. Budowla betonowa (fot. 129)
35	X: 206627,33; Y: 507282,18	Żylica, 7+270	15,0	0,8	Stopień. Budowla betonowa (fot. 130)
36	X: 206611,17; Y: 507513,10	Żylica, 7+070	15,0	1,0 +0,2	Stopień. Budowla betonowa; poniżej stopnia narzut kamienny (fot. 131)
37	X: 206562,48; Y: 507711,76	Żylica, 6+860	15,0	1,0	Stopień. Budowla betonowa (fot. 132)
38	X: 206508,72; Y: 507858,74	Żylica, 6+700	15,0	1,0	Stopień. Budowla betonowa (fot. 133)
39	X: 206477,35; Y: 508049,99	Żylica, 6+500	15,0	0,8 +0,2	Stopień. Budowla betonowa (fot. 134)
40	X: 206502,14; Y: 508180,50	Żylica, 6+370	15,0	1,0 +1,5	Stopień. Budowla betonowa (fot. 135)
41	X: 206446,19; Y: 508867,57	Żylica, 5+700	25,0	1,5 + 1,2	Zapora przeciwrumowiskowa Budowla betonowo- kamienna (fot. 136)
42	X: 206582,90; Y: 507196,91	Potok Graniczny, 0+040	4,0	1,0	Stopień. Budowla betonowa (fot. 137)

Objaśnienia:

kolumna 3: kilometraż Żylicy przyjęto w oparciu o „Studium określające granice obszaru bezpośredniego zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych w zlewni Soły (2004), ark. M-34-75-C-c-1 Szczyrk, M-34-75-C-c-2 Buczkowice, M-34-75-C-d-1 Łodygowice; kilometraż Potoku Granicznego przyjęto w oparciu o własną analizę Rastrowej Mapy Podziału Hydrograficznego Polski 1:50 000.

4.6. Przyroda obszaru na tle dyrektyw Unii Europejskiej

Paweł Nejfeld Rafał Salach

4.6.1. Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory

W rozdziale (tab. 38) przedstawiono podsumowanie informacji dotyczących siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt (z wyjątkiem ptaków), które zostały wymienione w tzw. „Dyrektywie Siedliskowej”, która wskazuje „ważne w skali Wspólnoty Europejskiej” gatunki roślin i zwierząt oraz typy ekosystemów (siedlisk przyrodniczych), czyli takie:

- dla których Państwa Członkowskie zobowiązane są powołać obszary ich ochrony (obszary Natura 2000);
- które Państwa Członkowskie zobowiązane są chronić przez ścisłą ochronę gatunkową;
- które są przedmiotem zainteresowania Wspólnoty Europejskiej podlegając gospodarczemu użytkowaniu, które jednak może wymagać kontroli.

Siedliska przyrodnicze⁶⁹ wymienione w załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG (w obszarze opracowania to siedliska wymienione w tab. 38, l.p. 1-4) to tzw. **siedliska przyrodnicze będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty**, w stosunku do których uznano, że:

- są zagrożone zanikiem w swoim naturalnym zasięgu; lub
- mają niewielki zasięg naturalny w wyniku regresji lub z powodu ograniczonego ze swej istoty obszaru występowania; lub
- stanowią wybitne przykłady typowych cech jednego lub więcej z dziewięciu następujących regionów biogeograficznych: alpejskiego⁷⁰, atlantyckiego, czarnomorskiego, borealnego, kontynentalnego, makaronezyjskiego, śródziemnomorskiego, panońskiego i stepowego.

Wśród **siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty**, wyróżnia się **typy siedlisk przyrodniczych o znaczeniu priorytetowym**, czyli typy siedlisk przyrodniczych zagrożonych zanikiem, które występują na terytorium Państw Członkowskich, w odniesieniu do ochrony których Wspólnota ponosi szczególną odpowiedzialność z powodu wielkości ich naturalnego zasięgu mieszczącego się w obrębie terytorium tych państw.

Gatunki zwierząt i roślin⁷¹ wymienione w załącznikach II, IV i V „Dyrektywy Siedliskowej” to tzw. **gatunki będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty**, czyli te gatunki, które w obrębie terytorium Państw Członkowskich uznano za:

⁶⁹ definicja — art. 1 Dyrektywy Rady 92/43/EWG: „**siedliska przyrodnicze** oznaczają obszary lądowe lub wodne wyodrębnione w oparciu o cechy geograficzne, abiotyczne i biotyczne, zarówno całkowicie naturalne, jak i półnaturalne”

⁷⁰ gmina Buczkowice położona jest w całości w granicach regionu alpejskiego

⁷¹ w przypadku obszaru opracowania wyłącznie gatunki zwierząt

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

- zagrożone, z wyjątkiem tych gatunków, których naturalny zasięg na tym terytorium jest znikomy i które nie są zagrożone lub podatne na zagrożenie w zachodnim regionie palearktycznym; lub
- podatne na zagrożenie, to znaczy takie, o których sądzi się, że mogą w najbliższej przyszłości przejść do kategorii gatunków zagrożonych, jeśli czynniki będące przyczyną zagrożenia będą na nie nadal oddziaływać; lub
- rzadkie, to znaczy o niewielkich populacjach, które nie są obecnie ani zagrożone, ani podatne na zagrożenie, ale podlegają ryzyku zagrożenia. Gatunki występują w obrębie ograniczonych obszarów geograficznych lub są znacznie rozproszone na większym obszarze, lub
- endemiczne i wymagające specjalnej uwagi ze względu na szczególny charakter ich siedliska i/lub potencjalne oddziaływanie ich eksploatacji na te siedliska i/lub potencjalne oddziaływanie ich eksploatacji na stan ich ochrony.

Dla właściwej ochrony siedlisk przyrodniczych z załącznika I „Dyrektywy Siedliskowej” oraz dla gatunków zwierząt i roślin z załącznika II dyrektywy, wyznacza się tzw. **tereny o znaczeniu dla Wspólnoty**, zwane obszarami Natura 2000.

W załączniku IV Dyrektywy Rady 92/43/EWG znalazły się gatunki zwierząt, w stosunku do których Państwa Członkowskie są zobowiązane podjąć środki w celu ustanowienia systemu ścisłej ochrony w ich naturalnym zasięgu, zakazujące:

- jakichkolwiek form celowego chwytania lub zabijania okazów tych gatunków dziko występujących;
- celowego niepokojenia tych gatunków, w szczególności podczas okresu rozrodu, wychowu młodych, snu zimowego i migracji;
- celowego niszczenia lub wybierania jaj;
- pogarszania stanu lub niszczenia terenów rozrodu lub odpoczynku.

W odniesieniu do tych gatunków Państwa Członkowskie wprowadzają zakaz przetrzymywania, transportu, sprzedaży lub wymiany oraz oferowania do sprzedaży lub wymiany okazów pozyskanych ze stanu dzikiego. Zakazy te odnoszą się do wszystkich etapów życia tych zwierząt.

W załączniku V Dyrektywy Rady 92/43/EWG znalazły się gatunki zwierząt, których pozyskiwanie ze stanu dzikiego i eksploatacja może podlegać działaniom w zakresie zarządzania.

4.6.2. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, zwana „Dyrektywą Ptasia” dotyczy ochrony wszystkich gatunków ptactwa występujących naturalnie w stanie dzikim na europejskim terytorium Państw Członkowskich. Ma ona na celu ochronę gatunków ptaków, gospodarowanie nimi oraz ich

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

kontrolę i ustanawia reguły ich eksploatacji. Ma ona zastosowanie do ptaków, ich jaj, gniazd oraz siedlisk.

Głównym celem „Dyrektywy Ptasiej” jest utrzymanie populacji gatunków ptaków na poziomie odpowiadającym wymaganiom ekologicznym, naukowym i kulturowym. Osiągnięcie tego celu wymaga uwzględniania wymogów ekonomicznych oraz rekreacyjnych (w przypadku rekreacji wskazuje się głównie łowiectwo). Dla skutecznej ochrony ptaków, dyrektywa wykorzystuje następujące metody:

- wprowadza szereg zakazów w stosunku do działań nakierowanych na gatunki ptaków;
- wymaga ochrony siedlisk ptaków;
- wprowadza ograniczenia związane z introdukcją gatunków obcych i inwazyjnych;
- ustala zasady oraz ograniczenia dotyczące gospodarczego i rekreacyjnego wykorzystania ptaków;
- wprowadza konieczne zapisy w prawie krajowym Państw Członkowskich;
- nakazuje kontrolę realizacji ochrony i jej skutków oraz modyfikowanie stosowanych metod.

Obowiązek ochrony siedlisk ptaków dotyczy przede wszystkim:

- obszarów lądów (wraz z wodami śródlądowymi) oraz europejskich obszarów mórz;
- siedlisk lęgowych, pierzowisk, zimowisk oraz miejsc postoju podczas migracji („stop-over”);
- obowiązkowej ochrony siedlisk uznanych za obszary specjalnej ochrony Natura 2000 (OSO) oraz ochrony pozostałych siedlisk ptaków;
- tworzenia obszarów chronionych prawem, utrzymywanie siedlisk (w tym z zachowaniem gospodarowania), odtwarzania biotopów zdegradowanych, tworzenia odpowiednich ekosystemów w nowych miejscach.

Dyrektywa Ptasia nakazuje ochronę wszystkich gatunków ptaków. Dodatkowo wprowadza rygory ochronne w zależności od stanu populacji poszczególnych gatunków. Wskazuje zarówno gatunki, które powinny być otoczone specjalną ochroną, jak i takie, na które można pod pewnymi warunkami polować. Dyrektywa wprowadza minimalny standard ochrony ptaków na terenach należących do państw Unii.

Każde państwo spośród krajów UE może wprowadzać u siebie ostrzejsze metody ochrony. Dyrektywa uwzględnia możliwość odstępstw od nałożonych przez nią rygorów ochronnych. Podaje jednak zamkniętą listę 6 dozwolonych przyczyn tych odstępstw:

- interes zdrowia i bezpieczeństwa publicznego;
- interes bezpieczeństwa ruchu powietrznego;
- zapobieganie poważnym szkodom w plonach, wśród zwierząt hodowlanych, w lasach, w hodowli ryb i wodach;
- ochrona flory i fauny;
- potrzeby prac badawczych;

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

— chwytanie, przetrzymywanie lub inne rozważne wykorzystanie niektórych ptaków w niewielkich ilościach (przy zachowaniu ściśle nadzorowanych warunków oraz na zasadach selektywnych).

Kluczową częścią dyrektywy są załączniki (w liczbie 5 z w których 2 składają się z paru mniejszych części. Są to:

— Załącznik I (wymienia gatunki objęte szczególną ochroną);

— Załącznik II (wymienia gatunki, na które wolno polować); II/1 — na które wolno polować wszędzie; II/2 - na które wolno polować tylko w krajach, w których taka możliwość została wskazana;

— Załącznik III (wymienia gatunki, w przypadku których jest dozwolony obrót (głównie chodzi o handel); III/1 - gatunki, w przypadku których wszelkie ograniczenia obrotu nie dotyczą legalnie pozyskanych ptaków; III/2 - gatunki, w przypadku których niektóre ograniczenia obrotu mogą zostać zawieszone przez poszczególne kraje;

— Załącznik IV (wymienia metody, narzędzia i środki transportu, których nie można stosować w celu zabijania lub łapania ptaków);

— Załącznik V (wymienia zagadnienia badawcze, na które należy zwrócić w najbliższym czasie szczególną uwagę).

W rozdziale (tab. 39) przedstawiono podsumowanie informacji dotyczących gatunków ptaków, które zostały wymienione w załączniku I (gatunki objęte szczególną ochroną).

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Tabela 38. Siedliska przyrodnicze i gatunki zwierząt (poza ptakami) będące obiektem zainteresowania Wspólnoty Europejskiej, stwierdzone w obszarze opracowania⁷²

1	2	3	4	5	6
L.p.	Kod	Nazwa	Typ	Załącznik dyrektywy	Uwagi
1	3220	Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków [=Alpine rivers and the herbaceous vegetation along their banks]	Siedlisko przyrodnicze	I	Siedlisko przyrodnicze reprezentowane jest w obszarze opracowania przez zbiorowisko babki zwyczajnej i gorczycznika pospolitego <i>Plantago major-Barbarea vulgaris</i> . W roku 2015 siedlisko zajęte było w znacznej mierze przez szuwar mozgowy <i>Phalaridetum arundinaceae</i> (skutek braku dużych wezbrań Żylicy przez kilka ostatnich lat; fot. 20, 21)
2	6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>) [=Hydrophilous tall herb fringe communities of plains and of the montane to alpine level]	Siedlisko przyrodnicze	I	Siedlisko przyrodnicze reprezentowane jest w obszarze opracowania przez ziołorośle z lepiężnikiem różowym <i>Phalarido-Petasitetum hybridi</i> (fot. 16, 17). Aktualnie zajęte w znacznej mierze przez agregacje obcych gatunków inwazyjnych (<i>Reynoutria japonica</i> , <i>Heracleum mantegazzianum</i>)
3	9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>) [=Luzulo-Fagetum beech forests]	Siedlisko przyrodnicze	I	Siedlisko przyrodnicze reprezentowane jest w obszarze opracowania przez kwaśną buczynę górszą <i>Luzulo luzuloidis-Fagetum</i> , zajmującą dolne partie Klimczoka (niewielki fragment powiązany z rozległymi płacami w obrębie Beskidu Śląskiego)

⁷² wszystkie siedliska przyrodnicze z zał. I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory a także wszystkie gatunki zwierząt z załączników II, IV i V tejże dyrektywy, z wyjątkiem nietoperzy z załącznika IV, wymienia rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2015 r, poz. 1713)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6
4	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe I jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) [=Alluvial forests with <i>Alnus glutinosa</i> and <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)]	Siedlisko przyrodnicze	I	Siedlisko przyrodnicze reprezentowane jest w obszarze opracowania przez nadrzeczną olszynę górską <i>Alnetum incanae</i> . Łęgi w obszarze opracowania charakteryzują się dużym stopniem fragmentacji, udziałem obcych gatunków inwazyjnych, deficytem martwego drewna (fot. 26) oraz silnym zaśmieceniem.
5	5264	Brzanka <i>Barbus carpathicus</i>	Gatunek zwierzęcia (ryba)	II	Składnik ichtiofauny Żylicy poniżej zbiornika przeciwrumowiskowego w km 5+700. Populacja skrajnie nieliczna. Lepsze warunki znajduje na odcinku potoku położonym w granicach gminy Łodygowice. W tekście dyrektywy pod nazwą <i>Barbus meridionalis</i>
6	5702	Traszka karpacka <i>Lissotriton montandoni</i>	Gatunek zwierzęcia (płaz)	II	Gatunek występujący w Potoku Granicznym i jego otoczeniu. Stwierdzony też w zbiorniku bobrowym przy korycie potoku poniżej zbiornika przeciwrumowiskowego w km 5+700 Żylicy.
7	1193	Kumak górski <i>Bombina variegata</i>	Gatunek zwierzęcia (płaz)	II, IV	Gatunek występujący w Potoku Granicznym i jego otoczeniu. Stwierdzony też w zbiorniku bobrowym przy korycie potoku poniżej zbiornika przeciwrumowiskowego w km 5+700 Żylicy.
8	1213	Żaba trawna <i>Rana temporaria</i>	Gatunek zwierzęcia (płaz)	V	Najpospolitszy gatunek płaza w obszarze opracowania. W obszarze opracowania przystępuje do rozrodu w wielu pozornie nietypowych siedliskach (wszelkie miejsca, gdzie gromadzi się woda wczesną wiosną)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6
9	1207	Żaba jeziorkowa <i>Pelophylax lessonae</i>	Gatunek zwierzęcia (płaz)	IV	Przedstawiciel grupy żab zielonych <i>Pelophylax esculentus complex</i> , spotykanych we wschodniej części obszaru opracowania, które nie były oznaczane do gatunku na potrzeby niniejszego opracowania. W tekście dyrektywy pod nazwą <i>Rana lessonae</i>
10	1210	Żaba wodna <i>Pelophylax esculentus</i>	Gatunek zwierzęcia (płaz)	V	Przedstawiciel grupy żab zielonych <i>Pelophylax esculentus complex</i> , spotykanych we wschodniej części obszaru opracowania, które nie były oznaczane do gatunku na potrzeby niniejszego opracowania. W tekście dyrektywy pod nazwą <i>Rana esculenta</i>
11	1212	Żaba śmieszka <i>Pelophylax ridibundus</i>	Gatunek zwierzęcia (płaz)	V	Przedstawiciel grupy żab zielonych <i>Pelophylax esculentus complex</i> , spotykanych we wschodniej części obszaru opracowania, które nie były oznaczane do gatunku na potrzeby niniejszego opracowania. W tekście dyrektywy pod nazwą <i>Rana ridibunda</i>
12	1337	Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Gatunek zwierzęcia (ssak)	II, V	Gatunek związany z korytem Żylicy, które lokalnie przekształca (buduje tamy, często wykorzystując poprzeczną zabudowę hydrotechniczną)
13	1355	Wydra <i>Lutra lutra</i>	Gatunek zwierzęcia (ssak)	II, IV	Gatunek związany z dolnym odcinkiem koryta Żylicy, poniżej jazu w km 5+700 (tam stwierdzono ślady jego obecności), nie wykluczone jest jednak jego występowanie wzdłuż całego odcinka Żylicy w granicach gminy Buczkowice
14	1314	Nocek rudy <i>Myotis daubentonii</i>	Gatunek zwierzęcia (ssak)	IV	Najliczniej odławiany przedstawiciel nietoperzy na początku XX wieku nad ciekami w Kotlinie Żywieckiej, (Mysłajek i in. 2004, 2008). .

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	4	5	6
15	1320	Nocek Brandta <i>Myotis brandtii</i>	Gatunek zwierzęcia (ssak)	IV	Jeden z liczniejszych gatunków nietoperzy na początku XX wieku nad ciekami w Kotlinie Żywieckiej (Mysłajek i in. 2004, 2008).
16	1330	Nocek wąsatek <i>Myotis mystacinus</i>	Gatunek zwierzęcia (ssak)	IV	Jeden z liczniejszych gatunków nietoperzy na początku XX wieku nad ciekami w Kotlinie Żywieckiej (Mysłajek i in. 2004, 2008).

Objaśnienia: kolumna 2: * — siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Tabela 39. Gatunki ptaków wymienione w Załączniku I Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, stwierdzone w obszarze opracowania

1	2	3	6
L.p.	Kod	Nazwa	Uwagi
1	A031	Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	Stanowisko bociana białego stwierdzono w miejscowości Rybarzowice, w odległości ok. 70m od koryta Żylicy. W trakcie prowadzonych obserwacji ornitologicznych nie obserwowano osobników w gnieździe. Gniazdo usytuowane jest na słupie energetycznym.
2	A229	Zimorodek <i>Alcedo atthis</i>	Siedliskiem stwierdzeń zimorodka był dolny bieg Żylicy. Obserwacje dotyczyły osobników wykazujących zachowania lęgowe, transportujących pokarm w locie oraz żerujących w rejonie nadbrzeżnej roślinności. Jako siedliska rozrodcze zimorodek wykorzystuje pionowe skarpy nadrzeczne, gdzie na wysokości 0,5 – 1m nad lustrem wody znajduje się nora lęgowa gatunku. Typowa wystawa nory lęgowej gatunku (w kierunku północno – zachodnim bądź północno – wschodnim, rzadko południowym) pokrywa się ze spodziewaną obecnością nory w rejonie wysokich skarp na prawym brzegu Żylicy, w jej dolnym biegu. Zagęszczenie gatunku w otoczeniu Żylicy należy uznać za przeciętne (1,82p / 5 km cieku).
3	A307	Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>	Gatunek stwierdzony na pojedynczym stanowisku, wykazano samca śpiewającego, stwierdzanego dwukrotnie w tej samej lokalizacji – pas krzewów wzdłuż Żylicy. Gatunek prawdopodobnie lęgowy na obszarze badań.

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

1	2	3	6
4	A338	Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	W trakcie prowadzenia obserwacji ornitologicznych w rejonie badań wykazano pojedyncze stanowisko gąsiorka w dolinie bezimiennego cieku wodnego. Obserwowany samiec wykazywał silne zachowania terytorialne, szczególnie w chwili zbliżania się w jego kierunku. Gatunek prawdopodobnie lęgowy na obszarze badań.

4.6.3. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. U. UE L 327 z dnia 22.12.2000 r.) zwana Ramową Dyrektywą Wodną (RDW) jest wynikiem wieloletnich prac Wspólnot Europejskich zmierzających do lepszej ochrony wód poprzez wprowadzenie wspólnej europejskiej polityki wodnej, opartej na przejrzystych, efektywnych i spójnych ramach legislacyjnych. Zobowiązuje państwa członkowskie do racjonalnego wykorzystywania i ochrony zasobów wodnych w myśl zasady zrównoważonego rozwoju. Celem zapisanym w dyrektywie jest osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód do 2015 roku. Cel ten wynika z wprowadzenia do polityki zasady zrównoważonego rozwoju i dotyczy:

- zaspokojenia zapotrzebowania na wodę ludności, rolnictwa i przemysłu,
- promowania zrównoważonego korzystania z wód,
- ochrony wód i ekosystemów znajdujących się w dobrym stanie ekologicznym,
- poprawy jakości wód i stanu ekosystemów zdegradowanych działalnością człowieka,
- zmniejszenia zanieczyszczenia wód podziemnych,
- zmniejszenia skutków powodzi i suszy.

Zapisy RDW wprowadzają system planowania gospodarowania wodami w podziale na obszary dorzeczy. Dla potrzeb osiągnięcia dobrego stanu wód opracowywane są plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz program wodno-środowiskowy kraju.

Plany gospodarowania wodami utworzono dla potrzeb osiągnięcia dobrego stanu wód do 2015 r. i są podsumowaniem każdego z 6 letnich cykli planistycznych wymaganych w RDW (2003-2009; 2009-2015; 2015-2021; 2021-2027). Plan gospodarowania wodami powinien stanowić podstawę podejmowania wszelkich decyzji mających wpływ na stan zasobów wodnych oraz zasady gospodarowania nimi w przyszłości.

W przypadku cieków objętych granicami opracowania, plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły. (M.P. z 2011 r. Nr 49, poz. 549) podaje następujące informacje na ich temat:

- Europejski kod JCPW⁷³: PLRW200062132749,
- Nazwa JCWP: Żylica,
- Scalona część wód: GW0104,
- Region wodny Górnej Wisły,
- Kod obszaru dorzecza: 2000

⁷³ skrót oznacza „jedolitą część wód powierzchniowych, czyli, zgodnie z zapisami RDW: „oznacza oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

- Nazwa obszaru dorzecza: obszar dorzecza Wisły,
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie,
- Ekoregion wg Kondrackiego: Karpaty (10),
- Ekoregion wg Illiesa: Karpaty (10),
- Typ JCWP: potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych (6)
- Status: silnie zmieniona część wód,
- Ocena stanu: zły,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych: nie zagrożona.

Projekt aktualizacji planu gospodarowania wodami (projekt aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły. 2015. KZGW. Warszawa) podaje dodatkowo następujące informacje:

- Czy jednolita część wód jest monitorowana? TAK,
- Stan/ potencjał ekologiczny: umiarkowany,
- Wskaźniki determinujące stan ekologiczny: makrobezkręgowce bentosowe (indeks MMI),
- Stan chemiczny: PSD (poniżej stanu dobrego),
- Wskaźniki determinujące stan chemiczny: brak,
- Aktualny stan JCWP: zły,
- Status JCWP ostateczny: silnie zmieniona część wód,
- Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych: nie zagrożona.

INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE
REALIZACJI PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA
Z BUDOWĄ ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”

5

**Wskazania konserwatorskie oraz wskazania do
miejscowych planów zagospodarowania
przestrzennego**

Paweł Nejfeld

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

W „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczkowice (2015)” znalazł się zapis, z którego wynika, że dla obszarów wód (W) przewiduje się jako kierunek główny kierunek zagospodarowania **budowle i urządzenia wodne i przeciwpowodziowe**.

W świetle wykazanych walorów przyrodniczych doliny taki zapis staje się co najmniej dyskusyjny. Zajmowanie terenów wód (Żylicy) przez **budowle i urządzenia wodne i przeciwpowodziowe** powinno być traktowane jako dopuszczalny, nie generalny kierunek zagospodarowania (jak to zapisano w planie zagospodarowania przestrzennego sołectwa Rybarzowice (uchwała Nr XXXIV/226/13 Rady Gminy Buczkowice z dnia 27 listopada 2013 r.). Aktualny stopień zabudowy potoku Żylica (jak na warunki Kotliny Żywieckiej, jest to rzeka o największej, obok Kocierzanki, ilości obiektów piętrzących) jest już i tak bardzo wysoki i powinien być traktowany jako ostateczny.

Pilną potrzebą z zakresu ochrony przyrody jest ustanowienie proponowanych obszarowych form jej ochrony oraz form ochrony indywidualnej — pomników przyrody (p. rozdz. 4.2).

Ustanowienie pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2015 r., poz. 1651; art. 44), następuje w drodze uchwały rady gminy. Uchwała rady gminy określa nazwę danego obiektu lub obszaru, jego położenie, sprawującego nadzór, szczególne cele ochrony, w razie potrzeby — ustalenia dotyczące jego czynnej ochrony oraz zakazy właściwe dla tego obiektu, obszaru lub jego części. Projekty stosownych uchwał, wymagają uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach.

Przewidziane w ustawie o ochronie przyrody (art. 45) zakazy możliwe do zastosowania w stosunku do pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, czy zespołu przyrodniczo-krajobrazowego zamykają się w 10 punktach, tj.

- 1) niszczenie, uszkodzanie lub przekształcanie obiektu lub obszaru;
- 2) wykonywanie prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 3) uszkodzanie i zanieczyszczanie gleby;
- 4) dokonywanie zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) likwidowanie, zasypywanie i przekształcanie naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- 6) wylewanie gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- 7) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- 8) wydobywanie do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 9) umyślne zabijanie dziko występujących zwierząt, niszczenie nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

10) umieszczanie tablic reklamowych.

Zakazy te nie stoją w sprzeczności z zapisami dokumentów planistycznych obowiązujących w obszarze gminy Buczkowice.

Po uprawomocnieniu się uchwał rady gminy w sprawie ochrony proponowanych pomników przyrody, stanowiska dokumentacyjnego i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, wskazane będzie wprowadzenie szczegółowych informacji o uchwalonych formach ochrony przyrody do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczkowice oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w sytuacji ich aktualizacji.

Literatura, źródła danych, cytowane akty prawne

Atlas klimatu Polski. 2015. IMGW. [[link](#)]

Atlas województwa bielskiego 1981. Polska Akademia Nauk, Kraków

BARTNIK A., JOKIEL P., 2012. Geografia wezbrań i powodzi rzecznych. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź. ss. 264

BEAUMONT W. R. C., TAYLOR A. A. L., LEE M. J. & WELTON J. S. 2002: Guidelines for Electric Fishing Best Practice. R&D Technical Report W2-054/TR. Environmental Agency. ss. 197 [[link](#)]

BLAŽEK R., KRÁTKÝ J. 2015. Nové nálezy nosatce *Thamiodolus kraatzi* (Coleoptera: Curculionidae: Ceutorhynchinae) na Slovensku. *Folia faunistica Slovaca* 20 (1): 9–12

BULA R., ROMAŃCZYK M. 2010. Monitoring przyrodniczy programu aktywizacji gospodarczej oraz zachowania dziedzictwa kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej na lata 2010-2014. Wyd. Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice.

BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1993. Chrząszcze Coleoptera, Ryjkowce – Curculionidae, cz. 1. Katalog Fauny Polski Warszawa (Pt.23, fasc.19): 1-304.

BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1995. Chrząszcze Coleoptera, Ryjkowce – Curculionidae, cz.2. Katalog Fauny Polski Warszawa (Pt.23, fasc.19):: 1-310.

BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1997. Chrząszcze Coleoptera, Ryjkowce – Curculionidae, cz.3. Katalog Fauny Polski Warszawa (Pt.23, fasc.19): 1-307.

CELIŃSKI F., WIKA S., PARUSEL J. B. (red.) 1997. Czerwona lista zbiorowisk roślinnych Górnego Śląska. Raporty Opinie, 2: 38-68.

CHEŁMICKI W., 1991: Reżim płytkich wód podziemnych w Polsce. Rozprawy hab. 218 UJ, Kraków

CHUDZICKA E., SKIBIŃSKA E. 2003: Różnorodność gatunkowa - zwierzęta. W: ANDRZEJEWSKI R., WEIGLE A. (red.): Różnorodność biologiczna Polski. Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska, Warszawa: 93-138.

CHYLAK A., BLAROWSKI A., GIZA T., KUKLA P. 2009. Program ochrony środowiska dla gminy Buczkowice na lata 2009-2016. ss. 135 [[link](#)]

CHYLARECKI P., SIKORA A., CENIAN Z., CHODKIEWICZ T. (red.) 2015. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny. Wydanie 2. GIOŚ, Warszawa.

CIECHANOWSKI M. 2015a: Nocek duży *Myotis myotis* (Borkhausen, 1797). W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża.

CIECHANOWSKI M. 2015B: Nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii* (Kuhl, 1817). W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża.

CIECHANOWSKI M. 2015C: Mroczek pozłocisty *Eptesicus nilssonii* (Keyserling & Blasius, 1839). W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A.: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża.

CIESZEWSKA A. 1998, Model płatów i korytarzy i jego zastosowanie, Warszawa.

CIESZEWSKA A. (red.) 2004. Płaty i korytarze jako elementy struktury krajobrazu – możliwości i ograniczenia koncepcji, Problemy Ekologii Krajobrazu tom XIV, Model płatów i korytarzy- dyskusja pojęć. Warszawa. s. 13-18 [\[link\]](#)

CZAPULAK A., FURA M., KUJAWA K., PAWEŁCZYK P. 1988. Rozmieszczenie i ekologia rozrodu pluszcza *Cinclus cinclus* na Ziemi Kłodzkiej. Ptaki Śląska 6: 97-116.

DEGÓRSKI M. 2008. Korytarze ekologiczne w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju. W: JĘDRZEJEWSKI W., ŁAWRESZUK D. (red.). „Ochrona łączności ekologicznej w Polsce”. Konferencja międzynarodowa — Wdrażanie koncepcji korytarzy ekologicznych w Polsce. Zakład Badania Ssaków Polskiej Akademii Nauk. Białowieża, 20-22 XI 2008 r. s. 83-88

DENISIUK Z., KORZENIAK J. 1999. Zbiorowiska nieleśne krainy Dolin Bieszczadzkiego Parku Narodowego. Monografie Bieszczadzkie 5.

DOMBROWSKI A., NAWROCKI P., KROGULEC J., CHMIELEWSKI S., RZĘPAŁA M. 1994b. Awifauna bocznych odnóg Wisły Środkowej w okresie lęgowym. Not. Orn. 35: 49-78.

DOUDA J. 2013. LBA01 *Alnetum incanae* Lüdi 1921. In: Chytrý M. (red.), Vegetace České republiky. 4. Lesní a křovinná vegetace. Academia, Praha, ss. 200-202.

DRAŽIL T. 2002a. Ls1.4 Horské jelšové lužné lesy. W: Stanová V., Valachovič M. (red.) Katalóg Biotopov Slovenska. DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava.

DRAŽIL T. 2002b. Ls5.2 Kyslomilné bukové lesy. W: Stanová V., Valachovič M. (red.) Katalóg Biotopov Slovenska. DAPHNE – Inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava, s. 100-119.

DUBIEL E., STACHURSKA A., GAWROŃSKI S. 1999. Nieleśne zbiorowiska roślinne Magurskiego Parku Narodowego (Beskid Niski). Prace Botaniczne. Wyd. Instytut Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 33: 1-60.

DYNOWSKA I., 1971: Typy reżimów rzecznych w Polsce. Zesz. Nauk. UJ, nr 28.

DYRCZ A., GRABIŃSKI W., STAWARCZYK T., WITKOWSKI J. 1991. Ptaki Śląska. Monografia Faunistyczna. Uniwersytet Wrocławski, Zakład Ekologii Ptaków, Wrocław.

Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. U. UE L 206 z dnia 22 lipca 1992 r.)

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. U. UE L 327 z dnia 22.12.2000 r.)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. U. UE L 20 z dnia 26 stycznia 2010 r.)

FALIŃSKI J. B. 1969. Zbiorowiska autogeniczne i antropogeniczne. Próba określenia i klasyfikacji. Dyskusje fitosocjologiczne (4). Ekol. Pol., Ser. B 15(2): 173 -182.

FLEISCHER A. 1927–1930: Přehled brouků fauny Česko–slovenské republiky. Práce z entomologického oddělení Moravského zemského musea, Brno, čís. 1, 486 pp.

FORMAN, R. T. T. 1995. Land mosaics: the ecology of landscapes and regions. Cambridge University Press, Cambridge, England.

FORMAN, R. T. T. & GODRON, M. 1986 Landscape ecology. Wiley, New York.

GĄBKA M., BOCIĄG K., CHMARA R., JAKUBAS E., JONIAK T., KISIEL A., LISEK D., MESSYASZ B., PEŁECHATY M., PĘCZUŁA W., PUKACZ A., REKOWSKA E., RYBAK M., WILK-WOŹNIAK E. 2015: Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (Charetea). W: MRÓZ W. (red.) Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część IV; ss. 120-140. GIOŚ, Warszawa.

Geoportal Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach [\[link\]](#)

GŁOWACIŃSKI Z. (red.) 2001. Polska Czerwona Księga Zwierząt. Kręgowce.. Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa ss. 452

GŁOWACIŃSKI Z. (red.) 2002. Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. Suplement. Alfabetyczny wykaz gatunków kręgowców i bezkręgowców według kategorii IUCN/WCU, z podaniem międzynarodowego statusu prawnego. Instytut Ochrony Przyrody PAN. Kraków. ss. 74

GŁOWACIŃSKI Z., PROFUS P., POŁCZYŃSKA-KONIOR G. 2015. Atlas płazów i gadów Polski. Status – rozmieszczenie – ochrona. Instytut Ochrony Przyrody PAN. Kraków [\[link\]](#)

GOSIK R., ROZWAŁKA R. 2011 Nowe stanowiska rzadko spotykanych w kraju ryjkowców (Coleoptera:Curculionidae) Wiad.Ent. 30(1): 60-62

GRABOWSKI J., NAWROCKI J., NESCIERUK P., WÓJCIK A. & OLSZEWSKA B. 1996: Żywiec. Dolna kreda jednostki śląskiej w profilu Soły. W: POPRAWA D. & RĄCZKOWSKI W. (red.): Przewodnik LXVII Zjazdu Polskiego Towarzystwa Geologicznego „Beskid Zachodnie — nowe spojrzenie na budowę geologiczną i surowce mineralne” — Szczyrk, 6-9 czerwiec 1996 r. Kraków. 73-81

GRODZIŃSKA K., PANCER-KOTEJOWA E. 1965. Zbiorowiska leśne Pasma Bukowicy w Beskidzie Niskim. Fragm. Flor. Geobot. 11(4): 563-599.

GUTRY-KORYCKA M., WERNER-WIĘCKOWSKA H., 1996: Przewodnik do hydrograficznych badań terenowych. Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN, s 275.

HÁJKOVÁ P. 2007. MAE *Calthion palustris* Tüxen 1937. W: Janišová M. (red.), Travninobylinná vegetácia Slovenska – elektronický expertný systém na identifikáciu syntaxónov. Botanický ústav SAV, Bratislava, s. 134-162.

HÁJKOVÁ P., HÁJEK M. 2011. Vegetace pramenišť. W: Chytrý M. (red.), Vegetace České republiky. 3. Vodní a mokřadní vegetace. Wyd. Academia, Praha, s. 580–611.

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

HÁJKOVÁ P., HÁJEK M., BLAŽKOVÁ D., KUČERA T., CHYTRÝ M., ŘEZNÍČKOVÁ M., ŠUMBEROVÁ K., ČERNÝ T., NOVÁK J., SIMONOVÁ D. 2007. Louky a mezofilní pastviny. W: Chytrý M. (red.), Vegetace České republiky. 1. Travinná a keříčková vegetace. Wyd. Academia, Praha, s. 165-280.

HAMAR J., SÁRKÁNY-KISS A. 1999. The Upper Tisa Valley. Preparatory proposal for Ramsar site designation and an ecological background Hungarian, Romanian, Slovakian and Ukrainian co-operation. Wyd. Tisza Klub i Liga Pro Europa, Szeged.

HESS M., 1965, Piętra klimatyczne w Polskich Karpatach Zachodnich, Zeszyty Naukowe UJ, Prace Geograficzne, 11.

HRIVNÁK R., KOCHJAROVÁ J., OŤAHEĽOVÁ H. 2011. Vegetation of the aquatic and marshland habitats in the Orava region, including the first records of *Potametum alpini*, *Potametum zizii* and *Ranunculo-Juncetum bulbosi* in the territory of Slovakia. Biologia 66(4): 626–637.

Instrukcja wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000. 2012. Wersja 2012.1. GDOŚ [\[link\]](#)

JAKUBIEC Z. 2015: Niedźwiedź brunatny *Ursus arctos* Linnaeus, 1758. W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A.: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża.

JAKUBIEC Z., WUCZYŃSKI A. 2013. Badania ilościowe ptaków lęgowych doliny Bystrzycy. Przyroda Sudetów, tom 16: 131-138.

JAROLÍMEK I. & ZALIBEROVÁ M. 1995: Ruderal plant communities of north-eastern Slovakia. II. Chenopodietea, Plantaginetea. Thaiszia 5: 61-79.

JAROLÍMEK I. & ZALIBEROVÁ M. 2001: Convolvuletalia sepium. W: Valachovič M. (red.): Rastlinné spoločenstvá Slovenska. 3. Vegetácia mokradi. Veda Vydavateľ'stvo Slovenskej Akadémie Vied. Bratislava. 21-49

JAROLÍMEK I., ZALIBEROVÁ M., MUCINA L. & MOCHNACKÝ S. 1997. Rastlinné spoločenstvá Slovenska. 2. Synantropná vegetácia. VEDA, Bratislava.

JAROSIEWICZ G. 2011. Uwagi o występowaniu ryjkowców (Coleoptera: Curculionoidea) w Beskidzie Zachodnim. Acta.ent. siles. 19: 71-77

KAMIENIARZ R. 2015: Sarna *Capreolus capreolus* (Linnaeus, 1758). W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A.: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża.

KAMYCKA Z. 2013. Zróżnicowanie roślinności zwirowisk i kamieńców Wisły i Brennicy w Beskidzie Śląskim. Katedra Geobotaniki i Ochrony Przyrody. Uniwersytet Śląski (manuskrypt).

KANIA J., WIATER J., JANOSZEK M. 2004. Nowe stanowiska rzadkich w Polsce ryjkowcowatych (Coleoptera: Curculionidae) Wiad. Ent 23 (4): 246-247

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

KOCHJAROVÁ J., HRIVNÁK R., OŤAHEĽOVÁ H. 2012. Príspevok k poznaniu výskytu vodných a močiarných rastlinných spoločenstiev na východnom Slovensku. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 34(2): 189–212.

KONDRACKI J. 1994: Geografia Polski: mezoregiony fizyczno-geograficzne. Wyd. Naukowe PWN. Warszawa. 1-339

KONDRACKI J. 1998: Geografia regionalna Polski. Wyd. Naukowe PWN. Warszawa. 1-440

KONDRACKI J., 2000: Geografia regionalna Polski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 440 s.

KOWALCZYK R. 2015A: Lis *Vulpes vulpes* (Linnaeus, 1758). W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A.: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża.

KOWALCZYK R. 2015B: Jenot *Nyctereutes procyonoides* (Gray, 1834). W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A.: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża.

KOWALCZYK R. 2015C: Borsuk *Meles meles* (Linnaeus, 1758). W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A.: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża.

KOZAK M. 2007. Zróżnicowanie zbiorowisk łąkowych w Gorcach (polskie Karpaty Zachodnie). Prace Botaniczne UJ 41: s. 1–174.

KRAUSE R. 2000. Szata roślinna zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Cygański Las” w Beskidzie Śląskim. Katedra Geobotaniki i Ochrony Przyrody. Uniwersytet Śląski (manuskrypt).

KRAUZE-GRYZ D. 2015: Wiewiórka pospolita *Sciurus vulgaris* Linnaeus, 1758. W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A.: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża.

KUCHARSKI L., PERZANOWSKA J. 2004. Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*). W: Herbach J. (red.). Murawy, łąki, ziołorośla, wrzosowiska, zarośla. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 3., s. 192–211.

KUČERA T., CHYTRÝ M. 2001. L5 Bučiny. W: Chytrý M., Kučera T. i Kočí M. (red.), Katalog biotopů České republiky. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, s. 218-223

KUREK R. T., RYBACKI M., SOŁTYSIAK M. 2011: Poradnik ochrony płazów. Ochrona dziko żyjących zwierząt w projektowaniu inwestycji drogowych. Problemy i dobre praktyki. Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot. Bystra. ss. 164

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

- KUŚKA A. 1999. Ryjkowce (Coleoptera: Apionidae, Curculionoidae) nowe i rzadkie dla Górnego Śląska i terenów przyległych.. Acta.ent. siles. 5-6: 25-31
- LÁNÍKOVÁ D. 2009. XDE02 *Symphyto officinalis-Anthriscetum sylvestris* Passarge 1975. W: Chytrý M. (red.), Vegetace České republiky. 2. Ruderální, plevelová, skalní a suťová vegetace. Academia, Praha, s. 353-355.
- LÁNÍKOVÁ D., KOČÍ M., SÁDLO J., ŠUMBEROVÁ K., HÁJKOVÁ P., HÁJEK M., PETŘÍK P. 2009. Nitrofilní vytrvalá vegetace vlhkých a mezických stanovišť W: Chytrý M. (red.), Vegetace České republiky. 2. Ruderální, plevelová, skalní a suťová vegetace. Wyd. Academia, Praha, s. 289–378.
- LÁNÍKOVÁ D., LOSOSOVÁ Z. 2009. Vegetace sešlapávaných stanovišť (*Polygono arenastri-Poëtea annuae*). W: Chytrý M. (red.), Vegetace České republiky. 2. Ruderální, plevelová, skalní a suťová vegetace. Wyd. Academia, Praga, s. 43-72.
- LESIŃSKI G. 2015: Gacek szary *Plecotus austriacus* (Fischer, 1829). W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A.: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża.
- LUBIŃSKI P., ULEWICZ M. 2014: Prognoza oddziaływania na środowisko projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczkowice (mszp) [[link](#), [link](#)]
- Mapa geologiczna Polski 1:200 000. Ark. M-34-XX Bielsko-Biała. A. Mapa utworów powierzchniowych. 1979. Instytut Geologiczny. Warszawa.
- Mapa geologiczna Polski 1:200 000. Ark. M-34-XX Bielsko-Biała. B. Mapa bez utworów czwartorzędowych. 1979. Instytut Geologiczny. Warszawa.
- Mapa gleb Polski 1:300 000. Ark. F3 Cieszyn. 1961. Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa. Warszawa
- MATUSZKIEWICZ J. M. 1993: Krajobrazy roślinne i regiony geobotaniczne Polski. Prace Geogr. (IGiPZ PAN) 158: 1-107
- MATUSZKIEWICZ W. 2008. Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski. PWN, Warszawa.
- MATUSZKIEWICZ W., FALIŃSKI J. B., KOSTROWICKI A. S., MATUSZKIEWICZ J. M., OLACZEK R., WOJTERSKI T., 1995. Potencjalna roślinność naturalna Polski. Mapa przeglądowa 1:300.000. Arkusze 1-12, IGiPZ PAN, Warszawa.
- MAZUREK P., KOBYLAS T., MARCZAKOWSKI P., STACHYRA P., TCHÓRZEWSKI M. 2005. Występowanie pliszki górskiej *Motacilla cinerea* na Zamojszczyźnie. W: KUKWA M. (red.). Materiały VIII Ogólnopolskiego Przeglądu Działalności Kół Naukowych Przyrodników. Gdańsk, 23-24 października 2004. Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk: 46-53.
- MEDVECKÁ J., JAROLÍMEK I., ZALIBEROVÁ M. 2010. Ruderal Vegetation of the Horná Orava Region 2. Galio-Urticetea, Epilobietea angustifolii. Thaiszia Jour. Bot. 20: 17–25.

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

- MILKINA L., LJACH I. 2008. Wykaz zbiorowisk nieleśnych narodowego parku przyrodniczego „Skolivskie Beskidy” (Karpaty Wschodnie). Roczniki Bieszczadzkie 16: 283–288.
- MIREK Z. 1997. Distribution and communities of *Holcus mollis* in the Polish Tatra mountains and northern sub-Tatra region. Oecologica Montana 6: 9-12.
- MIREK Z., PIĘKOŚ-MIRKOWA H., ZAJĄC A., ZAJĄC M. 2002. Flowering plants and pteridophytes of Poland. A checklist. Krytyczna lista roślin naczyniowych Polski. Wyd. Inst. Bot. im. W. Szafera PAN, Kraków.
- MRÓZ W., ŚWIERKOSZ K., KOZAK M. 2012: Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*). W: MRÓZ W. (red.): Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część III; ss. 53-63. GIOŚ, Warszawa.
- MRUGASIEWICZ A., 1974: Badania ilościowe awifauny lęgowej lasów w powiecie milickim. Acta Univ. Wratislaviensis 223. Prace zool. 6, s. 15-35.
- MOSKA M. 2015: Ryjówka górską *Sorex alpinus* Schinz, 1837. W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A.: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża
- MYSŁAJEK R. W., NOWAK S., KUREK K. 2004. Fauna nietoperzy Kotliny Żywieckiej. Chronimy Przyrodę Ojczyzną 3: 78-85
- MYSŁAJEK R. W., NOWAK S., KUREK K. 2008: Nietoperze Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego. Poradnik ochrony. Sowiarszenie dla Natury „Wilk”. Twardorzeczka. ss. 34
- MYSŁAJEK R. W., NOWAK S., KUREK K. 2009: Shrews Soricidae of the Silesian Beskid Mountains. Fragmenta Faunistica 52(1): 43-49
- NEJFELD P. 2005: Zbiorowiska roślinne Kotliny Żywieckiej. Katedra Geobotaniki i Ochrony Przyrody. Uniwersytet Śląski (manuskrypt).
- NEJFELD P., MATUSZEK-NEJFELD M. 2016: Dokumentacja dla zadań w zakresie ochrony przyrody dla projektu „Zagospodarowanie terenów przyległych do potoku Żylca z budową ścieżki dydaktycznej w Gminie Buczkowice”. P.E.Ś. Dendrus. P. Nejfeld. Żywiec (mszp.)
- NEUHÄUSLOVÁ Z. 2001. L1 Mokřadní olšiny. W: CHYTRÝ M., KUČERA T. & KOČÍ M. (red.), Katalog biotopů České republiky. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, s. 171-172.
- NOWAK S., MYSŁAJEK R. W., JEDRZEJEWSKA B. 2008: Density and demography of wolf, *Canis lupus* population in the western-most part of the Polish Carpathian Mountains, 1996–2003. Folia Zool. 7 (4): 392–402
- NOWIŃSKI M. 1967. Polskie zbiorowiska trawiaste i turzycowe. Szkic fitosocjologiczny. PWRiL, Warszawa.
- OCHYRA R., ŻARNOWIEC J., BEDNAREK-OCHYRA H. 2003. Census catalogue of Polish mosses. Katalog mchów Polski. Wyd. Inst. Bot. im. W. Szafera PAN, Kraków.

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

OKARMA H. 2015A: Bóbr europejski (eurazjatycki) *Castor fiber* Linnaeus, 1758. W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A.: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża.

OKARMA H. 2015B: Wilk *Canis lupus* Linnaeus, 1758. W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A.: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża.

OKARMA H. 2015C: Dzik *Sus scrofa* Linnaeus, 1758. W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A.: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża.

OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A. 2015: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża [[link](#)]

Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego z 2004 r. Marszałek Województwa Śląskiego. Katowice. [[link](#)]

PANEK M. 2015: Zając szarak *Lepus europaeus* Linnaeus, 1758. W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A.: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża.

PARUSEL J. B., WIKA S., BULA R. (red.) 1996. Czerwona lista roślin naczyniowych Górnego Śląska. Raporty opinie 1: 8-42. Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice.

PARUSEL J. B., CABAŁA S., HEREŹNIAK J., WIKA S. (red.). 2012. Czerwona Lista Zbiorowisk Roślinnych Województwa Śląskiego. Raporty Opinie 6 (3): 7–60.

PARUSEL J. B., URBISZ, AN. (red.). 2012. Czerwona lista roślin naczyniowych województwa śląskiego. Raporty Opinie 6 (1): 105-177.

PAUL Z., RĄCZKOWSKI W., RYŁKO W. & TORNAŚ A. 1996: Budowa geologiczna zachodniej części Karpat polskich. W: Poprawa D. & Rączkowski W. (red.): Przewodnik LXVII Zjazdu Polskiego Towarzystwa Geologicznego „Beskidy Zachodnie — nowe spojrzenie na budowę geologiczną i surowce mineralne” — Szczyrk, 6-9 czerwiec 1996 r. Kraków. 8-31

PAWLACZYK P., JERMACEK A. 2008. Poradnik lokalnej ochrony przyrody. Wydanie IV zmienione. Wydawnictwo Klubu Przyrodników. ss. 392.

PAWLACZYK P. 2010. Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe). W: MRÓZ W. (red.). Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część I. GIOŚ, Warszawa, s. 236–254.

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

PIOTROWICZ R. 2004. Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łakami ramienic *Charetea*. W: Herbach J. (red.). Wody słodkie i torfowiska. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 2., s. 48–50.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (M.P. z 2011 r. Nr 49, poz. 549).

Plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczkowice dla działki nr 112/6 położonej w Kalnej. Uchwała Nr XXXII/273/02 Rady Gminy Buczkowice z dnia 19.04.2002r.

Plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczkowice dla obszaru w granicach administracyjnych sołectwa Buczkowice. Uchwała Nr XXIX/205/05 Rady Gminy Buczkowice z dnia 02.02.2005 r.

Plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczkowice dla obszaru sołectwa Buczkowice w rejonie ul. Bielskiej. Uchwała Nr XXIX/206/05 Rady Gminy Buczkowice z dnia 02.02.2005 r.

Plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczkowice dla obszaru w granicach administracyjnych sołectwa Godziszka. Uchwała Nr XXIV/173/04 Rady Gminy Buczkowice z dnia 22.09.2004 r.

Plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczkowice dla obszaru w granicach administracyjnych sołectwa Kalna. Uchwała Nr XXIV/174/04 Rady Gminy Buczkowice z dnia 22.09.2004 r.

Plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczkowice we fragmencie obejmującym teren położony w centralnej części gminy przy ulicach: Lipowska, Długa i F.Miodońskiego. Uchwała nr X/80/2003 Rady Gminy w Buczkowicach z dnia 21.10.2003 r.

Plan zagospodarowania przestrzennego sołectwa Buczkowice w rejonie ul. Akacjowej. Uchwała Nr XIX/91/08 Rady Gminy Buczkowice z dnia 27 lutego 2008 r.

Plan zagospodarowania przestrzennego sołectwa Godziszka w rejonie ul. Beskidzkiej. Uchwała Nr XIX/92/08 Rady Gminy Buczkowice z dnia 27 lutego 2008 r.

Plan zagospodarowania przestrzennego sołectwa Rybarzowice. Uchwała Nr XXXIV/226/13 Rady Gminy Buczkowice z dnia 27 listopada 2013 r.

Projekt aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły. 2015. KZGW. Warszawa [[link](#)]

Rastrowa Mapa Podziału Hydrograficznego Polski 1:50 000. Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Ministerstwo Środowiska, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej [[link](#)]

Roczniki hydrologiczne IMGW (1965-1985).

ROZBROJOVÁ Z., HÁJEK M., HÁJEK O. 2010. Vegetation diversity of mesic meadows and pastures in the West Carpathians. *Preslia* 82: 307-332.

Rozporządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 30 grudnia 1983 r. w sprawie wprowadzenia gatunkowej ochrony zwierząt (Dz. U. z 1984 r., Nr 2, poz. 11)

Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 6 stycznia 1995 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z 1995 Nr 13, poz. 61)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 6 kwietnia 1995 r. w sprawie wprowadzenia ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 1995 r. Nr 41, poz. 214)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000 (Dz.U. z 2010 r. Nr 64, poz. 401)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r., poz. 1713)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r. w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym (Dz.U. z 2011 r. Nr 210, poz. 1260)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409).

RYBARCZYK R., POLA A., KOŁODZIEJCZYK P., GÓRKA W., GRAMSZ B., ZAJĄC K. 2001. Ptaki lęgowe dolin Nysy Łużyckiej, Bobru i Kwisy. Ptaki Śląska 13: 87-105.

RYCHLIK L. 2015A: Ryjówka aksamitna *Sorex araneus* Linnaeus, 1758. W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża.

RYCHLIK L. 2015B: Ryjówka malutka *Sorex minutus* Linnaeus, 1758. W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża.

RYCHLIK L. 2015C: Rzęsorek rzeczek *Neomys fodiens* (Pendant, 1771). W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża

RYCHLIK L. 2015D: Rzęsorek mniejszy *Neomys anomalus* Cabrera, 1907. W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża

RYCHLIK L. 2015E: Rzęsorek rzeczek *Neomys fodiens* (Pendant, 1771). W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża

SACHANOWICZ K. 2015A: Nocek Brandta *Myotis brandtii* (Eversmann, 1835). W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A.: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża.

SACHANOWICZ K. 2015B: Mopek *Barbastella barbastellus* (Schreber, 1774). W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A.: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża.

SELVA N., ZWIJACZ-KOZICA T., SERGIEL A., OLSZAŃSKA A., ZIĘBA F. 2011: Management plan for the brown bear in Poland. University of Life Sciences. Warsaw. ss. 83

SIKORA A., ROHDE Z., GROMADZKI M., NEUBAUER G., CHYLARECKI P. (red.) 2007: Atlas rozmieszczenia ptaków lęgowych Polski 1985–2004. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań.

SKIBA S. 1995: Pokrywa glebowa. W: WARSZYŃSKA J. (red.): Karpaty Polskie. Przyroda, człowiek i jego działalność. Uniwersytet Jagielloński. Kraków. 69-76

SOLON J. 2004. Zastosowanie koncepcji potencjałów krajobrazowych dla oceny stopnia spójności krajobrazu. W: Cieszeńska A. (red.). Płaty i korystarze jako elementy struktury krajobrazu - możliwości i ograniczenia koncepcji. Problemy Ekologii Krajobrazu; 14. Wydaw. SGGW. Warszawa. s. 29-41

STARKEL L. 1972: Charakterystyka rzeźby polskich Karpat i jej znaczenie dla gospodarki ludzkiej. Problemy Zagospodarowania Ziemi Górskich 10: 75-150

STARKEL L. 1983: Rzeźba województwa bielskiego. Folia Geographica Series Geographica-Physica 15(3): 5-19

STEBEL A. M. 2002: Roślinność nieleśna Beskidu Małego. Część III. Zbiorowiska okrajkowe. Natura Silesiae Superioris 6: 39-62

STOICA I.-A. 2011. The floristic and phytosociological diversity of the Upper Basin of Iara Valley, between Iara Valley and Muntele Mare Peak (Gilău-Muntele Mare Massif). Cluj-Napoca, streszczenie pracy doktorskiej, manuskrypt, 27 ss.

Studium określające granice obszaru bezpośredniego zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych w zlewni Soły. Ark. M-35-75-C-c-1 Szczyrk. IMGW O/ Kraków. Kraków.

Studium określające granice obszaru bezpośredniego zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych w zlewni Soły. Ark. M-35-75-C-c-2 Buczkowice. IMGW O/ Kraków. Kraków.

Studium określające granice obszaru bezpośredniego zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych w zlewni Soły. Ark. M-35-75-C-d-1 Łodygowice. IMGW O/ Kraków. Kraków.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Buczkowice. 2015. Uchwała Rady Gminy Buczkowice nr III/19/15 z dnia 28 stycznia 2015 r.

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

SVENSSON L. 2013. Ptaki. Przewodnik Collinsa. Multico.

System informacji o terenie powiatu bielskiego [\[link\]](#).

SZWEYKOWSKI J. 2006. An annotated checklist of Polish liverworts. Krytyczna lista wątrobowców Polski. Inst. Bot. im. W. Szafera PAN, Kraków.

SZKUDLAREK R. 2015A: Podkowiec mały *Rhinolophos hipposideros* (Borkhausen, 1797). W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A.: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża.

SZKUDLAREK R. 2015B: Nocek orzęsiony *Myotis emarginatus* (Geoffroy, 1806). W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A.: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża

ŠUMBEROVÁ K., HRIVNÁK R., RYDLO J., OŤAHEĽOVÁ H. 2011. VCA01 *Nitelletum flexilis* Corillion 1957. W: Chytrý M. (red.), Vegetace České republiky. 3. Vodní a mokřadní vegetace. Academia, Praha, s. 251–253.

The IUCN Red List of Threatened Species V. 2015-4. [\[link\]](#)

TOKARSKA-GUZIĆ B., DAJDOK Z., ZAJĄC M., ZAJĄC A., URBISZ A., DANIELEWICZ W., HOŁDYŃSKI CZ. 2012. Rośliny obcego pochodzenia w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem gatunków inwazyjnych. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Warszawa, 197 ss.

TOMIAŁOJĆ L. 1974: Charakterystyka ilościowa lęgowej i zimowej awifauny lasów okolic Legnicy (Śląsk Dolny). Acta orn. 14, s. 59-97.

TOMEK A. 2015: Jeleń szlachetny *Cervus elaphus* Linnaeus, 1758. W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A.: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża.

UHĽIAROVÁ E., JANIŠOVÁ M., UJHÁZY K. 2007. MAA *Arrhenatherion elatioris* Luquet 1926. W: Janišová M. (red.), Travninobylinná vegetácia Slovenska – elektronický expertný systém na identifikáciu syntaxónov. Botanický ústav SAV, Bratislava.

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r., poz. 1651)

VALACHOVIČ M., JANOVIČOVÁ K. 1999. Altitudinal differentiation of oligotrophic water-spring vegetation in Slovakia. Thaiszia Jour. Bot. 9: 49–62.

WALASZ K., MIELCZAREK P. (red.) 1992. Atlas ptaków lęgowych Małopolski. Wydawnictwo Małopolskiego Towarzystwa Ornitologicznego, Kraków.

WARSZYŃSKA J., JACKOWSKI A. 1979. Podstawy geografii turystyki. PWN, Warszawa

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

- WASILEWSKI J., ZAJCHOWSKI K. 2000. Występowanie oraz liczebność *pluszcza Cinclus cinclus* i pliszki górskiej *Motacilla cinerea* na wybranych obszarach Polski południowo – wschodniej. Roczniki Bieszczadzkie 9: 157 – 168.
- WILCZEK Z. 1995. Zespoły leśne Beskidu Śląskiego i zachodniej części Beskidu Żywieckiego na tle zbiorowisk leśnych Karpat Zachodnich. Wyd. Uniwersytetu Śląskiego, Katowice.
- WILCZEK Z. 2006. Fitosocjologiczne uwarunkowania ochrony przyrody Beskidu Śląskiego (Karpaty Zachodnie). Wyd. UŚ, Katowice, 223 ss.
- WILCZEK Z., CABAŁA S. 1989. Zespoły leśne grupy Klimczoka w Beskidzie Śląskim. Cz. 1: zespoły borowe. Acta Biologica Silesiaca, Katowice 12(29): 71–77.
- WILCZEK Z., PALOWSKA M., BOŹEK J. 1999. Waloryzacja przyrodnicza doliny rzeki Żylicy w granicach gminy Buczkowice. Bielsko-Biała 40 ss. + załączniki [maszynopis].
- WITKOWSKA-ŻUK L., CIURZYCKI W. 2000. Sukcesja roślinności na terenach wyłączonych z wypasu owiec w Tatrzańskim Parku Narodowym w latach 1965-1994. Ochrona Przyrody 57: 19–40.
- WITKOWSKI A., GRABOWSKA J. 2012: The non-indigenous freshwater fishes of Poland: Threats for native ichthyofauna and consequence for fishery: A review. Acta Ichthyol. Piscat. 42 (2): 77-87
- WITKOWSKI A., KOTUSZ J., PRZYBYLSKI M. 2009. Stopień zagrożenia słodkowodnej ichtiofauny Polski: Czerwona lista minogów i ryb – stan 2009. Chrońmy Przyr. Ojcz. 65 (1): 33-52.
- WYSOCKI C., SIKORSKI P. 2002. Fitosocjologia stosowana. Wyd. SGGW, Warszawa, ss. 449.
- ZALEWSKI A. 2015A: Kuna leśna (tumak) *Martes martes* (Linnaeus, 1758). W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A.: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża.
- ZALEWSKI A. 2015B: Kuna domowa (kamionka) *Martes foina* (Erxleben, 1777). W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A.: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża.
- ZARZYCKI W. 2013. Zbiorowiska roślinne grzbietu Cienkowa w Beskidzie Śląskim na tle roślinności Karpat Zachodnich. Katedra Geobotaniki i Ochrony Przyrody. Uniwersytet Śląski (manuskrypt).
- ZIEMOŃSKA Z., 1973. Stosunki wodne w Polskich Karpatach Zachodnich, IGiPZ PAN, Wrocław – Warszawa.
- ZIĘTARA T. 1986: Krajobraz Ziemi Żywieckiej. WSiP. Warszawa. 1-112.
- ZIĘTARA T. 1998: Jednostki geomorfologiczne. W: BAJGIER-KOWALSKA M., ŁAJCZAK A., MICHALIK S., WITKOWSKI Z., ZIĘTARA T.: Przyroda Żywieckiego Parku Krajobrazowego. Colgraf-Press. Poznań. 8-10

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

ZUB K. 2015A: Gronostaj *Mustela erminea* Linnaeus, 1758. W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A.: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża.

ZUB K. 2015B: Łasica łąska *Mustela nivalis* Linnaeus, 1766. W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A.: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża.

ŻURAWSKA-SETA E. 2015: Kret *Talpa europaea* Linnaeus, 1758. W: OKARMA H., BOGDANOWICZ W., RYCHLIK L., ZALEWSKI A.: Atlas ssaków Polski. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. Zakład Zoologii Systematycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań. Instytut Biologii Ssaków PAN, Białowieża.

Dokumentacja fotograficzna

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

[1]

[2]

Fot. 1. Nadrzeczna olszyna górska *Alnetum incanae* nad Potokiem Granicznym (Zbigniew Wilczek)

Fot. 2. Aspekt wczesnowiosenny runa nadrzecznej olszyny górskiej *Alnetum incanae* z żywcem gruczołowatym *Dentaria glandulosa* (Zbigniew Wilczek)

[3]

[4]

Fot. 3. Aspekt wczesnowiosenny runa nadrzecznej olszyny górskiej *Alnetum incanae* z zawilcem gajowym *Anemone nemorosa* (Zbigniew Wilczek)

Fot. 4. Barszcz Mantegazziego *Heracleum mantegazzianum* w siedliskach nadrzecznych nad Żylicą w Rubarzowicach (Zbigniew Wilczek)

[5]

[6]

[7]

Fot. 5. Bodziszek żałobny *Geranium phaeum* (Zbigniew Wilczek)

Fot. 6. Jesion wyniosły *Fraxinus excelsior* w stosunku do którego postuluje się ochronę w formie pomnika przyrody; otoczenie starego młyna w Rybarzowicach (Zbigniew Wilczek)

Fot. 7. Podrzeń żebrowiec *Blechnum spicant* w runie kwaśnej buczyny górskiej *Luzulo luzuloidis*-*Fagetum* w Buczkowicach (Zbigniew Wilczek)

[8]

[9]

Fot. 8. Kokorycz pusta *Corydalis cava* w runie łągu w Buczkowicach (Zbigniew Wilczek)

Fot. 9. Kukułka szerokolistna *Dactylorhiza majalis* (Zbigniew Wilczek)

INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)

[10]

[11]

Fot. 10. Kwaśna buczyna górską *Luzulo luzuloidis-Fagetum* w dolnych partiach Klimczoka nad Buczkowicami (Zbigniew Wilczek)

Fot. 11. Kwaśna buczyna górską *Luzulo luzuloidis-Fagetum* — wiosną pozbawiona niemal runa (Zbigniew Wilczek)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

[12]

[13]

**Fot. 12, 13. Koszenie łąk — czynność decydująca o ich dobrym stanie zachowania
(Zbigniew Wilczek)**

[14]

[15]

Fot. 14. Gorczyznik pospolity *Barbarea vulgaris* — składnik roślinności kamieńców nadrzecznych (Zbigniew Wilczek)

Fot. 15. Lepięznik biały *Petasites albus* nad Żylicą (Zbigniew Wilczek)

[16]

[17]

Fot. 16. Lپیژnik różowy *Petasites hybridus* w trakcie kwitnienia (Zbigniew Wilczek)

Fot. 17. Lپیژnik różowy *Petasites hybridus* w trakcie owocowania (Zbigniew Wilczek)

[18]

[19]

Fot. 18. Lepięznik wyłysiały *Petasites kablikianus* (Zbigniew Wilczek)

Fot. 19. Pióropusznik strusi *Matteucia struthiopteris* na jednym ze stanowisk w Rybarzowicach (Zbigniew Wilczek)

[20]

[21]

Fot. 20. Kamieniec opanowany przez mozgę trzcinowatą *Phalaris arundinacea* (Zbigniew Wilczek)

Fot. 21. Kamieniec z roślinnością pionierską z masowym udziałem gorczycznika pospolitego *Barbarea vulgaris* (Zbigniew Wilczek)

[22]

[23]

Fot. 22. Łąka rajgrasowa *Arrhenatheretum elatioris* ze znacznym udziałem jastruna właściwego *Leucanthemum vulgare* (Zbigniew Wilczek)

Fot. 23. Łąka wyczyńcowa *Alopecuretum vulgaris* (Zbigniew Wilczek)

[24]

[25]

Fot. 24, 25. Łuskiewnik różowy *Lathraea squamaria* na stanowisku koło Urzędu Gminy w Buczkowicach (Zbigniew Wilczek)

[26]

[27]

Fot. 26. Martwe drewno — deficytowy element ekosystemu łągów nad Żylicą (Zbigniew Wilczek)

Fot. 27. Naturalna obudowa brzegów Potoku Granicznego (Zbigniew Wilczek)

[28]

[29]

Fot. 28. Wilgotna łąka ostrożeńiowa *Cirsium rivularis* nad Potokiem Granicznym w Rybarzowicach (Zbigniew Wilczek)

Fot. 29. Parzydło leśne *Aruncus vulgaris* na urwistej skarpie nad Żylicą we wschodniej części doliny (Zbigniew Wilczek)

[30]

[31]

Fot. 30, 31. Pierwiosnka wyniosła *Primula elatior* — pospolity element rodzimej flory siedlisk nadrzecznych nad Żylicą i Potokiem Granicznym (Zbigniew Wilczek)

[32]

[33]

Fot. 32. Piżmaczek wiosenny *Adoxa moschatellina* (Zbigniew Wilczek)

Fot. 33. Kamieniec nad Żylicą z facjalnie występującym gorczycznikiem pospolitym *Barbarea vulgaris* (Zbigniew Wilczek)

[34]

[35]

Fot. 34. Podbiał pospolity *Tussilago farfara* (Zbigniew Wilczek)

Fot. 35. Orlik pospolity *Aquilegia vulgaris* (Zbigniew Wilczek)

[36]

[37]

Fot. 36. Pole uprawne w dolinie Potoku Granicznego (Zbigniew Wilczek)

Fot. 37. Zacieniony kamieniec nad Potokiem Granicznym z udziałem rzeżuchy leśnej *Cardamine flexuosa* (Zbigniew Wilczek)

[38]

[39]

Fot. 38. Czosnek niedźwiedzi *Allium ursinum* w runie łągu nad Potokiem Granicznym (Zbigniew Wilczek)

Fot. 39. Rzeżucha leśna *Cardamine flexuosa* (Zbigniew Wilczek)

INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)

[40]

[41]

Fot. 40, 41. Efekty aktywności bobra *Castor fiber* — zbiornik wodny na lewym brzegu Żylicy we wschodniej części doliny — siedlisko rozrodcze płazów (Zbigniew Wilczek)

[42]

[43]

Fot. 42. Śledziennica skrętolistna *Chrysosplenium alternifolium* (Zbigniew Wilczek)

Fot. 43. Śliwa tarnina *Prunus spinosa* w okresie kwitnienia (Zbigniew Wilczek)

[44]

[45]

Fot. 44. Wilczomlec migdałolistny *Euphorbia amygdaloides* — składnik runa łągów nad Potokiem Granicznym (Zbigniew Wilczek)

Fot. 45. Wypas bydła w dolinie Żylicy — czynnik warunkujący trwałość niektórych zbiorowisk nieleśnych (Zbigniew Wilczek)

[46]

[47]

Fot. 46. Zaśmiecanie terenów nadrzecznych — istotny problem ekologiczny w dolinie Żylicy (Zbigniew Wilczek)

Fot. 47. Żywokost bulwiasty *Symphytum tuberosum* w runie łągu nad Potokiem Granicznym (Zbigniew Wilczek)

[48]

[49]

Fot. 48. *Lixus fasciculatus* (Boheman, 1836) na bylicy pospolitej (Grzegorz Jarosiewicz)

Fot. 49. *Lixus myagri* Olivier, 1807 na swej roślinie pokarmowej — gorczyczniku pospolitym *Barbarea vulgaris* (Grzegorz Jarosiewicz)

[50]

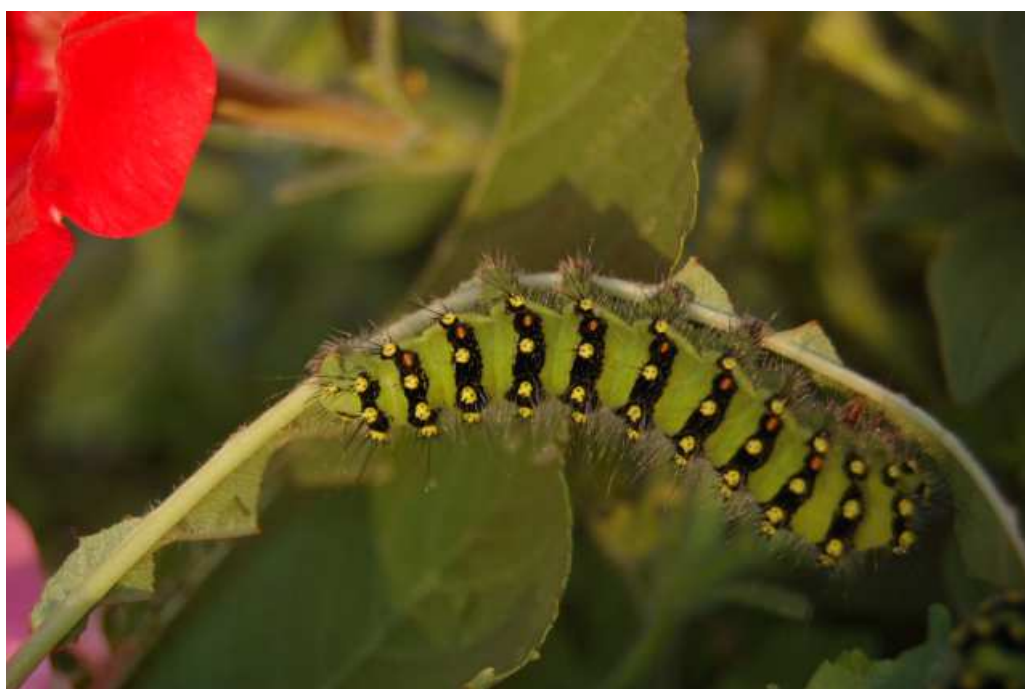
[51]

Fot. 50. Biotop *Lixus myagri* Olivier, 1807 – żwirowa pryzma porośnięta gorczycznikiem *Barbarea vulgaris* (Grzegorz Jarosiewicz)

Fot. 51. Osobnik dorosły *Larinus sturnus* (Schaller, 1783) (Grzegorz Jarosiewicz)

[52]

[53]

Fot. 52. Mieniak stróżnik *Apatura ilia* (Denis et Schiffermüller, 1775) odpoczywający na ścieżce w Rybarzowicach (Grzegorz Jarosiewicz)

Fot. 53. Larwa *Saturnia pavonia* (Linnaeus, 1758) (Grzegorz Jarosiewicz)

[54]

[55]

Fot. 54. Mimetyzm. Gąsienica miernikowca *Ectropis crepuscularia* (Denis et Schiffermüller, 1775) imituje wyglądem zdrewniały pęd. Jest to zarazem przykład mimetyzmu behawioralnego, gdyż gąsienica jednocześnie przyjmuje wzmagającą efekt sugestii postawę ciała (Grzegorz Jarosiewicz)

Fot. 55. Mimetyzm. Gąsienica zębicy zygzakówki *Notodonta ziczac* (Linnaeus, 1758) upodobniona do zdeformowanego, przesuszonego fragmentu liścia (Grzegorz Jarosiewicz)

[56]

[57]

Fot. 56. Przykład mimikry. Gąsienica zmrocznika gładysza *Deilephila elpenor* (Linnaeus, 1758) imituje węża. Tuż za głową widoczne plamy w kształcie oczu (Grzegorz Jarosiewicz)

Fot. 57. Przykład ubarwienia ostrzegawczego. Kontrastowe zestawienie czerni i czerwieni ostrzega, że gąsienica zmrocznika wilczomleczeńka *Hyles euphorbiae* (Linnaeus, 1758) nie jest jadalna (Grzegorz Jarosiewicz)

[58]

[59]

Fot. 58. Rusalka pawik *Nymphalis io* (Linnaeus, 1758). Spód skrzydeł z ubarwieniem kryptycznym (Grzegorz Jarosiewicz)

Fot. 59. Rusalka pawik *Nymphalis io* (Linnaeus, 1758) wierzch skrzydeł z ubarwieniem ostrzegawczym (Grzegorz Jarosiewicz)

[60]

[61]

Fot. 60. Rybarzowice. Atrakcyjna dla motyli łąka z kwitnącą bukwicą zwyczajną *Betonica officinalis* (Grzegorz Jarosiewicz)

Fot. 61. Rybarzowice. Fruczak gołąbek *Macroglossum stellatarum* (Linnaeus, 1758) pożywiający się na kwiatach bukwicy zwyczajnej *Betonica officinalis* (Grzegorz Jarosiewicz)

INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLÝCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)

[62]

[63]

Fot. 62, 63. Rybarzowice. Przykład środowisk ze znacznym zróżnicowaniem entomofauny (ekoton zarośla nadbrzeżne / murawy) (Grzegorz Jarosiewicz)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

[64]

[65]

Fot. 64, 65. Odłowy badawcze ichtiofauny na stanowisku Żylica 1 (Paweł Nejfeld)

[66]

[67]

Fot. 66, 67. Brzanka *Barbus carpathicus* odłowiona na stanowisku Żylica 1 (Paweł Nejfeld)

[68]

[69]

Fot. 68, 69. Pstrągi potokowe *Salmo trutta* m. *fario* odłowione na stanowisku Żylca 1
(Paweł Nejfeld)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLÝCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

[70]

[71]

Fot. 70. Stanowisko badawcze ichtiofauny — Żylica 2 (Paweł Nejfeld)

Fot. 71. Stanowisko badawcze ichtiofauny — Żylica 3 (Paweł Nejfeld)

[72]

[73]

Fot. 72. Wyschnięty dolny odcinek koryta Potoku Granicznego w sierpniu 2015 (Paweł Nejfeld)

Fot. 73. Karaś srebrzysty *Carassius gibelio* odłowiony na stanowisku Żylca 3 (Paweł Nejfeld)

[74]

[75]

Fot. 74. Żaba zielona z grupy *Pelophylax esculentum complex* (Paweł Nejfeld)

Fot. 75. Ropucha szara *Bufo bufo* (Paweł Nejfeld)

[76]

[77]

Fot. 76, 77. Jaszczurka zwinka *Lacerta agilis* (Paweł Nejfeld)

[78]

[79]

Fot. 78, 79. Kumak górski *Bombina variegata* (Paweł Nejfeld)

[80]

[81]

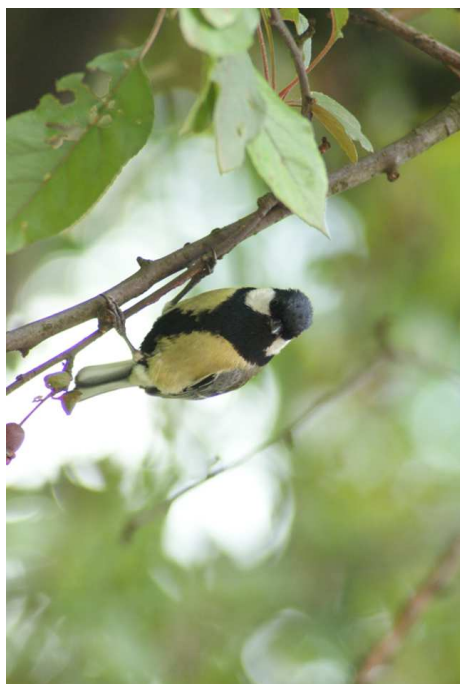
Fot. 80. Kijanki żaby trawnej *Rana temporaria* (Zbigniew Wilczek)

Fot. 81. Żaba trawna *Rana temporaria* (Paweł Nejfeld)

[82]

Fot. 82. Zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix* (Paweł Nejfeld)

[83]

[84]

Fot. 83. Bogatka *Parus major* (Rafał Salach)

Fot. 84. Dzwoniec *Chloris chloris* (Rafał Salach)

[85]

[86]

Fot. 85. Grzywacz *Columba palumbus* (Rafał Salach)

Fot. 86. Kos *Turdus merula* (Rafał Salach)

[87]

[88]

Fot. 87. Krzyżówka *Anas platyrhynchos* (Rafał Salach)

Fot. 88. Kwiczół *Turdus pilaris* (Rafał Salach)

[89]

[90]

Fot. 89. Pliszka siwa *Motacilla alba* (Rafał Salach)

Fot. 90. Rudzik *Erithacus rubecula* (Rafał Salach)

[91]

[92]

Fot. 91. Śpiewak *Turdus philomelos* (Rafał Salach)

Fot. 92. Zięba *Fringilla coelebs* (Rafał Salach)

[93]

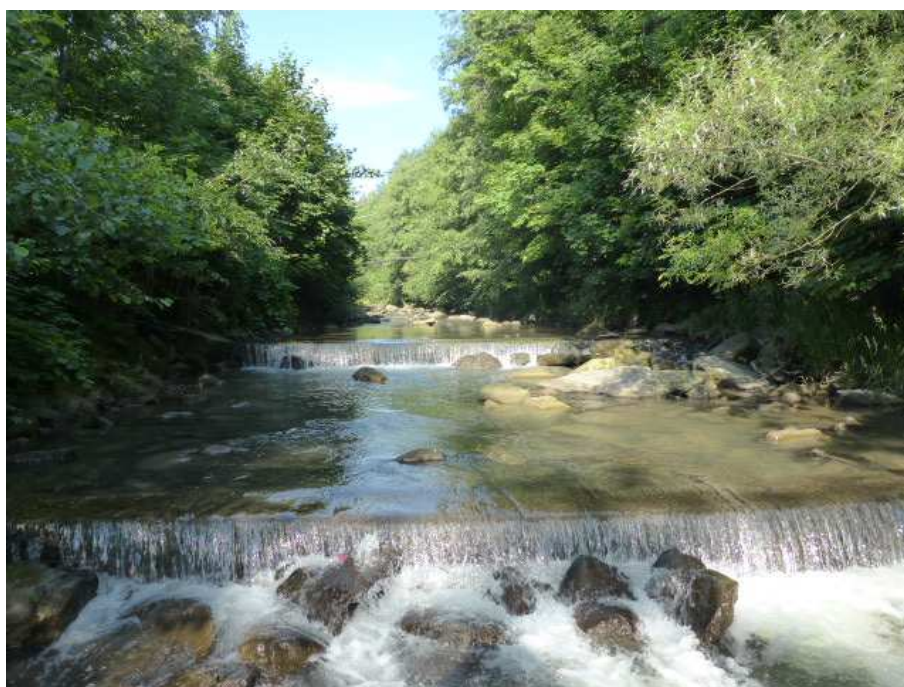
[94]

Fot. 93. Naturalne progi typu kataklinalnego na Żylcy (Tadeusz Molenda)

Fot. 94. Gabiony siatkowo- kamienne umacniające brzeg Potoku Granicznego (Tadeusz Molenda)

[95]

[96]

**Fot. 95. Uszkodzenia kamiennego muru oporowego na potoku Granicznym (Godziszka)
(Tadeusz Molenda)**

Fot. 96. Stopień na Żylicy w km 10+810 (Tadeusz Molenda)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLÝCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

[97]

[98]

Fot. 97. Stopień na Żylicy w km 10+650 (Tadeusz Molenda)

Fot. 98. Stopień na Żylicy w km 10+540 (Tadeusz Molenda)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGŁYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

[99]

[100]

Fot. 99. Stopień na Żylicy w km 10+460 (Tadeusz Molenda)

Fot. 100. Stopień na Żylicy w km 10+360 (Tadeusz Molenda)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLÝCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

[101]

[102]

Fot. 101. Stopień na Żylcy w km 10+270 (Tadeusz Molenda)

Fot. 102. Stopień na Żylcy w km 10+170 (Tadeusz Molenda)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLÝCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

[103]

[104]

Fot. 103. Stopień na Żylcy w km 10+080 (Tadeusz Molenda)

Fot. 104. Stopień na Żylcy w km 9+940 (Tadeusz Molenda)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

[105]

[106]

Fot. 105. Stopień na Żylcy w km 9+840 (Tadeusz Molenda)

Fot. 106. Stopień na Żylcy w km 9+750 (Tadeusz Molenda)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

[107]

[108]

Fot. 107. Stopień na Żylcy w km 9+660 (Tadeusz Molenda)

Fot. 108. Stopień na Żylcy w km 9+560 (Tadeusz Molenda)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

[109]

[110]

Fot. 109. Próg piętrzący na Żylicy w km 9+470 (Tadeusz Molenda)

Fot. 110. Stopień na Żylicy w km 9+400 (Tadeusz Molenda)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

[111]

[112]

Fot. 111. Stopień na Żylcy w km 9+320 (Tadeusz Molenda)

Fot. 112. Stopień na Żylcy w km 9+230 (Tadeusz Molenda)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLÝCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

[113]

[114]

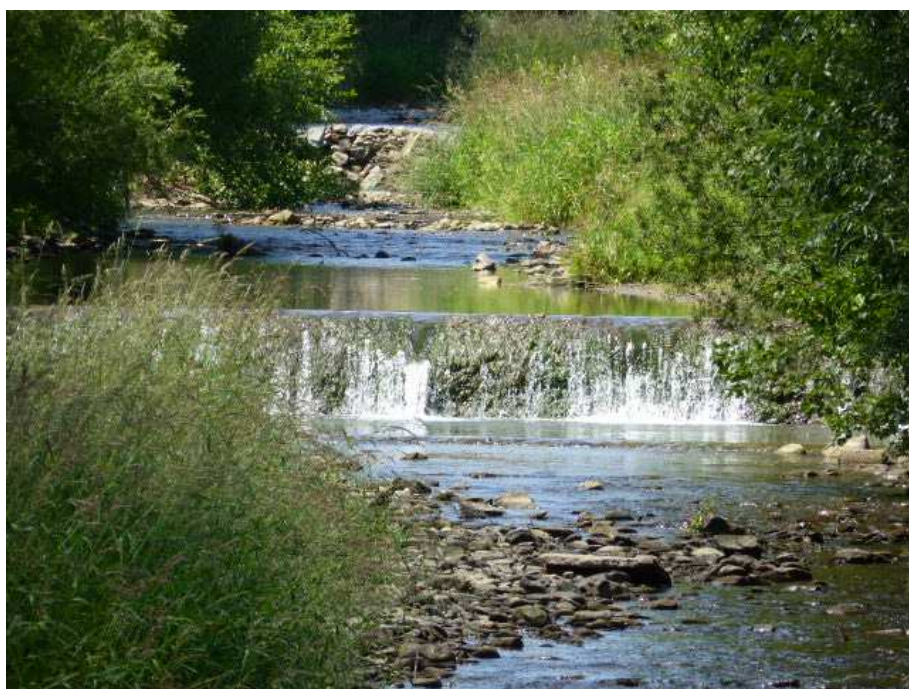
Fot. 113. Stopień na Żylcy w km 9+140 (Tadeusz Molenda)

Fot. 114. Stopień na Żylcy w km 9+060 (Tadeusz Molenda)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLÝCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

[115]

[116]

Fot. 115. Stopień na Żylicy w km 8+980 (Tadeusz Molenda)

Fot. 116. Stopień na Żylicy w km 8+880 (Tadeusz Molenda)

[117]

[118]

Fot. 117. Stopień na Żylcy w km 8+780 (Tadeusz Molenda)

Fot. 118. Stopień na Żylcy w km 8+680 (Tadeusz Molenda)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

[119]

[120]

Fot. 119. Stopień na Żylcy w km 8+580 (Tadeusz Molenda)

Fot. 120. Stopień na Żylcy w km 8+480 (Tadeusz Molenda)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

[121]

[122]

Fot. 121. Stopień na Żylcy w km 8+380 (Tadeusz Molenda)

Fot. 122. Stopień na Żylcy w km 8+280 (Tadeusz Molenda)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLÝCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

[123]

[124]

Fot. 123. Stopień na Żylicy w km 8+180 (Tadeusz Molenda)

Fot. 124. Stopień na Żylicy w km 8+070 (Tadeusz Molenda)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

[125]

[126]

Fot. 125. Stopień na Żylicy w km 7+970 (Tadeusz Molenda)

Fot. 126. Stopień na Żylicy w km 7+880 (Tadeusz Molenda)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

[127]

[128]

Fot. 127. Rampa poniżej stopnia na Żylicy w km 7+800 (Tadeusz Molenda)

Fot. 128. Stopień na Żylicy w km 7+370 (Tadeusz Molenda)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

[129]

[130]

Fot. 129. Stopień na Żylicy w km 7+300 (Tadeusz Molenda)

Fot. 130. Stopień na Żylicy w km 7+270 (Tadeusz Molenda)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

[131]

[132]

Fot. 131. Stopień na Żylcy w km 7+070 (Tadeusz Molenda)

Fot. 132. Stopień na Żylcy w km 6+860 (Tadeusz Molenda)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLÝCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

[133]

[134]

Fot. 133. Stopień na Żylicy w km 6+700 (Tadeusz Molenda)

Fot. 134. Stopień na Żylicy w km 6+500 (Tadeusz Molenda)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

[135]

[136]

Fot. 135. Stopień na Żylcy w km 6+370 (Tadeusz Molenda)

Fot. 136. Zapora przeciwrumowiskowa na Żylcy w km 5+700 (Tadeusz Molenda)

[137]

Fot. 137. Stopień na Potoku Granicznym w km 0+040 (Tadeusz Molenda)

Wykaz tabel

Tabela 1. Struktura użytkowania gruntów terenu badań na tle udziału poszczególnych kategorii użytkowania gruntów gminy Buczkowice	17
Tabela 2. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego ze wskazaniem planów obejmujących obszar opracowania	19
Tabela 3. Kryteria oceny stanu zachowania siedliska przyrodniczego 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe [=Alluvial forests with <i>Alnus glutinosa</i> and <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)]); Pawlaczyk 2010)	36
Tabela 4. Zbiorowiska stwierdzone na badanym obszarze, które zostały ujęte w „czerwonej liście województwa śląskiego” (Parusel i in. 2012)	41
Tabela 5. Zestawienie informacji o położeniu wykonanych zdjęć fitosocjologicznych, z określeniem oznaczeń lokalizacji zdjęć w części rysunkowej opracowania	42
Tabela 6. Ziołorośle z lepiężnikiem różowym <i>Phalarido-Petasitetum hybridi</i>	45
Tabela 7. Wilgotna łąka ostrożeńiowa <i>Cirsietum rivularis</i>	52
Tabela 8. Łąka wyczyńcowa <i>Alopecuretum pratensis</i>	54
Tabela 9. Nadrzeczna olszyna górską <i>Alnetum incanae</i>	61
Tabela 10. Zbiorowisko <i>Corylus avellana-Padus avium</i>	68
Tabela 11. Zależności dynamiczne udokumentowanych typów roślinności z wyróżnionymi typami potencjalnej roślinności naturalnej	71
Tabela 12. Karta obserwacji siedliska przyrodniczego 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) [=Alluvial forests with <i>Alnus glutinosa</i> and <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>))] na stanowisku Rybarzowice	76
Tabela 13. Karta obserwacji siedliska przyrodniczego 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) [=Alluvial forests with <i>Alnus glutinosa</i> and <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>))] na stanowisku Buczkowice — Żylca	81
Tabela 14. Karta obserwacji siedliska przyrodniczego 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe) [=Alluvial forests with <i>Alnus glutinosa</i> and <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>))] na stanowisku Potok Graniczny	86
Tabela 15. Minimalne wymiary drzew kwalifikujące je na pomniki przyrody	91
Tabela 16. Struktura taksonomiczna flory naczyniowej obszaru opracowania	92
Tabela 17. Lista gatunków roślin naczyniowych stwierdzonych na obszarze opracowania ...	93
Tabela 18. Udział gatunków obcych we florze naczyniowej badanego obszaru	103
Tabela 19. Gatunki obce we florze badanego obszaru	103
Tabela 20. Lista stanowisk obcych inwazyjnych gatunków roślin	107
Tabela 21. Lista chronionych, rzadkich i zagrożonych roślin naczyniowych	115
Tabela 22. Wykaz stanowisk roślin naczyniowych objętych ochroną gatunkową oraz uznanych za zagrożone w województwie śląskim	117

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Tabela 23. Zagrożenia dla flory naczyniowej oraz zbiorowisk roślinnych i siedlisk przyrodniczych	131
Tabela 24. Lista gatunków owadów stwierdzonych w obszarze badań	145
Tabela 25. Charakterystyka stanowisk badawczych ichtiofauny	157
Tabela 26. Skład gatunkowy ichtiofauny rzeki Żylicy	158
Tabela 27. Struktura ichtiofauny rzeki Żylicy	159
Tabela 28. Gatunki chronione i zagrożone w ichtiofaunie rzeki Żylicy	160
Tabela 29. Płazy i gady dolin Żylicy i Potoku Granicznego	162
Tabela 30. Skład gatunkowy i liczebność gatunków lęgowych ptaków w obszarze badań... ..	171
Tabela 31. Wykaz gatunków lęgowych ptaków w obszarze badań wraz z określeniem statusu krajowego, regionalnego oraz statusu ochronnego	175
Tabela 32. Udział poszczególnych gildii gniazdowych w zgrupowaniu ptaków lęgowych w obszarze badań	179
Tabela 33. Wykaz pozostałych gatunków ptaków stwierdzonych w obszarze badań	179
Tabela 34. Gatunki dominujące w składzie ornitofauny lęgowej w obrębie zadrzewień lęgowych na przykładowych powierzchniach	181
Tabela 35. Teriofauna obszaru opracowania na podstawie danych atlasowych (Okarma i in., 2015), literaturowych (Mysłajek i in. 2008) oraz własnych obserwacji	189
Tabela 36. Zestawienie informacji o drzewach — propozycjach pomników przyrody	211
Tabela 37. Charakterystyka budowli poprzecznych w korytach Żylicy i Potoku Granicznego	221
Tabela 38. Siedliska przyrodnicze i gatunki zwierząt będące obiektem zainteresowania Wspólnoty Europejskiej, stwierdzone w obszarze opracowania	228
Tabela 39. Gatunki ptaków wymienione w Załączniku I Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, stwierdzone w obszarze opracowania	231

Wykaz fotografii

Fot. 1. Nadrzeczna olszyna górska <i>Alnetum incanae</i> nad Potokiem Granicznym (Zbigniew Wilczek)	255
Fot. 2. Aspekt wczesnowiosenny runa nadrzecznej olszyny górskiej <i>Alnetum incanae</i> z żywcem gruczołowatym <i>Dentaria glandulosa</i> (Zbigniew Wilczek)	255
Fot. 3. Aspekt wczesnowiosenny runa nadrzecznej olszyny górskiej <i>Alnetum incanae</i> z zawilcem gajowym <i>Anemone nemorosa</i> (Zbigniew Wilczek).....	256
Fot. 4. Barszcz Mantegazziego <i>Heracleum mantegazzianum</i> w siedliskach nadrzecznych nad Żylicą w Rubarzowicach (Zbigniew Wilczek).....	256
Fot. 5. Bodziszek żałobny <i>Geranium phaeum</i> (Zbigniew Wilczek)	257
Fot. 6. Jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i> w stosunku do którego postuluje się ochronę w formie pomnika przyrody; otoczenie starego młyna w Rybarzowicach (Zbigniew Wilczek)	257
Fot. 7. Podrzeń żebrowiec <i>Blechnum spicant</i> w runie kwaśnej buczyny górskiej <i>Luzulo luzuloidis-Fagetum</i> w Buczkowicach (Zbigniew Wilczek).....	257
Fot. 8. Kokorycz pusta <i>Corydalis cava</i> w runie łągu w Buczkowicach (Zbigniew Wilczek)	258
Fot. 9. Kukułka szerokolistna <i>Dactylorhiza majalis</i> (Zbigniew Wilczek).....	258
Fot. 10. Kwaśna buczyna górska <i>Luzulo luzuloidis-Fagetum</i> w dolnych partiach Klimczoka nad Buczkowicami (Zbigniew Wilczek).....	259
Fot. 11. Kwaśna buczyna górska <i>Luzulo luzuloidis-Fagetum</i> — wiosną pozbawiona niemal runa (Zbigniew Wilczek)	259
Fot. 12, 13. Koszenie łąk — czynność decydująca o ich dobrym stanie zachowania (Zbigniew Wilczek)	260
Fot. 14. Gorczycznik pospolity <i>Barbarea vulgaris</i> — składnik roślinności kamieńców nadrzecznych (Zbigniew Wilczek).....	261
Fot. 15. Lepiężnik biały <i>Petasites albus</i> nad Żylicą (Zbigniew Wilczek)	261
Fot. 16. Lepiężnik różowy <i>Petasites hybridus</i> w trakcie kwitnienia (Zbigniew Wilczek)	262
Fot. 17. Lepiężnik różowy <i>Petasites hybridus</i> w trakcie owocowania (Zbigniew Wilczek).	262
Fot. 18. Lepiężnik wyłysiały <i>Petasites kablikianus</i> (Zbigniew Wilczek).....	263
Fot. 19. Pióropusznik strusi <i>Matteucia struthiopteris</i> na jednym ze stanowisk w Rybarzowicach (Zbigniew Wilczek).....	263
Fot. 20. Kamieniec opanywany przez mozęgę trzcinową <i>Phalaris arundinacea</i> (Zbigniew Wilczek)	264
Fot. 21. Kamieniec z roślinnością pionierską z masowym udziałem gorczycznika pospolitego <i>Barbarea vulgaris</i> (Zbigniew Wilczek)	264
Fot. 22. Łąka rajgrasowa <i>Arrhenatheretum elatioris</i> ze znacznym udziałem jastruna właściwego <i>Leucanthemum vulgare</i> (Zbigniew Wilczek).....	265
Fot. 23. Łąka wyczyńcowa <i>Alopecuretum vulgaris</i> (Zbigniew Wilczek).....	265
Fot. 24, 25. Łuskiewnik różowy <i>Lathraea squamaria</i> na stanowisku koło Urzędu Gminy w Buczkowicach (Zbigniew Wilczek)	266

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICĄ Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Fot. 26. Martwe drewno — deficytowy element ekosystemu łągów nad Żylicą (Zbigniew Wilczek)	267
Fot. 27. Naturalna obudowa brzegów Potoku Granicznego (Zbigniew Wilczek)	267
Fot. 28. Wilgotna łąka ostrożeńiowa <i>Cirsium rivularis</i> nad Potokiem Granicznym w Rybarzowicach (Zbigniew Wilczek)	268
Fot. 29. Parzydło leśne <i>Aruncus vulgaris</i> na urwistej skarpie nad Żylicą we wschodniej części doliny (Zbigniew Wilczek)	268
Fot. 30, 31. Pierwiosnka wyniosła <i>Primula elatior</i> — pospolity element rodzimej flory siedlisk nadrzecznych nad Żylicą i Potokiem Granicznym (Zbigniew Wilczek)	269
Fot. 32. Piżmaczek wiosenny <i>Adoxa moschatellina</i> (Zbigniew Wilczek)	270
Fot. 33. Kamieniec nad Żylicą z facjalnie występującym gorczycznikiem pospolitym <i>Barbarea vulgaris</i> (Zbigniew Wilczek)	270
Fot. 34. Podbiał pospolity <i>Tussilago farfara</i> (Zbigniew Wilczek)	271
Fot. 35. Orlik pospolity <i>Aquilegia vulgaris</i> (Zbigniew Wilczek)	271
Fot. 36. Pole uprawne w dolinie Potoku Granicznego (Zbigniew Wilczek)	272
Fot. 37. Zacieniony kamieniec nad Potokiem Granicznym z udziałem rzeżuchy leśnej <i>Cardamine flexuosa</i> (Zbigniew Wilczek)	272
Fot. 38. Czosnek niedźwiedzi <i>Allium ursinum</i> w runie łągu nad Potokiem Granicznym (Zbigniew Wilczek)	273
Fot. 39. Rzeżucha leśna <i>Cardamine flexuosa</i> (Zbigniew Wilczek)	273
Fot. 40, 41. Efekty aktywności bobra <i>Castor fiber</i> — zbiornik wodny na lewym brzegu Żylicy we wschodniej części doliny — siedlisko rozrodzce płazów (Zbigniew Wilczek)	274
Fot. 42. Śledziennica skrętolistna <i>Chrysosplenium alternifolium</i> (Zbigniew Wilczek)	275
Fot. 43. Śliwa tarnina <i>Prunus spinosa</i> w okresie kwitnienia (Zbigniew Wilczek)	275
Fot. 44. Wilczomlec migdałolistny <i>Euphorbia amygdaloides</i> — składnik runa łągów nad Potokiem Granicznym (Zbigniew Wilczek)	276
Fot. 45. Wypas bydła w dolinie Żylicy — czynnik warunkujący trwałość niektórych zbiorowisk nieleśnych (Zbigniew Wilczek)	276
Fot. 46. Zaśmiecanie terenów nadrzecznych — istotny problem ekologiczny w dolinie Żylicy (Zbigniew Wilczek)	277
Fot. 47. Żywokost bulwiasty w runie łągu nad Potokiem Granicznym (Zbigniew Wilczek)	277
Fot. 48. <i>Lixus fasciculatus</i> (Boheman, 1836) na bylicy pospolitej (Grzegorz Jarosiewicz)	278
Fot. 49. <i>Lixus myagri</i> Olivier, 1807 na swej roślinie pokarmowej — gorczyczniku pospolitym <i>Barbarea vulgaris</i> (Grzegorz Jarosiewicz)	278
Fot. 50. Biotop <i>Lixus myagri</i> Olivier, 1807 – zwirowa przyzma porośnięta gorczycznikiem <i>Barbarea vulgaris</i> (Grzegorz Jarosiewicz)	279
Fot. 51. Osobnik dorosły <i>Larinus sturnus</i> (Schaller, 1783) (Grzegorz Jarosiewicz)	279
Fot. 52. Mieniak stróżnik <i>Apatura ilia</i> (Denis et Schiffermüller, 1775) odpoczywający na ścieżce w Rybarzowicach (Grzegorz Jarosiewicz)	280
Fot. 53. Larwa <i>Saturnia pavonia</i> (Linnaeus, 1758) (Grzegorz Jarosiewicz)	280

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Fot. 54. Mimetyzm. Gąsienica miernikowca <i>Ectropis crepuscularia</i> (Denis et Schifferrmüller, 1775) imituje wyglądem zdrewniały pęd. Jest to zarazem przykład mimetyzmu behawioralnego, gdyż gąsienica jednocześnie przyjmuje wzmagającą efekt sugestii postawę ciała (Grzegorz Jarosiewicz)	281
Fot. 55. Mimetyzm. Gąsienica zębicy zygzakówki <i>Notodonta ziczac</i> (Linnaeus, 1758) upodobniona do zdeformowanego, przesuszonego fragmentu liścia (Grzegorz Jarosiewicz)	281
Fot. 56. Przykład mimikry. Gąsienica zmrocznika gładysza <i>Deilephila elpenor</i> (Linnaeus, 1758) imituje węża. Tuż za głową widoczne plamy w kształcie oczu (Grzegorz Jarosiewicz)	282
Fot. 57. Przykład ubarwienia ostrzegawczego. Kontrastowe zestawienie czerni i czerwieni ostrzega, że gąsienica zmrocznika wilczomlecza <i>Hyles euphorbiae</i> (Linnaeus, 1758) nie jest jadalna (Grzegorz Jarosiewicz)	282
Fot. 58. Rusalka pawik <i>Nymphalis io</i> (Linnaeus, 1758). Spód skrzydeł z ubarwieniem kryptycznym (Grzegorz Jarosiewicz).....	283
Fot. 59. Rusalka pawik <i>Nymphalis io</i> (Linnaeus, 1758) wierzch skrzydeł z ubarwieniem ostrzegawczym (Grzegorz Jarosiewicz).....	283
Fot. 60. Rybarzowice. Atrakcyjna dla motyli łąka z kwitnącą bukwicą zwyczajną <i>Betonica officinalis</i> (Grzegorz Jarosiewicz).....	284
Fot. 61. Rybarzowice. Fruczak gołąbek <i>Macroglossum stellatarum</i> (Linnaeus, 1758) pożywiający się na kwiatach bukwicy zwyczajnej <i>Betonica officinalis</i> (Grzegorz Jarosiewicz)	284
Fot. 62, 63. Rybarzowice. Przykład środowisk ze znacznym zróżnicowaniem entomofauny (ekoton zarośla nadbrzeżne / murawy) (Grzegorz Jarosiewicz)	285
Fot. 64, 65. Odłowy badawcze ichtiofauny na stanowisku Żylica 1 (Paweł Nejfeld)	286
Fot. 66, 67. Brzanka <i>Barbus carpathicus</i> odłowiona na stanowisku Żylica 1 (Paweł Nejfeld)	287
Fot. 68, 69. Pstrągi potokowe <i>Salmo trutta</i> m. <i>fario</i> odłowione na stanowisku Żylica 1 (Paweł Nejfeld).....	288
Fot. 70. Stanowisko badawcze ichtiofauny — Żylica 2 (Paweł Nejfeld)	289
Fot. 71. Stanowisko badawcze ichtiofauny — Żylica 3 (Paweł Nejfeld)	289
Fot. 72. Wyschnięty dolny odcinek koryta Potoku Granicznego w sierpniu 2015 (Paweł Nejfeld).....	290
Fot. 73. Karaś srebrzysty <i>Carassius gibelio</i> odłowiony na stanowisku Żylica 3 (Paweł Nejfeld).....	290
Fot. 74. Żaba zielona z grupy <i>Pelophylax esculentum complex</i> (Paweł Nejfeld)	291
Fot. 75. Ropucha szara <i>Bufo bufo</i> (Paweł Nejfeld)	291
Fot. 76, 77. Jaszczurka zwinka <i>Lacerta agilis</i> (Paweł Nejfeld).....	292
Fot. 78, 79. Kumak górski <i>Bombina variegata</i> (Paweł Nejfeld).....	293
Fot. 80. Kijanki żaby trawnej <i>Rana temporaria</i> (Zbigniew Wilczek)	294
Fot. 81. Żaba trawna <i>Rana temporaria</i> (Paweł Nejfeld).....	294
Fot. 82. Zaskroniec zwyczajny <i>Natrix natrix</i> (Paweł Nejfeld)	295

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYŁĘGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Fot. 83. Bogatka <i>Parus major</i> (Rafał Salach)	296
Fot. 84. Dzwoniec <i>Chloris chloris</i> (Rafał Salach)	296
Fot. 85. Grzywacz <i>Columba palumbus</i> (Rafał Salach)	297
Fot. 86. Kos <i>Turdus merula</i> (Rafał Salach)	297
Fot. 87. Krzyżówka <i>Anas platyrhynchos</i> (Rafał Salach)	298
Fot. 88. Kwiczoł <i>Turdus pilaris</i> (Rafał Salach)	298
Fot. 89. Pliszka siwa <i>Motacilla alba</i> (Rafał Salach)	299
Fot. 90. Rudzik <i>Erithacus rubecula</i> (Rafał Salach)	299
Fot. 91. Śpiewak <i>Turdus philomelos</i> (Rafał Salach)	300
Fot. 92. Zięba <i>Fringilla coelebs</i> (Rafał Salach)	300
Fot. 93. Naturalne progi typu kataklinalnego na Żylicy (Tadeusz Molenda)	301
Fot. 94. Gabiony siatkowo- kamienne umacniające brzeg Potoku Granicznego (Tadeusz Molenda)	301
Fot. 95. Uszkodzenia kamiennego muru oporowego na potoku Granicznym (Godziszka) (Tadeusz Molenda)	302
Fot. 96. Stopień na Żylicy w km 10+810 (Tadeusz Molenda)	302
Fot. 97. Stopień na Żylicy w km 10+650 (Tadeusz Molenda)	303
Fot. 98. Stopień na Żylicy w km 10+540 (Tadeusz Molenda)	303
Fot. 99. Stopień na Żylicy w km 10+460 (Tadeusz Molenda)	304
Fot. 100. Stopień na Żylicy w km 10+360 (Tadeusz Molenda)	304
Fot. 101. Stopień na Żylicy w km 10+270 (Tadeusz Molenda)	305
Fot. 102. Stopień na Żylicy w km 10+170 (Tadeusz Molenda)	305
Fot. 103. Stopień na Żylicy w km 10+080 (Tadeusz Molenda)	306
Fot. 104. Stopień na Żylicy w km 9+940 (Tadeusz Molenda)	306
Fot. 105. Stopień na Żylicy w km 9+840 (Tadeusz Molenda)	307
Fot. 106. Stopień na Żylicy w km 9+750 (Tadeusz Molenda)	307
Fot. 107. Stopień na Żylicy w km 9+660 (Tadeusz Molenda)	308
Fot. 108. Stopień na Żylicy w km 9+560 (Tadeusz Molenda)	308
Fot. 109. Próg piętrzący na Żylicy w km 9+470 (Tadeusz Molenda)	309
Fot. 110. Stopień na Żylicy w km 9+400 (Tadeusz Molenda)	309
Fot. 111. Stopień na Żylicy w km 9+320 (Tadeusz Molenda)	310
Fot. 112. Stopień na Żylicy w km 9+230 (Tadeusz Molenda)	310
Fot. 113. Stopień na Żylicy w km 9+140 (Tadeusz Molenda)	311
Fot. 114. Stopień na Żylicy w km 9+060 (Tadeusz Molenda)	311
Fot. 115. Stopień na Żylicy w km 8+980 (Tadeusz Molenda)	312
Fot. 116. Stopień na Żylicy w km 8+880 (Tadeusz Molenda)	312
Fot. 117. Stopień na Żylicy w km 8+780 (Tadeusz Molenda)	313
Fot. 118. Stopień na Żylicy w km 8+680 (Tadeusz Molenda)	313
Fot. 119. Stopień na Żylicy w km 8+580 (Tadeusz Molenda)	314

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Fot. 120. Stopień na Żylicy w km 8+480 (Tadeusz Molenda).....	314
Fot. 121. Stopień na Żylicy w km 8+380 (Tadeusz Molenda).....	315
Fot. 122. Stopień na Żylicy w km 8+280 (Tadeusz Molenda).....	315
Fot. 123. Stopień na Żylicy w km 8+180 (Tadeusz Molenda).....	316
Fot. 124. Stopień na Żylicy w km 8+070 (Tadeusz Molenda).....	316
Fot. 125. Stopień na Żylicy w km 7+970 (Tadeusz Molenda).....	317
Fot. 126. Stopień na Żylicy w km 7+880 (Tadeusz Molenda).....	317
Fot. 127. Rampa poniżej stopnia na Żylicy w km 7+800 (Tadeusz Molenda)	318
Fot. 128. Stopień na Żylicy w km 7+370 (Tadeusz Molenda).....	318
Fot. 129. Stopień na Żylicy w km 7+300 (Tadeusz Molenda).....	319
Fot. 130. Stopień na Żylicy w km 7+270 (Tadeusz Molenda).....	319
Fot. 131. Stopień na Żylicy w km 7+070 (Tadeusz Molenda).....	320
Fot. 132. Stopień na Żylicy w km 6+860 (Tadeusz Molenda).....	320
Fot. 133. Stopień na Żylicy w km 6+700 (Tadeusz Molenda).....	321
Fot. 134. Stopień na Żylicy w km 6+500 (Tadeusz Molenda).....	321
Fot. 135. Stopień na Żylicy w km 6+370 (Tadeusz Molenda).....	322
Fot. 136. Zapora przeciwrumowiskowa na Żylicy w km 5+700 (Tadeusz Molenda)	322
Fot. 137. Stopień na Potoku Granicznym w km 0+040 (Tadeusz Molenda)	323

Wykaz załączników kartograficznych

Rysunek 1: Obszar opracowania na tle form ochrony przyrody i przebiegu korytarzy ekologicznych (mapa w skali 1:50 000 na tle mapy topograficznej)

Rysunek 2: Roślinność rzeczywista (mapa w skali 1:5 000 na tle ortofotomapy)

Rysunek 3: Potencjalna roślinność naturalna (mapa w skali 1:5 000 na tle mapy topograficznej)

Rysunek 4: Rozmieszczenie stanowisk inwazyjnych roślin naczyniowych (mapa w skali 1:5 000 na tle ortofotomapy)

Rysunek 5: Stanowiska chronionych, rzadkich i zagrożonych roślin naczyniowych (mapa w skali 1:5 000 na tle ortofotomapy)

Rysunek 6: Stanowiska rozrodcze płazów i gadów, istotne stanowiska wybranych gatunków owadów i ssaków (mapa w skali 1:5 000 na tle ortofotomapy)

Rysunek 7: Położenie stanowisk lęgowych ptaków w roku 2015 (mapa w skali 1:5 000 na tle ortofotomapy)

Rysunek 8: Proponowane formy ochrony przyrody (mapa w skali 1:10 000 na tle mapy topograficznej)

Rysunek 8A: Proponowane pomniki przyrody nr 7, 8, 9a-c, 10a-b (mapa w skali 1:1 000 na tle ortofotomapy)

Rysunek 8B: Proponowane pomniki przyrody nr 17a-b, 18, 19a-d, 20, 20a (mapa w skali 1:1 000 na tle ortofotomapy)

Rysunek 9: Stanowiska badawcze ichtiofauny, zasięg poszczególnych gatunków ryb, korytarze i bariery ekologiczne, biocentra (mapa w skali 1:5 000 na tle ortofotomapy)

**INWENTARYZACJA I WALORYZACJA PRZYRODNICZA W OBSZARZE REALIZACJI
PROJEKTU
„ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW PRZYLEGLYCH DO POTOKU ŻYLICA Z BUDOWĄ
ŚCIEŻKI DYDAKTYCZNEJ W GMINIE BUCZKOWICE”
Paweł Nejfeld (red.)**

Załączniki kartograficzne

